

شىپالىق قول

شىپالىق قول

2

(پەللىلەر ئارقىلىق ئۆز - ئۆزىنى داۋالاش ئۇسۇللىرى)

شىنجاڭ خەلق باش نەشرىياتى
شىنجاڭ خەلق سەھىيە نەشرىياتى

شىنجاڭ خەلق باش نەشرىياتى شىنجاڭ خەلق سەھىيە نەشرىياتى

2

ISBN 978-7-5372-6455-6

9 787537 264556 >

ئۇيغۇر كىتاب تور بېكەتى
ئۇيغۇر كىتابلىرىنىڭ يېڭى ئىلدىسى
www.uyghurkitap.com

شىپالىق قول

(پەللىلەر ئارقىلىق ئۆز - ئۆزىنى داۋالاش ئۇسۇللىرى)

شىنجاڭ خەلق باش نەشرىياتى
شىنجاڭ خەلق سەھىيە نەشرىياتى

图书在版编目(CIP)数据

手到病自除.2 / 维吾尔文 / 杨奕著 ; 拜尔娜等译

— 乌鲁木齐 : 新疆人民卫生出版社, 2015.12

ISBN 978-7-5372-6455-6

I. ①手… II. ①杨… ②拜… III. ①反射疗法-基本知识-维吾尔语(中国少数民族语言) IV. ①R244.1

中国版本图书馆CIP数据核字(2015)第296996号

书 名: 手到病自除.2

翻 译: 拜尔娜·安尼瓦尔、阿斯古力·亚森

责任编辑: 艾麦尔江·艾麦提、古丽夏提·阿不迪克热木

责任校对: 帕丽达·吾甫

封面设计: 艾尼瓦·卡森木

制 版: 阿卜杜艾尼·阿巴斯

出 版: 新疆人民出版总社

新疆人民卫生出版社

地 址: 乌鲁木齐市龙泉街196号

网 址: <http://www.xjpsp.com>

印 刷: 新疆新华印刷二厂

发 行: 新疆新华书店

版 次: 2015年12月第1版

印 次: 2015年12月第1次印刷

开 本: 710×1000毫米 1/16开本

印 张: 13.25

书 号: ISBN 978-7-5372-6455-6

印 数: 1—2000

定 价: 30.00元

发行科联系电话: (0991)2823055 邮编: 830001

تەرجىماندىن

شىنجاڭ خەلق سەھىيە نەشرىياتىنىڭ ئورۇنلاشتۇرۇشى بىلەن، بۇ كىتابنى تەرجىمە قىلىش ئۈچۈن قولۇمغا ئېلىپ ئىنتايىن قىزىقتىم. بۇ ئاساسلىقى ئۇۋۇلاپ داۋالاش ھەققىدە ئىخچام ۋە چۈشىنىشلىك يېزىلغان كىتاب بولۇپ، دەرۋەقە ئۇيغۇرلاردا مۇشۇ ساھەدىكى كىتاب - ماتېرىياللار يوق دېيەرلىك. شۇڭا بۇكىتابنى تەرجىمە قىلىشقا تېزىرەك تۇتۇش قىلدىم. بۇ كىتاب جۇڭگى تېبابىتى نەزەرىيەۋى ئاساسدا يېزىلغان بولغاچقا، تەرجىمىنىڭ راۋان ۋە چۈشىنىشلىك بولۇشى ئۈچۈن، ئۇيغۇر تېبابىتى، تۈركىي تىللار دىۋانى ۋە مۇناسىۋەتلىك توربەتلەردىن پايدىلىنىشىمغا، خېلى كۆپ ئىزدىنىشىمغا توغرا كەلدى. شۇ جەرياندا، لۇغىتىمىزگە كىرمىگەن ياكى سەل خاتالىق بار سۆزلۈك - ئاتالغۇلاردىن 142 نى يىغدىم.

تەرجىمە جەريانىدا، ئاپتور ياكى يى خانىم مەزكۇر كىتابتا بايان قىلغان بەزى رېفلىكسىلىق داۋالاش ئۇسۇللىرىنى سىناقىتىن ئۆتكۈزۈپمۇ ئۆلگۈردۈم. بەش ياشقا كىرەي دەپ قالغان ئوغلۇم دائىم كۆرپىگە سېپىپ قوياتتى. شۇنىڭ ئۈچۈن ئوغلۇمنىڭ سۈيدۈك قۇتىسىنى كارىۋاتنىڭ يېنىغلا قويۇپ قوياتتۇق. بىزمۇ قاچان سېپىپ قويدىكىن دەپ، كۆزىمىز ئۇيقۇدا بولسىمۇ، خىيالىمىز شۇنىڭدا ئىدى. كىتابنى تەرجىمە قىلىۋاتقان مەزگىللەردە، ئوغلۇم كېچىدە ئىككى قېتىم سېپىمىسە بولمايدىغان ھالەتكە كەلدى، تېخى يەنە كۈنچىققاندا، تالاغا چىقىپ سېپىپ كىرىپ، يەنە داۋاملىق ئۇخلايدىغان ئادەتنى يېتىلدۈرۈۋالدى.

مەن مەركۈز كىتابنى ئاقتۇرۇپ، 9 - بابتىكى بالىلارنىڭ سىيگەكلىكى ھەققىدىكى بايانلارغا كۆز يۈگۈرتتۈم، ئاندىن شۇ بويىچە بالىنىڭ تاپىنىدىكى مۇناسىۋەتلىك رېفلىكسى ئورۇنلىرىنى (كونكرېت ئورۇننى شۇ بابتىكى رەسىمدىن كۆرۈڭ) ئۇۋۇلاپ داۋالاشنى ئويلىدىم. شۇ كۈنى كەچتە، ئوغلۇم 3 - 4 سىركاي (چاي چىنىسى) دوغاپ ئىچىۋەتتى ھەمدە بىر مۇنچە تاۋۇز - قوغۇن يەۋەتتى. «ئەمدى بۇ ئۇۋۇلاشلىرىم كار قىلارمۇ» دېگەن گۇمان بىلەن، كەچتە ياتار چاغدا بالىنىڭ تاپىنىنى كىتابتا كۆرسىتىلگىنى بويىچە ئۇۋۇلاپ بەردىم. ھەيران

قالدىم، كېچىچە سىيمەپتۇ، لېكىن قاق سەھەردە سىرتقا چىقىپ سىيىپ كىرىپ، يەنە غۇخلاپ قالدى.

ئەتىسى قومۇلدا قاتتىق يامغۇر ياغدى، ئوغلۇم مەن ئىشتىن كەلگۈچە، دوستلىرى بىلەن يىغىلىپ قالغان يامغۇر سۇلىرىنى كېچىپ تازا قانغۇدەك ئويناپتۇ، شۇ كۈنى ياز بولغىنىغا قارىماي، ھاۋامۇ سەل سوۋۇپ قالغان ئىدى، مەن يەنە كۆڭلۈمدە: «بالىلار سوغۇق سۇدا كۆپ ئوينىۋېتىپتۇ، ئەمدى قانداق بولار» دېگەندەك سوئاللار بىلەن، يەنە پۇتىنى ئۇۋالىدىم. يەنە كېچىچە سىيمەپتۇ، لېكىن سەھەردە كالتا ئىشتىنغا سىۋېتپتۇ. ئۈچىنچى كۈنى ھاۋا ياخشى بولدى، ئوغلۇمۇ سوغۇق كەلگۈدەك بىر نەرسە يېمىدى، كەچتە پۇتىنى ئاۋۋالقىدەك ئۇۋۇلاپ قويسام، كېچىچە پەقەتلا سىيمىدى.

يەنە بىر رېفلىكسىلىق داۋالاشنى ئايالىمغا ئىشلەتتىم. يەنە شۇ ئالدىراش كىتاب تەرجىمە قىلىۋاتقان مەزگىللەر ئىدى. ئايالىم كەچتە تۇيۇقسىز: «يۈرۈگۈم ئېغىۋاتىدۇ، بىئارام بولۇۋاتمەن» دەپ قالدى. «قاچاندىن باشلاپ؟» دەپ سورىسام، بۇنداق بولۇۋاتقىلى بىر قانچە كۈن بوپتۇ. مەن يەنە كىتابنى ۋاراقلاپ، يۈرەككە ئىقتىدارىنى كۈچلەندۈرۈشكە مۇناسىۋەتلىك 7 - بابنى ئاچتىم ھەمدە شۇ بويىچە ئايالىمنى ئورۇندۇقتا ئولتۇرغۇزۇپ، ئوڭ قولىدا ئايالىمنىڭ دۈمبىسىنى، سول قولىدا تۇش ئورنىغا جايلاشقان شەنجۇڭ پەللىسىنى تۇتۇپ، سول قولۇم بىلەن شۇ پەللە ئورنىنى سائەت ئىستىرىلكىسىنىڭ يۆنىلىشى بويىچە 100 نى، تەتۈرسىگە 100 نى ئۇۋۇلاپ بەردىم. ئايالىم چوڭقۇر بىر نەپەس ئالغاندىن كېيىن: «قانداقراق؟» دەپ سورىسام، «يۈرۈگۈم ئەمدى ئاغمىدى» دېدى. كېيىن سورىساممۇ «ئاغمىدى» دەپ جاۋاب بەردى.

راست گەپنى قىلسام، مېنىڭ تۇڭغۇر (ئاپا تەرەپ) بوۋاممۇ ئۆزۈمنى بىلسەم تېۋىپلىق قىلىدىكەندۇق. نۇرغۇن كىشىلەر قومۇلنىڭ ھەر قايسى جايلىرىدىن بوۋامنىڭ قارا دۆۋە يېزىسىدىكى ئۆيىگە ئىزدەپ كېلىپ كېسەل كۆرسىتەتتى. سەيدۇل كاسسىر دېسە، يېقىن - يىراقتىكى ھەممە ئادەم بىلەتتى. بوۋام كۆپىنچە ھاللاردا بىمارنىڭ دۈمبە، بەل، قول ۋە پۇتلىرىنى ئۇۋۇلاپ داۋالايتتى، قىلىدىغان دورىلىرىمۇ ناھايىتى ئاز ئىدى، داۋالاشقا قۇدرىتى يەتمەيدىغان ياكى داۋالاش شارائىتى يار بەرمەيدىغان بىمارلارنى زورلاپ داۋالمايتتى، بەلكىم كېسلىگە ماس كېلىدىغان باشقا ئورۇننى تونۇشتۇرۇپ قويايتتى.

ھېلىمۇ ئېسىمدە تۇرۇپتۇ، كىچىك ۋاقتىمدا، بوۋام قۇدىسىنىڭ، يەنى ئاتا تەرەپ مومىنىڭ دۈمبىسىگە پاختا كۆيدۈرۈپ، ئەنئەنىۋى ئۇسۇلدا لوڭقا

قويغانلىقى، مومامنىڭ دۇمبىسىدىن بېغىردەك - بېغىردەك قانلارنىڭ چۈشكەنلىكى ھازىرغىچە كۆز ئالدىمدا تۇرۇپتۇ. ئۇ چاغلاردا مەن كىچىك بولغاچقا، بۇنىڭ قانداق بىر ئىش ئىكەنلىكىنى بىلمەيتتىم، لېكىن بوۋامنىڭ داۋالىشى ماڭا دائىم ئوكۇل ئۇرىدىغان دوختۇرخانىلارنىڭكىگە پەقەت ئوخشىمايتتى، شۇ چاغدا بەدەندىن ئالغان بۇ قويۇق قاننى «ھارام قان» دەپ ئاتىغىنى ھېلىمۇ ئېسىمدە. بوۋام گەرچە بۇ يىل 98 ياشقا كىرىپ، تېنى ئاجىزلاپ قالغان، كۆزلىرى غۇۋالىشىپ، ئەينى زاماندىكى ئوقتەك تىك قەددى - قامىتى يادەك ئىگىلىگەن بولسىمۇ، لېكىن كېسەل كۆرسىتىدىغان بىمارلارنىڭ ئايىغى تېخى ئۇزۇلگىنى يوق.

ئۇيغۇر تېبابىتىمۇ خۇددى جۇڭخىي تېبابىتىگە ئوخشاش ئۇزۇن تارىخقا ئىگە قەدىمىي ئىلىم. بەلكىم بىزنىڭ ئۇيغۇر تېبابىتىگە بولغان قىزىقىشىمىز يېتەرلىك بولمىغان بولۇشى مۇمكىن. ئۇۋۇلاپ داۋالاش ئۇسۇلى بەلكىم قەدىمكى ئەجدادلىرىمىز ئارىسىدىمۇ مەۋجۇت بولغان بولۇشى، لېكىن ئومۇملىشىش ۋە سىستېمىلىشىش جەھەتتە بېكىنمە ۋە ئۈزۈك ھالەتتە تۇرۇپ كەلگەن بولۇشى مۇمكىن.

شۇنى ئەسكەرتكۈچ كېلىۋاتىدۇ، بۇ كىتابتا بىر قىسىم جۇڭخىي تېبابىتى ئاتالغۇلىرىنىڭ ئۇيغۇرچىسىنى ئاساسەن لۇغەتتىن تاپالمىغاچقا، بەزىلىرىنى ئاھاڭ تەرجىمىسى بويىچەلا يەنە بەزىلىرىنى ئوقۇرمەنلەرگە چۈشىنىشلىك قىلىش مەقسىتىدە مۇشۇ كىتابتا ۋاقىتلىق قوللىنىش ئۈچۈنلا ئۇيغۇرچىلاشتۇرۇپ ئالدىم. نامۇۋاپىق دەپ قارىسىڭىز، كۆزىتىپ ئوقۇشىڭىزنى ئۈمىد قىلىمەن.

مەيلى قانداق بولۇشىدىن قەتئىينەزەر، قولىڭىزدىكى بۇكىتاب سىزگە ئۇۋۇلاپ داۋالاش ھەققىدە ئەمەلىي مەشغۇلاتلارنى تونۇشتۇرۇپ، سىزنى بۇ ھەقتە مەلۇم ئەمەلىي چۈشەنچىلەرگە ئىگە قىلىش بىلەن بىرگە، يەنە ئۇزۇن ۋاقىت داۋالاش ساقامىغان كېسىلىڭىزگە شىپالىق ئاتا قىلغۇسى!

مۇندەرىجە

- 1 بىرىنچى باب ساغلاملىق ئۆزىڭىزگە باغلىق، تەقدىرگە ئەمەس 1
- 1 رېفلىكس رايونلىرىنى جانلىق ئىشلىتىپ، سالامەت بولايلى 1
- 3 ئاغرىقنى ئۆزى كۆرۈپ ئۆزى داۋالاش 3
- 6 كېسەللىكنى تەلتۆكۈس ساقايتىش 6
- 8 ئىككىنچى باب رېفلىكس رايونلىرىنى ئۈنۈملۈك ئىشلىتىشنىڭ ئاساسلىق ئۇسۇللىرى 8
- 8 دائىم لوڭقا قويۇپ بەرسە، بەدەن ساغلام بولىدۇ 8
- 11 مۇرە ياللۇغى ۋە زىققە كېسەللىكلىرىنى ئوت لوڭقا قويۇپ ساقايتىش 11
- 14 قۇلاققا چاپلاش تۈرلۈك كېسەللىكلەرگە شىپا قىلىدۇ 14
- 15 قۇلاق گىمناستىكىسى ھەققىدە 15
- 20 ساغلام تەنگە ئىگە بولۇش 20
- 23 پۇت چىلاشنىڭ ئۈنۈمى 23
- 26 ئۆيىڭىزدىكىلەرنىڭ پۇتىنى كۆپرەك يۇيۇپ قويۇڭ 26
- 28 ئۈچىنچى باب شىپالىق دورىلار بەدىنىمىزدە تەييار 28
- 28 دۈمبىدىكى «دورا» بەل ئاغرىققا شىپا 28
- 31 بويىنىغا يەل تۇرۇپ قالغاندا، قاننى جانلاندۇرۇپ، ئۇيۇغان قاننى ئېرىتىش 31
- 33 كۆكرەك ۋە بىقىن ئاغرىقىنى رېفلىكس رايونىنى ئۇۋۇلاش ئارقىلىق داۋالاش 33
- 36 بوۋاسىر ۋە زىققىنى دۈمبىدىكى رېفلىكس رايونى ئارقىلىق داۋالاش 36
- 38 دۈمبىنى قىرىپ ئۇۋۇلسا، بۆرەكنى قۇۋۋەتلەپ، سۈيدۈكنى راۋان قىلىدۇ 38
- 42 دۈمبىڭىز چىرايلىق بولسۇن — مۇرە، دۈمبە ۋە بويۇنلارنى تەڭشەش ئۇسۇلى 42
- 49 ئالغاندىكى ئۈنۈملۈك رېفلىكس رايونلىرى 49
- 53 ئىشتىھا ناچارلىشىپ ئۇيقۇ كەلمىسە، قانداق قىلىش كېرەك؟ 53
- 59 تۆتىنچى باب پۇت - قول كېسەللىكلىرىنى تەڭشەش ۋە داۋالاش 59
- 59 پۇتلار سەۋەبسىز ئىشىشىپ ئاغرىسا قانداق قىلىش كېرەك؟ 59
- 63 يەللىك بوغۇم ئاغرىقىدىن ساقلىنىش ۋە ئۇنى داۋالاش 63
- 65 سەكتە بىمارلىرىنىڭ ئائىلىدە كۈتۈنۈشى 65
- 71 پوتا سۆڭەك بېشى نېكروزلانغانلارنىڭ ئائىلىدە كۈتۈنۈشى 71

«ھورداق» نىڭ تۆھپىسى — پۇت - قوللىرى چىڭقىلغان كۆيۈشىدىغانلارنىڭ ئائىلىدە

- 75 ..... كۈتۈنۈشى
- 77 ..... پۇت - قوللىرى تىتىرىسە، ئۇيۇشسا ۋە مۇزلىسا قانداق قىلىش كېرەك؟
- 81 ..... پۇتنىڭ يېپى تارتىشىپ قېلىشنى تېز داۋالاش ئۇسۇلى
- 83 ..... يان پاقالچاق مۇسكۇلىنىڭ تارتىشىپ قېلىشنى ئاسانلا ھەل قىلىش ئۇسۇلى
- 85 ..... بەشىنچى باب بەش ئەزا كېسەللىكلەرگە تاقابىل تۇرۇشنىڭ ئاددىي ئۇسۇللىرى
- 85 ..... باشنىڭ يېرىمى ئاغرىش (شەققە) نىڭ داۋاسى بەك ئاددىي
- 89 ..... كۆز تورلىشىشنى ئەڭ تېز داۋالاش ئۇسۇلى
- 90 ..... قۇلاق غوڭغۇلداش ۋە بۆرەك قۇۋۋەتلەش
- 93 ..... چىش ئاغرىقىنى تېزدىن پەسەيتىش ۋە يىلتىزىدىن داۋالاش ئۇسۇلى
- 96 ..... ئېغىز بوشلۇقى يارىسى بولسا، پاچاقتىكى ئاشقازان رېفلىكس رايونىنى ئوقۇش كېرەك ...
- 99 ..... بۇرۇننىڭ مەسىلىسىنى ئۆپكەندىن «سۈرۈشتە» قىلىش
- 101 ..... قول ۋە پۇتنىڭ جاھىل تەمرەتكىلەرنى ئۆزى داۋالاش
- 105 ..... ئۇششۇك يارىسىنى تەبىئىي ساقايتىش ئۇسۇلى
- 106 ..... سۆڭەكلىنى يوقىتىش ئۇسۇلى
- 108 ..... ئالتىنچى باب ئاشقازان - ئۈچەي، جىگەر ۋە ئۆت ئىقتىدارلىرىنى ئاشۇرۇش ئۇسۇللىرى ...
- 108 ..... مەيدىسى ئېچىشىش، سېرىقسۇ يېنىش ۋە ھەزىم ئاچارلىقلارنى ياخشىلاش ئۇسۇلى ...
- 111 ..... ئىشتىھاسىزلىقنى تېزدىن ئوڭشاش ئۇسۇلى
- 115 ..... ئاشقازان كېسىلىگە قۇلاقتىكى ئاشقازان ئورنى «جاۋاب» بەرسۇن
- 118 ..... قەۋزىيەتنى بوشىتىش ئۇسۇلى
- 122 ..... بوۋاسىرنىڭ شىپالىق ئۇسۇلى
- 123 ..... ئۆتكە تاش چۈشۈشنى ئۆزى داۋالاش
- 125 ..... ئورۇقلاشنىڭ بەدەندىكى ئوچ ئەڭگۈشتەر ئورنى
- 128 ..... يوغان قورساقنى يوقىتىش ئۇسۇلى
- 131 ..... يەتتىنچى باب يۈرەك ۋە ئۆپكە ئىقتىدارلىرىنى ئاشۇرۇش ئۇسۇللىرى
- 131 ..... يۈرەك ۋە ئۆپكەنى ئاسراش
- 135 ..... كاناي يالغۇ، كانايچە يالغۇ ۋە زىققە بىمارلىرىنىڭ ئائىلىدە كۈتۈنۈش ئۇسۇللىرى ...
- 141 ..... ئوتتۇرا بارماقنى سىيلاپ، قان بېسىمىنى تەڭشەش ئۇسۇلى
- 142 ..... ئۆتكۈر ۋە سوزۇلما يۇتقۇنچاق يالغۇغىنى ئائىلىدە داۋالاش ئۇسۇلى
- 145 ..... بەلغەم كۆپ بولۇش، گېلى قىچىشىش ۋە قۇرغاقلىشىشنى ئائىلىدە داۋالاش ئۇسۇلى ...
- 148 ..... سەككىزىنچى باب جىنسىي ئەزالار سىستېمىسىدىكى كېسەللىكلەرنى داۋالاش
- 148 ..... تۇخۇمداننى ئاسراش ئۈچۈن جەۋھەر ياغدا دۈمبە سىيرىش ھاجەتسىز

- 149 جىنسىي يول ياللۇغى، داس ياللۇغى ۋە ئاق خۇن غەيرىي بولۇشلارنى داۋالاش ئۇسۇلى . . .
- 153 ھامىلىدار بولۇش نىسبىتىنى ئاشۇرۇشنىڭ ئۇسۇللىرى . . . . .
- 155 ھەيز قالايىمقانلىشىش ۋە سەۋەبىسىز ھەيز توختاپ قېلىشنى داۋالاش ئۇسۇلى . . . . .
- 157 جىگەر ۋە ئۆپكەنى ياخشىلىغاندا، جىنسىي ئەزا سىرتىدىكى ئاق داغ يوقايدۇ . . . . .
- 158 ئەرلەر نېمىشقا مەزى بەزى ئۆسۈپ قېلىشىدىن قورقۇدۇ؟ . . . . .
- 161 جىنسىي ئاجىزلىقنى تېز تەڭشەش ئۇسۇلى . . . . .
- ئوغۇل بالىنىڭ خېنىم مەجەز بولۇپ قېلىشى، ئۇرۇقدان چۈشمەسلىكتىن بولۇشى
- 162 مۇمكىن . . . . .
- توققۇزىنچى باب بالىلاردىكى كېسەللىكلەرنى رېفېلېكس رايونلىرىدىن پايدىلىنىپ
- داۋالاش . . . . .
- 165 بالىلاردىكى ئۆپكە ياللۇغىنى ئائىلىدە كۈتۈش . . . . .
- 165 بالىلار قىزىپ، زۇكام ۋە يۆتەل بولۇپ قالسا قانداق قىلىش كېرەك؟ . . . . .
- 171 بالىلاردىكى قۇسۇشنى ياخشىلاش ئۇسۇلى . . . . .
- 173 بالىلار دائىم ھېق تۇتۇپ قالسا سەل قاراشقا بولمايدۇ . . . . .
- 175 قىزىقارلىق ئۇۋۇلاش ئۇسۇللىرى ئارقىلىق، بالىڭىزنى سالامەت تۇتۇڭ . . . . .
- 178 بالىلاردىكى ساختا يىراقنى كۆرەلمەسلىكىنى داۋالاش . . . . .
- 181 بالىنى كۈندە ئۇۋۇلاپ بېرىڭ، سالامەت بولىدۇ . . . . .
- 182 بالا تولا مىدىرلاپ كەچ بولغاندا ياخشى ئۇخلىمىسا قانداق قىلىش كېرەك؟ . . . . .
- 184 بالا سېمىز بولسا قانداق قىلىش كېرەك؟ . . . . .
- 187 بالىنىڭ كۆز چاپىقى كۆپ بولسا، جىگەرنى ئىسسىق قاپلاپ كەتكەنلىكتىن بولىدۇ . . . . .
- 190 بالىدىكى ھۆل تەمرەتكىنى داۋالاش . . . . .
- 191 ئونىنچى باب جەريان سالامەتلىكىنى بەلگىلەيدۇ . . . . .
- 194 سوغۇق ئۆتكۈزۈۋالماستىقنىڭ ئۆزى ئېسىل سالامەتلىكتۇر . . . . .
- 194 ياشانغانلار قانداق قىلغاندا كالتسىينى تېز تولۇقلىيالايدۇ؟ . . . . .
- 196 باشنى قايسى تەرەپكە قىلىپ ئۇخلاش سالامەتلىككە ئەڭ پايدىلىق؟ . . . . .
- 197 ياشانغانلار يالغۇزلۇقتىن ھۇزۇرلىنىشنى ئۆگىنىۋېلىشى كېرەك! . . . . .
- 201

بىرىنچى باب ساغلاملىق ئۆزىڭىزگە باغلىق، تەقدىرگە ئەمەس

رېفلىپكس رايونلىرىنى جانلىق ئىشلىتىپ، سالامەت بولايلى

بتاپ چاغلرىڭىزدا، بەدىنىڭىزدىكى مەلۇم رېفلىپكس رايونلىرىدىن قولڭىزغا بىرەر ئاشكارا نەرسە ئورۇنماسلىقى مۇمكىن، لېكىن بۇنداق چاغدا سىز ئالدىراپ «مەندە كېسەل يوقكەن» دېمەي، باشقا ماس ھالدىكى رېفلىپكس رايونلىرىدىن ئىزدەپ كۆرۈڭ. بىرەر سەزگۈر ئورۇننى بايقىغان ھامان، شۇ يەرنى كۆپرەك ئۇۋۇلاپ بېرىڭ. ئۇۋۇلاپ سەزگۈرلۈكى يوققاندا، بەدىنىڭىزنىڭ بتاپ ھالىتىمۇ ياخشىلىنىپ قالىدۇ.

رېفلىپكس رايونلىرىنى ئۈنۈملۈك ئىشلىتىپ، بەدىنىڭىزدىكى كېسەللىكلەرنى چىقىرىپ تاشلاڭ

بۇ يەردە تىلغا ئېلىنغان «رېفلىپكس رايونى» ئادەم بەدىنىدىكى ئەزالارنىڭ بەدەن سىرتىدىكى مۇناسىۋەتلىك مەلۇم ئورۇنلىرىنى كۆرسىتىدۇ. بۇ خۇددى بىنادىكى ئۆيلەر بىلەن ئىشىك ئالدىدىكى قوڭغۇراق كۈنۈپكىلىرىنىڭ مۇناسىۋىتىگە ئوخشاپ كېتىدۇ. مەسىلەن: بىنانىڭ ئالدىغا كېلىپ، چوڭ ئىشىكنىڭ يېنىدىكى 1818 - نومۇرلۇق قوڭغۇراق كۈنۈپكىسىنى باسقاق، بىنادىكى 18 - قەۋەت 18 - ئۆينىڭ قوڭغۇرۇقى جىرىڭلايدۇ، لېكىن 18 - بىنا 16 - ئۆي ياكى 17 - بىنا 18 - ئۆينىڭ قوڭغۇراقلىرى جىرىڭلىمايدۇ. دېمەك، تۆۋەندىكى كۈنۈپكىلەر بىلەن بىنادىكى ئۆيلەر بىردە بىر مۇناسىۋەتتە بولىدۇ. بەدەندىكى ئەزالارنى بىنادىكى ئۆيگە ئوخشاتساق، بەدەن سىرتىدىكى «رېفلىپكس رايونى»نى ئىشىك ئالدىدىكى كۈنۈپكىلەرغا ئوخشىتىشقا بولىدۇ. بەدەن سىرتىدىكى ئاشۇ رېفلىپكس رايونلىرىنى مەلۇم ئۇسۇللار بىلەن غىدىقلاپ بەرسەك، مۇناسىۋەتلىك ئىچكى ئەزالار، تاشقى ئەزالار ۋە قول - پۇتلاردىكى كېسەللىك ئالامەتلىرىنى ياخشىلاشقا بولىدۇ.

لېكىن ئوخشىمايدىغان يېرى، بىر ئەزانىڭ پەقەت بىرلا «قوڭغۇراق كۈنۈپكىسى» بولمايدۇ. يەنى، بىر قانچە «رېفلىپكس رايونى»نى غىدىقلاش

ئارقىلىق، ئوخشاش بىر ئەزاغا تەسىر قىلدۇرۇپ، شۇ ئەزادىكى كېسەللىك ئالامەتلەرنى ياخشىلىغىلى بولىدۇ. مەسىلەن: ئاشقازان يىئارام بولغاندا، پۈتتىكى ئاشقازان رېفلىكس رايونىنى ياكى قۇلاقتىكى ئاشقازان رېفلىكس رايونىنى غىدىقلاپ، ئاشقازاننىڭ ئەھۋالىنى ياخشىلاشقا بولىدۇ. ئەمەلىيەتتە قۇلاق، پاچاق، ئىككىنچى ئالغان سۆڭىكى ۋە دۈمبىلەردىمۇ پۈتتىكىگە ئوخشاش بارلىق ھاياتلىق ئۇچۇرلىرى بار، لېكىن كىشىلەرنىڭ بۇ ھەقتىكى ئىزدىنىشلىرى يېتەرلىك ئەمەس خالاس. شۇڭا بۇ ئورۇنلاردىنمۇ ئۈنۈملۈك پايدىلىنىش كېرەك.

رېفلىكس رايونلىرىنى قانداق ماسلاشتۇرغاندا ئۈنۈمى ئەڭ ياخشى بولىدۇ؟

پۈت بەدەننىڭ ئەڭ ئاستىنقى قىسمىدا بولغاچقا، بەدەندىكى مېتابولىزم ھاسىلاتلىرى ئەڭ زىچ يىغىلغان بولىدۇ، شۇڭا بەدەندىكى كېسەللىك ئالامەتلىرىنىڭ پۈتتىكى ئىپادىسىمۇ ئەڭ كۆرۈنەرلىك بولىدۇ. پۈتتىكى 60 رېفلىكس رايونى ھەر قايسى ئەزالاردىكى مۇناسىۋەتلىك كېسەللىكلەرنى ياخشىلايدۇ.

قۇلاق، پاچاق، ئىككىنچى ئالغان سۆڭىكى ۋە دۈمبىلەردىكى رېفلىكس رايونلىرىنىڭمۇ ئۆزىگە تۇشلۇق ئالاھىدىلىكى بار. بۇلارنى ئوخشىمىغان ئەھۋاللارغا قارىتا، پۈتتىكى رېفلىكس رايونلىرى بىلەن ماسلاشتۇرۇپ غىدىقلاپ بەرگەندە ئۈنۈمگە ئېرىشكىلى بولىدۇ.

مەسىلەن: قۇلاقتىكى رېفلىكس رايونلىرى ئىنتايىن سەزگۈر بولۇپ، ئۈنۈممۇ ئىنتايىن تېز. لېكىن قۇلاق كىچىك، ئەينەككە قارىمىغۇچە كۆرگىلى بولمىغاچقا، رېفلىكس رايونىنى تاپماق تەس. بەدەندە كېسەللىك بولسا، قۇلاقتىكى مۇناسىپ رېفلىكس رايونىنى باسسا ئاغرىيدۇ. شۇڭا قۇلاقنى ئۇۋۇلاش ئارقىلىق بەدەندىكى كېسەللىكلەرنى بايقىۋېلىپلا قالماي، يەنە كېسەللىكلەرنىڭ ئالدىنى ئالغىلى بولىدۇ.

پاچاقتىكى رېفلىكس رايونلىرىنىڭ مەشغۇلاتى ئىنتايىن قولايلىق بولۇپ، ئاساسلىق ئىچكى ئەزالار بىلەن باغلىنىدۇ، سىرتقى ئەزالار بىلەن كۆپ مۇناسىۋىتى بولمايدۇ. ئاساسلىقى جىگەر، بۆرەك، تال قاتارلىق ئەزالارغا تەسىر قىلىدۇ، لېكىن بۇرۇن، ئومۇرتقا قاتارلىقلار بىلەن ئانچە مۇناسىۋىتى يوق. ئىچكى ئەزالاردىن يۈرەك ۋە ئۆپكە بىلەنمۇ مۇناسىۋەت باغلىمايدۇ. شۇڭا ئىچكى ئەزا كېسەللىكلىرىدىن دىيابېت، تال ۋە ئاشقازان كېسەللىكلىرىنىڭ ئالدىنى ئېلىش ۋە داۋالاشتا ئاكتىپ رول ئوينايدۇ، ھەتتا بەزىدە مۆجىزىلەرچە ئۈنۈم بېرىدۇ.

ئىككىنچى ئالىقان سۆڭىكى رېفلىپكس رايونى تېخىمۇ كىچىك بولۇپ، ئۆزۈنلۈقى ئاران 5 - 6 سانتىمېتىر كېلىدۇ. بۇنىڭ مەشغۇلاتى ئىنتايىن ئاددىي، خالىغان چاغدا قىلغىلى بولىدۇ. مەسىلەن: باش بارماق بىلەن پۈتۈن رېفلىپكس رايونىنى ئۇۋۇلاپ بەرگەندە، پۈتۈن بەدەنگە، بولۇپمۇ بويۇن، دۈمبە، بەل ۋە پۈت - قوللاردىكى ئاغرىقلارغا مەنپەئەت قىلىدۇ.

دۈمبە رېفلىپكس رايونىدا نۇرغۇن پەللىلەر بار بولۇپ، ئىچكى ئەزا كېسەللىكلىرىنى يىلتىزىدىن ساقايتىدۇ، لېكىن بەزى بىئاراملىقلارنى كەلتۈرۈپ چىقىرىدۇ. دۈمبىگە ئاساسلىقى لوڭقا قويۇش بىلەن دۈمبىنى سىيرىش ئۇسۇلى قوللىنىلىدۇ. بۇنىڭدا ئائىلىدىكىلەرنىڭ ياردىمىگە موھتاج بولىدۇ.

يۇقىرىقىلارنىڭ ئالاھىدىلىكىنى بىلىۋالغاندىن كېيىن، ئۆزىڭز ماسلاشتۇرۇپ پايدىلانسىڭز بولىدۇ. ئائىلىڭزدىكىلەرنىڭ ياردىمىدە دۈمبىڭزگە لوڭقا قويىسىڭز، كەچتە پۈت ۋە قۇلاقلاردىكى رېفلىپكس رايونىنى ئۆزىڭز ئۇۋۇلاپ بەرسىڭز بولىدۇ.

مۇنداقچە ئېيتقاندا، بىر قانچە رېفلىپكس رايونلىرى ئۆز - ئارا دىيالېكتىكىلىق مۇناسىۋەتكە ئىگە. بۇلارنىڭ ئارىسىدا قايسىسى ئەڭ ياخشى ياكى قايسىسى ئەڭ غۈنۈملۈك دېگەندەك مەسىلە مەۋجۇت ئەمەس. بەدىنىڭزدىكى قايسى ئورۇن ئەڭ سەزگۈر كەلسە، شۇ يەرنىڭ ئۈنۈمى ئەڭ كۆرۈنەرلىك بولىدۇ.

ئاغرىقنى ئۆزى كۆرۈپ ئۆزى داۋالاش

قايسى ئورۇن بىئارام بولسا، مۇناسىۋەتلىك رېفلىپكس رايونىدا مەلۇم ئىپادىسى بولۇپ، شۇ يەرنى باسىڭز ئاغرىيدۇ. ئاغرىغان ئورۇننى «ئۆزى كۆرۈپ ئۆزى داۋالاش ئۇسۇلى» ئارقىلىق بىر تەرەپ قىلىپ، كېسەللىككە تاقابىل تۇرغىلى بولىدۇ.

رېفلىپكس رايونلىرى «بېسىش، ئۇۋۇلاش، سىيرىش، قىرىش» ئۇسۇللىرى ئارقىلىق غىدىقلىنىدۇ. پەقەت رېفلىپكس رايونلىرىدىكى مونەك ياكى ئاغرىق يەرلەرنى ئۇۋۇلاپ يوقىتىۋەتكەندىلا، كېسەللىكنى يىلتىزىدىن ساقايتقىلى بولىدۇ. مەزكۇركىتابتا رېفلىپكس رايونلىرى رەسىملىك تەپسىلىي چۈشەندۈرۈلگەن بولۇپ، سىز رەسىمگە قاراپ بەدىنىڭزدىكى مۇناسىۋەتلىك رېفلىپكس رايونلىرىنى تېپىپ، ئاندىن مونەك، قومچە ۋە سوزۇنچاق بولغان، ئويۇشقان ياكى كۆپۈشۈپ ئاغرىغان ئورۇنلارنى بېسىش، ئۇۋۇلاش، سىيرىش ۋە

قىرىش ئۇسۇللىرى ئارقىلىق غىدىقلىسىلا بولىدۇ

بەدەندىكى كېسەللىكنى يىلتىزدىن ساقايتىشنىڭ ئىككى خىل ئاددىي ئۇسۇلى ئادەم بەدەندىكى رېفلىكس رايونلىرىنى ئەڭ زور چەكلىمە غىدىقلاش ئارقىلىق، بەدەننىڭ ئۆزلۈكىدىن ساقىيىش ئىقتىدارىنى ئاشۇرغىلى بولىدۇ. رېفلىكسلىق داۋالاش ئۇسۇلى ئەڭ تەبىئىي داۋالاش ئۇسۇلى بولۇپ، بۇنى ھەر قانداق ئادەم ئاسانلا ئۆگىنىۋالالايدۇ. چۈنكى سىزنىڭ رېفلىكس رايونىدىكى ئاغرىق نۇقتىسىنى تېپىۋالغىنىڭىز دەل ئاغرىقنىڭ يىلتىزىنى تېپىۋالغىنىڭىز دۇر. شۇڭا بۇنى «ئاغرىقنى ئۆزى كۆرۈپ ئۆزى داۋالاش» دەپ ئاتايمىز.

مۇشۇ پىرىنسىپقا ئاساسەن، قەيەرىڭىز بىئارام بولسا بەدەنىڭىزدىكى ماس رېفلىكس رايونىدا مەلۇم ئىنكاس پەيدا بولۇپ، شۇ يەرنى باسسىڭىز بەكرەك ئاغرىيدۇ. بۇنىڭغا «ئاغرىقنى ئۆزى كۆرۈپ ئۆزى داۋالاش» ئۇسۇلىنى قوللىنىپ، يەرلىك ئورۇننى ئاغرىق سېزىمى يوقىغانغا قەدەر ئۇۋۇلاپ بەرسە ساقىيىپ كېتىدۇ. ئۇنىڭدىن باشقا، ئاغرىق ئورۇننىڭ ئەتراپىنى ئوڭغا توققۇز، تەنۈرگە توققۇز قېتىم ئۇۋۇلاپ، ئاخىرىدا ئاغرىق نۇقتىسىنى غىدىقلاپ، سائەت ئىستىرېلكىسى بويىچە ئوڭغا 36، تەنۈرگە 24 قېتىم ئۇۋۇلاپ بەرسە بولىدۇ. بۇ يۇقىرىقى ئۇسۇلنىڭ كۈچەيتىلگەن شەكلى بولۇپ ھېسابلىنىدۇ.

بۇ ئىككى خىل ئۇسۇل «ئاغرىقنى ئۆزى كۆرۈپ ئۆزى داۋالاش» نىڭ يادروسى بولۇپ، بۇلارنى بىرلەشتۈرۈپ مۇۋاپىق ئىشلەتكەندە، كېسەللىكتىن يىراق تۇرۇپ، سالامەت بولۇش مەقسىتىگە يەتكىلى بولىدۇ.

ئېغىر كېسەللىكتىكى ياكى ئوپىراتسىيەدىن كېيىنكى بىمارلار بۇ ئۇسۇلنى قوللىنىپ كېسەللىك ئازابىنى يەڭگىللەتسە بولىدۇ. بۇ ھەقتە ئۆزۈمنىڭ كەچمىشىنى سۆزلەپ ئۆتەي. نەچچە يىل ئىلگىرى، پۈتۈمدىكى بۆرەك رېفلىكس رايونىدا كىچىك بىر قوڭۇر داغ پەيدا بولۇپ قالغانلىقىنى بايقاپ قالدىم، داغنىڭ ئاستىدا قولۇمغا كىچىك بىر مۇنەك ئۇرۇلدى، باسسام ئاغرىيتتى. مەن شاگىرتلىرىمغا: «قاراڭلار، بۆرىكىمگە بىر نەرسە ئۈنۈپ قاپتۇ!» دېدىم. قىزلار يىغلاپ كەتتى، ئوغۇللار ھاڭۋېقىپ قالدى. مەن ئۇلارغا: «تېخى يىغلايدىغان ۋاقىتلىقلارغا خېلى بار! بىز بۇنى سىناق قىلىپ كۆرەيلى!» دېدىم.

مەن كۈندە يۈننەن بەيياۋنىڭ (云南白药) ئىچىدىن چىقىدىغان باۋشەنزىدىن بىرنى يېدىم، ئارقىدىن رېفلىكس رايونىغا يۈننەن بەيياۋنى چايتىم، ئاندىن

پۈتۈمىدىكى بۆرەك رېفلىپكس رايونىنى تاش يىغىنە كالتىكى (砂石棒) بىلەن 3 - 4 قېتىم، ھەر قېتىمدا 10 مىنۇت غىدىقلاپ بەردىم. سەككىز كۈندىن كېيىن ھېلىقى مونەك يوقاپ، قوڭۇر داغمۇ كۆرۈنىدى.

مېنىڭچە، بەدىنىمىزدىكى رېفلىپكس رايونلىرىغا ئىنتايىن ئەستايىدىل مۇئامىلە قىلغىنىمىزدا، بەدەن تېز ئەسلىگە كېلىپ، سالامەتلىكىمىزمۇ بارغانسېرى ياخشىلىنىپ كېتىدۇ.

ئەسۋاب ئارقىلىق داۋالسا، ئۈنۈمى تېخىمۇ ئاشىدۇ

بەزىلەر ماڭا: رېفلىپكسلىق داۋالاش ئۇسۇلىنى قوللانغاندىن كېيىن، كېسەللىك ئەھۋالىنىڭ ياخشىلانغانلىقى، ھەتتا يىلتىزىدىن ساقىيىپ كەتكەنلىكىنى، لېكىن مېڭە بېسىمى ئېشىپ كەتكەنلىكىنى، بۇنىڭ نېمە سەۋەبتىن ئىكەنلىكىنى سورىدى.

بۇنىڭ سەۋەبى، كۆپىنچە كىشىلەر رېفلىپكسلىق داۋالاش ئۇسۇلىنى قوللانغاندا باش بارمىقى بىلەن ئۇۋۇلايدۇ، لېكىن باش بارماقتىكى رېفلىپكس رايونى مېڭىگە مۇناسىۋەتلىك بولغاچقا، باش سۆڭىكىنىڭ ئىچكى بېسىمى ئېشىپ كېتىپ، شۇ سەۋەبتىن قان بېسىمىمۇ تەبىئىي ھالدا ئۆرلەپ كېتىدۇ.

شۇڭا رېفلىپكسلىق ئۇسۇل ئارقىلىق داۋالانغاندا، دوستلارنىڭ ئىمكانقەدەر ئەسۋاب ئىشلىتىشىنى تەۋسىيە قىلىمەن. بۇنداق بولغاندا مېڭىنى ئاسراپلا قالماي، يەنە كۈچىڭىزنىمۇ ئاياپ قالسىز. رېفلىپكسلىق داۋالاش ئۇسۇلى بىلەن شۇغۇللىنىدىغانلار خېرىدارلارنىڭ بەدىنىنى بىۋاسىتە قول بىلەن ئۇۋۇلسا، خېرىدارلارنىڭ مېڭىسى ئارام تېپىپ قالغىنى بىلەن، لېكىن ۋاقىت ئۇزارغانسېرى ئۇۋۇلغۇچىلارنىڭ مېڭە بېسىمى، كۆز بېسىمى ۋە قان بېسىملىرى ئېشىپ بارىدۇ، بۇنداق مېڭەۋەرسە، گىلاۋكوما (青光眼)، كۆزگە ئاق چۈشۈش كېسەللىكلىرىگە گىرىپتار بولىدۇ. مەن دائىم تاش يىغىنە كالتىكى ئىشلىتىمەن، ئۈنۈمى بەك ياخشى. ئەگەر قولۇڭلاردا تاش يىغىنە كالتىكى بولمىسا، قاشتېشى كالتىكى، مۇڭگۈز كالتەك، ياغاچ كالتەك ياكى ماگنىت كالتەك بولسىمۇ بولىۋېرىدۇ.

ئومۇمەن قىلىپ ئېيتقاندا، مەيلى قانداق ئۇسۇلنى قوللىنىشىمىزدىن قەتئىينەزەر، ئەڭ ئەپلىك، بەدىنىمىزگە زىيانسىز، راھەت بولىدىغان ھالەتتە ئېلىپ بارساق بولىدۇ.

كېسەللىكنى تەلتۆكۈس ساقايتىش

بەزى ئوقۇرمەنلەر نېمە ئۈچۈن ئاغرىقتىن قورقماي كىتابتىكى ئۇسۇل بويىچە ئىلاجىل داۋاملاشتۇرغان بولسىمۇ، لېكىن ئۈنۈمى كۆرۈنەرلىك بولمايدۇ؟ چۈنكى ئۇلاردا ياخشى كەيپىيات ۋە ئىشەنچ بولمىغان. شۇڭا كېسەل بولۇپ قالغاندا، سىزدە چوقۇم «ساغلاملىق ئۆزىگە باغلىنىش» تەقدىرگە ئەمەس « دەيدىغان ئىشەنچ بولۇشى كېرەك.

نۇرغۇن كىشىلەر رېفلېكس رايونلىرىنى ئۇۋۇلغاندا بەك ئاغرىپ داۋاملاشتۇرالمىغانلىقىنى، بولۇپمۇ قۇلاقتىكى رېفلېكس رايونلىرىنى مۇجۇغاندا بەرداشلىق بېرەلمىگەنلىكىنى ئېيتتى. يەنە بەزىلەر چاۋاك ئۇرۇشنى يېڭى باشلاپلا ئاغرىققا چىدىمىغانلىقىنى، ھەتتا قوللىرى يېرىلغان ياكى ئاق تىكەن بولغانلىقىنى ئېيتتىشى. مېنىڭ بۇلارغا دەيدىغىنىم، بۇ ئازابلارغا چوقۇم بەرداشلىق بېرىشى كېرەك.

رېفلېكس رايونلىرىدىكى مونەك ۋە توسالغۇلارنى ئۇۋۇلاپ ئېچىۋېتىش، يەنە تېخى لوڭقا قويۇش، يۈننەن بەيياۋنى چاپلاش ئارقىلىق رېفلېكس رايوندىكى توكسىن (زەھەر)لەرنى پارچىلىۋېتىش كېرەك. ئېسىڭىزدە بولسۇن، ۋاقىتلىق ئاغرىققا چىدىغاندىلا، ئاندىن كېسەلنى تەلتۆكۈس ساقايتقىلى، بەدەن ساپاسىنى يۇقىرى كۆتۈرۈپ، ساغلام تەنگە ئېرىشكىلى بولىدۇ.

تۇرمۇشتىكى نۇرغۇن ئىشلارنىڭ ھەقىقىتى ئەمەلىيەتتە رېفلېكسلىق داۋالاش ئۇسۇلى بىلەن ئوخشاش.

تۇنجى كىتابىنى نەشر قىلدۇرغاندىن كېيىن، نۇرغۇن دوستلىرىم، بولۇپمۇ كەسپداشلىرىم ماڭا: «سەن ھەممىنى دەۋەتسەڭ، ئۆزۈڭنىڭ جان بېقىش يولىنى توسۇپ قويماسەن؟» دېيىشتى. دەرۋەقە مەن رېفلېكسلىق داۋالاش ئۇسۇلى ئارقىلىق جان باقمەن، بۇنىسى راست، لېكىن بۇنى مەن ئىجاد قىلغان ئەمەس، بەلكى ئەجدادلىرىمىزدىن قالغان تەۋەرىۋىكتۇر، مەن بۇنى ئۆگىنىپ، ئاندىن تېخىمۇ كۆپ كىشىلەرگە ئۆگىتىشىم قارماققا ھاماقەتلىكتەك، ئۆز پۈتمە ئۆزى پالتا چاپقانلىقتەك كۆرۈنىدۇ. ئەمەلىيەتتە، بىمارلارنىڭ ئۆزلىرىدىكى كېسەللىك ئالامەتلەرنىڭ بارغانسېرى ياخشىلىنىپ كېتىۋاتقانلىقىنى ئېيتقىنىدا بولسا، ئىنتايىن خۇشال بولۇپ، كەيپىياتىمۇ كۆتۈرۈلۈپ قالىدۇ. بۇنداق ھېسسىياتى ھەر قانچە پۇل خەجلەپمۇ سېتىۋالغىلى بولمايدۇ.

بىمارلارنىڭ پىسخىكىسى ئىنتايىن ئاجىز بولىدۇ، بۇنداق روھىي ھالەت

كېسەللىكنى داۋالاشقا پايدىسىز. ئەمەلىيەتتە، داۋالاش ئۈنۈم بەرسە كېسەللىكنى تەلتۆكۈس ساقايتقىلى بولىدۇ. نېمە ئۈچۈن بەزى ئوقۇرمەنلەر كىتابتىكى بويىچە ئەستايىدىل ئىشلەپ ئاغرىقتىن قورقماي ئىزچىل داۋاملاشتۇرغان بولسىمۇ، داۋالاش ئۈنۈمى كۆرۈنەرلىك بولمايدۇ؟ بۇ دەل ياخشى روھىي كەيپىيات ۋە ئىشەنچنىڭ كەملىكىدىندۇر. شۇڭا بىمارلاردا چوقۇم «ساغلاملىق ئۆزىگە باغلىق، تەقدىرگە ئەمەس» دەيدىغان مۇستەھكەم ئىدىيە بولۇشى كېرەك.

ھەر كىم ئۆمرىدە ئازدۇر - كۆپتۇر ئوڭۇشسىزلىققا ئۇچرىماي قالمايدۇ. ئوڭۇشسىزلىقنىڭ ئۆزى ھايات بولسا، بەختنىڭ ئۆزى پەيتتۇر. ھايات ھامان پەيتلەردىن كۆپ بولىدۇ. قايناق سۇ ئىچىپ ئاغزىمىزنى كۆيدۈرۈۋېلىشتىن تارتىپ چوڭراق كېسەل بولۇشقىچە ھەممىسى ھاياتىمىزدىكى چوڭ - كىچىك ئوڭۇشسىزلىقلار ھېسابلىنىدۇ. بىز پەقەت ھەربىر ئوڭۇشسىزلىققا ئۇچرىغاندا تىرىشىپ يەڭسەك، ئاندىن بەختكە بىر قەدەم يېقىنلاشقان بولىمىز.

ئوڭۇشسىزلىققا يولۇققاندا ھەرگىز تۈگۈلۈۋالمايلىقىمىز كېرەك. بىر پاشا كېلىپ بىلىكىمىزنى چېقىۋالسا، ئاچچىقىمىزدا «بۇنى ئۆلتۈرۈۋەتمىسەم» دەپ پاشا بىلەن قالىمىز. لېكىن پاشا دېرىزىدىن ئۇچۇپ چىقىپ كەتكەندە بولسا، بىز ئۇنى ھېچنېمە قىلالمايمىز. سىزنىڭچە يەنە شۇ پاشا بىلەن قېلىشنىڭ ئورنى بارمۇ؟ بىز ئۆزىمىزدىكى ناچار كەيپىيات ياكى بىزنى تېرىكتۈرگەن ئىشلارنى كىچىك بىر پاشا قاتارىدا كۆرۈپ، ئۇنى پىسەنتىمىزگە ئالماي، كۆڭلى - كۆكسىمىزنى كەڭرەك تۇتساق، ياشاش بىزگە ئۈنچىلىك ئازابلىق بىلىنمەيدۇ.

ئىككىنچى باب رېفېلىكس رايونلىرىنى ئۈنۈملۈك ئىشلىتىشنىڭ ئاساسلىق ئۇسۇللىرى

دائىم لوڭقا قويۇپ بەرسە، بەدەن ساغلام بولىدۇ

ئالامەتلەر: تاغاق، دۈمبە، بەل ۋە قورساق قىسمىدىكى ئاغرىقلار.
 داۋالاش ئۇسۇللىرى:

1. نە ئاغرىسا شۇ يەرگە لوڭقا قويۇش، دۈمبە ۋە پۇتلارغا نوقتىلىق قويۇش.
2. ئاساسلىقى دۈمبىدىكى مۇناسىۋەتلىك ئىچكى ئەزالار پەللىسىگە لوڭقا قويۇش.
 دىققەت: ۋاكوتوملۇق لوڭقا قويغاندا، بەل تارتىش ئۈچ قېتىمدىن ئېشىپ كەتمسۇن.

لوڭقا قويۇش قەدىمكى ئۇسۇل بولۇپ، ئىنتايىن ئۈنۈملۈك. مەيلى پۈت - قول، دۈمبە ياكى ئىچكى ئەزالاردىكى كېسەللىك ئالامەتلەر بولسۇن، لوڭقا قويۇپ داۋالاش بىر قەدەر ئۈنۈملۈك ئۇسۇللارنىڭ بىرى ھېسابلىنىدۇ.
 ئەڭ ئۈنۈملۈكى يەنىلا ئوت لوڭقا. ئوت لوڭقا قويۇشنى بىلمىسىڭىز، ماگنىت لوڭقا ياكى يەل لوڭقىلارنى قويسىڭىزمۇ بولىدۇ، گەرچە ئۈنۈمى ئاستا بولسىمۇ، مەشغۇلاتى ئاسان، بىخەتەر، ئىزچىل داۋاملاشتۇرغاندا ئوت لوڭقىغا ئوخشاش ئۈنۈمگە ئېرىشكىلى بولىدۇ.
 لوڭقا قويۇشتا، نەگە قويۇش، قانداق قويۇش، قانچىلىك تۇرغۇزۇش، قانداق ئەھۋالغا قارىتا قويۇش دېگەندەك مەسىلىلەرگە ئۇچرايمىز.

نەگە لوڭقا قويۇش كېرەك؟

لوڭقىنى ئادەتتە دۈمبە ۋە پۇتقا، نە ئاغرىسا شۇ يەرگە قويسا بولىدۇ. بەدەننىڭ ئالدى قىسمىدىكى تېرە نېپىز ئورۇنلارغا لوڭقىنى ئۇزاق قويۇۋەتمەسلىك، ئەڭ ياخشىسى دوختۇرنىڭ تەۋسىيەسى بويىچە ئىش تۇتۇش كېرەك.
 ئۈچەي ۋە ئاشقازىنىڭىز ناچار، بۆرىكىڭىز ئاجىز، دېمىڭىز سىقىلىدىغان ياكى بەل ئومۇرتقىڭىزدا ئۆسۈكچە بولسا، لوڭقا قويۇپ داۋالانىڭىز بولىدۇ.

كۆپىنچە ئەھۋاللاردا، بۇنداق داۋالاش دورا يېگەندىنمۇ بەكرەك مەنپەئەت بېرىدۇ. لوڭقىنى ئاساسلىقى دۈمەي (督脉) پەللىسى ۋە پاڭگۇاڭجىڭ (جۇڭيى تېبابىتىدە سۆزلىنىدىغان ئادەم بەدىنىدىكى 12 جىڭمەينىڭ بىرى بولۇپ، ئۇۋۇلاپ ياكى لوڭقا قويۇپ داۋالاشتا مۇھىم ئەھمىيەتكە ئىگە جىڭمەينىڭ بىرى)، شۇنداقلا كېسەللەنگەن ئىچكى ئەزانىڭ مۇناسىۋەتلىك پەللىسىگە قويۇلۇپ، يەنە كېلىپ رەڭگى ئەڭ قېنىق، ئىنكاسى ئەڭ سەزگۈر بولغان يەرلەرگە نۇقتىلىق قويۇلۇپ.

لوڭقا قويۇش ئۇسۇلى

ماگنىتلىق لوڭقا ۋە ۋاكۇئوملۇق لوڭقىلارنى قويغاندا، نۇرغۇن كىشىلەر قانچىلىك قويسا مۇۋاپىق بولىدىغانلىقىنى سورايتۇ. مېنىڭچە، لوڭقىنىڭ چوڭ ياكى كىچىك بولۇشىدىن قەتئىينەزەر، لوڭقىدىن ئۈچ قېتىمدىن ئارتۇق يەل تارتىمىلىق كېرەك. تېرە ۋە مۇسكۇل سەل سىقىلىپ، كىچىك سىزىقچىلار پەيدا بولغان ھەمدە ئازراق بىئاراملىق ھېس قىلغانچىلىك بولسا بولىدۇ. بولۇپمۇ، ياشانغانلارغا لوڭقا قويغاندا يەلنى كۆپ تارتىۋەتمەسلىك كېرەك، بولمىسا مۇسكۇللار زىيادە كۆپچىۋېلىپ، لوڭقىنى ئېلىش تەسلىشىدۇ، ئۈنۈمىمۇ ياخشى بولمايدۇ.

لوڭقا قويۇشقا ماس كېلىدىغان كىشىلەر

لوڭقا قويۇش بولۇپمۇ، سوزۇلما كېسەللىكلەرگە ۋە تېنى زەئىپ ياشانغانلارغا بەك ماس كېلىدۇ. 7 - 10 كۈندە بىر قېتىم، ھەر قېتىمدا 10 - 15 مىنۇتقىچە لوڭقا قويۇپ بەرسە بولىدۇ. قىشتا ئاسان سوغۇق ئۆتۈپ قالىدىغانلار دائىم لوڭقا قويدۇرۇپ بەرسە، قىشتىكى ئىممۇنىتېت كۈچى ئېشىپ بارىدۇ.

لېكىن بۇ ئۇسۇل تېرىسى بوش ياكى بەك ئورۇق كىشىلەرگە ماس كەلمەيدۇ. تېرىسى بوش كىشىلەر لوڭقا قويسا تېرىسىنى زىيادە سۈمۈرۈۋالىدۇ، ئورۇقلارنىڭ تېرىسى نېپىز بولغاچقا، بۇ خىل كىشىلەرگە لوڭقا قويغاندا، ۋاقتى قىسقا ۋە بوش قويۇش كېرەك.

بەزىلەر 10 مىنۇت، ھەتتا 3 - 5 مىنۇتقىچە لوڭقا قويسا قاپارتما ئۆرلەپ كېتىدۇ، بۇ ئال ئاجىزلىقنىڭ ئالامىتى. بىرەيلەن ماڭا تېلېفون قىلىپ، ئۆزىنىڭ ھۆسن تۈزەش ئورنىدا 30 مىنۇت لوڭقا قويدۇرغاندىن كېيىن، دۈمبىسى كۆكۈرىپ، قاپارتما ئۆرلەپ كەتكەنلىكىنى ئېيتتى. مەن ئۇنىڭغا: «تۇنجى قېتىمدىلا 30 مىنۇت لوڭقا قويغىنى قاملاشماپتۇ، لېكىن قاپارتما

ھامان ئۆرلەپ بولغاندىكىن، ئۇنداقتا سىز كۈندە 30 - 40 مىنۇتقا قويدۇرۇپ، بەدىنىڭىزدىكى مەينەت نەرسىلەرنى چىقىرىۋېتىشكە دەيدىم. ۋاپادار پەرزەنتلەرنىڭ ئاتا - ئانىلىرىغا بېرەلەيدىغان ئەڭ ياخشى سۆزى ساغلاملىقتۇر. ھەپتىدە بىر قېتىم ئاتا - ئانىسىنىڭ دۈمبىسىنى سىيرىپ، ئىككى قېتىم لوڭقا قويۇپ بەرسە، ئاندىن ئاتا - ئانىلار ئاغرىپ قالغاندا داۋاليتىپ، ساق ۋاقىتتا ياخشى كۈتسە، مانا بۇ ھەقىقىي ۋاپادارلىق ھېسابلىنىدۇ.

ئەر - ئاياللارمۇ ئوخشاش، بولۇپمۇ ئوتتۇرا ياشتىكى ئەر - ئاياللار تۇرمۇش ۋە خىزمەت جەھەتتە زور بېسىملارغا دۇچ كېلىدۇ. شۇڭا زىيادە كوتۇلداشنى قويۇپ، بىر - بىرىگە لوڭقا قويۇپ، سالامەتلىكىگە كۆپرەك كۆڭۈل بۆلسە، «سېنى سۆيىمەن» دېگەن گەپتىن ئارتۇق ئۈنۈم بېرىدۇ.

لوڭقا قويۇش ئارقىلىق جاھىل خاراكتېرلىك تېرە كېسەللىكىنى يىلتىزىدىن ساقايتقىلى بولىدۇ

كۆپىنچە ياشانغانلارنىڭ بەدىنى كۈز ۋە قىش پەسىللىرىدە قىچىشىپ قالىدۇ، بۇ ئاساسلىقى ئۆپكەننىڭ قۇرغاق، تالنىڭ زەئىپ، ھۆل زەھەر بەدەن سىرتىغا چىقالمىغانلىقتىن بولىدۇ. بەزىدە كەپپىياتى ياخشى بولمىغاندا، بەلباغسىمان قاپارتما (带状疱疹)، يەلتاشما (荨麻疹) قاتارلىقلار چىقىپ قالىدۇ. كۆپىنچە تېرە كېسەللىكلىرى تال ھۆل، ئۆپكە قۇرغاق ۋە كەپپىيات ناچار بولۇش، شۇنداقلا روھىي بېسىم بىلەن مۇناسىۋەتلىك. بۇلارنى يىلتىزىدىن داۋالايدىغان ئۇسۇل لوڭقا قويۇش.

ئالدى بىلەن، چوڭ ئومۇرتقا، بۆرەك پەللىسى، ئۆپكە پەللىسى ۋە تال پەللىسىگە چوڭ لوڭقنى 40 مىنۇتتىن ئارتۇقراق قويۇپ ئىككىنچى كۈنى يەنە داۋاملاشتۇرغاندا سۇ، قان، ھەتتا ئاق بوتقىسىمان ماددىلار چىقىشى مۇمكىن، بىراق بۇلارغا چوقۇم بەرداشلىق بېرىپ ھېچقانداق نەرسە چىقماي، تېرە پاكىز بولغىچە قويۇش كېرەك.

ئۇزاققىچە ساقايمىغان سوزۇلما خاراكتېرلىك كېسەللىكلەرگە لوڭقا قويۇپ داۋالسىمۇ بولىدۇ، ھەر قېتىمدا 30 - 40 مىنۇتقا قويغاندا، بەدەندىكى مەينەت نەرسىلەر سۈمۈرۈلۈپ چىقىپ كېتىدۇ. بەدەندىكى قاقچىلار ئالدىرماي چۈشۈپ كەتكەندە، تېرىمۇ ياخشىلىنىپ، بەدەنمۇ يەڭگىلەپ قالىدۇ.

مۇرە ياللۇغى ۋە زىققە كېسەللىكلەرنى ئوت لوڭقا قويۇپ ساقايتىش

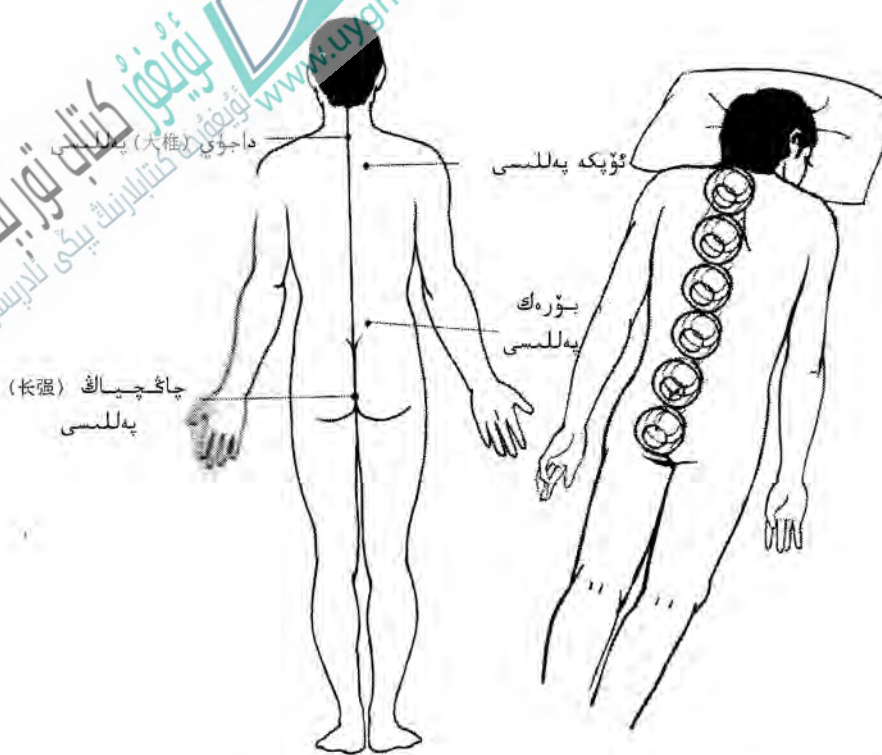
ئالامەتلەر: مۇرە (تاغاق) ياللۇغى، زىققە (دەم سىقىش)
داۋالاش ئۇسۇللىرى:

1. تاغاق سۆڭىكىنىڭ ئىچكى قىرىنى بويلاپ 6 دانە لوڭقا قويۇپ، ھەر قېتىمدا 10 مىنۇت تۇرغۇزسا، مۇرە ياللۇغغا مەنپەئەت قىلىدۇ.
  2. چوڭ ئومۇرتقا، ئۆپكە پەللىسى ۋە بۆرەك پەللىسىگە ھەر قېتىمدا 15 مىنۇتتىن، ھەپتىسىگە 2 - 3 قېتىمدىن لوڭقا قويۇپ بەرسە، زىققىگە شىپا قىلىدۇ.
- دىققەت: لوڭقا قويغاندا سۇ قاپارتما بولۇپ قالغان تەقدىردىمۇ، ئىككىنچى كۈنى داۋاملاشتۇرۇۋەرسە بولۇپرىدۇ تاكى بەدەندىكى بارلىق ھۆللۈك ۋە زەھەرلەرنى چىقىرىپ تاشلىغانغا قەدەر قويۇش كېرەك.

قەيەرگە لوڭقا قويۇشنى بىلەلمىسەك، داجۇي (大椎) پەللىسىدىن تارتىپ چاڭچياڭ (长强) پەللىسىگىچە تولۇق لوڭقا قويۇلىدۇ، ھەتتا دۈمەي (督脉) پەللىسى ۋە خواتو (华佗) ئومۇرتقا ئارىلىقلىرىغىچە لوڭقا قويساق، بارلىق ئىچكى ئەزالارغا چېتىلىدۇ. [بۇ يەدە ئېيتىلغان داجۇي پەللىسى بويۇن ئومۇرتقىمىزدىكى دۆڭچە ئورۇننى كۆرسىتىدۇ؛ قۇيۇمۇچ پەللىسى بولسا توققۇز كۆز ئاستى بىلەن مەقئەت ئارىسىدىكى ئورۇننى كۆرسىتىدۇ، بۇ پەللىنى خەنزۇچە چاڭچياڭ پەللىسى دەپ ئاتايدۇ؛ خواتو ئومۇرتقا ئارىلىق پەللىرى بولسا قەدىمكى داڭلىق تېۋىپ خواتوننىڭ نامى بىلەن ئاتالغان - تەرجىماندىن].

ئۆپكەمىز بىئارام بولسا ئۆپكە پەللىسىگە، بېلىمىز ئاغرىسا بۆرەك پەللىسىگە لوڭقا قويۇش كېرەك؛ زىققە بىمارلىرى داجۇي پەللىسى، ئۆپكە پەللىسى ۋە بۆرەك پەللىلىرىگە لوڭقا قويسا بولىدۇ. ئەگەر ئۇزۇن يىللىق كونا زىققە كېسىلى بولسا، لوڭقا قويۇش ۋاقتى 15 مىنۇتتىن ئارتۇق ئۇدا لوڭقا قويۇپ، ئىچىدىكى مەينەت نەرسىلەرنىڭ ھەممىسىنى پاكىز چىقىرىۋېتىش كېرەك.

ئوت لوڭقىسى تىلغا ئېلىنسا، كۆپىنچىلەر قورقىدۇ، مەن شاگىرتلىرىمغا ئوت لوڭقىنى ئۆزىگە، يوتىسىنىڭ گۆشى قېلىن يان تەرىپىگە قويغۇزاتتىم. يەنە بەزى كىشىلەر قاپارتما ئۆرلەشتىن قورقىدۇ، ئەمەلىيەتتە بۇ بەدەننىڭ ئىنتايىن زەئىپ ۋە ھۆللۈكى ئېشىپ كەتكەنلىكىنى بىلدۈرىدۇ.

داجۇي (大椎) يەللىسىدىن چاڭجياڭ (长强) يەللىسىگىچە لوڭقا قويسا، كېسەلنى پاكىز سۈپۈرۈپ ماڭىدۇ.

مۈرە (ئەتراپى) ياللۇغۇم قوزغالغان ھېلىقى يىللىرى، بىر قېتىم لوڭقىنى ئۇزۇن قويۇۋەتكەچكە، يوغان بىر قاپارتما چىققان ئىدى. شاگىرت بالىلارغا بۇ قاپارتمىنى تېشىپ، يەنە لوڭقا قويۇڭلار دېسەم، ھېچكىم پېتىنالمىدى. ئاندىن ئۆزۈم ئەينەككە قاراپ تۇرۇپ قاپارتمىنى تەشكەندىن كېيىن، بالىلارغا لوڭقا قويغۇزدۇم. شۇنىڭدىن كېيىن مۈرە ئارام تېپىپ قالدى. يول ماڭساممۇ ئىنتايىن يەڭگىل. مۈرە ياللۇغۇم سەللىمازا ساقىيىپلا قالماستىن، يەنە تېخى خېلى يىللارغىچە زۇكاممۇ بولمىدىم.

ئەگەر سىزدىمۇ مۈرە (ئەتراپى) ياللۇغى بولسا، تاغاق سۆشكىنىڭ ئىچكى قىرى ۋە سۆڭەك تۇتاشقان سىزىقنى بويلاپ لوڭقا ماڭدۇرۇۋېتىپ، ئاندىن 6 دانە كىچىك لوڭقىنى زىچ ھالەتتە 10 مىنۇت قويسىڭىز بولىدۇ. لوڭقا ماڭدۇرۇشنى بىلمىسىڭىز، 6 دانە لوڭقىنى زىچ ھالەتتە قويسىڭىزمۇ بولىدۇ، لېكىن بۇنىڭ ۋاقتى سەل ئۇزاقراق، يەنى تەخمىنەن 15 مىنۇتتىن كېيىن لوڭقىلارنى

ئېلىۋەنسىڭىز بولىدۇ. ئادەتتە 3 - 5 قېتىمغىچە قويسا مۇۋاپىق. بۇنىڭدا سۆڭەك ئارىلىقلىرىدىكى سوغۇقنى ھەيدەيدۇ، شۇنداقلا تاغاق سۆڭىكى مۇسكۇللىرىنىڭ چاپلىشىپ قېلىشىنى تۈگىتىپ، قان ئايلىنىشىنى ئىلگىرى سۈرىدۇ.

دەسلەپتە لوڭقا قويغاندا 10 مىنۇتتىن ئېشىپ كەتمەسلىكى كېرەك، كۈنۋۇلغاندىن كېيىن، تەدرىجىي ھالدا 15 مىنۇت قويسا بولىدۇ. ئەگەر 10 مىنۇتتا قاپارتما ئۆرلەپ كەتسە، سۇلۇق قاپارتمىنى دېزىنڧېكسىيەلەنگەن يىڭنە بىلەن ئاستا تېشىۋېتىش كېرەك. بۇنداق بولغاندا، تېرە زەخمىگە ئۇچرىماي، قاپارتمىدىكى سۇ چىقىپ كېتىدۇ. سۈيى چىقىپ كەتكەندىن كېيىن، يۈننەن بەيياۋنى سېپىپ، ئاندىن داكىلار بىلەن تېڭىپ مۇقىملاپ قويسىلا بولىدۇ.

تاغاق سۆڭىكىنىڭ ئىچ يېنىدىن لوڭقا قويغاندا، مۇرە ياللۇغىغا شىپا قىلىدۇ

كۆپچىلىككە تەكىتلەيدىغىنىم شۇكى، سۇلۇق قاپارتما ئۆرلىسە ياكى سېرىقسۇ ئاقسا، ھەرگىز توختاتماڭ تاكى سۇلۇق قاپارتما چىقمىغانغا قەدەر داۋاملاشتۇرۇڭ.

قۇلاققا چاپلاش تۈرلۈك كېسەللىكلەرگە شىپا قىلىدۇ

ئالامەتلىرى: ئاشقازان ئاغرىقى، بەل ئاغرىقى

داۋالاش ئۇسۇللىرى:

1. قۇلاقتىكى ئاشقازان ۋە بەل ئومۇرتقىسى رېفلېكسى رايونلىرىنى سىقىش ياكى چاپلاش.

چاپلاش.

2. قۇلاقتىكى ئەڭ ئاغرىغان رېفلېكسى رايونغا ماگنىتلىق مونچاق، قارىمۇق ئۇرۇقى ياكى

تۇرۇپ ئۇرۇقنى چاپلاپ قويۇش.

دىققەت: ھەر قېتىمدا قۇلاقتىكى ھەممە يېرىگە لىق چاپلاش ھاجەتسىز، ھەر قېتىمدا 3 - 5

تالغىچە ئاغرىق نۇقتىسىغا چاپلىسلا كۆپايە.

قۇلاق ئىنتايىن مۇھىم ئەزا. قۇلاقتىن پايدىلىنىشنىڭ ئەڭ ئاددىي ئۇسۇلى قۇلاقتىكى نەرى ئاغرىسا شۇ يەرنى سىقىش. بۇنى ئاۋازچىلىك ھېس قىلسا، ئاغرىغان رېفلېكسى رايونلىرىغا قارىمۇق ئۇرۇقى، ماگنىت مونچاق ياكى تۇرۇپ ئۇرۇقلىرىنى چاپلىۋالسا بولىدۇ. ھەر قېتىمدا پەقەت بىرنى چاپلاش كېرەك، كۆپ چاپلىۋالسا كىشى بىئارام بولىدۇ. يەنە كېلىپ تۇرۇپ ئۇرۇقى بەكرەك بىئارام قىلىدۇ. زۆرۈر بولغاندا، ھەر قېتىمدا 3 - 5 تالغىچە ئاغرىق نۇقتىسىغا چاپلىۋالسىمۇ بولىدۇ.

ئاشقازان ئاغرىسا، ئوۋۇلاش خەرىتىسىدىن ئىزدەپ، قۇلاقتىكى نەرى بەك ئاغرىسا، شۇ يەرنى سىقىپ بەرسە بولىدۇ. ئاغرىقتىن قورقماي ئىزچىل سىقىپ بەرگەندىن كېيىن، ئاشقازان قىسمى سەل قىزىيدۇ، ئاندىن ئاغرىق ئالدىرىماي پەسىيدۇ.

قۇلاققا ئادەتتىكى مەلھەمنى چاپلاپ قويسىمۇ بولىدۇ. لېكىن يۈننەن بەيياۋغا سۇ قوشۇپ مەلھەم قىلىپ، ئۇنى ماش ياكى قارىمۇق ئۇرۇقىغا سۈركەپ تاڭسا ۋە ياكى قارىمۇق ئۇرۇقىنى سوقۇپ ئېزىپ، ئۇنى يۈننەن بەيياۋ بىلەن ئارىلاشتۇرۇپ، ئاندىن سۇ قويۇپ مەلھەم قىلىپ قۇلاققا چاپلىسا تېخى ياخشى. چۈنكى يۈننەن بەيياۋ سىڭىپ كىرسە، ئۈنۈمى تېخىمۇ ياخشى بولىدۇ.

بۇ خىل ئۇسۇل ئىنتايىن ئاددىي بولۇپ ھېچقانداق ئىشقا دەخلى قىلمايدۇ، خالىغان ۋاقىتتا سىقىپ بەرسە بولىدۇ، يەنە كېلىپ ئۈنچىلىك كۈچەشنىڭمۇ ھاجىتى يوق. بەزىدە ئازراق سىقىسلا ئاغرىق پەسىيدۇ، بۇنداق چاغدا ئورۇننى يۆتكەپ، باشقا جايلارنى سىقىش كېرەك.

ئاشقازان ئاغرىقىنى قۇلاقتىن داۋالاش، نە ئاغرىسە شۇيەرنى سىقىش كېرەك

ئادەتتە 3 - 5 كۈن چاپلاپ، سىقسا ئاغرىمىغىچە تۇرسا بولىدۇ. مەسىلەن: بەل ئاغرىسا، قۇلاقتىكى بەل - ئومۇرتقا رېفلېكس رايونىغا چاپلىسا ھەمدە ئىككى قۇلاققا ئالماشتۇرۇپ بۇ قېتىم سول قۇلاققا، كېلەر قېتىم ئوڭ قۇلاققا چاپلاپ ئىزچىل سىقىپ بەرسە، نەچچە كۈندىن كېيىن بەل ئاغرىقى پەسىيىپ قالىدۇ.

قۇلاق گىمناستىكىسى ھەققىدە

ئالامەتلىرى: ئۇيقۇسىزلىق، ئىشتھاسىزلىق قاتارلىق ئىككىلەمچى ساغلام (نەسپى ساغلام) ھالەتلەر ۋە تۈرلۈك سوزۇلما كېسەللىكلەر.

داۋالاش ئۇسۇللىرى:

1. قۇلاق يۆگمىكى (ئەگمىسى) ۋە قۇلاق ئەتراپىنى سىيرىپ بېرىش؛ 2. قۇلاقتىكى ئۈچ ئويماننى ئۇۋۇلاپ بېرىش؛ 3. قۇلاقتىكى ئۇدۇل يۆگمىكىنى سىيرىپ بېرىش؛ 4. قۇلاق يۇمشىقىنى تارتىپ بېرىش؛ 5. قۇلاق تۈۋىنى ئىشقىلاپ بېرىش؛ 6. ئارقا مېڭىنى چىكىش.

قۇلاقتا پۈتۈن بەدەندىكى ھەر قايسى ئەزالارنىڭ رېفلېكس رايونلىرى بار بولۇپ، بۇ ئورۇنلارنى غىدىقلاپ بەرسە سالامەتلىككە پايدىلىق. لېكىن بۇ رېفلېكس رايونلىرى گىمناستىكىسى كىچىك بولغاچقا، كۆپىنچە كىشىلەر قانداق قىلىشنى بىلمەي قالىدۇ. بۇنىڭ ئۈچۈن، تۆۋەندە كۆپچىلىككە ئاددىي بىر يۈرۈش قۇلاق گىمناستىكىسىنى تونۇشتۇرۇپ ئۆتمەن:

بۇ گىمناستىكا ئالتە باسقۇچلۇق بولۇپ، ھەر بىر باسقۇچتا قوش قوللاپ ئىككى قۇلاقنى تەڭلا ئۇۋۇلايمىز. كۈندە ئەتكەن ئويغانغاندا، ئورۇندا يېتىپ تۇرۇپ بۇ گىمناستىكىنى ئىشلىسە بولىدۇ. ئويغىنىپ دەرھال ئورۇندىن تۇرۇش ياشانغانلارغا ماس كەلمەيدۇ، بۇنداق چاغدا ئۇلارغا قۇلاق گىمناستىكىسى تازا مۇۋاپىق كېلىدۇ.

1. قۇلاق يۆگىمىكى ۋە قۇلاق ئەتراپىنى سىيرىپ بېرىش

قۇلاق يۆگىمىكىنى باش بارماق بىلەن بىگىز بارماقنىڭ يېنى ئارىسىغا ئېلىپ تۇرۇپ تۆۋەنگە سىيرىش، بۇ ھەرىكەتنى قوش قولدا تەڭ ئىشلەش كېرەك، ھەر بىر قۇلاقنى 18 (ياكى 36) قېتىمدىن.

قۇلاي يۆگىمىكىنى دائىم سىيرىپ بەرسىڭىز، يۈز مېيى ئالدىغان نۇرغۇن پۇلنى تېجەپ قالسىز

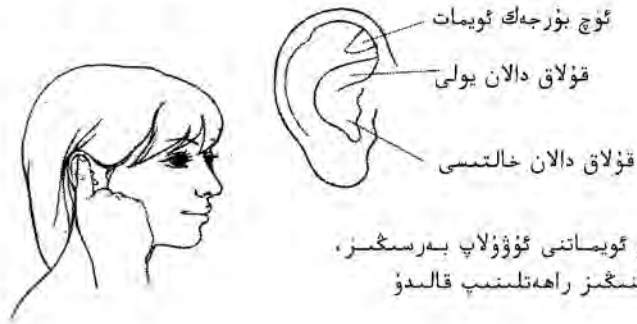
قۇلاق يۆگىمىكى بەدەن سىرتىنىڭ رېفلىكس رايونى بولۇپ، دائىم سىيرىپ بەرسىڭىز تېرىنىڭ مېتابولىزمىنى ئاشۇرىدۇ. قۇلاق يۆگىمىكى ۋە قۇلاق ئەتراپىنى سىيرىش ئارقىلىق يەلتاشما كېسەللىكلەرنىڭ ئالدىنى ئالغىلى بولىدۇ، ئاياللار تېرىسىنىڭ قۇرغاق، يىرىك بولۇش ئەھۋاللىرىنىمۇ ياخشىلايدۇ. قۇلاق سىيرىش ئارقىلىق تېرە گۈزەللەشتۈرۈش ئۇسۇلى نۇرغۇن گىرىم بۇيۇملىرىنىڭ ئۈنۈمىدىن كۆپ ياخشى.

بۇ ھەرىكەت يەنە قۇلاق ئەتراپىغا، يەنى بارماق، بېغىش، جەينەك ۋە مۇرىلەرنىڭ رېفلىكس رايونلىرىغىمۇ تەسىر قىلىپ، شۇ يەرلەردىكى تېلىش، ئاغرىش، ئىششىش ئالامەتلىرىگىمۇ شىپا قىلىدۇ.

بۇ جەرياندا، باش بارماق دەل قۇلاق كەينىدىكى بېسىم چۈشۈرۈش ئويمانىغا ئۇدۇل كېلىدۇ، شۇڭا يۇقىرى قان بېسىم بار كىشىلەر بۇ ھەرىكەتنى كۆپرەك قىلىپ بېرىشى كېرەك.

2. ئۈچ ئويماتنى ئۇۋۇلاش

بىگىز بارماق بىلەن كۆرسىتىلگەن «ئۈچ ئويمات»نى ئۇۋۇلاپ بېرىش،
ھەر بىر ئويماتنى 18 (ياكى 36) قېتىمدىن ئۇۋۇلاش كېرەك.

ئۈچ ئويماتنى ئۇۋۇلاپ بەرسىڭىز،
بەدىڭىز راھەتلىنىپ قالىدۇ.

قۇلاقنىكى ئۈچ ئويمات — ئۈچ بۇرجەك ئويمات، (قۇلاق) دالان يولى ۋە دالان خالتىسىدىن ئىبارەت.

ئۈچ بۇرجەك ئويماتنى ئۇۋۇلاپ بەرگەندە، جىنسىي ئەزالار سىستېمىسىنىڭ ئىقتىدارىنى تەڭشەپ، ئۇيقۇنى ۋە كەيپىياتنى ياخشىلايدۇ، ھەر ۋاقىت روھلۇق تۇرسىز. قۇلاق دالان يولىنى ئۇۋۇلاپ بەرگەندە، تۆۋەنكى قورساق قىسمىدىكى، يەنى ھەزىم ۋە تەرەت سىستېمىسىدىكى ئالامەتلەرگە شىپا بولىدۇ. قۇلاق دالان خالتىسى ئاساسلىقى قورساق ۋە كۆكرەكتىكى ئالامەتلەرنى ياخشىلايدۇ، شۇنداقلا ئىچكى ئاجراتمىنى تەڭشەپ، بەدەننىڭ ئاستى — ئۈستى يوللىرىنى ئېچىپ، ئادەمنى روھلۇق قىلىدۇ.

3. قۇلاقنىڭ ئۈدۈل يۆگىمىكىنى سىيرىپ بېرىش

قۇلاقنىڭ ئۈدۈل يۆگىمىكىنى باش بارماق بىلەن بىگىز بارماقنىڭ ئارىسىدا قىسىپ تۇرۇپ، كۈنگە 18 (ياكى 36) قېتىم سىيرىپ بېرىش.

ئومۇرتقا، بەل ۋە ئىمزالاردا ئالامەت كۆرۈلسە، قۇلاقنىڭ ئۈدۈل يۆگىمىكىنى سىيرىپ بېرىڭ.

قۇلاقنىڭ ئۈدۈل يۆگىمىكى ئومۇرتقا ۋە پۇتلارنىڭ رېفلېكس رايونى بولۇپ، ئۇزۇن مەزگىل ئېڭىشىپ ئىشلەپ ياكى ئاپتوموبىل ھەيدەپ ئومۇرتقىدا مەسىلە كۆرۈلسە ياكى ياش ۋاقتىدا ئۇزۇن مەزگىل جاپالىق ئىشلەپ، بىل ۋە تىزلىرى ئاغرىسا، قۇلاق ئۈدۈل يۆگىمىكىنى ئۇۋۇلاپ بېرىش كېرەك.

4. قۇلاق يۇمشىقىنى تارتىپ بېرىش

قۇلاق يۇمشىقىنى بىگىز بارماقنىڭ يېنى بىلەن باش بارماقنىڭ ئارىسىغا ئېلىپ قىسىپ، كۈندە تۆۋەنگە 8 (ياكى 36) قېتىم تارتىپ بېرىش.

كۈندە قۇلاق يۇمشىقىنى تارتىپ بەرگەندە، باش ۋە چىراي ساغلام بولىدۇ.

قۇلاق يۇمشىقىغا باش ۋە چىراينىڭ رېفلېكس رايونلىرى يىغىلغان بولۇپ، باشتىكى بىرەر ئەزادا مەسىلە كۆرۈلسە، قۇلاق يۇمشىقىنى تارتىپ بېرىش ئارقىلىق ياخشىلىغىلى بولىدۇ.

5. قۇلاق تۇۋىنى ئىسقىلاپ بېرىش

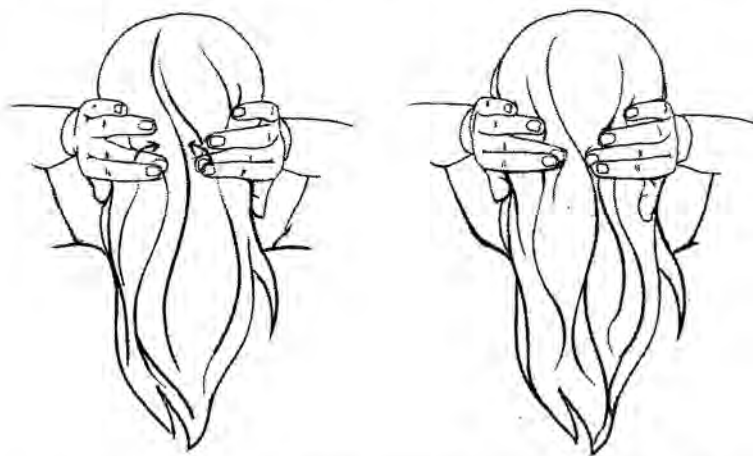
قۇلاق تۇۋىگە قالدقانىز ھورمۇنى ئازلاشنىڭ ئالدىنى ئېلىش، دىيا-بېت ۋە نەپەس كېسەللىكلىرىنىڭ شىپالىق دورىسى يوشۇرۇنغان.

قۇلاق تۇۋىنىڭ ئالدىنى مۇۋاپىق ئىشقىلىغاندا، ئاچارچىلىق نۇقتىسى، ئۇسسۇزلۇق نۇقتىسى ۋە بۆرەك گۈستى بېزنى غىدىقلايدۇ. بۇ ئۇسۇل قالقانبەز ھورمۇنى ئازلار، ئورۇقلاش ئۈچۈن يېمەك - ئىچمەكتىن مۇۋاپىق پەرھىز تۇتۇۋاتقانلار، شۇنداقلا دىيابېت بىمارلىرىغا نىسبەتەن شىپالىق دورا ھېسابلىنىدۇ.

قۇلاق تۇۋىنىڭ ئارقىنى ئىشقىلىغاندا، ئۆپكە رېفلىكس رايونى غىدىقلىشىپ، ئۆپكەنى تازىلاش مەقسىتىگە يەتكىلى بولىدۇ. يەنە تېخى نەپەس سىستېمىسىنى ياخشىلاپ، ئىممۇنىتېت گىقتىدارىنى ئاشۇرغىلى بولىدۇ.

6. ئارقا مېڭىنى چېكىش

ئىككى قۇلاقنى ئىككى ئالغاننىڭ ئوتتۇرىسى بىلەن بېسىپ، بارماقلارنى ئارقا مېڭىگە تەبىئىي قويۇڭ، ئاندىن بىگىز بارماق بىلەن ئوتتۇرا بارماقنى نۆۋەت بىلەن يەڭگىل چېكىپ، 18 (ياكى 36 قېتىم) قېتىم چەكسە بولىدۇ.

دائىم ئارقا مېڭىنى چېكىپ بەرسىڭىز، سىزنى قۇلاق ئېغىرلىق ۋە باش قېيىشلاردىن خالاس قىلىدۇ

دائىم ئارقا مېڭىنى چېكىپ بەرگەندە، ئاڭلاش سېزىمىنى ياخشىلاپ، تۈرلۈك باش قېيىشلارغا شىپا قىلىدۇ. ئۇنىڭدىن باشقا، ئالدىدا تونۇشتۇرۇلغان ئالتە تۈرلۈك قۇلاق گىمناستىكىسى ئارقىلىق قۇلاق غوڭغۇلداشنى داۋالىغىلى بولىدۇ، بۇلارنىڭ مەشغۇلاتى ئاددىي، ئۈنۈمى ئارقا مېڭىنى چېكىشتىنمۇ ياخشى.

ساغلام تەنگە ئىگە بولۇش

داۋالاش ئۇسۇللىرى:

بارماقلارنى كېرىپ ئېچىپ، ئىككى قولنىڭ بارماقلىرىنى بىر - بىرىگە ئۇدۇل تېكىلىپالغان ھالەتتە جىپسىلاپ، كۈچەپرەك چاۋاك چېلىش. بۇنى ئەڭ ياخشى تاماقتىن بۇرۇن ياكى تاماقتىن بىر سائەت كېيىن قىلىپ، 200 قېتىمدىن تەدرىجىي ھالدا 1000 قېتىمغا كۆتۈرسە بولىدۇ. ماڭغاچ چاۋاك چالسا تېخىمۇ ياخشى بولىدۇ.

ئۈنۈمى: ئۈزلۈك كېسەللىكلەرگە شىپا قىلىدۇ.

دەققەت: چاۋاك چالغاندا، بەدەندە بەزىدە بىئارام بولۇشلار كۆرۈلىدۇ، لېكىن بۇنىڭدىن ئەنسىرەشنىڭ ھاجىتى يوق. بۇلارنىڭ ھەممىسى نورمال بولغان زەھەر ھەيدەش ئالامەتلىرىدۇر.

ئەمەلىيەتتە، چاۋاك چېلىشمۇ بىر خىل چېنىقىش ئۇسۇلى بولۇپ، بىر ئادەمنىڭ سالامەتلىك ئەھۋالىنىڭ قانداقلىقىنى كۆرۈۋالغىلى بولىدۇ. مەسىلەن: بەزىلەر چاۋاك چالسا «پوك - پوك» قىلىپ يوتقانغا ئۇرغاندەك ئاۋاز چىقىدۇ، بۇنداق كىشىلەرنىڭ بەدەنىدە مەتىپى نەرسىلەر ۋە كىسلاتالىق ماددىلارنىڭ كۆپلۈكىدىن دېرەك بېرىدۇ، بەزىلەر تۈپتۈزلا چاۋاك چالىدۇ، بۇنداق كىشىلەرنىڭ بەدەنىنى سوغۇق ئېلىپ كەتكەن بولۇپ، كۆپىنچىسىنىڭ بەل - پۇتلىرى ئاغرىيدۇ.

ئەجدادلىرىمىز بۇرۇنلا «چاۋاك چېلىش يۈز كېسەلگە شىپا» دەپ ئېيتقان، چۈنكى قولدا بەدەندىكى ھەممە ئەزانىڭ رېفلىكس رايونلىرى بولغاچقا، چاۋاك چالغاندا، بارلىق ئەزالار غىدىقلىنىپ، ئىقتىدارلىرى مۇۋاپىق تەڭشىلىدۇ.

چاۋاك چېلىشنىڭ بەدەنگە قانداق پايدىلىرى بار؟

مېنىڭ بىر شاگىرتىمنىڭ سالامەتلىكى ئانچە ياخشى ئەمەس ئىدى، قۇلاق قېپىقى (بارماق، بېغىش ۋە جەينەك ئۈچ ئورۇن) خۇددى پاكىز يۇمىغاندەك بىر قەۋەت نېپىز قارا تېرە ھالەتتە ئىدى. ئەمەلىيەتتە، بۇ ئەھۋال بۆرەكتە مەسىلە بارلىقىدىن دېرەك بېرەتتى. لېكىن ئۇ كۈندە چاۋاك چېلىپ بېرىپ، قۇلقىمۇ پاكىزلىنىپ، يۈزىدىكى بىر قەۋەت قارا تېرىسىمۇ تەدرىجىي ھالدا سۈزۈلۈپ كەتتى.

يەنە بىر ئوقۇغۇچۇمنىڭ يۈرەك مۇسكۇل ياللۇغى بار بولۇپ، ھەر قېتىم زۇكامداپ قالسا، يۈرەك مۇسكۇل ياللۇغىنىڭ قوزغىلىپ كېتىشىدىن

ئەنسىرەيتتى. مەن ئۇنى كۈندە چاۋاك چېلىشقا بۇيرىدىم، نەتىجىدە چاۋاك چېلىپ ئىككى ھەپتىدىن كېيىن يولۋاس ئېغىزى (باشمالتاق بىلەن بىگىز بارماقنىڭ ئارىلىقى) يېرىلىپ، قاپقارا قان دېغى ئۇيۇپ قالدى. لېكىن بۇ يىگىت ئاغرىققا بەرداشلىق بېرىپ، چاۋاك چېلىشنى ئىزچىل داۋاملاشتۇردى، چاۋاكنى يەڭگىلىدىن تارتىپ ئېغىرغا قاراپ چالدى. كېيىن ئۇ ئېغىر زۇكام بولغان تەقدىردىمۇ يۈرەك ياللۇغى قوزغالمايدىغان بولدى.

چاۋاك چېلىشنىڭ توغرا ئۇسۇلى

چاۋاك چالغاندا، چوقۇم بارماقلار كېرىلىپ ئېچىلغان، ئىككى قولىدىكى بارماقلارنىڭ قورساقلىرى بىر - بىرىگە ئۈدۈل تېگىشكەن ھەم ئازراق كۈچەپ چاۋاك چېلىشقا كاپالەتلىك قىلىش كېرەك. چاۋاكنى تاماقتىن بۇرۇن ياكى تاماقتىن بىر سائەت كېيىن چېلىش، ئادەتتە 200 قېتىمدىن تەدرىجىي ھالدا 1000 قېتىمغا يەتكۈزسە بولىدۇ. بەزى ئوقۇرمەنلەر «دەسلىپىدىلا 200 قېتىمدىن چاۋاك چالسا، بەك ئاغرىپ كېتىدىكەن» دەپ ئىنكاس قىلدى. ئەمەلىيەتتە، بۇ بەزى زەھەرلەرنىڭ بەدىنىمىزدىن ھەيدەلگەنلىكىدىن دېرەك

ساغلام تەنگە ئىگە بولۇش ئۈچۈن كۈندە «چاۋاك» چالايلى

بېرىدۇ. بۇ خىل ئەھۋالدا، چاۋاكنىڭ كۈچلۈكلىكى دەرىجىسى ۋە داۋاملىشىش ۋاقتىنى مۇۋاپىق تەڭشەپ، ئاندىن قەرەللىك ھالدا ئىزچىل داۋاملاشتۇرساق بولىدۇ.

ئۇنىڭدىن باشقا، چاۋاك چالغاندا مېڭىپ بېرىش كېرەك. بەزى باشقا ئىشلارغا ئولتۇرۇپ چاۋاك چېلىش راھەت بىلىنگەن بىلەن، چاۋاك چالغان چاغدىكى قانلار ئايلىنىپ ساغرا تەرەپكە كەلگەندە توسۇلۇپ قالىدۇ، بۇنىڭ بىلەن ھەيدەلگەن مەينەت نەرسىلەر تۆۋەنگە چۆكۈپ، پۇت تېخىمۇ ئېغىرلاپ كېتىدۇ.

چاۋاك چالغاندا، زەھەر ھەيدىلىش ئالامەتلىرى كۆرۈلىدۇ

چاۋاك چالغاندا قول ئاغرىيدۇ، لېكىن ئېسىڭىزدە بولسۇن، بۇ ئاغرىش ۋاقىتلىق، مۇشۇ ئۆتكەلدىن كېيىن، سالامەتلىكىڭىز بۇرۇنقىدىن خېلىلا ياخشى بولۇپ قالىدۇ. مەسىلەن: ئىلگىرى، يۈرەك رېتىمىم تەكشىسىز ئىدى، قولۇمنىڭ يۈرەك رېتىمىم رايونىدا ئۇزۇن بىر كۆك تومۇرۇم بار ئىدى، كېيىن چاۋاك چېلىۋېرىش جەريانىدا، بۇ كۆك تومۇرۇم يوقاپ كەتتى.

بىر ھەپتە ئەتراپىدا ئىزچىل چاۋاك چالغاندىن كېيىن، ئادەتتە كۆپىنچە كىشىلەرنىڭ بەدىنىنىڭ مەلۇم جايلىرى بىئارام بولىدۇ ياكى قولى يېرىلىدۇ. مانا بۇ ئۇزۇن يىللاردىن بېرى بەدەننىڭ ئەڭ چوڭقۇر يەرلىرىگە يىغىلىپ قالغان ناچار ماددىلارنىڭ قوزغىلىشى، يەنى بەدەندىكى تۈرلۈك زىددىيەتلەرنىڭ ئاشكارا نامايان بولۇشى ھېسابلىنىدۇ. بۇنداق چاغدا، ھەرگىزمۇ توختاپ قالماي، بەدەندىكى مەينەت نەرسىلەر پاكىز چىقىپ كەتكۈچە چاۋاكنى داۋاملاشتۇرۇڭ. ساقايمايۋاتقان كېسەللىكلەر ۋە دائىم قايتا قوزغىلىپ تۇرىدىغان كېسەللىكلەرنىڭ ھەممىسى نەچچە يىل، ھەتتا نەچچە ئون يىلدىن بۇيان يىغىلىپ كەلگەن بولىدۇ. ئەگەر بۇلارنى ھەيدەپ چىقىرىۋەتمەكچى بولسىڭىز، ئەلۋەتتە كەسكىن ھەرىكەت قوللىنىشىڭىز كېرەك.

بىر قېتىم مەن شاگىرتلىرىم بىلەن ئاشخانىدا تاماق يەۋېتىپ، ئۇلار بىلەن «چاۋاك چېلىپ كېسەل داۋالاش» ھەققىدە پاراخلىشىپ قالدۇم. پاراخلىشىمىزنى ئاڭلاپ قالغان ئاشخانا غوجايىنى بۇ مەسىلىنى مەندىن قىزىقىپ سورىدى. مەن ئۇنىڭغا چۈشەندۈرگەندىن كېيىن، ئۇ كۈندە چاۋاك مەشقى قىلىپ بىر ھەپتە بولغاندا، ماڭا تېلېفون قىلىپ: «ياڭ مۇئەللىم مەن بولالمىدىم، قوۋۇرغىلىرىم سانجىلغاندەك ئاغرىيدىغان بولۇپ قالدى، نەپەس ئالساممۇ ئاغرىيدۇ، يەنە تىزلىرىممۇ ئاغرىيدۇ، قوللىرىمغا نەرسە چىقىپ كەتتى» دېدى. مەن ئۇنىڭغا «مۇبارەك بولسۇن» دېدىم.

بەدىننىڭ قايسى يېرىدە كېسەل ياكى ناچار نەرسىلەر بولسا، ھەپتە چاۋاكتىن كېيىن شۇ يېرى ئاغرىيدۇ. بۇ ئاشخانا غوجايىنى كۈندە كەچتە تاماقتىن كېيىن يېرىم جىڭ ھاراق ئىچىدىغان ئادىتى بولغاچقا، جىگرى ئېغىر زەخمىلەنگەن، شۇڭا ئۇنىڭ بېقىنى سانجىپ ئاغرىغان. ئۇ يەنە ياش ۋاقتىدا ھەربىي سەپتە تۇرۇپ، دائىم ئېرىق - ئۆستەڭلەردە ئىشلىگەچكە، پۇتىدا رېماتىزم بار ئىدى. مەن ئۇنى چىداپ داۋاملىق چاۋاك چېلىپ، بەدىنىدىكى كېسەللەرنى ھەيدەپ چىقىرىپ تاشلاشقا ئۈندىدىم.

ئىككى ئايدىن كېيىن، ھېلىقى ئاشخانا غوجايىنى ماڭا تېلېفون بېرىپ مۇنداق دېدى: «ياڭ مۇئەللىم، بەك ياخشى بولدى!» مەن دەسلەپتە ئۆستەڭ بويىدا چاۋاك چالغىنىمدا، كىشىلەر مېنى نېرۋىسىدىن ئادىشىپ قاپتۇ دېيىشتى، ئۇلار بىلەن چاتقىم بولماي، داۋاملىق چېلىۋەرگەن ئىدىم، بەدەنلىرىم ھازىر ئىنتايىن يەڭگىل بولۇپ كەتتى، بىر كۈن چاۋاك چالمىسام، بىر نەرسەم كەمدەك ھېس قىلىمەن. تېخى بىر تۈركۈم ياشانغانلارنى تەشكىللەپ، كۈندە ئەتگەندە ئۆستەڭ بويىدا چاۋاك چېلىۋاتىمىز.»

پۇت چىلاشنىڭ ئۈنۈمى

ئىممۇنىتېت كۈچىنى ئاشۇرۇشنىڭ ئۇسۇللىرى كۆپ بولۇپ، لېكىن بۇنىڭ ئۈچۈن ئۆزۈڭغا يۈگۈرۈش ياكى بەزى ئېغىر ھەرىكەتلەرنى قىلىش ھاجەتسىز. مېنىڭچە، پۇت چىلاش بولسا ھەممە ئادەمگە باب كېلىدىغان ھەمدە ئىممۇنىتېت كۈچىنى ئومۇميۈزلۈك ئاشۇرىدىغان ساقلىق ساقلاش ئۇسۇلى ھېسابلىنىدۇ.

ھازىر نۇرغۇن ئادەملەر ئاراساق ھالەتتە تۇرماقتا، دوختۇرخانىغا بېرىپ تەكشۈرتسە كېسەل يوق، ئەمما مېجەزى يوق، بەدەنلىرى بىئارام، روھىي كەيپىياتمۇ ناچار. بۇ خىل كىشىلەرگە ئەڭ ماس كېلىدىغان ساقلىق ساقلاش ئۇسۇلى «پۇت چىلاش» تىن ئىبارەتتۇر.

پۇتنى قانداق چىلىغاندا، ئاندىن ئۈنۈمى بولىدۇ؟

پۇت چىلاشنىڭ ئەڭ توغرا ئۇسۇلى پاقالچاقچىچە چىلاشتىن ئىبارەت. شۇڭا چېلەك ياكى داس تەييارلاش كېرەك. بەزىلەر: «پۇتقا رېڧلېكس رايونلىرى ئەڭ زىچ يىغىلغان بولغاندىكىن، پۇتنىڭ يۈزىگىچىلا چىلىساق بولمامدۇ؟» دەيدۇ. لېكىن بۇ خىل قاراش خاتا. چۈنكى پۇتنىڭ يۈزىنى تولۇق چىلىغان بىلەن،

پاقالچاقتىكى قان ئايلىنىش توسقۇنلۇققا ئۇچراپ قالىدۇ، بۇنىڭ بىلەن قانلار بەدەننىڭ ھەر قايسى جايلىرىغا ئايلىنىپ بارالمايدۇ. يەنە كېلىپ، پۈتتى ئاران 5 مىنۇت چىلاشقا بولمايدۇ، ئۇنداق قىسقا چىلغاننىڭ ھېچقاندا رولى يوق. ئەڭ ياخشىسى 20 - 30 مىنۇت چىلاش كېرەك. سۇنىڭ تېمپېراتۇرىسى 45 گىرادۇستىن ئېشىپ كەتمەسلىكى كېرەك بولمىسا يۈرەك سېلىپ، كۆپ تەرلەيدۇ، ھەتتا ئاسان ھاياجانلىنىپ، ياخشى ئۇخلىيالمايدۇ.

بەزىلەر: «سۇ سوۋۇپ قالسا قانداق قىلىمىز» دەپ سورىدى. سۇ سوۋۇپ قېلىشنىڭ ئىككى خىل سەۋەبى بار، بىرى سۇ تەبىئىي سوۋۇپ قالىدۇ، بۇنداق چاغدا، يېنىمىزغا قايناق سۇنى تەييارلىۋېلىپ، زۆرۈر بولغاندا قۇيۇپ تۇرساق بولىدۇ. يەنە بىر سەۋەب، داس ياكى چېلەكنىڭ ئاستى ئېپىز ياكى يەر بەك سوغۇق بولسىمۇ، سۇ ئاسان سوۋۇپ قالىدۇ، بۇنداق چاغدا داس ۋە چېلەكنىڭ ئاستىغا قەغەز يەشەك ياكى ياغاچ قويۇۋالساق، سۇ ئاستا سوۋۇيدۇ. ئەگەر دەسلىپىدىلا 30 مىنۇتقا بەرداشلىق بېرەلمىسەك، ئۆزىمىزنى زورلىماي ۋاقتىنى

پۈتتى پاقالچاقچە چىلاش بەك مۇھىم

ئاز - ئازدىن ئۇزارتساق بولىدۇ. ۋاقىت ئۇزارغانسىمۇ 30 مىنۇتتىنمۇ كەم بولمىساق، ئەكسىچە بىئارام بولىدىغان بولۇپ قالغىمىز.

پۇت چىلاشقا قانداق ماتېرىيال ئىشلىتىمىز؟

ھۆسن تۈزەش ئورۇنلىرى ۋە مەخسۇس ساڭىنالاردىكى پۇت چىلايدىغان سۇدىن بىر خىل جۇڭىچە دورا پۇرىقى كېلىدۇ، بەزىلەر بۇنىڭ بەدەنگە پايدىسى بار دەپ قاراپ، شۇ يەرلەرگە بېرىپ پۇت چىلاشنى ياخشى كۆرىدۇ. لېكىن، بۇ ئورۇنلاردىكى پۇت چىلايدىغان سۇغا پەقەت چۈچۈكبۇيا سالىدۇ. ھەممىمىزگە مەلۇم، چۈچۈكبۇيا بولسا ھەر خىل دورىلارنىڭ تەسىرىنى تەڭشەيدىغان جۇڭىچە دورا بولۇپ، پەقەت بىر خىللا چۈچۈكبۇيانى سېلىپ قويغاننىڭ ئانچە رولى بولمايدۇ.

ئەگەر ساقلىق ساقلاش مەقسىتىدە پۇت چىلماقچى بولسىڭىز، ئانداق تۈز سالىشىڭىزلا بولىدۇ، چۈنكى تۈز بەدەندىكى كالتسىي، فوسفور تەڭپۇڭلۇقىنى ئىلگىرى سۈرىدۇ، يەنە مىكروب ئۆلتۈرۈپ، پۇراقنى يوقىتىدۇ. سۇغا ئاچچىقسۇ قۇيسا، پۇتتىكى قانداقنى يۇمشىتىپ، پۇت پۇراشنى يوقىتىدۇ. بەزىدە ئەمەن ياكى ئۈجمە يوپۇرمىقى قاتارلىقلارنى سېلىپ قويسىمۇ پايدىسى بار.

ئەگەر بەدەن سوغۇققا مايىل بولسا، پۇتنى زەنجۈل بىلەن چىلىسا بولىدۇ؛ بوغۇملىرى ياخشى بولمىسا، ئازراق زاراڭزا قاتارلىقلارنى سالىسا بولىدۇ.

بەزىلەر «پۇت چىلغاندا راۋرۇس تەرلىسە ياخشى» دەپ قارايدۇ، مېنىڭچە ئۇنداق بولۇشى ناتايىن. بەدىنى ئاجىز كىشىلەرنىڭ بەك تەرلىشى ياخشى ئەمەس. چۈنكى بەك تەرلەپ كەتكەندە يۈرەك بىئارام بولىدۇ.

پۇت چىلاش بىلەن رېڧلېكس رايونىنى ئۇۋۇلاش ئارقىلىق داۋالاشنى بىرلەشتۈرسە، ئۈنۈمى تېخىمۇ ياخشى بولىدۇ

نۇرغۇن كىشىلەر پۇت چىلغاندا راھەتلەنگىنىنىلا بىلىپ، بىرەر ئەمەلىي مەسىلىنىڭ ھەل بولغان - بولمىغانلىقىنى ئويلاشمايدۇ. پۇت چىلغاندا، چوقۇم بەزى كېسەللىكلەرنى ئىزدەپ تېپىشقا ئەھمىيەت بېرىش كېرەك. پۇت چىلاپ بولغاندىن كېيىن، ئادەتتە قەيەرى ئاغرىسا، پۇتتىكى شۇ يەرگە مۇناسىۋەتلىك رېڧلېكس رايونىنى كۆپرەك ئۇۋۇلاپ بېرىش كېرەك. بۇ ئۇسۇل بولۇپمۇ، بەزى سوزۇلما كېسەللىك بىمارلىرى ياكى دائىم بىئارام بولۇپ تۇرىدىغان ئاراساق كىشىلەرگە بەكمۇ پايدىلىق.

ئەگەر مەيدىسى ۋە دېمى سىقىلغاندەك بولسا، پۈت چىلىغان چاغدا پۈتتىكى يۈرەك، كاناي، كانايچە ۋە ئۆپكەلەرنىڭ رېفلىكس رايونلىرىنى كۆپرەك ئۇۋۇلاپ بېرىش؛ پۈتى بىئارام بولسا، پۈتتىكى پۈت رېفلىكس رايونىنى قىرىپ بېرىش؛ ئاياللارنىڭ ئەمچىكى كۆپۈپ ئاغرىغۇدەك بولسا، پۈت دۈمبىسىدىكى كۆپرەك رېفلىكس رايونىنى ئالمىقانىڭ سىرتى بىلەن قىرىپ بېرىش كېرەك. بۇ ئۇسۇللارنىڭ مەشغۇلاتى بەكلا ئاددىي. مۇشۇنداق ئاددىي ئۇسۇللارنى ئىزچىل داۋاملاشتۇرساق، چوقۇم ئويلىمىغان نەتىجىلەرگە ئېرىشىشىمىز مۇمكىن. ئۇنداقتا، سالامەتلىكنى كۈندە پۈت چىلاشتىن باشلايلى!

ئۆيىڭىزدىكىلەرنىڭ پۈتىنى كۆپرەك يۈيۈپ قويۇڭ

كېسەل بولماسلىق ۋە ئائىلىمىزدىكىلەرنىڭ كېسەل بولماسلىقى بەلكىم بىزدە ئاددىي كىشلەرنىڭ ھاياتىدىكى ئەڭ چوڭ مۇۋەپپەقىيەتلەردىن بولۇشى مۇمكىن. رېفلىكسىلىق داۋالاش ئۇسۇلى بىزنى دەل شۇ مەقسەتلەرگە يەتكۈزدۈ، بۇ خىل بەخت بەلكىم ھاياتىمىزدىكى ئەڭ مۇھىم نەرسىلەردىن بولۇشى مۇمكىن.

بىر خانىم كىتابىنى ئوقۇغاندىن كېيىن، مۇشۇ ئۇسۇللار ئارقىلىق دادىسىنىڭ يەلتاشما كېسىلىنى داۋالاپتۇ. دادىسىنىڭ قان بېسىمى بارلىقىنى بىلگەندىن كېيىن، دادىسىغا كىتابتىكى قان بېسىمنى چۈشۈرۈش ئۇسۇللىرىنى ئېيتىپ بېرىپتۇ. لېكىن دادىسى بۇ خىل رېفلىكسىلىق داۋالاشقا گۇمان بىلەن قارىغاچقا، ۋاقتىنچە قوبۇل قىلالماي، پۈتىنى سىيلاپ قويسىلا، دورا يېمىسىمۇ بولىدىغانلىقىغا ئىشەنمەپتۇ. كېيىن ئۇ خانىم دادىسىنى بېيجىڭدىكى ئۆيىگە ئېلىپ كېلىپ بىر مەزگىل تۇرغۇزۇپتۇ. دادىسى فوتو ئاپپارات ۋە ئۈچ پۈتلۈك جازىنى ئېلىپ بېيجىڭنى چۆرگۈلەپ يۈرۈپ رەسىمگە تارتىش بىلەن ئالدىراش بولۇپ كېتىپتۇ، كەچتە قايتىپ كەلگەندە، دادىسىنىڭ پۈتىنى چىلاپ يۈيۈپ قويۇپتۇ. دادىسىنىڭ پۈتىنى يۇغاندا، پۈتتىكى رېفلىكس رايونلىرىنى ئۇۋۇلاپ بېرىپتۇ، بۇنىڭغا دادىسىمۇ ھېچنەمە دېمەپتۇ. ئاخىرىدا دادىسى پۈتىنى ئۆزى ئۇۋۇلايدىغان بولۇپتۇ، بۇنىڭدىن خانىمۇ ئىنتايىن خۇشال بوپتۇ. دادىسىنىڭ باش قايدىغان كېسىلىمۇ تەدرىجىي ھالدا ئوڭشىلىپ، روھىي كەيپىياتمۇ ياخشىلىنىپ كېتىپتۇ.

بۇ خانىم دادىسىنىڭ ياخشىلىنىپ كەتكەنلىكىنى كۆرۈپ، ئىنتايىن خۇشال بوپتۇ. كېيىن، نەۋرە قىزىنىڭ پۈتىنىمۇ سىيرىپ ئۇۋۇلاپ قويغاچ، ئىككىسى

تەڭ ناخشا ئېيتىدىغان بولۇپتۇ. ئۇ خانىم مۇشۇنداق تاسادىپىي پۇرسەتتە پۇتلىرىنى ئۆزئارا ئۇۋۇلاپ قويۇش ئارقىلىق مۇھەببەت يەتكۈزىدىغان ئۆزگىچە ئۇسۇلنى تېپىۋېلىپ، بۇنىڭدىن ئالەمچە سۆيۈنۈپتۇ. مەن بۇ ھېكايىنى ئاڭلاپ، ئىنتايىن خۇشال بولدۇم، يەنە تېخى ئۇ خانىمغا قۇلاق گىمناستىكىسىنى ئۆگىتىپ قويدۇم. ئەلۋەتتە ئۇلارنىڭ تېخىمۇ ساغلام ۋە مۇھەببەتلىك بولۇشىغا تىلەكداشمەن.

ئاپام ئۆپكە راكى بىلەن تۈگەپ كەتتى، لېكىن ئۇ ئاخىرقى 36 كۈندە ئانچە ئازابلانمىدى. ئۇ كۈنلەردە مەن ئۇنى ئىزچىل رېفلىكسىلىق رايونلىرىنى ئۇۋۇلاپ داۋالدىم. بەزىلەر بۇنى چۈشەنمىدى، مەنمۇ زىيادە چۈشەندۈرمىدىم. ئاپامنىڭ بۇ كېسەلدىن ساقايمايدىغانلىقى ماڭا ئېنىق، لېكىن ئۇنى باشقا ئوخشاش كېسەللىكلەرگە ئوخشاش بەلغەم تارتىش ۋە نەپەسلەندۈرگۈچلەرگە موھتاج قىلىمىدىم. ئاپامنى ئۆمرىنىڭ ئاخىرقى دەقىقىلىرىدە بولسىمۇ ئازابقا قويماسلىقىمۇ بىر خىل ۋاپاردارلىق بولسا كېرەك دەپ ئويلىدىم.

چوڭلارنىڭ پۇتىنى ئۇۋۇلاپ، ئۇلارغا ئىللىقلىق ۋە ساغلاملىق ئاتا قىلىشمۇ بىز پەرزەنتلەرنىڭ ۋاپاردارلىقىمىزنى ئىپادىلىشىمىزدىكى بىر خىل ئۇسۇل ھېسابلىنىدۇ. قوزا چېغىدىمۇ ۋاپادارلىقىدىن تىزلىنىپ تۇرۇپ ئاپىسىنى ئېمىدۇ ئەمەسمۇ؟ كىچىك ۋاقتىمىزدا، ئاتا - ئانىمىز بىزنى يۇيۇپ قوياتتى، ئەمدى بىز چوڭ بولغاندىن كېيىن، ئۇلارنىڭ پۇتلىرىنى يۇيۇپ، ئۇۋۇلاپ، ئۇلارنىڭ سالامەت بولۇپ ئۇزۇن ئۆمۈر كۆرۈشىنى تىلەپ قويساق نېمە بوپتۇ؟

تىل تەربىيەسىدىن جىسمانىي تەربىيە ئەۋزەل. ياخشى بولغان ساغلاملىق ئۇسۇلىنى خۇددى ئەخلاقىي - پەزىلەتنى باشقىلارغا يەتكۈزگەندەك يەتكۈزۈشىمىز كېرەك. چوڭلار بىلەن كىچىكلەرنىڭ مۇئامىلىسىمۇ باشقىلارغا نىسبەتەن بىر ئۈلگە بولۇپ ھېسابلىنىدۇ. ئەقەللىي مىسال ئالساق، ئۆزىمىز بىر ئىستاكان سۇ ئىچسەك، چوڭلارغىمۇ بىر ئىستاكان سۇ ئەكىلىپ بەرسەك، چوڭلار يۆتىلىپ كەتسە دۈمبىسىنى ئۇرۇپ قويساق، گەرچە ئۇلار بۇنىڭغا موھتاج بولمىغان تەقدىردىمۇ، مۇشۇنداق كىچىك ئىشلار ئۇلارغا روھىي تەسەللى بولىدۇ. رېفلىكسىلىق داۋالاشنى ياخشى ئىگىلەپ، يەنە تۇرمۇشتىكى مۇشۇنداق كىچىك ئىشلارغا ئەھمىيەت بېرەلسەك، پەرزەنتلىرىمىز ئۇچۇن ياخشى ئۈلگە كۆرسىتىپلا قالماي، يەنە چوڭلارنىڭمۇ كۆڭلىنى ئېلىپ، ئۇلارنى ئاخىرقى ئۆمرىدە ساغلام يولغا يېتەكلىيەلەيمىز.

ئۈچىنچى باب

شىپالىق دورىلار بەدىنىمىزدە تەييار

— دۈمبە، قۇلاق ۋە ئىككىنچى ئاللىقان سۆڭىكىدىكى رېفلىكس رايونلىرىنى ئۈنۈملۈك ئىشلىتىش

دۈمبىدىكى «دورا» بەل ئاغرىققا شىپا

ئالامەتلىرى: سۆڭەك قۇسۇش، سۆڭەك ئۆسۈكچىسى، ئومۇرتقا ئارىلىق تەخسىسى پۇلتىيىپ چىقىش، ئومۇرتقا كانىلى تارىيىش قاتارلىق تۈرلۈك بەل ئاغرىق ئالامەتلىرى.
 داۋالاش ئۇسۇللىرى:

1. مېگمېن (命门) ۋە بۆرەك پەللىرىگە لوڭقا قويۇش .
  2. ئومۇرتقىنىڭ ئىككى يېنى بويلاپ لوڭقا قويۇش، ھەر قېتىمدا 10 مىنۇتتىن قويۇپ، كېيىن تەدرىجىي ۋاقتىنى ئۇزارتىش .
  3. بەلدىكى ئەڭ ئاغرىغان نۇقتىنىڭ ئاستى - ئۈستى، ئوڭ - سول تۆت نۇقتىسىنى ئوڭغا 9، تەتۈرگە 6 قېتىم (ياكى ئوڭغا 36، تەتۈرگە 24 قېتىم) دىن ئايرىم - ئايرىم ئۇۋۇلاش، ئاندىن ئوتتۇرىسىنى ئوڭغا 36، تەتۈرگە 24 قېتىم (ياكى ئوڭغا 90، تەتۈرگە 60 قېتىم) ئۇۋۇلاپ، ئاخىرىدا 81 قېتىم چېكىپ ئورۇش .
- دېققەت: بۇ خىل ئۇسۇلدا داۋالاشقا قاتتىق تاختلىق كارىۋاتتا ئۇخلاش كېرەك .

نۇرغۇن ياشانغان كىشىلەردە سۆڭەك ئۆسۈش، ئومۇرتقا ئارىلىق تەخسىسى پۇلتىيىپ چىقىش، ئومۇرتقا كانىلى تارىيىش قاتارلىق بەل ئاغرىق ئالامەتلىرى كۆرۈلىدۇ، بەزىدە زادى قايىسى خىل كېسەللىك ئىكەنلىكىنى ئايرىغىلى بولمايدۇ، ھەمىشە ئىككىنچى مۇشتىلاپ قويغىسى كېلىدۇ. بەزى ياشانغانلار كىرىپسودىمۇ ئولتۇرالمى، دۈمبىسىگە يۇمشاق بىر تەكىي قويۇۋالغۇسى كېلىدۇ.

بەل ئاغرىقى ئادەتتە ئومۇرتقا ۋە مۇسكۇلنىڭ سەۋەبىدىن بولىدۇ. ياش ۋاقتىدا ئېغىر ئەمگەكنى كۆپ قىلىۋېتىپ، مۇسكۇلنى تارتىپ

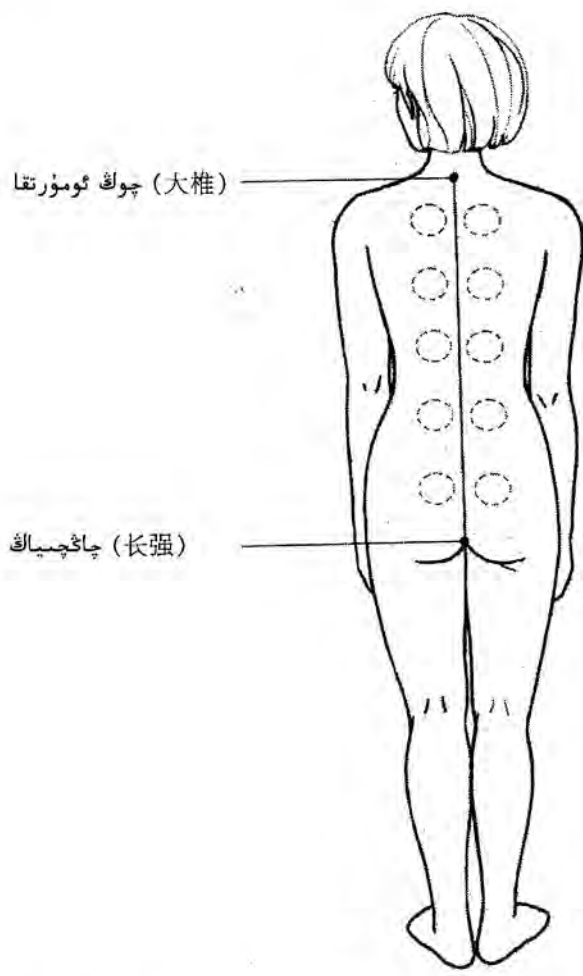
زەخمىلەندۈرۈۋالدى، كېيىن بۇنىڭغا ئەھمىيەت بەرمىدى، قېرىغاندا ئورتىدىن تولدۇرمايدۇ.

يەنە بەزىلەرنىڭ بەل ئاغرىشى ئۇخلاش ھالىتى ۋە ئۇخلاش مۇھىتى بىلەن مۇناسىۋەتلىك. مەسىلەن: بۇرۇنلاردا يۇمشاق بىر خىل كارىۋاتلار مودا بولغان ئىدى. بۇ خىل كارىۋاتتا ئۇخلاۋەرسە، بىر ئورەك ھاسىل بولۇپ قالىدۇ. بەزىلەر ئىقتىسادىي ياكى كۆنگەن سەۋەبلىك، كارىۋات ئالماشتۇرۇشنى خالىماي، يەنە شۇ ئورەكتە ئۇخلاۋېرىدۇ. بۇنداق بولغاندا، بەدەننى تىرىپ تۇرىدىغان كۈچ بولمىغاچقا، بەلنى زەخمىلەندۈرۈۋالدى. بېلى ئاغرىپ ئالدىغا كەلگەن نۇرغۇن كىشىلەرنىڭ ئەھۋالىنى تەھلىل قىلىپ كۆرسەم، دەل مۇشۇ سەۋەبتىن بېلى ئاغرىيدىكەن. مەن ئۇلارغا ھېچنېمە دېمەي، ئالدى بىلەن كارىۋاتنى تاختايلىق كارىۋاتقا ئالماشتۇرۇشنى تەۋسىيە قىلىمەن. ئۇلار تاختايلىق كارىۋاتتا بىر قانچە كۈن ئۇخلىغاندىن كېيىن، بەل ئاغرىقى راستلا ئوڭشىلىپ كېتىدۇ.

ئۆيىڭىزدىكىلەرنىڭ بېلى ئاغرىسا، مىڭمېن (命门) پەللىسى ۋە بۆرەك پەللىسىگە لوڭقا قويۇپ بېرىڭ. ئوت لوڭقىسى قوياالمىسىڭىز، ۋاكوئوملۇق لوڭقا قويۇڭ، لوڭقا ماگنىتلىق بولسا ئۈنۈمى ياخشىراق بولىدۇ.

لوڭقىلار ئادەتتە چوڭ ئومۇرتقىدىن چاڭچياڭ (长强) پەللىسىگىچە زىچ بىر قاتار، يەنى ئومۇرتقىنىڭ ئىككى تەرىپىگە قاتار قويۇلىدۇ. لېكىن دەسلەپتە پەقەت 5 - 6 دانە لوڭقا، ھەر قېتىمدا 10 مىنۇتتىن قويۇش كېرەك. كېيىن چىداش دەرىجىسىگە قاراپ، تەدرىجىي ھالدا لوڭقا سانىنى ئاشۇرۇش ياكى ئىككى قاتار قويۇش، ۋاقتىنىمۇ 15 - 20 لارغىچە ئاشۇرۇش كېرەك.

لوڭقا قويۇشتىن باشقا، «بەش تادۇ تەڭداش چېكىش ئۇسۇلى (五行生克补泻法) نى قوللانسا بولىدۇ. بىر نۇقتا ئېسىڭىزدە بولسۇنكى، ئاغرىغان يەر دەل رېفلىپكىس رايونىدۇر. بەلدىكى ئاغرىغان ئورۇندا مونەك بولۇشى مۇمكىن، ئەڭ ئاغرىغان، ئەڭ قاتتىق يەرنىڭ ئاستى - ئۈستى، ئوڭ - سول 4 تەرىپىگە تەڭ ئارىلىقتا 4 نۇقتا بەلگىلەپ، ھەر نۇقتىنى ئوڭغا 9 قېتىم، تەتۈرگە 6 قېتىم، ياكى ئوڭغا 36 قېتىم، تەتۈرگە 24 قېتىم، ئوتتۇرىسىدىكى ئاغرىق نۇقتىسىنى ئوڭغا 90، تەتۈرگە 60 قېتىم ئۇۋۇلاپ بولۇپ، ئاخىرىدا 81 قېتىم نوقۇپ ئۇرۇش كېرەك.

دۈمەي ياكى پاڭگۇاڭجىڭ رايونىغا لوڭقا قويۇپ بەش تادۇ تەڭداش چېكىش ئۇسۇلىنى قوللانغاندا، تۈرلۈك بەل ئاغرىقلىرىنى يىلتىزدىن ساقايتقىلى بولىدۇ

بوينغا يەل تۇرۇپ قالغاندا، قاننى جانلاندۇرۇپ، ئۇيۇغان قاننى ئېرتىش

ئالامەتلەر: بوينغا يەل تۇرۇپ قېلىش، بويۇن ۋە مۇرىسى بىئارام بولۇش، مۇرە مۇسكۇلى كۆتۈرۈلۈپ قېلىش.

داۋالاش ئۇسۇللىرى:

1. فېڭفۇ (风府) پەللىسىدىن چوڭ ئومۇرتقا پەللىسىگىچە 9 نۇقتا بەلگىلەپ، ھەربىر نۇقتىنى ئوڭغا 9، تەتۈرگە 6 قېتىمدىن، جەمئىي 9 نۆۋەت ئۇۋۇلاش.
  2. بوينىنىڭ يەل تۇرۇپ قالغان تەرىپىدىكى فېڭچى (风池) پەللىسىدىن بويۇن تۈۋىگىچە 6 نۇقتا بەلگىلەپ، ھەر نۇقتىنى ئوڭغا 9، تەتۈرگە 6 قېتىمدىن، جەمئىي 6 نۆۋەت ئۇۋۇلاپ بېرىش.
  3. بويۇننىڭ كەينىدە بىر پارچە قاتتىق ھەم سوغۇق مۇسكۇل بولۇپ قالسا، ئەينۇلا چېچكى شەكىللىك يىڭنە بىلەن تېشىپ، قېنىنى چىقىرىۋېتىش.
- دېققەت: زىيادە چارچىۋالماي، چېنىقىشى كۈچەيتىپ، ئۆزىنى ياخشى قۇۋۋەتلەش كېرەك.

بوينغا يەل تۇرۇپ قېلىش چوڭ كېسەل ئەمەس، ئادەتتە ئىككى كۈنگىچە ئوڭشىلىپ قالىدۇ. كۆپىنچە ھاللاردا، ياستۇقنى ئىگىز قويۇۋېلىش ياكى مەلۇم ھالەتتە ئۇزاق ئۇخلاش سەۋەبىدىن كېلىپچىقىدۇ. لېكىن زىيادە چارچايدىغانلار ۋە تېنى ئاجىزلارنىڭ بوينغا تېخىمۇ ئاسان يەل تۇرۇپ قالىدۇ.

بويۇندا يەل تۇرۇپ قالسا، بويۇندىن باشقا مۇرىمۇ بىئارام بولۇپ، مۇرە قىسمىدىكى مۇسكۇللارمۇ كۆتۈرۈلۈۋالىدۇ. بۇ ئەھۋالغا قارىتا، بويۇن بوغۇملىرى ۋە مۇسكۇللارنى ياخشىلىشىڭىز بولىدۇ. فېڭفۇ پەللىسىدىن چوڭ ئومۇرتقىگىچە 9 نۇقتا بەلگىلەپ، ھەربىر نۇقتىنى ئوڭغا 9، تەتۈرگە 6 قېتىم، جەمئىي 9 نۆۋەت ئۇۋۇلاپ بېرىش؛ يەل تۇرۇپ قالغان تەرەپتىكى فېڭچى پەللىسىدىن بويۇن تۈۋىگىچە 6 نۇقتا بەلگىلەپ، ھەربىر نۇقتىنى تەتۈرگە 6، ئوڭغا 9 قېتىم، جەمئىي 6 نۆۋەت ئۇۋۇلاپ بېرىش كېرەك. شۇنداق بولغاندا، بويۇن مۇسكۇللىرى بوشىشىدۇ. ئاندىن بارماق ئۇچلىرىنى يىغىپ ئۇۋۇلاش، ئاغرىق نۇقتىلىرى ئۇچرىسا، بەش تادۇ تەڭداش چېكىش ئۇسۇلى ئارقىلىق ئاغرىقنى يېشىۋەتسە بولىدۇ. ئاخىرىدا 81 قېتىم ئوقۇپ ئۇرۇپ، قان ئايلىنىشى راۋانلاشتۇرۇۋەتسە، بەدەن خېلى ئارام تېپىپ قالىدۇ.

مەن بۇ ئۇسۇلنى بىر مۇھەررىرگە دەپ بەرگەن ئىدىم. بىر كۈنى ئىشقا چىقىپ تۇرۇشىغا، بىر خىزمەتتىشى بوينىنى قىسايىتقان ھالدا ئىشخانىغا

فېڭفۇ (风府) (ئارقا دوقا)

فېڭجى (风池) (دوقا يېنى)

چوڭ ئومۇرتقا (大椎)

بويۇن ۋە مۇرە بىئارام بولسا، فېڭفۇ (风府)، فېڭجى (风池) ۋە چوڭ ئومۇرتقىدىن (大椎) ئۈچ «قەلئە» (مۇھىم نۇقتا) گە نۇقتىلىق ھۇجۇم قىلىش كېرەك

كىرىپ كەپتۇ. بۇ مۇھەرررر دائىم مەندىن ئانچە - مۇنچە ھۈنەر ئۆگىنىپ تۇرىدىغان بولغاچقا، بۇنداق ئىشلاردا خىزمەتداشلىرى ئۇنى ئىزدەيدىكەن. ئۇ خىزمەتدىشى كەچتە ئۇخلىغاندا بويىنى بېسىلىپ قالدىمۇ، ئەيتاۋۇر ئەتىسى قوپسا مۇشۇنداق بويىنى ئاغرىپ قوپۇپتۇ. مۇھەرررر ئۇنىڭ مۇرىسىنى تەكشۈرگەن ئىكەن، مۇرىسىدە بىر مۈنەك بولۇپ، مۇسكۇلمۇ چىڭ ھەم قاتتىق ئىكەن. ئۇ خىزمەتدىشىنى يۇقىرىدا مەن تىلغا ئالغان ئۇسۇل بويىچە ئۇۋۇلاپتۇ، مۇھەررررى ئۇنى - بۇنى قىلىپ يۈرۈپ، خىزمەتدىشىنىڭ بويىنىنى ساقايتىپتۇ، ئاندىن بويىنىمۇ ساڭگىلىماپتۇ، مۇرىسىمۇ ئارام تېپىپ قاپتۇ.

بويۇنغا يەل تۇرۇپ قېلىشتا، بويۇن كەينىدىكى قاتتىق بىر پارچە مۇسكۇلنى تىلغا ئالماي بولمايدۇ. بۇ مۇسكۇلغا لوڭقا قويۇش ياكى ئۇۋۇلاشلار ئانچە كار قىلمايدۇ، بۇنىڭدا چوقۇم قان ئېلىش كېرەك. بۇ مۇسكۇلنىڭ ئەتراپىنى ئەينۇلا چېچىكى شەكىللىك يىڭنە بىلەن چېكىپ تېشىپ، ئاندىن گۆشنىڭ ئاستى قىسمىدىن مۈرىگىچە تۆشۈك تېشىش، ئاخىرىدا لوڭقا قويۇپ قان ئېلىش كېرەك. بۇنداق ئېلىنغان قان ھەمىشە سۆسۈن رەڭدەك ئۇيۇپ چىقىدۇ.

بەزى كىشىلەرنىڭ بەدىنىدە بۇنداق مۇسكۇل كۆپ بولىدۇ، ئۇلار قارىماققا سېمىز كۆرۈنىدۇ، ئەمەلىيەتتە ئۇنداق ئەمەس. بۇلار ئاساسلىق يىغىلىپ

ئۆيۈپ قالغان قانلاردىن شەكىللەنگەن بولۇپ، بۇ ئۆيۈشۈپ قالغان قانلاردىن چىقىرىۋەتكەندىلا، ئاندىن شۇ يەرنىڭ قان ئايلىنىشىنى يېڭىلاشقا بولىدۇ.

كۆكرەك ۋە بىقىن ئاغرىقىنى رېفلىپكس رايونىنى ئۆزۈش ئارقىلىق داۋالاش

ئالامەتلىرى: سىرتقى زەخم، ئاچچىقلاش ياكى زىيادە چارچاشتىن كېلىپچىقىدىغان كۆكرەك ۋە بىقىن ئاغرىش، قوۋرغا كۆمۈرچىكى ياللۇغلىنىش، سانجىق تۇرۇپ قېلىش، بېلى چىم بولۇش.
داۋالاش ئۇسۇللىرى:

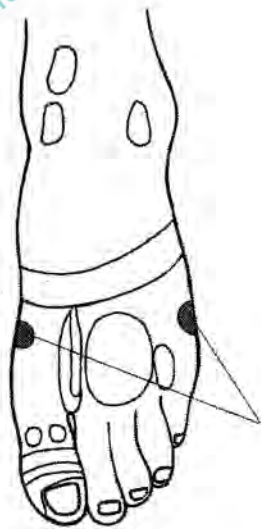
1. بەدەندىكى ئاغرىغان ئورۇننى ۋە پۇتتىكى قوۋرغا رېفلىپكس رايونىدىكى ئەڭ ئاغرىغان جايىنى ئايرىم - ئايرىم ھالدا بەش تادۇ تەڭداش چېكىش ئۇسۇلى ئارقىلىق ئۆزۈش ۋە غىدىقلاش.
  2. دۈمبىدىكى جىگەر ۋە يۈرەك پەللىلىرىگە 15 - 20 مىنۇتقىچە لوڭقا قويۇش.
  3. زۆرۈر بولغاندا، جىگەرنى ياخشىلاپ مەجەز تەڭشەيدىغان دورىلارنى ئىستېمال قىلىش.
- دىققەت: ئارام ئېلىشقا ئەھمىيەت بېرىپ، روھى كەيپىياتنى ياخشى تۇتۇش كېرەك.

بىر دوستۇم قاتناش ۋە قەسگە يولۇقۇپ دوختۇرخانىدا داۋلانغاندىن كېيىن، ئۆيگە قايتىپ كېلىپ ئۇزاق ئۆتمەيلا كۆكرەك ۋە بىقىننى ئاغرىشقا باشلاپتۇ، ھەتتا نەپەس ئالسىمۇ ئاغرىيدىكەن. ئۇ مېنى ئىزدىگەندىن كېيىن، مەن ئۇنىڭ بىرىنچى پۇت بارماق بوغۇمى بىلەن بەشىنچى پۇت بارماق بوغۇمىدىكى ئىككى قوۋرغا رېفلىپكس رايونىدىكى ئاغرىق نۇقتىسىنى تېپىپ شۇنداقلا تۇتۇشۇمغا ئاغرىققا چىدىماي تىپىرلاپ كەتتى، بۇ ئېنىقكى قوۋرغا كۆمۈرچىكى ئازراق ياللۇغلانغان ئىدى. مەن ئۇنىڭغا «چىداپ تۇر» دەپ، بۇ ئىككى رېفلىپكس رايونىنى 15 مىنۇت ئوقۇپ بېسىپ بەرگەندىن كېيىن، شۇ كۈنى كەچتە بەدىنىنى قىيىسقى قىلىپ بولسىمۇ ئۇخلاپ قاپتۇ.

ئەگەر سىزمۇ مۇشۇنداق تاشقى زەخمىدىن كېلىپچىققان كۆكرەك - بىقىن ئاغرىشلارغا، قوۋرغا كۆمۈرچىكى ياللۇغى ياكى يەل كۆپۈشلەرگە يولۇقسىڭىز، پۇتتىكى قوۋرغا رېفلىپكس رايونلىرىدىن ئەڭ ئاغرىيدىغان نۇقتىلارنى تېپىپ، ئۇدا ئۆزۈڭلارنى بەرسىڭىز، ئاغرىق پەسىيدۇ.

بۇ ئۇسۇلنى مەن ئىجاد قىلمىغان، بەلكى مەن بۇنى ۋاڭ شىۋيىنىڭ مۇئەللىمىدىن ئۆگىنىۋالغان ئىدىم.

كۆكرەك - بىقىن ئاغرىش يەنە سەپرا چىگىلىش (肝瘀气滞) تىنىمۇ كېلىپچىقىدۇ. بۇرۇن بىر قوشنام ئاپسىنىڭ قورسىقىدىكى ۋاقتىدىلا، ئاپسى

ۋالڭ شىۋىيىڭ مۇئەللىم بايقىغان
 قوۋۇرغا رېفلىكس رايونى

باشقا ئەرگە تەگكەن ئىكەن. ئۆگەي دادىسىنىڭ تۇغقانلىرى ھەممىشە ئۇنىڭ ۋە ئاپىسىنىڭ كەينىدىن سۆز - چۆچەك قىلىشىدىكەن. بىر قېتىم ئۇ بۇنداق گەپلەرگە چىدىماي، ئۆگەي دادىسىنىڭ تۇغقانلىرى بىلەن جېدەللىشىپ قاپتۇ. ئۇنىڭ ئاچچىقى جېدەلدىن كېيىنمۇ تۈزۈك يانماي، ئاخىرى كۆكرەك ۋە بىقىنى بەك ئاغرىپ، ئاغزىدىن يەنە زەرداب سۇ يېنىپتۇ، يانغان سۇ تېخى يېشىل رەڭدە ئىكەن.

ئۇ مېنى ئىزدەپ كېلىپ: «ئاغزىم قاغىسىق بولۇپ كەتتى، بىقىنىمۇ ئاغرىۋاتىدۇ» دېدى. مېنىڭچە، ئۇنىڭ ئۆت سۇيۇقلۇقى ئاغزىدىن يانغان ئوخشايدۇ. شۇ چاغدا، مەن ئۇنى مۇشۇ ئۇسۇلدا داۋالدىم ھەمدە ئۇنىڭغا يىڭنە سانجىدىم، يەنە جىگەرنى ياخشىلاپ كەيپىيات تەڭشەيدىغان دورىلارنى يېگۈزدۈم. ئۇ بىر مەزگىل مۇشۇنداق داۋالانغاندىن كېيىن ساقىيىپ كەتتى. كۆرۈۋېلىشقا بولىدىكى، ئاچچىقمۇ ئادەمنى ئېغىر زەخمىلەندۈرۈپ، يامان ئاقىۋەتلەرگە قالدۇراالايدۇ.

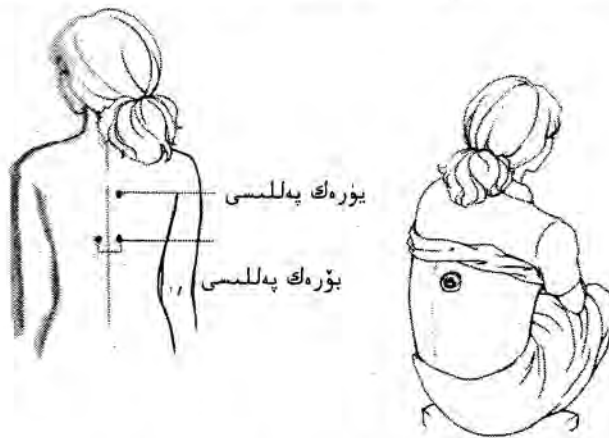
مېنىڭچە چارچاشمۇ كۆكرەك - بىقىن ئاغرىقىنى كەلتۈرۈپ چىقىرىدۇ. مەسىلەن: ئوغلۇم كىچىك ۋاقتىدا، مەن ئۇنى كۆتۈرۈپ ئاپتوبۇسقا چىقالماي قالدىم، ئامالسىز بىر قولىمدا ئۇنىڭ بېلىنى، يەنە بىر قولىمدا تۇتقۇچى تۇتۇپ، ئاران دېگەندە ئاپتوبۇسقا چىقىۋالدىم. ئۇزاقتىن كېيىن، كۆكرەك ۋە بىقىنىم بىئارام بولۇپ، قوۋۇرغا كۆمۈرچىكىم ياللوغاندى. مەن ئۇ چاغلاردا بۇ ئۇسۇلنى بىلمەيتتىم، شۇڭا ئامالسىز چىداپ ئۆتتۈم، كېيىن بۇ ئاغرىقمۇ

ئۆزلۈكىدىن ساقىيىپ كەتتى.

بەزىلەر ئېغىر نەرسىلەرنى كۆتۈرگەندە، بىلىنى چىم قىلىۋالىدۇ. بۇنداق ئىشلار تۇرمۇشتا دائىم ئۇچراپ تۇرىدۇ. بۇنداق ئەھۋالغا يولۇققاندا، بىرىنچىدىن ئاغرىغان يەرگە بەش تادۇ تەڭداش چېكىش ئۇسۇلىنى قوللىنىش كېرەك؛ ئىككىنچىدىن پۇتنىڭ بەل رېفلىكس رايونىدىن ئەڭ ئاغرىغان نۇقتىنى تېپىپ، شۇ يەرنى كۈندە 5 مىنۇت ئۇۋۇلاپ بېرىش؛ ئۈچىنچىدىن دۈمبىدىكى بۆرەك

تاپاندىكى رېفلىكس رايونلىرى ئارقىلىق كۆكرەك - بىقىن ئاغرىقىنى داۋالىغاندا، چوقۇم جىگەر، ئۆت، ئال ۋە ھىپوفىز رېفلىكس رايونلىرىنى غىدىقلاپ بېرىش كېرەك

سەۋەبىز ئاغرىقلارنى داۋالىغاندا، جىگەر پەللىسىگە لوڭقا قويۇشنى ئۈنۈملىك كېرەك

پەللىسى ۋە ئاغرىغان ئورۇن (يەنى ئاشى [阿是] پەللىسى) غا 15 - 20 مىنۇتقىچە لوڭقا قويۇش كېرەك.

مۇشۇنداق ئۈنۈپرسال داۋالاش ئۇسۇللىرى ئارقىلىق بەل چېنىم بولۇش، كۆكرەك ۋە بىقىن سەۋەبسىز ئاغرىش قاتارلىق ئالامەتلەرنى ناھايىتى ئېغىرلا يوقاتقىلى بولىدۇ.

بوۋاسىر ۋە زىققىنى دۈمبىدىكى رېفلىكسى رايونى ئارقىلىق داۋالاش

ئالامەتلىرى: ھەر خىل بوۋاسىر (گېموروي)، ئۈچەي كېسەللىكلىرى ۋە زىققە (دەم سىقىش).
داۋالاش ئۇسۇللىرى:

1. چاڭچياڭ پەللىسىدىن مىڭمېن پەللىسىگىچە بولغان ئارىلىقنى ئالقانىڭ سىرتى بىلەن سىيرىپ بەرسە، چاڭچياڭ پەللىسىنىڭ ئاستى - ئۈستى تۆت بارماق دائىرىنى سىيرىپ ئۇۋۇلاپ بېرىشنى كۈچەيتسە، بۇنى كۈندە بىر قېتىم، ھەر قېتىمدا 100 - 300 قېتىمغىچە داۋاملاشتۇرسا، بوۋاسىرغا شىپا قىلىدۇ.

2. چاڭچياڭ پەللىسىنىڭ ئاستى - ئۈستى تۆت بارماق دائىرىنى كۈندە بىر قېتىم، ھەر قېتىمدا 40 - 50 قېتىمغىچە سىيرىپ بەرسە، ئاشقازان - ئۈچەي ئىقتىدارىنى تەڭشەيدۇ.

3. دۈمبىدىكى ئىككى ئۆپكە پەللىسى (肺俞) نىڭ ئوتتۇرىسىدىكى ئەڭ ئاغرىيدىغان نۇقتىنى تېپىپ، شۇ نۇقتىغا بەش تادۇ تەڭداش چېكىش ئۇسۇلىنى قوللىنىش. بۇنىڭدا ئەتراپىنى ئوڭغا 36، تەتۈرگە 24 قېتىم، ئوتتۇرىسىنى ئوڭغا 90، تەتۈرگە 60 قېتىم ئۇۋۇلاپ بەرسە بولىدۇ. شۇنىڭ بىلەن بىرگە، پۇتتىكى ئۆپكە، كاناي، كانەيچىدىن ئىبارەت ئۈچ رېفلىكسى رايونىنىمۇ ھەر بىرىنى 10 مىنۇتتىن ئۇۋۇلاپ بېرىش كېرەك.

دۈمبىدىكى رېفلىكسى رايونى ئارقىلىق ئۈچەي ۋە مەقئەتتىكى كېسەللىكنى تازىلىغىلى بولىدۇ

ئاقما جاراھەت، ئىچكى بوۋاسىر ۋە تاشقى بوۋاسىر قاتارلىق تۈرلۈك ئۈچەي يولى كېسەللىكلىرىنى دۈمبىدىكى رېفلىكسى رايونلىرى ئارقىلىق داۋالىغىلى بولىدۇ. ئاساسلىقى چاڭچياڭ پەللىسى بىلەن مىڭمېن پەللىسى ئارىلىقى، يەنى چوڭ ئۈچەي، دوۋساق ۋە كىچىك ئۈچەي پەللىلىرىنى كۈندە ئالقانىڭ ئىككى يېنى بىلەن يېنىشلاپ سىيرىپ بەرگەندە، چوڭ - كىچىك تەرەتنى راۋان قىلىدۇ. دىققەت، چوقۇم يانتۇسىغا كۈچەپ سىيرىش، چاستوتىسى تېز ۋە ئىتتىك بولۇش، سىيرىغان ئورۇن سەل قىزىشى كېرەك.

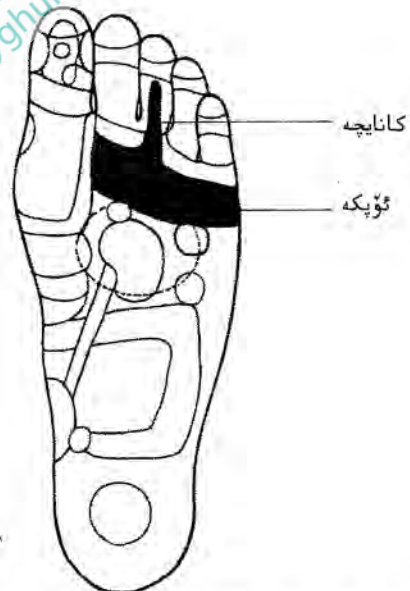
بوۋاسىر بولسا، چاغچياڭ پەللىسىنىڭ ئاستى - ئۈستى تۆت بارماق ئورنىنى كۈندە بىر قېتىم، ھەر قېتىمدا 100 - 300 قېتىمغىچە سىيرىپ بېرىشنى كۈچەيتىش كېرەك. ئادەتتىكىدەك ئۈچەي كېسەللىكلىرى بولسا كۈندە 40 - 50 قېتىم سىيرىپ بەرسە بولىدۇ. بۇ ئۇسۇل گەرچە سەل جاپالىق بولسىمۇ، لېكىن ئۈنۈمى بەك ياخشى. مەقئەت ئاقمىسى، بوۋاسىر قاتارلىقلارغا گىرىپتار بولۇپ، تەرەت قىلالماي ياكى تەرەت قىلسا ئاغرىسا، مۇشۇ ئۇسۇلنى 3 - 5 كۈن داۋاملاشتۇرۇپ بەرسە، تەرەتلىرى راۋان بولۇپ كېتىدۇ. بۇ ئۇسۇلنى يەنە ئاشقازان - ئۈچەيلەرنى ئاسراش ئۈچۈن قوللانسىمۇ بولىدۇ.

دۈمبىدىكى رېڧلېكس رايونىنى ئۇۋۇلاپ بەرسە، ئۇزۇن يىللىق زىققىلارمۇ يەڭگىللەپ قالىدۇ.

نەپەس سىستېمىسىنى ياخشىلاش ئۈچۈن، پۈتتىكى رېڧلېكس رايونلىرىدىن سىرت، يەنە دۈمبىدىكى رېڧلېكس رايونلىرى ئارقىلىقمۇ مەقسەتكە يەتكىلى بولىدۇ. ئۆپكەسى ئانچە ياخشى ئەمەس كىشىلەر مالال كۆرمىي تۆۋەندىكى ئۇسۇلنى سىناپ باقسا بولىدۇ:

دۈمبىدىكى ئىككى ئۆپكە پەللىسىنىڭ ئوتتۇرىسىدا ئەڭ ئاغرىغان نۇقتىنى تېپىپ، شۇ نۇقتىنىڭ ئاستى - ئۈستى، ئوڭ - سولغا تۆت نۇقتا بەلگىلىۋېلىپ، ھەر بىر نۇقتىنى ئوڭغا 36، تەتۈرگە 24 قېتىم بېسىپ ئۇۋۇلاپ، ئاندىن ئوتتۇرىسىدىكى نۇقتىنى ئوڭغا 90، تەتۈرگە 60 قېتىم ئۇۋۇلاش. بۇ ئورۇن ئىككى ئۆپكەنىڭ ئوتتۇرىسى، يەنە كېلىپ ئومۇرتقا ۋە دۈمەينىڭ ئۈستىدە بولغاچقا، بۇ خىل بەش تادۇ تەڭداش چېكىش ئۇسۇلىنى قوللانغاندا، ئۆپكەگە بولغان شىپا ناھايىتى تېزلا ئۈنۈم بېرىدۇ.

بۇ ئۇسۇلنى كۈندە قوللىنىش بىلەن بىرگە، يەنە پۈتتىكى ئۆپكە، كاناي ۋە كانەيچە رېڧلېكس رايونلىرىنى 10 مىنۇت ئۇۋۇلاپ بەرسە، زىققە، شامالداپ زۇكامداش ۋە يۆتەل قاتارلىق ئالامەتلەرگە ئىنتايىن مەنپەئەت قىلىدۇ.

زۇكام، يۆتەل ۋە زىققىلەرگە بولغان شىپانى پۇتتىكى نەپەس سىستېمىسى رېفلىكس رايونىدىن ئىزدەڭ

دۈمبىنى قىرىپ ئۇۋۇلسا، بۆرەكنى قۇۋۋەتلەپ، سۈيدۈكنى راۋان قىلىدۇ

ئالامەتلىرى: بۆرەك زەئىپلىشىش، بۆرەك ياللوغى، سۈيدۈك يولى راۋان بولماسلىق، داۋالاش ئۇسۇللىرى:

1. پۇتنىڭ ھەممە يېرىنى ئۇۋۇلاپ، ئاندىن بۆرەك، بۆرەك ئۈستى بېزى، سۈيدۈك نەيچىسى، دوۋساق، سۈيدۈك يولى، تال ۋە ئاستى - ئۈستى لىمفا رېفلىكس رايونلىرىنى كۈندە 15 مىنۇتتىن نۇقتىلىق بېسىپ ئۇۋۇلاپ بېرىش.
  2. بەش بارماقنى تۈجۈپلەپ دۈمبىنى سىيرىش، ئون بارماقنى يىغىپ دۈمبىنى سىيرىش، ئالاقاندىكى چوڭ بېلىق (باش بارماقنىڭ تۈۋىدىكى بېلىقسىمان گۆش) نىڭ تۇۋى بىلەن دۈمبىنى ئۇۋۇلاش.
- دەققەت: سوزۇلما كېسەللىكلەرنى داۋالاشتا ۋاقىت ئۇزاقراق كېتىدۇ، چوقۇم ئىزچىل داۋاملاشتۇرۇش كېرەك.

بۆرەك ئاجىزلىق، بەل ئاغرىش، ئىز يۈمىشاش، ماغدۇرسىزلىنىش ئالامەتلىرى ياشانغانلاردا كۆپرەك كۆرۈلىدۇ. بەزى كىشىلەر تولا سىيسە، يەنە

بەزىلەرنىڭ سۈيدۈكى راۋان بولمايدۇ ياكى سۈيدىكىدە ئاقسىل كۆرۈلىدۇ. نۇرغۇن كىشىلەر باشتا ئۆتكۈر بۆرەك ياللۇغى دەپ قاراپ، ئۇيان - بۇيان داۋاللىتىپ، ئاخىرى سوزۇلما كېسەلگە ئۆزگىرىپ كېتىدۇ ھەمدە روھىي ۋە جىسمانىي جەھەتتىن كۆپ ئازاب چېكىدۇ.

پۈتتىكى رېفلىكس رايونىدىن قانداق پايدىلانغاندا بۆرەكنى قۇۋۋەتلىگىلى بولىدۇ؟ ئالدى بىلەن پۈتتىكى ھەممە يېرىنى ئۇۋۇلاپ، ئاندىن بۆرەك ئۈستى يېزى، بۆرەك، سۈيدۈك نەيچىسى، دوۋساق ۋە سۈيدۈك يولى قاتارلىق رېفلىكس رايونلىرىنى نۇقتىلىق ئۇۋۇلاش، يەنە ياللۇغ قايتۇرۇشقا پايدىلىق بولغان تال ۋە

بۆرەك كېسەللىكىنى داۋالاشتا پۈتتىن باشلايلى

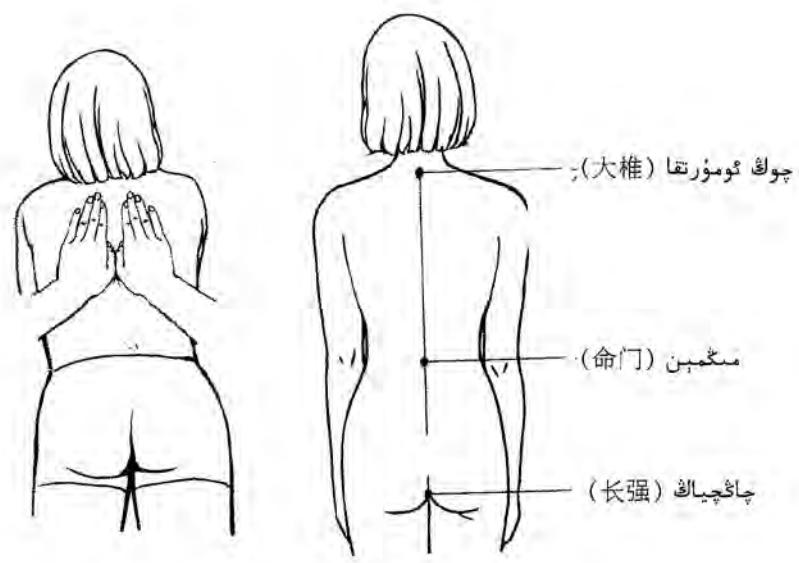
ئاستى - ئۈستى لىمفا رېفلىكس رايونلىرىنىمۇ مۇۋاپىق ئۇۋۇلاپ بېرىش كېرەك. كۈندە مۇشۇ ئورۇنلارنى 15 مىنۇت بېسىپ ئۇۋۇلاپ ياكى قىرىپ سىيرىپ بەرسە، بۆرەك كېسەللىكلىرىگە مەنپەئەت قىلىدۇ.

دۈمبىدىكى رېفلىكس رايونىدىن قانداق پايدىلانغاندا بۆرەكنى قۇۋۋەتلىگىلى بولىدۇ؟

بۆرەك ياخشى بولمىسا، ئائىلىسىدىكىلەر بىمارنىڭ دۈمبىسىدىكى مۇناسىۋەتلىك رېفلىكس رايونلىرىنى غىدىقلاپ بەرسىمۇ ئۈنۈمى بەك ياخشى بولىدۇ.

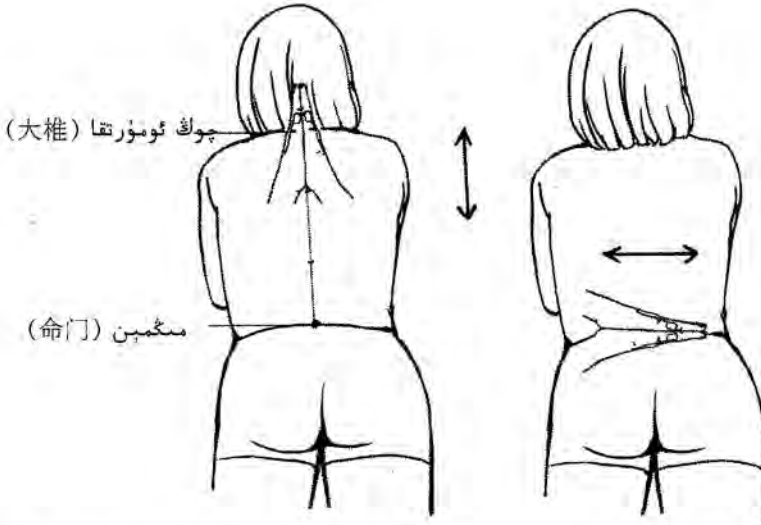
ئاۋۋال پۈتۈن دۈمبىنى سىيرىپ ئۇۋۇلاش، دۈمەي، خواتو تار ئومۇرتقىسى ۋە ئىككى تال دوۋساق پەللىسىنى نۇقتىلىق ھالدا ئۈستىدىن ئاستىغا قاراپ كۈندە 5 - 10 قېتىم سىيرىپ ئۇۋۇلاش. دۈمبىنى سىيرىش ئۇسۇللىرى بەك

كۆپ، تۆۋەندە بىر قانچە خىلنى تونۇشتۇرىمىز:
 1) ئەڭ ياخشى، ئەڭ ئاددىي ئۇسۇل بولسا بەش بارماقنى جىپىلاپ، چوڭ ئومۇرتقىدىن چاڭچياڭغىچە سىيرىشتۇر. بۇنى ئۇدا 5 - 10 قېتىم قىلىپ بەرسە، قان ئايلىنىش راۋانلىشىدۇ.

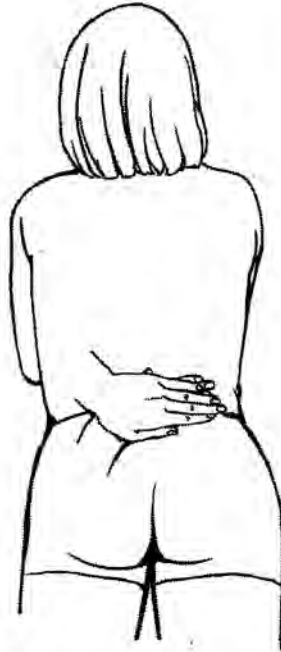

بەش بارماقنى جىپىلاپ، دۈمبىنىڭ ئۈستىدىن ئاستىغا قاراپ سىيرىپ بەرسە، قان ئايلىنىشنى راۋانلاشتۇرىدۇ

2) ئون بارماقنى جۈپلەپ سىيرىش. دۈمبىنى چوڭ ئومۇرتقىدىن مىڭمېنغىچە ئوتتۇرا ھېساب بىلەن ئۈچ بۆلەككە بۆلۈپ، ئىككى قولىنى جۈپلەپ، يۇقىرىدىن تۆۋەنگە قولىنىڭ چىمچىلاق تەرىپىنىڭ قىرى بىلەن سىيرىپ، ئاخىرىدا مىڭمېنغا كەلگەندە توغرىسىغا سىيرىش.

قوش قولنى جۈپلەپ دۈمبىنى سىيرىش ئارقىلىق، بۆرەك قۇۋۋەتلەش ئۈچۈن نەييارلىق كۆرۈش
 (3) كىچىك بېلىق ياكى بېغىش تۇۋى بىلەن بېسىپ ئۇۋۇلاش
 دۈمبىدىكى رېفلېكس رايونلىرىنى ئىشلىتىش ئۈچۈن، ئاۋۋال دۈمبىنى
 سىيرىۋېتىش بەكمۇ زۆرۈر. سىز ئەھۋالىڭىزغا قاراپ مۇناسىپ ئۇسۇل

كىچىك بېلىق بىلەن مىڭمېننى (命门) ئۇۋۇلاپ، بۆرەكنى بېلىقتەك سۇغا ئىگە قىلىش

قوللانسىڭىز بولىدۇ، پەقەت دۈمبىدىكى پەللىلەرنى ئېچىۋېتىش مەقسىتىگە يەتسلا بولىدۇ.

دۈمبىنى سىيرىپ بولغاندىن كېيىن، مىڭمېن پەللىسىگە بەش ئادەتتە تەڭداش چېكىش ئۇسۇلىنى قوللانسا بولىدۇ، يەنى مىڭمېننىڭ ئەتراپىدىكى ئوڭ سول، ئاستى - ئۈستى تۆت نۇقتىنى بېسىپ ئۇۋۇلاش، ھەر بىر نۇقتىنى ئوڭغا 24 تەۋرگە 24 قېتىم، ئاخىرىدا مىڭمېن ئورنىنى ئوڭغا 90، تەۋرگە 60 قېتىم باشمالتاق ياكى بېغىش تۇۋى بىلەن ئۇۋۇلاش كېرەك. يەنە تېخى ئاللىقاننىڭ كىچىك بېلىق قىسمى بىلەن مىڭمېننى بېسىپ ئۇۋۇلىسىمۇ بولىدۇ، بۇنىڭدا سول قولنى ئوڭ قولنىڭ ئۈستىگە قويۇپ، ئوڭ قول بىلەن دۈمبىنى ئۇۋۇلايدۇ.

دۈمبىڭىز چىرايلىق بولسۇن — مۈرە، دۈمبە ۋە بويۇنلارنى تەڭشەش ئۇسۇلى

ئالامەتلىرى: ئىككى مۈرە ئىگىز - پەس بولۇپ قېلىش، S شەكىللىك ئومۇرتقا، قورۇلما كۆكرەك (كۆكرىكى ئىچىگە قورۇلۇش)، باشقا مۈرە ۋە بويۇن ئالامەتلىرى.
داۋالاش ئۇسۇللىرى:

1. پۇتتىكى ئۆپكە، بۆرەك، جىگەر ۋە تال رېفلىكس رايونلىرىنى ئۇۋۇلاش.
2. دۈمبە سىيرىش ئارقىلىق بوغۇملارنى بوشتىش؛ ئىككى مۈرنى كۈچەپ كەينىگە قايرىپ، مەيدىنى ئالدىغا چىقىرىش.
3. ئىككىنچى ئاللىقان ئۈستىخنى رېفلىكس رايونىنى سىيلاپ ئۇۋۇلاپ، دانىچە، قاتتىق مۈنەك ۋە ئويمان ئورۇنلارنىڭ بار - يوقلۇقىنى تەكشۈرۈش.
4. بويۇن - دۈمبە گۈزەللەشتۈرۈش گىمناستىكىسىنى ئىشلەش.
دېققەت: پەۋقۇلئاددە كۈچەپ كەتمەڭ، ئومۇرتقىنى ئاسراش ئاساسىدا بولۇشى كېرەك.

ئومۇرتقىسىدا مەسىلە كۆرۈلىدىغانلار ھازىر بارغانسېرى كۆپەيمەكتە. مەسىلەن: ياشلار دائىم كومپيۇتېر ئالدىدا ئۇزاق ئولتۇرىدۇ ھەم ئولتۇرۇش ھالىتىگە ئەھمىيەت بەرمەيدۇ؛ ئومۇرتقىسى تولۇق يېتىلمىگەن ئوقۇغۇچىلار ئېغىر سومكىلارنى ئېسىۋالىدۇ؛ ياشانغانلارنىڭ ئۈستىخان ۋە مۇسكۇللىرى ھەمىشە زەخمىلىنىپ تۇرىدۇ؛ ئائىلە ئاياللىرى يۇمشاق كىرىپىلودا ئولتۇرۇپ تېلېۋىزور كۆرىدۇ. بۇ ئادەتلەر مۈرنىڭ ئېگىز - پەس بولۇشى ياكى S شەكىلگە كېلىپ قېلىشىغا سەۋەبچى بولىدۇ.

ئەھۋالى ئېغىر ئەمەسلەر كۆپرەك دەم ئېلىپ بېرىپ، كۈندە 5 مىنۇت

كۆكرەك كېرىش ھەرىكىتىنى ئىشلەپ بەرسە چوڭ مەسىلە چىقمايدۇ. ئەگەر ئومۇرتقا شەكلى ئۆزگىرىشكە باشلىغان بولسا، ئومۇرتقا تۈزەش ئۇۋۇلشى ئېلىپ بېرىش كېرەك.

2003 - يىلى مېنى بىر سىنگاپورلۇق بىمار ئىزدەپ كەپتۇ، بۇ بىمار 50 ياشلاردىن ھالقىغان بولۇپ، قارىماققا بىر مۇرىسى ئېگىز، بىر مۇرىسى پەس بولۇپ، روھىي كەيپىياتمۇ ئىنتايىن تۆۋەن ئىدى. تەكشۈرسەم، ھەقىقەت S شەكىللىك ئومۇرتقا ئىكەن.

S شەكىللىك ئومۇرتقىنى تۈزلەش

مۇرىنى كېرىش

بۇنىڭدا، ئاۋۋال دۈمبىدىن باشلاپ، تۆۋەنسىگە لۆڭگە قويىمىز، ئاندىن بىر بوغۇم - بىر بوغۇمدىن بوشىتىمىز، بوشىتىپ بولغاندىن كېيىن، پۇلتىيىپ چىققان يەرلەرنى تۆۋەنگە باسىمىز، باسقاندا كۈچ مۇۋاپىق بولۇشى، قاراملىق قىلماسلىق كېرەك. بوشىتىپ بېسىپ بولغاندىن كېيىن، بەدەننىڭ ئاستىغا تىرەپ تۇرىدىغان بىرەر نەرسە قويۇپ، ئىككى مۇرىسىنى ئاستا - ئاستا كەينىگە قايرىمىز.

ئۇنىڭ ئىككى مۇرىسىدىن تۈتۈپ، ئاستا كۈچەپ كەينىگە قايرىپ، «مەيدىڭىزنى ئالدىغا چىقىرىپ، مۇرىڭىزنى كەينىگە كېرىڭ» دېدىم. مۇرە ياخشى كېرىلمەسە، ئومۇرتقىنىڭ ئەگرىلىك دەرىجىسىنى كۆرگىلى بولمايدۇ ھەم تەڭشەپ تۈزلىمەكمۇ تەسكە توختايدۇ.

بوغۇملارنى رەتلەش

بوغۇملارنى رەتلىگەندە، بوغۇملارنىڭ ئۆسۈش يۆنىلىشى بويىچە پۇلتىيىپ چىققان بوغۇملارنى ئاستا - ئاستا، ئالدىرماي ئىتتىرىپ كىرگۈزدۈم. ھەر قېتىملىق ئىتتىرىشتە، يەڭگىل پەپىلەش ھەرىكەتلىرىنى ئىشلەپ، نېرۋا سىستېمىسى ۋە قان ئايلىنىشقا ياخشىلىدىم، كۈچنى مۇۋاپىق ئىشلىتىپ، ھەرىكەتنى تەدرىجىي ۋە رېتىملىق ئېلىپ باردىم.

مەن بۇ خىل ئۇۋۇلاشنى 5 قېتىم ئىشلىگەندىن كېيىن، ئىككى مۇرىسىنىڭ روشەن تەڭشىلىپ، دۈمبىسىمۇ تۈزلىشىپ روھىي كەيپىياتنىڭ بىردىنلا ياخشى بولۇپ قالغانلىقىنى بايقىدىم.

ھەر قانداق سەۋەبتىن كېلىپچىققان ئومۇرتقا شەكلى ئۆزگىرىشىنى مۇشۇنداق

سىيرىپ ئۇۋۇلاش ئۇسۇلى ئارقىلىق تەڭشىگىلى بولىدۇ. بۇ خۇددى دات باسقان پۇرژىنانىڭ ئۈستىدىكى داتلىرىنى چىقىرىۋېتىپ، ئاندىن سىيىلىقلاش مېيى سۈركەپ، ئىقتىدارىنى قايتىدىن ئەسلىگە ئېلىپ كەلگەنگە ئوخشايدۇ.

ئەگرى ئومۇرتقا ۋە دۈمچەك ئالامەتلىرى مەلۇم بوغۇمدا تۇيۇقسىز مەيىلە كۆرۈلۈش سەۋەبىدىن كېلىپچىقىمايدۇ، بەلكى ئۇزۇن مەزگىللىك ناچار تۇرمۇش ئادىتىدىن پەيدا بولىدۇ. ئۇنداقتا، بىزمۇ قوللىمىزنى يەڭگىل قىلىپ، خۇددى چاپاننىڭ تۈگمىسىنى بىرمۇبىر يەشكەندەك تەدرىجىي ئوڭشاساق، ئىچىدىكى مەينەت نەرسىلەرنىڭ چىقىپ كېتىشى ئۈچۈن يول ھازىرلىساق ھەمدە زىيادە جىددىيلىشىپ كەتكەن پەيلەرنىمۇ تەدرىجىي بوشاتساق، ئومۇرتقىمۇ تەبىئىي ھالدا ئەسلىگە قايتىدۇ.

دېققەت قىلىشقا تېگىشلىك يېرى شۇكى، بوغۇم - ئۈگىلەرنى تۈزلەشتە، چوقۇم مەشىقتىن ئۆتكەن كەسپىي خادىملارنى تەكشۈپ قىلىش كېرەك. بولمىسا، ئومۇرتقا تۈزلەشتە يامان ئاقىۋەت كېلىپچىقىشى مۇمكىن.

بالىلار دۈمچەك بولۇپ قالمىسۇن

ھازىر بالىلارنىڭ سومكىلىرى ئېغىر، بالىلارنىڭ ئومۇرتقىسىنىڭ ئەگرى بولۇپ قېلىشىدىن ساقلىنىش ئۈچۈن، دۈمبە تۈزلىگۈ (背背佳) ئېلىپ بەرسىلا كۇپايە قىلمايدۇ. بالىلار مەكتەپتىن كەلگەندىن كېيىن، ئاتا - ئانىلار كۈندە بالىلارنىڭ دۈمبىسىنى سىيرىپ ئۇۋۇلاپ، ئومۇرتقىسىنى تەڭشەپ بەرگەندە، بالىلارنىڭ ئومۇرتقىسىنى ئاسرىغىلى بولىدۇ.

ئەلۋەتتە، بالىلارنىڭ دۈمبىسىنى ئۇۋۇلىغاندا يەك كۈچەپ كەتمەسلىك كېرەك. دەسلىپدە بالىلارنىڭ نەپىسى قىيىنلىشى مۇمكىن، چۈنكى مۇرە ۋە ئومۇرتقىلار يېڭىلا نورمال ھالەتكە تۈزلەنگەن بولغاچقا، بالىلار دەماللىققا كۆنەلمەيدۇ. بۇنداق ۋاقىتتا بالىلارغا سۈپەتلىك بەل تۈزلىگۈنى كەيدۈرۈپ، نورمال ئومۇرتقا ھالىتىنى ساقلىسا بولىدۇ. ھەرگىزمۇ نومۇرى چوڭ ياكى سۈپەتسىز بەل تۈزلىگۈنى كەيدۈرمەسلىك كېرەك.

ئومۇرتقا ۋە دۈمبىنىڭ ئۆزگىرىشى ئەمەلىيەتتە بوغۇملارنىڭ ئۆزگىرىشى ۋە پەي (تارمۇش)لارنىڭ بوشىشىدىن كېلىپچىقىدۇ. بۇ يەنە جىگەر پەللىسى بىلەن مۇناسىۋەتلىك، چۈنكى جىگەر پەيلەرگە مەسئۇل. تال بولسا مۇسكۇللارغا مەسئۇل بولۇپ، مۇسكۇللارنىڭ يۇمشاپ كېتىشى تال ئاجىزلىقتىن بولىدۇ. شۇڭا بۇ جەھەتتە، پۈتتىكى ئۆپكە، جىگەر، بۆرەك ۋە تال قاتارلىق رېفلىكس رايونلىرىنى ئومۇميۈزلۈك ئۇۋۇلاپ، ئاسراپ بېرىشىمىز كېرەك.

باللارنىڭ مۇسكۇلى بوش بولسا، تال ئاجىزلىقنى داۋالاش كېرەك

ئىككىنچى ئالغان سۆڭىكى ئارقىلىق دۈمبە ۋە ئومۇرتقىدىكى مەسىلىلەرنى قوشۇمچە تەڭشەش

ھازىرقى ئىشخانىدا ئولتۇرىدىغان ئاق ياقىلىق خىزمەتچىلەردە ئاراساق ئالامەتلەر بار، بولۇپمۇ بويۇن ئومۇرتقىسى مەسىلىسى بىر قەدەر ئومۇملاشقان، تېخى بەزەنلىرى دۈمبەك. چىرايلىق بىر قىزچاقنىڭ بەدەن قۇرۇلۇشى ياخشى بولمىسا، روھىي كەيپىياتىمۇ ناچار كۆرۈنىدۇ، تېخى يېشى سەل چوڭلىغاندىن كېيىن، نۇرغۇن كېسەللىكلەرنى كەلتۈرۈپ چىقىرىدۇ.

ئومۇرتقا شەكلى ئۆزگەرگەن دۈمبىلەرنى دۈمبە تەرەپتىن تەڭشەشنى ئاۋازبىچىلىك كۆرسىتىش، ئىككىنچى ئالغان سۆڭىكىدىكى رېڭلېكس رايونلىرى ئارقىلىق تەڭشەشنىمۇ بولىدۇ، بۇنىڭ مەشغۇلاتى ئاددىي، ئۈنۈمىمۇ ياخشى.

ئىككىنچى ئالغان سۆڭىكىنى باش بارماق بىلەن خالىغان ۋاقىت، خالىغان جايدا بېسىپ ئۇۋۇلايسىز، بۇنى كۈندە 10 مىنۇتتىن كەم قىلماي ئىشلەپ بەرسىڭىز، بەدەندىكى قان ۋە يەل ئايلىنىش راۋانلىشىپ، سۆڭەكلەرنىڭ شەكلى جەھەتتىن ئۆزگىرىپ كېتىشىنى توسۇش رولىنى ئوينىيالايدۇ.

ئىككىنچى ئالغان سۆڭىكىنىڭ ئورنى كىچىك بولسىمۇ، لېكىن بۇ يەردە ھەر قانداق كېسەللىككە شىپالىق تېپىلىدۇ. بۇنىڭدا، ئىككىنچى ئالغان سۆڭىكىدىكى رېڭلېكس رايونلىرىنى ئاتايتەن ئىزدەپ تېپىشىڭىز ھاجەتسىز، پەقەت تۇتۇپ بېقىپ نەدە دانىچە، مونەك، ئويمانلار بولسا شۇ يەرنى ئۇۋۇلىسىڭىزلا بولىدۇ.

ئىككىنچى ئالغان سۆڭىكى رايونى گەرچە كىچىك بولسىمۇ، لېكىن تۈرلۈك كېسەللىكلەرگە شىپا بولىدۇ، كۈندە 10 مىنۇت بېسىپ ئۇۋۇلاپ بەرگەندە، پۈتۈن بەدەندىكى قانلارنى راۋانلاشتۇرۇپ، پەللىلەرنى ئاچالايدۇ.

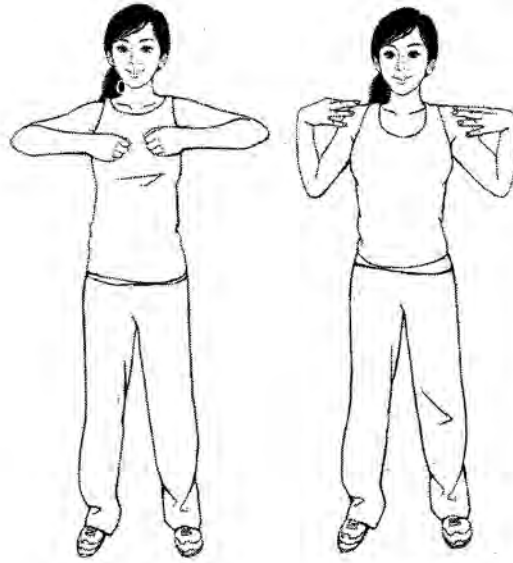
بويۇن ۋە دۈمبىنى گۈزەللەشتۈرۈش گىمناستىكىسى

تۆۋەندە كۆپچىلىككە خىزمەت ئارىلىقىدىمۇ ئوينىغىلى بولىدىغان مۈرە ۋە ئومۇرتقىغا ئائىت گىمناستىكىنى تونۇشتۇرۇپ ئۆتىمەن.

بىرىنچى، «باش چۆرگۈلتىش» بىلەن «باش سېلىش»

«باش چۆرگۈلتىش» تە، باشنى ئالدىغا چىقىرىپ، بېشىنى ھاۋادا سولدىن ئوڭغا چەمبەر سىزدى، ئاندىن ئوڭدىن سولغا چەمبەر سىزدى، بۇ ھەرىكەتنى توقۇز قېتىم تەكرارلايدۇ. «باش سېلىش» تا، باشنى ئالدىغا چىقىرىپ ئالدىغا، ئاستىغا، كەينىگە ۋە ئۈستىگە سوزىدۇ، بۇ ھەرىكەتنى توقۇز قېتىم تەكرارلايدۇ. بۇ ھەرىكەت ئارقىلىق بويۇن پەيلىرىنى سوزغىلى بولىدۇ. ئىشخانا خىزمىتىدىكىلەر ۋە كومپيۇتېرچىلار ئۇيقۇ باسقاندا مۇشۇ گىمناستىكىنى كىشلەپ بەرسە ياخشى.

ئىككىنچى، كۆكرەك كېرىش ۋە مۈرە كېرىش

كۆكرەك كېرىش

مۇرە كېرىش

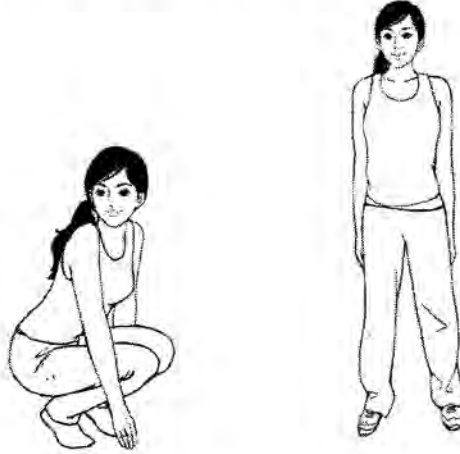
كۈندە بەش مىنۇت ئىشلەپ بەرسە، بەدەن شەكلى تىك ۋە مۇستەھكەم بولىدۇ

ئۈچىنچى، بەل چايقاش

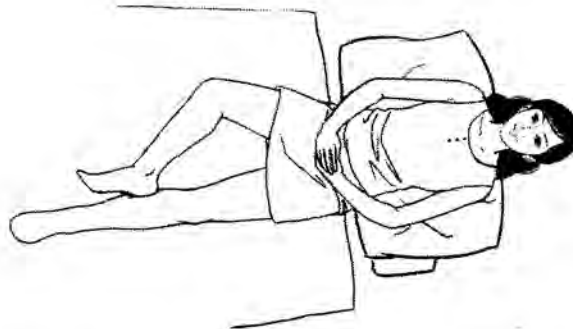
بەلنى ئىككى قول بىلەن تۇتۇپ، قورساقتىكى زىيادە گۆشلەرنى چايقاپ خورىتىش

تۆتىنچى، زوڭزىيىپ قوپۇش
كۈندە 5 مىنۇت ۋاقىت چىقىرىپ زوڭزىيىپ قوپۇش ھەرىكىتىنى ئىشلەپ
بەرسە، كۆپ ۋاقىت سەرپ قىلمايلا سالامەتلىكىنى قولغا كەلتۈرگىلى بولىدۇ.

كۈندە تەچچە رەت زوڭزىيىپ قوپسا، سالامەتلىككە پايدىلىق

بەشىنچى، پاچاق دەسسەش
ئىشخانىدا خىزمەت قىلىدىغانلارنىڭ بەل ۋە دۈمبىسىدە مەسىلە كۆرۈلىدۇ،
پاچاقنىڭ كەينى دەل بەل ۋە دۈمبىنىڭ رېفلىكس رايونى بولۇپ، نە ئاغرىسا، بەل
ۋە دۈمبىنىڭ شۇ يېرى بىئارام بولىدۇ. شۇڭا بىر پۈتۈننىڭ تاپىنىنىڭ كەينى
بىلەن يەنە بىر پۈتۈننىڭ پاچاق كەينىنى دەسسەپ بەرسە، بۇمۇ بىرخىل ئۇۋۇلاش
ھېسابلىنىدۇ.

بىكار بولسىڭىز پاچاق دەسسەپ بەرسىڭىز، بەل ۋە دۈمبىڭىزنىڭ ھاردۇقىنى چىقىرىدۇ

كەچتە پۈتتى چىلاپ بولغاندىن كېيىن، تېلېۋىزور ياكى كىتاب كۆرگەچ پاچىقىنى دەسسەپ بەرسە، بەل ۋە دۈمبىنىڭ ھاردۇقىنى چىقىرىشتا ئىنتايىن ئۈنۈملۈك رول ئوينايدۇ.

ئالغاندىكى ئۈنۈملۈك رېفلىكس رايونلىرى

1 - ئالامەتلىرى: ئالغاندىكى ھاياتلىق سىزىقنىڭ ئاخىرقى ئۈچى ئاچماق بولسا، ئەرلەردە مەزى بېزى كېسەللىكى، ئاياللاردا ھەيز قالايمىقانلىشىش ۋە بالياتقۇ، تۇخۇمدان كېسەللىكى بارلىقىدىن دېرەك بېرىدۇ.

داۋالاش ئۇسۇلى: پۈتتىكى ئۇرۇقدان، مەزى بېزى رېفلىكس رايونى، ياكى تۇخۇمدان ۋە بالياتقۇ رېفلىكس رايونلىرىنى غىدىقلاپ بېرىش.

2 - ئالامەتلىرى: باش بارماق كەينىگە ئېگىلىش بىلەن بىرگە، ئىرادىسىزلىك، گۇمانخورلۇق، روھىي كەپىيات ناچار، چۈشكۈنلىشىش ۋە ئۈمىدسىزلىنىش ئالامەتلىرى بارلىقىدىن دېرەك بېرىدۇ.

داۋالاش ئۇسۇلى: پۈتتىكى تالىڭ رېفلىكس رايونىنى كۆپرەك غىدىقلاپ، ھۆللۈك ياندۇرىدىغان يېمەكلىكلەرنى جىق يەپ بېرىش.

3 - ئالامەتلىرى: باش بارماق تۈز ھەم سەل ئىچىگە يىغىلىپ، تىرنىقى ئىنتايىن قىسقا بولۇش، مەزى جىھەزى جاھىللىقتىن دېرەك بېرىدۇ.

داۋالاش ئۇسۇللىرى: كەپىياتنى تەمكىن تۇتۇپ، پۈتتىكى پەللىلەرنى ئومۇميۈزلۈك ئۇۋۇلاپ بەرسە بولىدۇ.

4 - ئالامەتلىرى: ئالغان سەل كەڭ، ئون بارماق ئۇچلۇق، تىرناق سەل ئۇزۇن ھەمدە كۆپىيش سىستېمىسى ۋە سۈيدۈك سىستېمىسىدا مەسىلە بارلىقىدىن دېرەك بېرىدۇ.

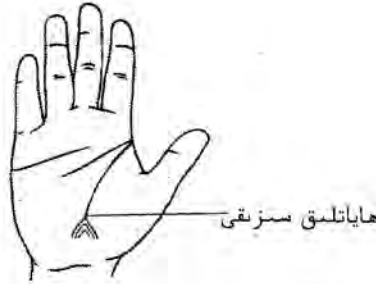
داۋالاش ئۇسۇللىرى: پۈتتىكى كۆپىيش سىستېمىسى ۋە سۈيدۈك سىستېمىسىغا مۇناسىۋەتلىك رېفلىكس رايونلىرىنى كۆپرەك غىدىقلاپ بېرىش.

ئالغاندىكى ھاياتلىق سىزىقنىڭ ئاخىرقى ئۈچىدا چوڭ ئاچماق كۆرۈلسە، نېمىدىن دېرەك بېرىدۇ؟

ئالغاندىكى تەپسىلىي قاراپ باقسىڭىز، ھاياتلىق سىزىقنىڭ ئاخىرقى ئۈچى ئاچماق بولسا، جىنسىي ئەزالار سىستېمىسىدا مەسىلە بارلىقىنى چۈشەندۈرىدۇ. ئەرلەردە ئادەتتە مەزى بېزى كېسەللىكى، ئاياللاردا ھەيز قالايمىقانلىشىش، بالياتقۇ ياكى تۇخۇمداندا خالتىلىق ئىششىق بولۇشى مۇمكىن.

بۇنداق ۋاقىتتا، ئەرلەر پۈتتىكى ئۇرۇقدان ۋە مەزى بېزى رېفلىكس

رايونىنى، ئاياللار بولسا تۇخۇمدان ۋە بالىياتقۇن بىلەن رايونىنى كۆپرەك ئۇۋۇلاپ بېرىشى كېرەك.

ھاياتلىق سىزىقىنىڭ ئاخىرقى ئۇچى ئاچماق بولسا، كۆپىنچە سىستېمىسىنىڭ ساغلاملىقىغا دىققەت قىلىش كېرەك

ئەگەر ئالغاندىكى ئىككىنچى سىزىق (ئەقىل سىزىقى) بىلەن ئۈچىنچى سىزىق (ھاياتلىق سىزىقى) كېسىشىشى بەك زىچ بولسا، سەپرا چىگىلىشتىن دېرەك بېرىدۇ؛ ئەگەر ئايرىلغان بولسا، جىگەرنى ماي قاپلىغان بولۇشى مۇمكىن.

جىگەرنى ماي قاپلاشنىڭ ئالغان سىزىقى سەپرا چىگىلىشنىڭ ئالغان سىزىقى

باشىالتاق ئەگم بولسا، نېمىدىن دېرەك بېرىدۇ؟

ئالدىنقى تەبىئىي ئاچقاندا، باشىالتىقى كەينىگە بەكرەك ئېگىلىدىغان كىشىلەر ھەر تەرەپتىن ماھارەتلىك ۋە ئىقتىدارلىق كېلىدۇ، لېكىن مۇقىم بىر كەسپنى تۇتمايدۇ، ئادەتتە بىر خىل خىزمەتنى مۇقىم بېسىپ ئىشلىمەي، باشقىلارغا قارىغاندا كەسىپ ۋە خىزمەتنى كۆپ ئالماشتۇرىدۇ. بۇ خىل كىشىلەر قىيىنچىلىققا يولۇققاندا، ئىرادىسىنى ئاسان يوقىتىدۇ، ئىشنىڭ توققۇزغا چىداپ، بىرىگە چىدمايدۇ. يەنە كېلىپ، ئۇلار كۆپ ئويلايدىغان بولغاچقا، ئاسانلا

تالدىن چاتاق چىقىدۇ.

مەسلەن: كۆپچىلىك تاماكا چېكىۋاتقاندا، ئارىدىن بىرەيلەن ئۆزىنىڭ تاماكىسىنى ئېلىپ تۇتاشتۇرۇپ چەكسە، ئۇ «ئەجەب ماڭمۇ بىر تال بەرمىدىغۇ، بۇ مېنى كۆزگە ئىلمىغىنىغۇ» دەپ ئويلايدۇ؛ ئۇ كىرگەندە تازا قىزىق پاراڭلىشىۋاتقان ئىككى ئادەم پاراڭدىن توختاپ قالسا، ئۇ «چوقۇم مېنىڭ گېپىمنى قىلىۋاتىدۇ» دەپ ئويلايدۇ.

بۇنداق كىشىلەرنى ئادەتتە باشقىلار «ئىچى تار» دەپ ئويلاپ قالىدۇ، ئەمەلىيەتتە، ئۇلارنىڭ مىجەز - خاراكتېرى تەبىئىي ھالدا شۇنداق بولماستىن، تالنىڭ سەۋەبىدىن زىيادە ئويلاش كېلىپچىققان بولىدۇ.

باشمالتىقى كەينىگە ئېگىلىدىغان كىشىلەر كۆپ ماھارەتلىك كېلىدۇ

بۇ خىل كىشىلەر چوقۇم پۈتمىدىكى تال رېفلېكس رايونىنى ياخشى ئۇۋۇلاپ بېرىش ھەمدە قارا پۇرچاق، تەسۋىقۇناق، تەككىيە كاۋا، قىزىل پۇرچاق، قارا كۈنجۈت ۋە دولانە قاتارلىق ھۆللۈك ھەيدەيدىغان يېمەكلىكلەرنى كۆپرەك يەپ بېرىشى كېرەك. بەدەندىن ھۆللۈك ھەيدەلگەندىن كېيىن، بۇرۇنقىدەك مىجەزى چۇس، جاھىل، زىيادە ئويلايدىغان ۋە ئىچى تار ئالامەتلەر يوقايدۇ. ئۇزۇن مەزگىل تال ياخشى ئەمەس كىشىلەرنىڭ روھىي كەيپىياتى ناچار بولۇپ، ھەممە ئىش كۆڭۈلدىكىدەك بولمايۋاتقاندا بىلىنىدۇ. تال ناچار بولسا ئۆپكەگە تەسىر قىلىدۇ، ھەتتا مېڭىگە قان يېتىشمەسلىكى مۇمكىن. شۇڭا بۇنداق كىشىلەر ئۆزىنى ئىقتىدارسىز چاغلایدۇ، «ھەممە كىشى تەلەپلىك، نېمىشقا مېنىڭ ئىشىم ئاقمايدۇ» دەپ ئويلايدۇ. ئۆپكە يەنە قايغۇ - ھەسرەتكە مۇناسىۋەتلىك، ئۈمىدسىزلىك كەيپىياتى ئۇزۇن داۋاملاشسا، چۈشكۈنلىشىش كېلىپچىقىدۇ، ھەتتا جەمئىيەتكە ئۆچ بولۇپ قالىدۇ.

شۇڭا، قول شەكلىمىزنى دائىم كۆزىتىپ، ئاندىن مىجەزىمىزگە بىرلەشتۈرۈپ تەھلىل قىلىپ كۆرسەك، بەدەنىمىزدىكى قايسى ئەزادا چاتاق چىققانلىقىنى

بىلىۋېلىپ، مۇناسىۋەتلىك رېفلىكس رايونلىرى ئۇقۇلاش ئارقىلىق ساقىيىش كېرەك.

باشمالتاق تۈز بولسا

بەزىلەرنىڭ باشمالتىقى ئىنتايىن تۈز، سەل ئىچىگە يىغىلغان، تىرىنقىمۇ بەك كالتە، بۇ خىل كىشىلەر بەك جاھىل، تامغا ئۇسۇۋالسىمۇ كەينىگە يانمايدىغان تىپقا كىرىدۇ. بۇ ئاساسلىقى جىگەردىكى چاتاق.

باشمالتىقى تۈز، تىرىنقى كالتە كىشىلەر جىگەر ۋە ئۆتىنى ئاسرىشى كېرەك

دېمەك، فىزىيولوگىيەدىكى ئالاھىدىلىكلەر كىشىنىڭ مەجەز - خاراكىتىرىگە مۇناسىۋەتلىك، مەجەز - خاراكىتىر ئۆز نۆۋىتىدە يەنە كېسەللىكنىڭ تەرەققىياتىمۇ تەسىر كۆرسىتىدۇ.

ھەر بىر كىشىنىڭ كېسەللىككە تۇتقان پوزىتسىيەسى ئوخشىمىغاچقا، كېسەللىكنىڭ نەتىجىسىمۇ ئوخشاش چىقمايدۇ. ئوخشاش بىر ئاشقازان كېسەللىگە قارىتا، بەزىلەر بەكلا ئەندىشە قىلىپ كېتىپ، ئۆزىنى پاسسىپ ئورۇنغا چۈشۈرۈپ قويدۇ، ھەمدە كۈندىن كۈنگە ئورۇقلاپ كېتىدۇ. يەنە بەزىلەر بۇنى ئېتىبارغا ئېلىپ كەتمەي، ئاشقازاننى بىئارام بولغاندا، ئىسسىق تۇتۇشقا ئەھمىيەت بېرىدۇ، بۇرۇن ناشتا قىلمىغان بولسا، ھازىر كۈندە ناشتا قىلىشنى داۋاملاشتۇرىدۇ، ئۆزى ئامراق نەرسىلەر ئۇچرىسا يەپ توختىمايدۇ. مەلۇم مەزگىلدىن كېيىن، ئاشقازان كېسەلىمۇ ئۆزلۈكىدىن ساقىيىپ كېتىدۇ.

شۇڭا مەسىلىلەرگە قارىتا چوقۇم ئاكتىپ پوزىتسىيەدە بولۇش كېرەك، ساغلاملىق مەسىلىلىرىدىمۇ ئالدى بىلەن روھىي ۋە پىسخىكا جەھەتتىن ئۆزىنى تەڭشەش كېرەك.

ئالغان كەڭرەك، بارماقلار ئۇچلۇق بولسا

ئالغىنى كەڭرەك، ئون بارمىقى ئۇچلۇق ھەم تىرىنقى ئۇزۇنچاق بىر خىل قوللار بار، بۇنى ئادەتتە «شوخ قول» دەپ قويمىز. بۇنداق قولى بار كىشىلەرنىڭ سىرتقا قاراش ئېھتىماللىقى يۇقىرى.

بىر قېتىم بىر جۈپ ئەر - ئايال ماڭا كېسەل كۆرسەتكىلى كەپتۇ. مەن ئېرىنىڭ قولىنى كۆرۈپ، ئايالنى سىرتقا چىقىرىۋەتتىم، ئاندىن ئۇنىڭدىن: «ئۆيدە ئايالڭىز تۇرۇپ، سىرتتىمۇ ئۇچۇپ يۈرۈيدىكەنسىز - ھە» دېسەم، دەسلەپتە ئىقرار قىلمىدى، كېيىن ماڭا راستلا باشقا ئاياللار بىلەن يېقىنچىلىق مۇناسىۋىتى بارلىقىنى ئېيتتى. ئۇ تېخى مېنىڭ بۇ ئىشنى بىلىپ قالغانلىقىمدىن ھەيران قالدى.

ئەمەلىيەتتە، بۇنداق «شوخ قول» لۇق كىشىلەرنىڭ بەدەن ساپاسى ياخشى، ئەمما فىزىيولوگىيەلىك سەۋەبلىك، ھېسسىياتىنى تۇراقلاشتۇرالمىدۇ. بۇ خىل كىشىلەرنىڭ جىنسىي ئەزالار ۋە سۈيۈك سىستېمىسىدا ئاسان مەسىلە كۆرۈلىدۇ، چۈنكى ئۇلار جىنسىي مۇناسىۋەتكە زىيادە بېرىلىپ كەتكەنلىكتىن، بەدەن قۇۋۋىتى بۇنىڭغا ئەگىشىپ كېتەلىشى ناتايىن.

ئەگەر بىراۋنىڭ تۇغما ساپاسى بىلەن كېيىنكى كۈتۈنۈشى بىردەك بولسا، ھەر قانداق كېسەللىكنى يېڭىپ كېتەلەيدۇ. كۆپىنچە كىشىلەرنىڭ تۇغما ساپاسى ئاجىزراق بولسىمۇ، لېكىن كېيىنكى كۈتۈنۈشلەرگە ئەھمىيەت بەرسە، بەدەننى يەنىلا ياخشى بولىدۇ. ئەگەر رېفلىكس رايونلىرىنى ئۇۋۇلاشنى ئۆزىگە ھەمراھ قىلسا، نۇرغۇن كېسەللىكنى قولى ئارقىلىقلا ساقايتىۋېتەلەيدۇ.

ئىشتىھا ناچارلىشىپ ئۇيقۇ كەلمىسە، قانداق قىلىش كېرەك؟

ئالامەتلەر: روھسىز ياكى سەۋەبسىز جىددىيلىشىش، دىققىتى چېچىلىش، ئىشتىھاسىزلىنىش، بېشى ئاغرىش، ئۇنتۇغاقلىق، ئىچى پۇشۇش، ئۇزۇن مەزگىللىك ئۇيقۇسىزلىق.

داۋالاش ئۇسۇلى:

1. باشتىكى فېڭفۇ (ئارقا دوقا) پەللىسىنى ئوڭغا 9، تەتۈرگە 36 قېتىم ئۇۋۇلاش؛ سول چېڭلىك (承灵) (چوققا يېنى) پەللىسىنى ئوڭغا 27، تەتۈرگە 48 قېتىم ئۇۋۇلاش؛ شېنتىڭ (神庭) (دوقا ئۈستى) پەللىسىنى ئوڭغا 12، تەتۈرگە 63 قېتىم ئۇۋۇلاش؛ بەيخوي (百会) (چوققا) پەللىسىنى ئوڭغا 45، تەتۈرگە 60 قېتىم ئۇۋۇلاش؛ ئوڭ چېڭلىك پەللىسىنى تەتۈرگە

24، ئوڭغا 81 قېتىم ئۇۋۇلاش ھەمدە مۇشۇ رەت - تەرتىپ بويىچە ئۇۋۇلاش كېرەك.

2. كۈندە ئېۋودىيە دەرىخى ئۇرۇقى (吴茱萸) بىلەن پۇتنى 20 مىنۇت چىلاش ياكى

ئىلمان ئاچچىقسۇ بىلەن ئېۋودىيە دەرىخى ئۇرۇقى تالقىنىنى تەڭشەپ، سىرتتىن تاپانغا چىلاش بېرىش

ھەمدە بۇنى 1 - 2 ھەپتە داۋاملاشتۇرۇش كېرەك.

3. پۇت بارماقلىرىدىكى ماڭلاي، ئۇيغۇ نۇقتىسى، چوڭ مېڭە، كىچىك مېڭە، ئۈچكە

رېفلىكس رايونلىرىنى ئۇۋۇلاپ بېرىش، ھەر قېتىمدا 20 مىنۇت.

4. كۈندە قۇلاقتىكى شېنمېن (神门) پەللىسىنى 30 قېتىم مۇجۇپ بېرىش.

5. كۈندە 200 قېتىم چاۋاك چېلىپ بېرىش.

دېققەت: يۇقىرىقى ئۇسۇللارنى ئۆزىنىڭ ئەمەلىي ئەھۋالىغا قاراپ قوللانسا بولىدۇ، ئۆزىگە مۇۋاپىق

كەلگىنى ئەڭ ياخشىسى ھېسابلىنىدۇ.

يېقىندا، نەشرىياتنىڭ تەشۋىقات ئىشخانىسىدا ئىشلەيدىغان بىر قىز ماڭا
ئۇچۇر يوللاپ، مېنىڭ بىرىنچى كىتابىمدىكى ئۇسۇل بويىچە ئايمىسىنىڭ پۇت
بارمىقىدىكى ماڭلاي رېفلىكس رايونىنى ئۇۋۇلاپ بەرگەندىن كېيىن، ئۇزۇن
مەزگىل ئۇيغۇسىزلىقنىڭ دەردىنى تارتقان ئايمىسىنىڭ ئۇخىيالىغانلىقىنى،
لېكىن بېشىنىڭ چوققىسىدىن ماي چىققانلىقىنى ئېيتىپ، مەندىن قانداق
قىلىش ھەققىدە مەسلىھەت سورايتۇ.

مەن ئۇنىڭغا مۇنداق دېدىم: «سىز ئايمىڭىزغا ۋاپادارلىقنى يەتكۈزۈپ بويىسىز،
پۇتتىكى بۇ رېفلىكس رايونىنى ئۇۋۇلسا، مېتابولىزمىنى ئاشۇرىدۇ، شۇڭا
باشنىڭ چوققىسىدىن ماي چىقىدۇ، بۇ بىر ياخشى ئەھۋال، لېكىن سىز كۆپ
ئۇۋۇلىۋەتمەڭ، كۈندە بىر قېتىم، ھەر قېتىمدا 10 مىنۇتچە ئۇۋۇلاپ بەرسىڭىز
بولىدۇ.»

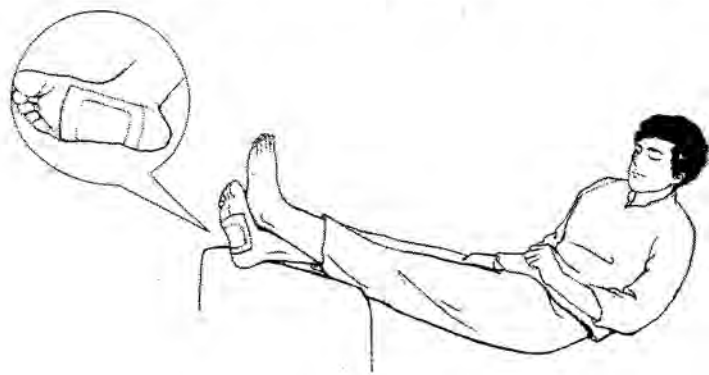
پۇت ئۇۋۇلاشتا ئېۋودىيە دەرىخى ئۇرۇقىنى تاپانغا چاپلىۋېلىش

دائىم سەۋەبسىز جىددىيلىشىپ يۈرۈيدىغان كىشىلەر پۇت بارمىقىدىكى
ماڭلاي رېفلىكس رايونىنى مۇجۇپ ئۇۋۇلاپ بەرسە شىپالىق تاپىدۇ. ئۇنىڭدىن
باشقا، پۇتتىكى ئۇيغۇ نۇقتىسىنى مۇجۇپ بەرسە، پۇتنى ئېۋودىيە دەرىخى
ئۇرۇقى بىلەن ئىسسىق سۇغا چىلاپ بەرسە ياكى شۇ ئۇرۇقنىڭ تالقىنىنى ئىلمان
ئاچچىقسۇ بىلەن تەڭشەپ، تاپان مەركىزىگە چاپلاپ بەرسىمۇ بولىدۇ.

پۇت بارىقىدىكى ماڭلاي رېڧلېكس رايونىنى مۇجۇپ بەرسە، سەۋەبسىز جىددەيلىشىشنى ياخشىلايدۇ

تاپانغا دورىنى قانداق ۋاقىتتا چاپلىسا بولىۋېرىدۇ، 1 - 2 ھەپتە چاپلىغاندىن كېيىن، ھەر قانچە ئۇيقۇسىز قالغان ئادەممۇ بىر ئۇخلاپ تەبىئىي ئويغىنالايدۇ. مېنىڭچە دورىنى كۈندۈزى چاپلىغان ياخشى، بولمىسا يوتقان - كۆرپىلەر ئاچچىقسۇ پۇراپ قالىدۇ. كۈندۈزى ئىشقا چىقىشتىن بۇرۇن چاپلاپ بىر كۈن تۇرغۇزغاندىن كېيىن، كەچتە يۇيۇۋېتىپ، ئەتىسى قايتا چاپلىۋالسا بولىدۇ. مەلۇم ئىدارىنىڭ كادىرى 5 - 6 يىلدىن بۇيان بىرەر قېتىم كۆڭۈلدىكىدەك ئۇخلاپ باقماپتۇ. مەن يۇقىرىقى ئۇسۇل بويىچە ئۇنىڭ تاپان ئاستىدىكى رېڧلېكس رايونلىرىنى ئۇۋۇلاپ بەردىم، ئۇ ئۆيىگە قايتقاندىن كېيىن ئۇدا نەچچە ئون سائەت ئۇخلىۋېتىپتۇ، بۇنىڭدىن خانىمى بەك قورقۇپ كېتىپتۇ. ئېرى ئويغانغاندىن كېيىن: «ئەجەب پەيزى ئۇخلىۋالدىم» دەپتۇ.

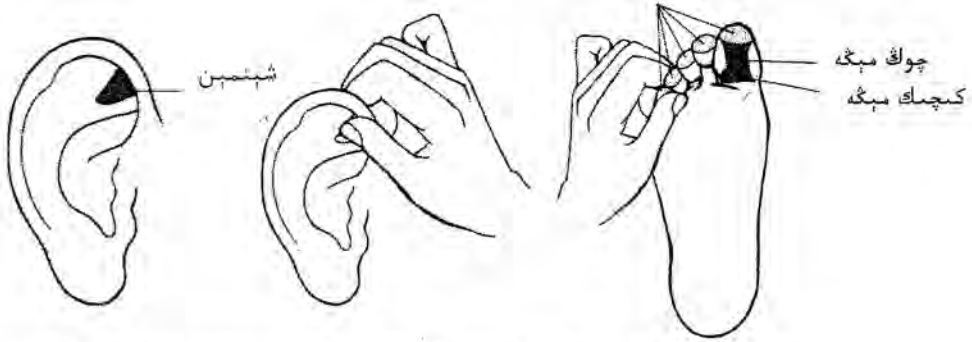

يۇتقا دورىنى كۈندۈزى چاپلاڭ، بولمىسا يوتقان - كۆرپىڭىزنى بۇلغاپ سالىسىز

قۇلاقتىكى شپالىق دورا

ئۇزۇن ۋاقىت ئۇيقۇسىز يۈرگەن كىشىلەرنىڭ نېرۋىسى جىددە پىلىشىپ، ئىچى سىقىلىپ، روھسىز يۈرۈيدۇ. مەيلى نېمە سەۋەبىدىن بولغان چۈشكۈنلۈك بولۇشىدىن قەتئىينەزەر، قۇلاقتىكى شېنمېن (神门) پەللىسىنى كۈندە 30 قېتىم مۇجۇپ بېرىڭ. ئەگەر بۇ ئورۇننى تاپالمىسىڭىز، قۇلقىڭىزدىكى ئاغرىغان يەرنى ئىزدەڭ، يەنى نە بەكرەك ئاغرىسا شۇ يەرنى تاكى ئاغرىمىغانغا قەدەر مۇجۇسىڭىز، كەيپىياتىڭىز ياخشىلىنىپ قالىدۇ.

(ماڭلاي (پېشانە))

روھىي جىددىيلىك ۋە چۈشكۈنلىشىش كۆرۈلسە، قۇلاق ۋە پۇتتىكى مۇناسىۋەتلىك رېفلېكس رايونلىرىنى ئىزدەڭ

ئۇنىڭدىن باشقا، پۇتتىكى چوڭ مېڭە، كىچىك مېڭە ۋە ماڭلاي رېفلېكس رايونلىرىنى ھەر قېتىمدا 20 مىنۇتتىن ئۇۋۇلاپ بەرسە بولىدۇ. يەنە پۇتتىكى جىگەر رېفلېكس رايونىنى ئۇۋۇلاپ بەرسە، جىگەرنى ياخشىلاپ سەپرانى بوشتىدۇ. بۇلاردىن باشقا، يەنە چاۋاك چېلىپ بەرسە، تەيچۇڭ (太冲) (پۇتنىڭ باش بارمىقى بىلەن نامسىز بارمىقىنىڭ تۇتىشىدىغان قىسمىنىڭ سەل ئالدىدىكى ئويمان جاي) پەللىسىنى ئۇۋۇلاپ بەرسىمۇ، سەپرانى پەسەيتىدۇ.

باش قىسمىدا بەش تادۇ تەڭداش چېكىش ئۇسۇلىنى ئىشلىتىش

نېرۋىسى ئاجىز ياشانغانلار ياكى ئۇنتۇغاق ۋە ئۇيقۇسىزلىقنىڭ دەردىنى تارتىۋاتقانلارنىڭ ھەممىسىنىڭ ئازدۇر - كۆپتۈر بېشى ئاغرىپ ئىچى پۇشىدۇ ھەم روھىي بېسىم ئېغىر دەپ قارىلىدۇ. بۇ خىل كىشىلەر دوختۇرخانىنىڭ دورىسىنى يېسە، دەسلەپتە پايدا قىلغان بىلەن كېيىن پەرق قىلمايدۇ، ھەتتا ئەھۋالى ئېغىرلاپ قالىدۇ. ئەگەر ئائىلىڭىزدە مۇشۇنداق ياشانغانلار بولسا،

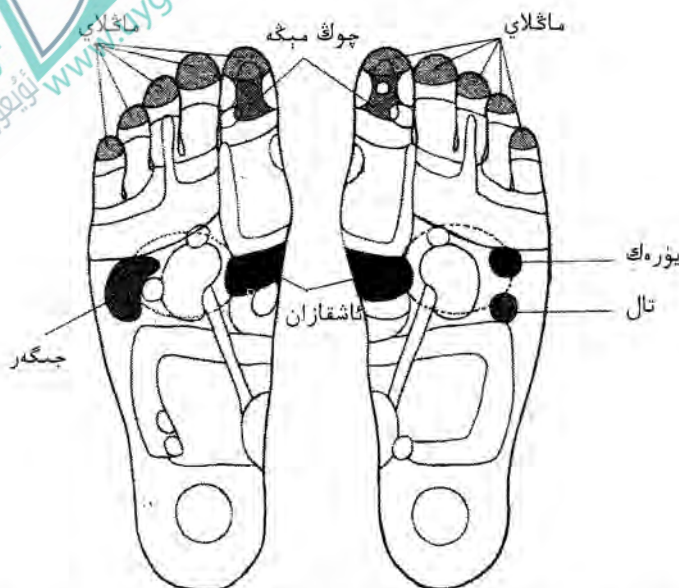
ئۇلارنىڭ پۇتىنى كۆپرەك ئىسسىق سۇغا چىلاپ بېرىڭ ھەمدە باش ۋە پۇتتىكى رېفلىكس رايونلىرىنى ئۇۋۇلاپ، ئۇلارغا ساغلاملىق ئاتا قىلىڭ.

باشنى ئۇۋۇلاشقا قارىتا، بەش تادۇ ئۇۋۇلاش ئۇسۇلىنى قوللانسىڭىز بولىدۇ. باش قىسمىدىكى فېڭفۇ (ئارقا دوقا) پەللىسىنى باش بارماق بىلەن سائەت ئىستىرىلكىسىنىڭ يۆنىلىشى بويىچە 9 قېتىم، سائەت ئىستىرىلكىسىنىڭ تەۋرىسى بويىچە 36 قېتىم بېسىپ ئۇۋۇلسا؛ ئاندىن سول چېڭلىڭ (چوققا يېنى) پەللىسىنى ئوڭغا 27، تەۋرگە 48 قېتىم ئۇۋۇلسا؛ شېنتىڭ (دوقا ئۈستى) پەللىسىنى ئوڭغا 12، تەۋرگە 63 قېتىم ئۇۋۇلسا؛ بەيخۇي (چوققا) پەللىسىنى ئوڭغا 45، تەۋرگە 60 قېتىم ئۇۋۇلسا؛ ئوڭ چېڭلىڭ (چوققا يېنى) پەللىسىنى تەۋرگە 24، ئوڭغا 81 قېتىم ئۇۋۇلاپ بەرسە بولىدۇ.

مەن بۇرۇن نېرۋىسى ئاجىزلاپ كەتكەن بىر بوۋايىنى داۋالىغان ئىدىم. ئۇ ھەمىشە بېشى ئاغرىپ، روھسىز يۈرەتتى، كېيىن چۈشكۈنلىشىپ كۈندە بېشىنى تۆۋەن سېلىپ گەپمۇ قىلمايتتى، دائىم يىغلايتتى، ئاخشىمۇ ئۇخلىيالماي، كۈندۈزى مۈگدەيتتى. بۇ ئىش ئۇزۇن ۋاقىت داۋاملىشىپ، بوۋايغا «مەن ئۇخلىيالمايمەن» دەيدىغان ئاڭ سىڭىپ قاپتۇ. كۈندۈزى مۈگدەپ قالغاندا، بالىلىرى بىرەر يېپىنچا يېپىپ قويسا «نېمە ئىش قىلىۋاتىسىلەر؟» دەپ ئاچچىقلايدىكەن، بالىلىرى «خورەك تارتىپ ئۇخلاپ قاپتىكەنسز، سوغۇق تېگىپ قالمىسۇن دەپ يېپىنچا يېپىپ قويدۇق» دېسە، تېخىمۇ ئاچچىقلاپ: «كىم ئۇخلاپتۇ؟ نەدە خورەك تارتتىم!» دەيدىكەن. بۇ ئەمەلىيەتتە نېرۋىدىكى زىيادە جىددىلىك ئىپادىسى ھېسابلىنىدۇ.

ئەھۋالنى بىلگەندىن كېيىن، مەن يۇقىرىقى ئۇسۇل بويىچە ئۇنىڭ بېشىدىكى رېفلىكس رايونلىرىنى، يەنە چوڭ مېڭە ۋە بۆرەككە مۇناسىۋەتلىك پۇتتىكى رېفلىكس رايونلىرىنى ئۇۋۇلىدىم. ئۇنىڭدىن باشقا، پۇتتىكى يۈرەك، تال، ئاشقازان ۋە جىگەر رېفلىكس رايونلىرىنىمۇ ئۇۋۇلاپ قويدۇم.

ئۇۋۇلاش جەريانىدا، بوۋاي ئۇخلاپ قالدى، مەن ماڭغىچىمۇ ئويغانمىدى. ئاخمى شىمى ئويغىنىپ: «ياڭ دوختۇر قېنى؟» دەپ سوراپتۇ، بالىلىرى: «سىز ئۇخلاپ قالغاندا، ياڭ دوختۇر ئۆيىگە كەتتى» دەپتۇ، بوۋاي: «كىم ئۇخلاپ قاپتۇ؟ كۆزۈمنى يۇمۇپ ياتقاندىم شۇ، ماڭغىچە خوشمۇ دەپ قويماپتۇ» دەپ ئاچچىقلاپ كېتىپتۇ. جىگەر ياخشى بولمىسا، سەپرا ئۆرلەپ باش ئاغرىيدۇ، يەنە بۆرەك قۇۋۋىتىنىڭ ئاجىزلىقىمۇ باشنى ئاغرىتىپ، نېرۋا ئاجىزلىقنى كەلتۈرۈپ چىقىرىدۇ. ھېچ قانداق كېسەللىك يالغۇز پەيدا بولمايدۇ، چوقۇم بىر قانچە ئەزالار تەڭپۇڭسىزلا. غائىلىقتىن كېلىپچىقىدۇ، ئومۇمەن قان ۋە قۇۋۋەت يېتىشمىسە، نۇرغۇن كېسەل.

نېرۋا ئاجىزلىقىنى داۋالاشتا، چوڭ مېڭە ۋە ماڭغاي رېفلىكس رايونلىرىدىن سىرت يەنە يۈرەك، جىگەر، تال ۋە ماشقازان رېفلىكس رايونلىرىنىمۇ ئۇۋۇلاپ بېرىش كېرەك.

لىككەلەر پەيدا بولىدۇ. يۇقىرىقى رېفلىكس رايونلىرىنى ئۇۋۇلاپ بەرگەندە، ئىچكى ئەزالارنىڭ ئىقتىدارىمۇ ياخشىلىنىپ، ئىممۇنىتېت كۈچى ئاشىدۇ. ئەمەلىيەتتە، چۈشكۈنلەشكەن ياكى جىددىيلەشكەن كىشىدە ئازدۇر - كۆپتۇر ئۇيقۇسىزلىق كۆرۈلىدۇ، لېكىن بۇ بەك چوڭ كاشىلا ئەمەس، پەقەت بەدەندىكى رېفلىكس رايونلىرىنى كۆپرەك ئۇۋۇلاپ، ئۆزىنى تەڭشەپ بەرگەندە، بۇ ئىشلارمۇ ھەل بولۇپ كېتىدۇ. ئۇزۇن مەزگىل ئۇيقۇسىزلىققا گىرىپتار بولغان ئادەمنىڭ - مۇ 24 سائەت ئۇخلىماسلىقى مۇمكىن ئەمەس، چوقۇم قىسقا ۋاقىت بولسىمۇ ئارام ئالىدۇ، پەقەت شۇ چوڭقۇر ئۇيقۇغا كىرەلمەيدۇ خالاس. بۇنداق كىشىلەر «مېنىڭ نېرۋام بەك ئاجىزلاپ كەتتى، پەقەت ئۇخلىيالمىمەن» دەپ ئۆزىگە سېگ - نال بېرىدۇ. بۇلارنىڭ ئۇيقۇسىزلىق ۋە نېرۋا ئاجىزلىق ئالامەتلىرى ئوڭشالغان تەقدىردىمۇ، ئۆزىنى بىلمىگەن ئاساستا، ئاشۇنداق سىگناللارنى بېرىۋېرىدۇ. شۇڭا، نۇرغۇن كېسەللىكلەرگە نىسبەتەن، ئۆزىنىڭ كەيپىياتىنى تەڭشەش «ئەڭ ئېسىل دورا» ھېسابلىنىدۇ. روھىي كەيپىياتىنى ئازادە تۇتسا، كېسەللىكلەرگە دورا كەتمەيدۇ.

تۆتىنچى باب پۇت - قول كېسەللىكلىرىنى تەڭشەش ۋە داۋالاش

پۇتلار سەۋەبىسىز ئىششىپ ئاغرىسا قانداق قىلىش كېرەك؟

ئالامەتلىرى: پۇتى سەۋەبىسىز ئىششىپ ئاغرىش، يەرنى دەسسەلمەسلىك، يەنە بىر پۇتنى سېلىسا، ئۈستىدە مونەك، سىزىقچە، قاتتىق نەرسە ياكى دانىچىدەك نەرسىلەر بولۇش.
داۋالاش ئۇسۇللىرى:

ئىششىق پۇتنىڭ ئۇدۇلدىكى يەنە بىر پۇتنىڭ مۇناسىپ يېرىدىن ئاغرىق ئورنىنى تېپىپ، شۇ ئورۇننىڭ ئاستى - ئۈستى، ئوڭ - سولدىن 4 نۇقتىنى ئوڭغا 9، تەتۈرگە 6 قېتىم ئۇۋۇلاپ بېرىش، ئاخىرىدا ئاغرىغان ئورۇننى ئوڭغا 36، تەتۈرگە 24 قېتىم ئۇۋۇلاپ، ئاندىن 81 قېتىم ئوقۇپ ئۇرۇش. بۇ ئىشلارنى تۈگەتكەندىن كېيىن، يەرلىك ئورۇنغا يۈننەن بەيياۋنى دورىسىنى چېپىش.

دەققەت: داۋالاشتىن كېيىن ئېغىر ھەرىكەت قىلماي، دەمنى كۆپرەك ئېلىش.

1981 - يىلى، 13 - 14 ياشلاردىكى بىر بالا ئىككى پۇتى سەۋەبىسىز ئىششىپ ئاغرىيدىغان غەلىتە كېسەلگە گىرىپتار بولۇپ قاپتۇ، ئوڭ پاچىقىدا بىر مونەك بار ئىكەن، ئاغرىق دەستىدىن يەرگىمۇ دەسسەلمەيدىكەن. دوختۇرخانىغا ئېلىپ بارسا، پۇتنىڭ يېرىمىنى كېسىۋېتىمىز دەپتۇ، بۇنى ئاڭلاپ بالىنىڭ ئاتا - ئانىسى دەرھال ئوغلىنى ئۆيىگە ئەكىتىپتۇ.

كېيىن بۇ بالىنى مېنىڭ قېشىمغا ئېلىپ كەلدى. شۇ چاغدا بۇ بالا مەكتەپ بارالمىغىلى ئۈچ ئاي بولۇپتۇ. بالىنىڭ پۇتى يەرگە دەسسەلمەيدىكەن، بەك ئاغرىغانلىقتىن پۇتىنىمۇ تۈزلىمەيدىكەن، بولۇپمۇ ئوڭ پۇتىنى ھەتتا تۇتقىلىمۇ بولمايدىكەن. «ئوڭ تەرەپتىكى كېسەلنى سولدىن، سول تەرەپتىكى كېسەلنى ئوڭدىن داۋالاش» پىرىنسىپىغا ئاساسەن، بالىنىڭ سول پۇتىدىكى مۇناسىپ ئورۇندىن ئاغرىق نۇقتىسىنى تاپتىم، ئۇتسام مونەكلەر بار كەن، يەنە سىزىقچە ۋە قاتتىق نەرسىلەر ئەڭ يېنىك يېرىدىمۇ دانىچىلار بار كەن.

مەن ئۇنىڭ سول پۇتىدىكى ئاغرىق نۇقتىسىنىڭ ئوڭ - سول، ئاستى -

ئۈستىن 4 تەرىپىنى ئوڭغا 9، تەتۈرگە 6 قېتىم ئۇۋۇلاپ، ئاندىن ئاغرىق نۇقتىسىنى ئوڭغا 36، تەتۈرگە 24 قېتىم ئۇۋۇلاپ بولۇپ، ئاغرىق نۇقتىسىنى 81 قېتىم ئوقۇپ ئوردۇم. ئۇۋۇلاپ بولغاندىن كېيىن، بالىنىڭ پۇتى يەرنى دەسسەيەلدى ھەم بۇرۇنقىدەك ئاغرىق ھېس قىلمىدى. ئىككىنچى كۈنى ئوخشاش ئۇسۇلدا داۋالغاندىن كېيىن، پۇتنىڭ ئۇچى ئالدىغا قارىيالايدىغان بولدى. ئۈچىنچى كۈنى داۋالغاندىن كېيىن، ئىككىلى پۇتى يەرنى دەسسەيەلدى ھەمدە پۇتنىڭ ئۇچىلىرىمۇ ئالدىغا قاراپ، نورمال ھالەتكە قايتتى. داۋالاش جەريانىدا، ھەر قېتىملىق ئۇۋۇلاشتىن كېيىن، پۇتنىڭ يەرلىك ئورنىغا يۈننەن بەيياۋنى سۈركەپ ماڭدىم.

ئۈچىنچى كۈنى، بالا دادىسىنىڭ ۋېلىسىپىتىنى كۆرۈپ، مېنىپ باققۇسى كەلدى. بۇ بالا 80 نەچچە كۈن ۋېلىسىپىت مېنىپ باقمىغان ئىدى. دادىسى بالىسىنىڭ ساقىيىپ كەتكەنلىكىنى كۆرۈپ، خۇشال ھالدا: «ئەتە مەكتەپكە بارساڭ بولغۇدەك!» دېدى.

بۇنداق سەۋەبسىز ئىششىپ ئاغرىشلارنى دوختۇرخانىغا ئېلىپ بارسا، يەرە ئېنىق كېسەللىك سەۋەبىنى تەكشۈرۈپ چىقالمايدۇ. بۇ ئاساسلىقى پەيلەرنىڭ يىغىلىۋېلىشى بىلەن مۇناسىۋەتلىك بولۇپ، ئادەتتە سوغۇق ئۆتۈپ قالسا ياكى نامۇۋاپىق ھەرىكەتلەرنى قىلسا، پەيلەر مۇشۇنداق يىغىلىپ تويپتەك بولىۋالىدۇ. بۇنى يۇقىرىدا بايان قىلغان ئۇسۇل بىلەن داۋالاش كېرەك.

بۇ خىل داۋالاش ئۇسۇلى بالىلارغا ماس كېلىپ قالماستىن، يەنە ياشانغانلاردىكى سەۋەبسىز پۇت ئىششىپ ئاغرىشلارغىمۇ ياخشى مەنپەئەت قىلىدۇ. مەيلى بالىلار ياكى ياشانغانلار بولسۇن، مۇشۇ خىل داۋالاشتىن كېيىن، ھەرگىزمۇ قاتتىق ھەرىكەتلەرنى قىلماسلىقى، ياخشى ئارام ئېلىشى كېرەك.

رېماتىزملىق بوغۇم ياللۇغىنى ئۈنۈپرسال داۋالاش ئۇسۇلى

ئالامەتلىرى: بوغۇملار ئۇزۇن مەزگىل تېلىپ ئاغرىش، رېماتىزملىق بوغۇم ياللۇغى، تىز بوغۇمى سۆڭىكى ئۆسۈپ قېلىش، لېپەك يۇمشاش قاتارلىقلار.

داۋالاش ئۇسۇللىرى: پۇتتىكى تىز بوغۇمى، مۇرە بوغۇمى، داس بوغۇمى ۋە بۆرەك رېفلىكسى رايونلىرىنى 9 قېتىمدىن ئۇۋۇلاش ھەمدە بۇنى 3 - 5 قېتىمغىچە تەكرارلاش.

ئوقۇرمەنلەر مەندىن رېماتىزملىق بوغۇم ياللۇغىنى داۋالاش ھەققىدە ئەڭ كۆپ سورايدۇ، بۇ كېسەللىك ياشانغانلاردا ئەڭ كۆپ كۆرۈلىدىغان بولۇپ، ئادەتتە

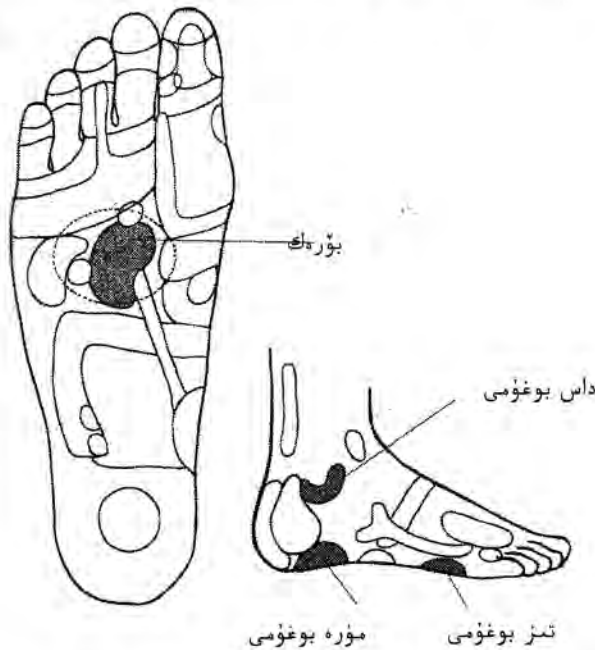

تەدرىجىي ھالدا ئاستا - ئاستا ئېغىرلىشىدۇ.

بەدەندىكى ئۇزۇن مەزگىللىك تېلىش ۋە ئاغرىشلارنىڭ كۆپىنچىسى رېماتىزمنىڭ ئالدىن بېشارىتى ھېسابلىنىدۇ، لېكىن بۇلار تۇرمۇشىمىزغا كۆپ پۇتلاشمىسىلا، ئانچە كارىمىز بولۇپ كەتمەيدۇ. بىز جۇڭگولۇقلار ئاغرىققا بەك چىدايمىز، ناھايىتى كەلسە بىرەر تىزلىق ياكى ئىشتان كىيىۋېلىپ، ئۆزىمىزنى ئاسرىغان بولىۋالىمىز، ئاخىرىدا كېسەللىك ئېغىرلىشىپ، ئۆزىمىزنى قىينايمىز.

پۇتتىكى تىز، مۇرە، داس رېفلىپكس رايونلىرىنىڭ ھەر بىرىنى 9 قېتىم ئۇۋۇلاپ، 3 - 5 نۆۋەت تەكرارلاپ بەرسە رېماتىزىملىق بوغۇم ياللۇغغا مەنپەئەت قىلىدۇ. يەنە پۇتتىكى بۆرەك رېفلىپكس رايونىنىمۇ ئۇۋۇلاپ بېرىش كېرەك، چۈنكى بۆرەك ئۇستىخانغا مەسئۇل بولغاچقا، بۆرەك رېفلىپكس رايونىنى كۆپرەك غىدىقلاپ بەرسە، ئۇستىخاننى ساغلام قىلىدۇ، ئۇۋۇلاش ئۇسۇلى يۇقىرىقىسىغا ئوخشاش.

نۇرغۇن كىشىلەر مەن ئېيتىپ بەرگەن مۇشۇ ئۇسۇلنى قوللىنىپ ساقايدى، لېكىن بەزىلەرنىڭ تىز شەكلى كېسەللىك سەۋەبىدىن ئۆزگىرىپ كەتكەچكە، تىز

يۇقىرىقى رېفلىپكس رايونلىرىنى ئۇۋۇلاپ، سۆڭەكنى تېخىمۇ چېڭىتىپ، بوغۇم ياللۇغىنى ساقايتىش.

رېفلېكس رايونىنى ئۇۋۇلسا بەك ئاغرىيدۇ. شۇڭا ئاغرىققا چوقۇم چىداش كېرەك، بەزىلەر ئاغرىققا چىدماي يېرىم يولدا تاشلاپ قويدى، پەقەت تىز رېفلېكس رايونىدىكى مونەكنى ئۇۋۇلاپ يوقىتىۋەتكەندىلا، تىزنىڭ ئاغرىقى كۆپ يەڭگىلەپ قالدۇ.

يۇقىرىقى رېفلېكس رايونلىرىنى غىدىقلاپ بەرگەندە، ئۈستىخاننى ساغلاملاشتۇرۇپ، بوغۇم ياللۇغىنى ساقايتقىلى بولىدۇ.

مېنىڭ بىر كونا خىزمەتدېشىمنىڭ پۇتى ئاغرىپ، بىناغمۇ ئاران چىقاتتى بىر قېتىم مەن ئۇنىڭ ئۆيىگە بارغاندا، پۇتىنى نەچچە مىنۇتتىلا ئوڭشۇپتىمەن دەپسەم، گېپىمگە تازا ئىشەنمىدى.

مەن ئۇنىڭ پۇتىدىكى تىز بوغۇمى رېفلېكس رايونىنى تەكشۈرۈپ، ئۇنىڭ پۇتىنىڭ زادى قايسى تەرىپى ئاغرىيدىغانلىقىنى ئېنىق دەپ بەردەم، بۇنىڭغا ئۆزۈم ئىقىرار بولۇپ، ماڭا قارىتا مەلۇم ئىشەنچ تۇرغۇزدى. شۇ چاغدا، مەن ئۇنىڭ ئىككىلى پۇتىنى ئۇۋۇلماي، ئەڭ ئاغرىيدىغان پۇتىنى ئۇۋۇلدىم، يەنە بىر پۇتىنى بولسا، ئۇۋۇلاشتىن كېيىنكى سېلىشتۇرۇشقا ئېلىپ قويدۇم.

مەن ئاۋۋال ئۇنىڭ تىزىدىكى ئەڭ ئاغرىيدىغان ئورۇننى تېپىپ، 9 قېتىم بېسىپ ئۇۋۇلدىم. باشتا ئۇ ئاغرىقتىن ۋايىچانلاپ كەتتى، 3 - 4 قېتىم باسقاندىن كېيىن كۆنۈپ، ئۆزىنى يېنىك ھېس قىلدى. مەن چىدماي قالمىسۇن دەپ ھەر نۆۋەتتە 9 قېتىم بېسىپ ئۇۋۇلدىم، ئاندىن 1 - 2 مىنۇت دەم ئېلىۋېلىپ، يەنە 9 قېتىم بېسىپ ئۇۋۇلدىم، مۇشۇ بويىچە 3 - 5 نۆۋەت ئۇۋۇلغاندىن كېيىن، ئۇنىڭ پۇتىدىكى ئاغرىق زور دەرىجىدە يەڭگىلەپ قالدى. ئۇۋۇلاپ بولغاندىن كېيىن، ئۇ يەرگە چۈشۈپ مېڭىپ بېقىپ، يەنە بىر پۇتىغا قارىغاندا كۆپ يەڭگىلەپ قالغانلىقىنى ئېيتتى.

رېماتىزم بىمارلىرى پۇت چىلىغاندا، سېرىق مېۋىلىك زەيتۇن ياكى فىرما ئوتى، كەۋرەك قاتارلىق دورا ئۆسۈملۈكلىرى بىلەن تەڭ چىلاپ، ھەر قېتىمدا 30 مىنۇتتىن كەم قىلماي تۇرغۇزۇپ بەرسە، ئۈنۈمى كۆرۈنەرلىك بولىدۇ.

بۇ ئۇسۇل بەك ئاددىي، ئەگەر ئائىلىڭىزدە شۇنداق بىمارلار بولسا، ئاغرىغان پۇتىنىڭ سىرتقى يېنىدىكى تىز رېفلېكس رايونىنى ئالدىدىن كەينىگە قارىتا سىيرىپ ئۇۋۇلاپ بەرسە بولىدۇ. يىغىلىپ قالغان ناچار ماددىلارنى سىرتقا ھەيدەپ چىقىرىش ئۈچۈن، ئەلۋەتتە ئازراق ئاغرىقتىن ساقلانغىلى بولمايدۇ.

بۇ ئۇسۇل رېماتىزم بىمارلىرىغا ماس كېلىپلا قالماي، يەنە ياشانغانلاردىكى تىز بوغۇمى سۆڭىكى ئۆسۈپ قېلىش، لىپەك يۇمشاش قاتارلىق چېكىنىشچان كېسەللىكلەرگە ماس كېلىدۇ.

يەللىك بوغۇم ئاغرىقىدىن ساقلىنىش ۋە ئۇنى داۋالاش

ئالامەتلىرى: تىز، بوغۇم ۋە پۇت بارماقلىرى ئاغرىش، قىزىرىپ ئىششىش، ھەرىكىتى تۈسۈنلۈك ئۇچراش، بوغۇمنىڭ قىسمەن تېرىلىرى كېپەكلەش ۋە قىچشىش، ئېغىر بولغانلىرىدا قارىداش .

داۋالاش ئۇسۇللىرى:

1. پۇت قىسمىنى ئومۇميۈزلۈك ئۇۋۇلاش، بولۇپمۇ، سۈيۈك سىستېمىسى رېفلىكس رايونىنى نۇقتىلىق ئۇۋۇلاش، ئاندىن كۆپ مىقداردا سۇ ئىچىش .
  2. 50 گرام پاقىيوپۇرماقنى (车前草) قاينىتىپ، پۇتنى كۈنگە 2 - 3 ۋاق چىلاپ بېرىش .
  3. پاقىيوپۇرماق ئۇرۇقىنى ئېزىپ تالقان قىلىپ، ئىلمان ئاچچىقسۇغا ئېلەشتۈرۈش، ئاندىن تاپان مەركىزىگە چېپىپ، 12 سائەتتىن كېيىن ئېلىۋېتىش .
- دېققەت: قويۇق شورپا ئىچىش ۋە دېڭىز مەھسۇلاتلىرىنى يېيىشتىن بۇرۇن، پاقىيوپۇرماق دەملىمىسىنى ئىچىپ بەرسە، پۇرنىنى پارچىلاپ، بوغۇم ئاغرىقىنىڭ ئالدىنى ئالىدۇ .

50 ياشنىڭ يۇقىرىسىدىكى كىشىلەردە ئازدۇر - كۆپتۇر يەللىك بوغۇم ياللۇغى بولىدۇ. ھازىر ھەممەيلەننىڭ تۇرمۇشى ياخشى بولغاچقا، كىشىلەر ساماۋەر شورپىسىنى، شۇنداقلا بېلىق، راك، ئۈستىخالارنى ئۇزاق قاينىتىپ شورپىسىنى ئىچىشنى ياخشى كۆرىدۇ، لېكىن بۇنداق شورپىلارنىڭ تەركىبىدە پۇرس (嘌呤) ئىنتايىن كۆپ بولۇپ، بەدەنگە كىرگەندىن كېيىن، تىز ۋە پۇت بارماقلىرىنى ئاغرىتىدۇ، ھەتتا پۇت بارماقلىرىنى قارىدىتىۋېتىدۇ.

بۇ خىل بىمارلار پۇت قىسمىنى تولۇق ئۇۋۇلاپ، قان ئايلىنىشىنى ياخشىلىشى، شۇنداقلا پۇت قىسمىدىكى بۆرەك، سۈيۈك نەيچىسى، دوۋساق ۋە سۈيۈك يولى رېفلىكس رايونلىرىنى نۇقتىلىق ئۇۋۇلاپ بېرىشى كېرەك.

يەللىك بوغۇم ئاغرىقى بىمارلىرى پۇت قىسمىنى پۈتۈن ئۇۋۇلىغاندىن كېيىن، يەنە كۆپ مىقداردا سۇ ئىچسە ھەمدە پاقىيوپۇرمىقنى دەملەپ ئىچىپ بەرسە تېخىمۇ ياخشى. ئاغرىقتىن يەرنىمۇ دەسسىيەلمىگەن بىمارلار 50 گرام پاقىيوپۇرمىقنى قاينىتىپ پۇتنى چىلاپ بەرسە بولىدۇ. پاقىيوپۇرمىقى يېڭى بولسا، مىقدارىنى يەنمۇ كۆپەيتىش كېرەك. كۈندە 2 - 3 ۋاقتىن، 2 - 3 كۈن پۇت چىلايدۇ، يىنىك ئاغرىقلار بىر كۈندىلا پەسىيىپ قالىدۇ. ئۇنىڭدىن باشقا، قويۇق شورپا ياكى دېڭىز مەھسۇلاتلىرىنى يېيىشتىن بۇرۇن، پاقىيوپۇرمىقىدىن

دەملەنگەن چايىنى ئىچسە، پورنىنى پارچىلاپ، بەدەنگە بولغان زىيانىنى ئازايتقىلى بولىدۇ.

يەللىك بوغۇم ئاغرىقى بىمارلىرى پۈتتىكى بۆرەك، سۈيدۈك نەيچىسى، دوۋساق ۋە سۈيدۈك يولى رېفلىكس رايونلىرىنى نۇقتىلىق ئۇۋۇلاپ بېرىشى كېرەك

نەچچە ۋاقىتنىڭ ئالدىدا، بېيجىڭدىكى مەلۇم ئىنستىتۇتنىڭ باش كاتىپى ماڭا تېلېفون قىلىپ يەللىك بوغۇم ئاغرىقى قوزغىلىپ قېلىپ، ئاغرىق دەستىدىن يەرگىمۇ دەسسىيەلمەيۋاتقانلىقىنى ئېيتتى. مەن ئۇنىڭدىن: «راستىڭىزنى ئېيتىڭ، جەنۇبقا تەكشۈرۈشكە بارغاندا چىرىكلەشكەنمۇ؟» دەپ سورىدىم، ئۇ: «شۇنداق شۇنداق، چىرىكلەشتىم» دەپ جاۋاب بەردى. مەن ئۇنىڭغا: «ئەمەسە بىرەرسى سىزگە 50 گىرام پاقىيوپۇرماق ئەكىلىپ بەرسۇن، شۇنىڭدا ئۈچ كۈن پۈت چىلاڭ ھەمدە پاكىز پاقىيوپۇرماقتا چاي دەملەپ ئىچىپ بېرىڭ» دېدىم. ئۇ مەن دېگەن بويىچە ئىش كۆرۈپ، ئۈچ كۈنگە قالمايلا يەرگە چۈشەلەيدىغان بوپتۇ.

ئۇنىڭدىن باشقا، پاقىيوپۇرماق ئۇرۇقىنى ئېزىپ، ئىلمان ئاچچىقسۇغا ئارىلاشتۇرۇپ، ئاندىن تاپاننىڭ مەركىزىگە چېپىپ 12 سائەت تۇرغۇزۇپ بەرسە، پۈت يۇغان ۋە چاي دەملەپ ئىچكەنگە قارىغاندا ئۈنۈمى ياخشى بولىدۇ، بۇ ئەڭ ياخشى داۋالاش ئۇسۇلى ھېسابلىنىدۇ، بۇنىڭغا ئۇزاق ئېچىتىلغان ئاچچىقسۇ ياخشى.

سەكتە بىمارلارنىڭ ئائىلىدە كۈتۈنۈشى

ئالامەتلىرى: دوختۇرخانىدا تەكشۈرتۈپ، قان نۆكچىسى ياكى مېڭىگە قان چۈشۈپ ساقايغان (يارا ئېغىزى پۈتكەن) لىقى جەزمەلەشكەن بولۇشى كېرەك.
داۋالاش ئۇسۇللىرى:

1. پۈتتىكى دانچە، گۆش مەنەك قاتارلىقلار بار ئورۇننى تېپىپ، شۇ يەرلەرنى تاش يىگنە كالتىكى ياكى تاش يىگىندىن ياسالغان قىرغۇچ بىلەن نۇقتىلىق ئۇۋۇلاش. ئەڭ ياخشىسى، ئاۋۋال ماي سۈركۈۋالسا ياكى ۋازېلىن ۋە يۈننەن بەيياۋنى سۈركۈمۈ بولىدۇ.
2. بىماردا قان بېسىم بولسا، تاپان ۋە پۇت بارماق تۇۋىلىرىنى ئۇۋۇلاش كالتىكى بىلەن يۇقىرىدىن تۆۋەنگە قارىتا قوشۇش ئىپادىسى بويىچە كېسىشتۈرۈپ ئۇۋۇلاپ بېرىش.
3. ئەگەر تىل ئىپادىلىشى توسقۇنلۇققا ئۇچرىسا، پۈتتىكى باشماتقاننىڭ ئالدى قىسمىدىكى تىل رېفلىكس رايونىنى ئۇۋۇلاپ بېرىش، قايسى تەرەپكە قارىتا ئۇۋۇلاشتىن قەتئىينەزەر، ياندىۋرۇپ ئۇۋۇلاشقا بولمايدۇ.
4. پۈتتىكى ئىككى تەرىپى قايرىم - ئايرىم ھالدا ئادەمنىڭ قول ۋە پۇتغا ۋە كىلىك قىلىدۇ، ئاغرىق تەرەپنىڭ مۇناسىپ رېفلىكس رايونىدىن مۇتەئەككە يەرلەرنى ئىزدەپ تېپىپ غىدىقلاپ، 20 مىنۇتتىن ئۇۋۇلاپ بېرىش كېرەك.
5. باش قىسمىدىكى تىل رايونى، سېزىم رايونى ۋە ھەرىكەت رايونى ھەر نۆۋەتتە 5 - 10 مىنۇتقىچە ئۇۋۇلاپ بېرىش.
6. بىمار دۈم بولالسا، ئومۇرتقا ۋە ئىككى تەرەپتىكى مۇسكۇللارنى ئۇۋۇلاش، قول ۋە پۇتلىرىنى سىيلاپ ئۇۋۇلاش، پىچاق قورسىقىنى كۆپرەك شايپلاقلاپ بېرىش، مۇسكۇل بوشىشى ۋە بوغۇمى چىقىپ كېتىشتىن ساقلىنىش كېرەك.

دېققەت:

1. بىمارنىڭ مېڭىسىگە قان چۈشمەگەنلىكىنى جەزمەلەشتۈرگەندىن كېيىن، ئاندىن يۇقىرىقى ئۇسۇلنى قوللىنىش كېرەك.
2. ئەستايىدىل، ئىچكە ۋە سەۋرچان بولۇش، بىمارنىڭ رېفلىكس رايونلىرىنى ئۇۋۇلغاندا، زىيادە كۈچۈتمەسلىك، سىيلىقلاش مايلارنى يېتەرلىك ئىشلىتىش كېرەك.

ئۇۋۇلاشتىن ئاۋۋالقى تەييارلىق خىزمەت

سەكتە (شامال داراش) ئادەتتە مېڭىگە قان چۈشۈش ۋە قاندا نۆكچە پەيدا بولۇشتىن ئىبارەت ئىككى تۈرگە ئايرىلىدۇ. سەكتىنىڭ دەسلەپىدە، زادى قايسى خىلغا تەۋە ئىكەنلىكىنى ئېنىقلىۋېلىش كېرەك. ئەگەر قاندىكى نۆكچە سەۋەبلىك

بولسا، رېفلېكسىلىق داۋالاشنى ۋاقتىدا ئېلىپ بارىلىق ئۈنۈمى ياخشى بولىدۇ. مېڭىگە قان چۈشۈش سەۋەبلىك بولسا، رېفلېكسىلىق داۋالاشنى قىلماسلىق كېرەك، چۈنكى ئۇنداق قىلسا قان ئايلىنىش راۋانلىشىپ، تېخىمۇ كۆپ قان چىقىپ كېتىدۇ.

ئەسۋابىلار بىلەن تەكشۈرۈش ئاقىلىق، مېڭىدىكى قان چىققان ئورۇننىڭ ھەقىقەتەن پۈتكەنلىكى جەزملەشتۈرۈلگەندىن كېيىن، ئاندىن رېفلېكسىلىق داۋالاشنى ئېلىپ بارسا بولىدۇ.

بەزىلەر كېسەلنى داۋالاشقا ئالدىراپ كېتىپ، رېفلېكس ئورنىنى بەك چىڭ مىجەۋەتسە ياكى سىيلىقلاش مېيى يېتەرلىك بولمىسا، يەرلىك ئورۇننى ئىششىتىپ قويۇشى، زەخمىلەندۈرۈشى ياكى ياللۇغلاندۇرۇپ قويۇشى مۇمكىن، بۇنداق بولغاندا، كېيىنكى نۆۋەتلىك داۋالاشقا تەسىر يەتكۈزىدۇ، شۇڭا بىمارنىڭ كېسەلنى داۋالاشتا چوقۇم ئەستايىدىل ۋە سەۋرچان بولۇشى كېرەك.

مەن ئۇۋۇلغاندا ئادەتتە تاش يىڭنە كالتىكى ياكى تاش يىڭنە قىرغۇچىلارنى ئىشلىتىمەن، بۇنىڭدا رېفلېكس رايونلىرىدىكى دانىچە ۋە مۇنەكلەرنى ئاسان يوقاتقىلى بولىدۇ. ئائىلىدىمۇ چوقۇم مۇناسىۋەتلىك ئەسۋابىلارنى تەييارلاپ قويۇش كېرەك. ئۇنىڭدىن سىرت، ئۇۋۇلاش مايلىرىنى ياكى ۋازېلېن (凡士林) ۋە يۈننەن بەيياۋنى سۈركەپ، ئەستايىدىللىق بىلەن ئۇۋۇلاش كېرەك.

پۈتتىكى چوڭ بارماقنى ئۇۋۇلاش مۇھىم

پۈت قىسمىدىكى رېفلېكس رايونلىرى ئىچىدە، ئىككى چوڭ بارماقنى نۇقتىلىق ئۇۋۇلاش كېرەك، چۈنكى بۇ يەردە چوڭ مېڭە ۋە كىچىك مېڭىنىڭ رېفلېكس رايونلىرى بار. باشقا تۆت بارماق ماڭلاي قىسمىغا مۇناسىۋەتلىك بولۇپ، ئۇلارنىمۇ مۇۋاپىق ئۇۋۇلاپ بېرىش كېرەك. بۇنداق قىلىش جۇڭىيى تېبابىتى نۇقتىسىدىن بەش تادۇ [تەرجىماندىن: جۇڭىيى تېبابىتىدە ئېيتىلىدىغان ياغاچ، ئوت، توپا، مېتال سۈنى كۆرسىتىدۇ، كائىناتنى مۇشۇ بەش خىل نەرسە تەشكىل قىلىدۇ دەپ قارايدۇ. دېمەك ئادەم بەدىنىنىڭمۇ بۇ بەش خىل نەرسە بىلەن زىچ مۇناسىۋىتى بار] راۋانلاشتۇرىدۇ، غەرب تېبابىتى نۇقتىسىدىن قان ئايلىنىشنى تېزلىتىدۇ.

بىمارنىڭ قان بېسىمى ئادەتتە يۇقىرى بولۇپ قالسا، چوڭ بارماقنىڭ تۇۋىدىن باشلاپ يۇقىرىدىن تۆۋەنگە قارىتا قوشۇش بەلگىسى ھالەتتە كېسىشتۈرۈپ ئۇۋۇلاپ بەرسە بولىدۇ. بۇنىڭغا ئۇۋۇلاش تاياقچىسى (كالتىكى) ئىشلەتسە، كۈچنى مۇۋاپىق تەڭشىگىلى بولىدۇ.

ئەگەر بىمارنىڭ تىلىدا كاشلا كۆرۈلسە، پۈتتىكى باش بارماقنىڭ ئالدى ئۇچى، يەنى تىرناقتىن 3 - 4 مىللىمېتىر كېلىدىغان جايىنى (تىل رېڧلېكس رايونىنى) ئۇۋۇلاپ بېرىش، سىيرىپ ئۇۋۇلاش يۆنىلىشى پەقەت ئوڭدىن سولغا ياكى سولدىن ئوڭغا بىرلا يۆنىلىشتە بولۇشى، ھەرگىزمۇ ياندۇرۇپ سىيرىمەسلىك كېرەك، ئۇۋۇلاش ئورنى سەل چوڭلاپ كەتسىمۇ كېرەك يوق.

تىل رايونى

قول - پۈت

پۈتتىكى چوڭ بارماقنىڭ قورسىقىنى سىيرىپ بەرسە، قان بېسىمىنى چۈشۈرىدۇ

پۈتتىكى دۈمبىسى بىلەن تاپىنى چېگرالاشقان سىرتقى يېنىدا بىر تاسمىسىمان رايون بار، بۇ يەر قول ۋە پۈتقا مۇناسىۋەتلىك رېڧلېكس رايونىدۇر. بۇ ئۈنۈملۈك ئورۇن بولۇپ، بىمارنىڭ ئاغرىق تەرىپىگە ئۇدۇل كېلىدىغان رېڧلېكس رايونىنى سىيلىسا، بەزى نەرسىلەر قولغا ئۇرۇلىدۇ، ئۇۋۇلىغاندا شۇ ئورۇننى ئاستا - ئاستا ئۇۋۇلاپ بېرىش كېرەك. بىمارنى يۇقىرىقى ئۇسۇللار بويىچە كۈندە 20 مىنۇت ئەتراپىدا ئۇۋۇلاپ بەرسىڭىز، كېسەللىك ئالامەتلىرىدە خېلى ياخشىلىنىش بولىدۇ.

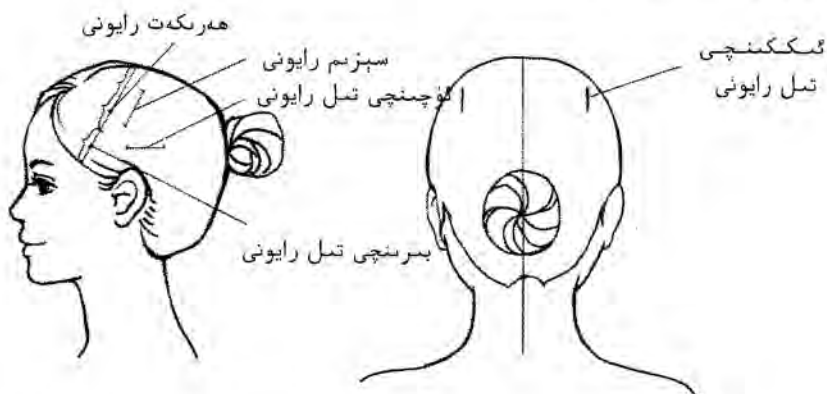
باش قىسمىدىكى رېڧلېكس رايونلىرىنى ئۇۋۇلاش

ئۇنىڭدىن باشقا، ئاغرىق مۇچىنىڭ قارشى تەرىپىدىكى باش قىسمىنىڭ رېڧلېكس رايونلىرىنى ئۇۋۇلاپ داۋالاشقا بولىدۇ. بۇ ئورۇنلار تۆۋەندىكىچە: بىرىنچى، شېنتىڭ (دوقا ئۈستى) پەللىسىدىن فېڭفۇ (ئارقا دوقا) پەللىسىگىچە بولغان سىزىقنىڭ ئۈستۈنكى نۇقتىسى (سىزىقنىڭ ئوتتۇرا نۇقتىسى شېنتىڭ پەللىسىگە بەش سانتىمېتىر كېلىدۇ)؛ ئىككىنچى، شېنتىڭ پەللىسىدىن فېڭفۇ پەللىسىگىچە بولغان سىزىقنىڭ ئاستىنقى نۇقتىسى، يەنى ھەرىكەت

رايونى دەپمۇ ئاتىلىدۇ. ھەرىكەت رايونىنى بەش بۆلەككە بۆلسەك، ئۈستۈنكى $1/5$ قىسىم پۇت ۋە بەدەننىڭ رېفلىكس رايونى، ئارىدىكى $2/5$ قىسمى قولنىڭ رېفلىكسلىق رايونى، ئاستى $2/5$ قىسمى بولسا يۈزنىڭ رېفلىكس رايونىدۇر. بۇ رېفلىكس رايونلىرى ئارقىلىق قارشى تەرەپتىكى ئەزالارنىڭ يالغىز ياكى كېسەللىك ئالامەتلىرىنى ياخشىلاشقا بولىدۇ.

ھەرىكەت رايونىنىڭ باشلىنىش نۇقتىسىدىن كەينىگە 1.5 سانتىمېتىر سۈرسەك بىر ئۇدۇل سىزىق بار، بۇ سىزىق سېزىم رايونى دەپ ئاتىلىدۇ، سىزىم رايونىنىڭ ئۈستۈنكى $1/5$ قىسمى پۇت ۋە بەدەننىڭ رېفلىكس رايونى، ئارىدىكى $2/5$ قىسمى قولنىڭ رېفلىكس رايونى، تۆۋەنكى $2/5$ قىسمى يۈزنىڭ رېفلىكس رايونىدۇر. بۇ رېفلىكس رايونلىرىنى ئۇۋۇلاپ بەرسە، بەدەننىڭ قارشى تەرەپتىكى پۇت - قول توسالغۇلىرى ۋە سېزىم توسالغۇلىرىغا قارىتا مۇئەييەن داۋالاش رولىنى ئوينايدۇ.

ئۇنىڭدىن سىرت، قولاقنىڭ ئۈچىدىن ئۈستىگە 1.5 سانتىمېتىر، ئاندىن كەينىگە تۆت سانتىمېتىر يۆتكەلگەندىكى ئورۇندا بىر تۈز سىزىق بار بولۇپ، بۇ ئورۇن ئاساسلىقى سېزىم خاراكتېرلىك تىل تۇتۇلۇشقا مەسئۇل. چوققا تۈگۈننىڭ كەينىدىكى ئىككى سانتىمېتىر ئورۇندىن باشلانغان تۈز سىزىقلىق ئورۇن ئىككىنچى تىل رايونى دەپ ئاتىلىدۇ، بۇ ئورۇندا مەخسۇس تىل تۇتۇلۇشنى داۋالايدۇ.

ياخشى سۆزلىمەسلىك ۋە قول - پۇتلار ئاغرىقىنى داۋالاش ئۈچۈن داۋالاشنى «باش» تىن باشلايلى

يۇقىرىدا ئېيتىلغان بىر قانچە رايونلارنى سىيرىش، مۇجۇش، بېسىش ۋە قىرىش قاتارلىق ئاساسىي ماھارەتلەر ئارقىلىق ھەر قېتىمدا 5 - 10 مىنۇت

ئۇۋۇلاپ بەرسە بولىدۇ. بۇلار قارماققا مۇرەككەپتەك كۆرۈنگەن بىلەن، بىر مەزگىل قىلىپ ئۆگەنگەندىن كېيىن ئۇستىدا بولۇپ كېتىدۇ.

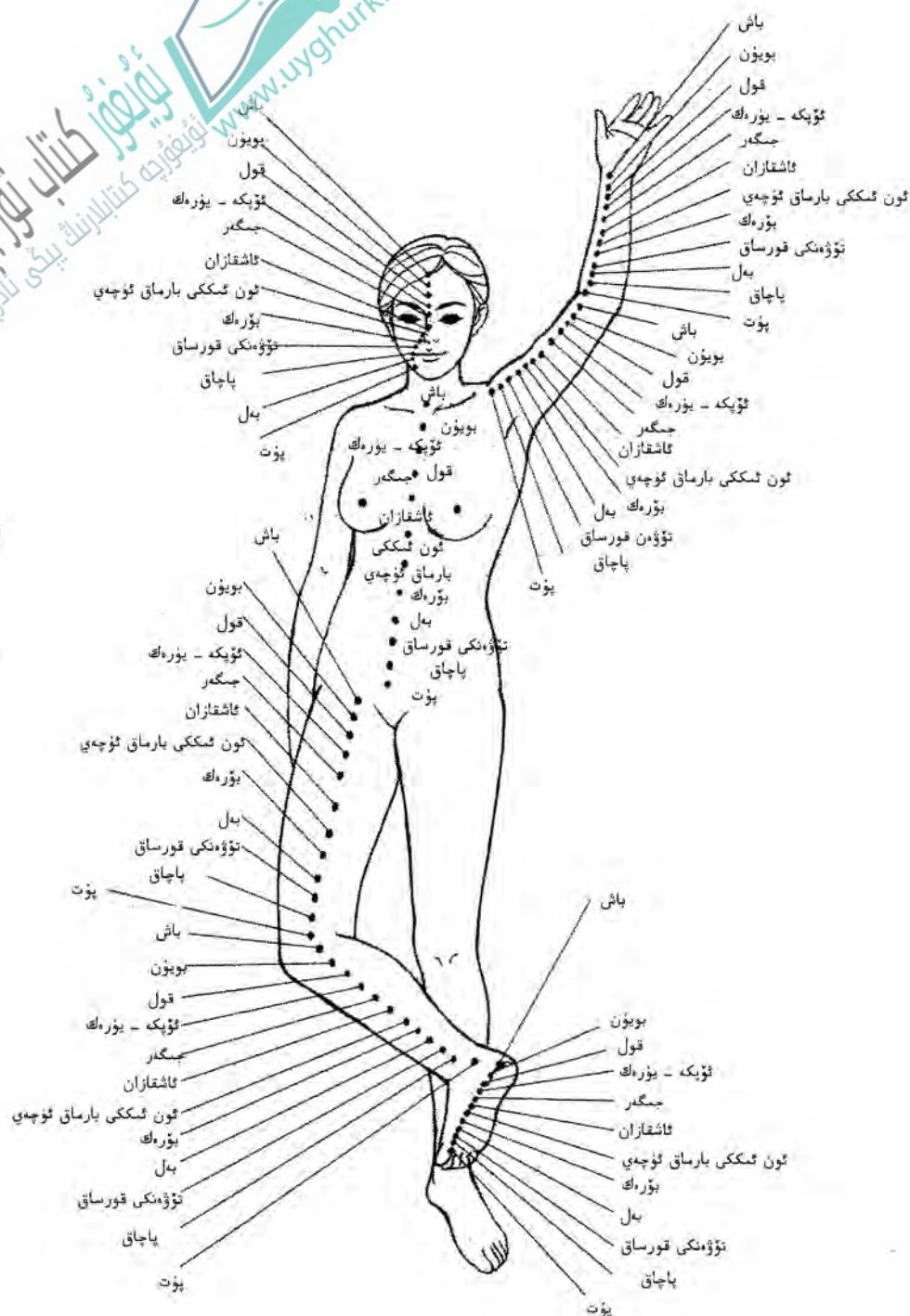
دۈمبىدىكى رېفلىكس رايونلىرىنى ئۇۋۇلاش

بىمار ئۆرۈلگەندە، ئۇنىڭ ئومۇرتقا، دۈمبە مۇسكۇللىرى ۋە پۈت - قوللىرىنى ئۇۋۇلاپ يىگەپ قېلىشتىن ساقلىنىش كېرەك.

ئەگەر بىمار ئۇزۇن مەزگىل ئورۇن تۇتۇپ يېتىپ قالغان بولسا، چوقۇم دۈمبە قىسمىنى ئاسراش ئۈچۈن بىر قانچە لۇڭگىنى ئاستىغا قويۇپ، بىمارنىڭ دۈمبىسىنى يۇقىرى قىلىپ قويۇش كېرەك، بۇنداق بولغاندا بىلەك مۇسكۇللىرىنىڭ بوشىشىپ كېتىشى ۋە تاغاق بوغۇملىرىنىڭ چىقىپ كېتىشىدىن ساقلىنىشقا بولىدۇ.

ئۇزاق ئورۇن تۇتۇپ قالغان بىمارلاردا كارىۋات يارىسى كۆپ كۆرۈلىدۇ. بۇنىڭ ئۈچۈن پاقالچاق ئەتراپىدىكى رېفلىكس رايونلىرىنى مۇجۇپ بېرىش كېرەك. پاقالچاقنىڭ ئۈستى دۈمبىگە، ئاستى بەل ۋە ساغرا قىسمىغا ئۇدۇل كېلىدۇ. پاقالچاقنى قوش قوللاپ ئوراپ تۇتۇپ، تۆۋەنگە قارىتا كۈچەپ مۇجۇپ بەرسە، قان ئايلىنىش راۋانلىشىپ، دۈمبە، بەل ۋە ساغرا قىسمىدىكى تېرىلەردىمۇ چوڭ مەسىلە كۆرۈلمەيدۇ. ئاپامنى ئېلىپ ئېيتسام، ئۇ ئورۇن تۇتۇپ يېتىپ قالغان ئاشۇ ۋاقىتلاردا، مەن ئۇنىڭ ئۈستىگە قارىماي، ئۇنى ئۆرۈپ دۈمبىلىرىنى ئۆرۈپ بېرەتتىم. بۇنداق ئۇرۇش بىر خىل تەۋرىنىشنى ھاسىل قىلىپ، قان ئايلىنىشنى تېخىمۇ تېزلىتىدۇ. كېيىن ئاپام ئورۇقلاپ 30 نەچچە كىلوگرامغا چۈشۈپ قالدى، ئۇنىڭ كىچىك تەرەت قىلغۇسى كەلگەندە، مەن ئۇنى كىچىك بالىنى توسقان دەك كۆتۈرۈپ توسايتتىم. ئاپام ئىزچىل ئاشۇنداق ئورۇن تۇتۇپ يېتىپ قالغان بولسىمۇ، لېكىن ئۇ كارىۋات يارىسى ۋە دەمى سىقىلىپ نەپەسلىنىش ئۈسكۈنىسى ئىشلىتىدىغان ھالغىمۇ چۈشۈپ قالدى، مانا بۇلارنىڭ ھەممىسى رېفلىكسلىق داۋالاشنىڭ ئۈنۈمى ئىدى.

ئائىلىدە بىرەرسى ئورۇن تۇتۇپ يېتىپ قالسا، ئەلۋەتتە بۇ بىر بەختسىزلىكتۇر، ھېچكىممۇ ئۆز تۇغقانلىرىنىڭ ئۇنداق بولۇپ قېلىشىنى خالىمايدۇ. بۇنداق چاغدا بىمارنىڭ ئەڭ موھتاج بولىدىغىنى ئائىلىسىدىكىلەرنىڭ كۆيۈنۈشىدۇر. ئەگەر بىز رېفلىكسلىق داۋالاش ئۈسۈلىنى باشقا زۆرۈر داۋالاشلارغا ماسلاشتۇرۇپ، تۇغقىنىمىزنىڭ كېسەللىك ئازابىنى يەڭگىلەشتۈرۈشكە ئازراق بولسىمۇ ياردەم قىلساق، مانا بۇ تۇغقىنىغا بولغان ھەقىقىي كۆيۈنۈش ھېسابلىنىدۇ.

ئادەم بەدىنىدىكى رېڭلېكىسلىق رايونلىرىنىڭ كۆرسەتمە خەرىتىسى

يوتا سۆڭەك بېشى نېكروزلانغانلارنىڭ ئائىلىدە كۈتۈنۈشى

ئالامەتلەر: يوتا سۆڭەك بېشى نېكروزلىنىش .

داۋالاش ئۇسۇللىرى:

1. يۈتكى ئۈستۈن بەدەن لىمفاسى، ئاستىن بەدەن لىمفاسى، كۆكرەك لىمفاسى، بۆرەك ئۈستى بېزى، تال ۋە قالقانسىمان يان بېزى قاتارلىق رېفلىكس رايونلىرىنى ئۇۋۇلاپ بېرىش .
2. يۈت بارمىقىنىڭ تۈۋىدىن باشلاپ يۈت بېغىشنىڭ ئوشۇق بوغۇمىغىچە بولغان ئارىلىقىنى سىرىپ بېرىش، سىرىشنى كىچىك بارماق تۈۋىدىن باشلاش، ھەربىر بارماقنى توققۇز قېتىم سىرىش، ئاندىن پاچاقىكى سەينىجاۋ (三阴交) پەللىسىنى ئۇۋۇلاش، يەنە ياڭگۇاڭجىڭنى بويلاپ، چېڭشەن (承山) (بولىجۇڭ ئاستى) پەللىسىدىن ۋېيجۇڭ (委中) (تېقىم ئاستى) پەللىسىگىچە ئۇۋۇلاش .
3. يۈتنىڭ بارلىق پەيلەرنى سىرىپ ئۇۋۇلاپ، يوتا بوغۇمىنىڭ ئاغرىق نۇقتىسىنى ئۇۋۇلاپ تارقاقلاشتۇرۇۋېتىش .
4. ۋېيجۇڭ (تېقىم ئاستى) پەللىسىدىن چېڭفۇ (承扶) (كاسا ئاستى) پەللىسىگىچە، يەنى كاسا ئاستىدىن تىزنىڭ دۈمبىسىگىچە بولغان ئارىلىقىنى 9 نۇقتىغا بۆلۈۋېلىپ، ھەربىر نۇقتىنى ئوڭغا 9 ، تەتۈرگە 6 قېتىم ئۇۋۇلاپ بېرىش؛ يوتا سۆڭەكنىڭ بېشىدىن ياڭلىڭچۈەن (阳陵泉) پەللىسىگىچە 6 نۇقتا بەلگىلەپ، يۇقىرىقىغا ئوخشاش ئۇۋۇلاش؛ ئىچ داس بوغۇمىدىن يىلىڭچۈەن پەللىسىگىچە تۆت نۇقتا ئايرىپ، يۇقىرىقىغا ئوخشاش ئۇۋۇلاش .
5. خۇەنپياۋ (环跳) (كاسا زىناق) پەللىسى ئەتراپىدىن ئاغرىق نۇقتىسىنى تېپىپ، ئاندىن ئۇنىڭ ئوڭ - سول، ئاستىن - ئۈستۈن تەرەپلىرىنى ئوڭغا 36، تەتۈرگە 24 قېتىمدىن، ئوتتۇرىسىنى ئوڭغا 90، تەتۈرگە 60 قېتىمدىن ئۇۋۇلاش، ئاندىن تۆت تەرەپنىڭ ھەربىرىنى 9 قېتىم، ئوتتۇرىسىنى 81 قېتىم ئوقۇپ ئۇرۇش .

قايسىبىر يىلى، تىيەنجىندىكى مەلۇم شىركەتنىڭ مۇئاۋىن باش دىرېكتورىنىڭ يوتا سۆڭەك بېشى نېكروزلىنىپ، مېنى ئىزدىدى. مەن ئۇنى ئۇدا 6 قېتىم ئۇۋۇلىغاندىن كېيىن، ئايرىپ رېنتىگېنگە سالغان ئىدى، نەتىجىدە گەسلەيدىكى قۇمىسىمان ئويمانلاشقان يوتا بوغۇمى نورمال ھالىتىگە قايتىپتۇ .

مەن بۇنى تۆۋەندىكىدەك بىر قانچە باسقۇچقا بۆلۈپ داۋالدىم:

بىرىنچى باسقۇچ: ئاساسلىقى تاپاندىكى ئىممۇنىتېت رېفلىكس رايونى، يەنى ئۈستۈن بەدەن لىمفاسى، ئاستىن بەدەن لىمفاسى ۋە كۆكرەك لىمفاسىدىن ئىبارەت ئۈچ رېفلىكس رايونىنى نۇقتىلىق ئۇۋۇلاپ، ئاندىن قالسا بۆرەك ئۈستى بېزى ۋە تال رېفلىكس رايونلىرىنى غىدىقلاپ ياللوغ قايتۇردۇم. ئۇنىڭدىن

سەرت، يەنە قالغانسىمان يان بەز رېفلىكس رايونى غىدىقلاش ئارقىلىق، ئۈستىخان ۋە قاندا كالتسىي ھاسىل بولۇشنى ئىلگىرى سۈرۈپ، ئۈستىخان يۇمشاش ئەھۋالىنى تىزگىنلىدىم.

ئىممۇنىتەت رېفلىكس رايونلىرىنى ئۇۋۇلاشتا، ئالدى بىلەن ئۈستىخان ۋە قاندا كالتسىي شەكىللىنىشى ئىلگىرى سۈرۈش كېرەك

ئىككىنچى باسقۇچ: پۇت بارماقنىڭ تۈۋىدىن باشلاپ پۇت بېغىشىنىڭ ئوشۇق بوغۇمىغىچە بولغان ئارىلىقىنى سىيرىپ بەردىم، سىيرىشنى كىچىك بارماق تۈۋىدىن باشلاپ سىيرىدىم، ھەر بىر بارماقنى 9 قېتىم سىيرىپ، ئاندىن پاچاقتىكى سەينىنجاۋ (ئوشۇقتىن تۆت بارماق يۇقىرىغا ئۇدۇل كېلىدىغان پۇتنىڭ سىرتقى يېنىدىكى پەللە ئورنى) پەللىسىنى ئۇۋۇلىدىم، يەنە پاڭگۇئاڭجىڭنى بويلاپ، چېڭشەن (بولجۇڭ ئاستى) پەللىسىدىن ۋېيجۇڭ (تېقىم ئاستى) پەللىسىگىچە ئۇۋۇلاپ بەردىم.

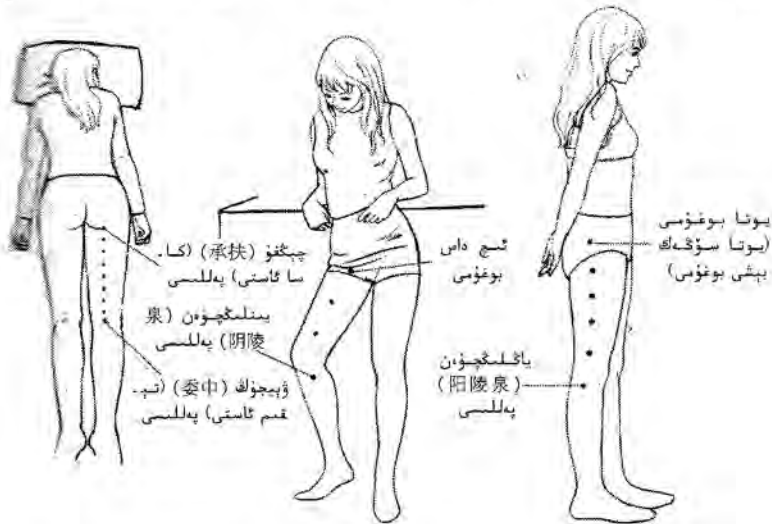

پۇت بارماقنىڭ تۈۋىدىن باشلاپ پۇت دۈمبىسىنى سىيرىسا، پۇتنىڭ قان ئايلىنىشى ياخشىلايدۇ

ئۈچىنچى باسقۇچ: پۈت قىسمىنى ئۇۋۇلاپ بولۇپ، پاقالچاق ۋە يوتلارنى ئۆز ئىچىگە ئالغان پۈتۈن پۈتتىكى پەيلەرنى سىيرىدىم، يوتا بوغۇمىدىكى ئاغرىق نۇقتىسىنى تېپىپ چىقىپ، بۇنىڭغا بەش تادۇ تەڭداش چېكىش ئۇسۇلىنى قوللىنىش ئارقىلىق پۇتلارنىڭ قان ئايلىنىشىنى ياخشىلىدىم.

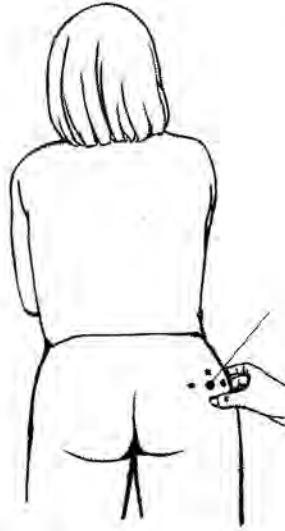
تۆتىنچى باسقۇچ: ئىككى قولدا ئايرىم - ئايرىم ھالدا ۋېيياڭ (تاش تېقىم ئاستى) پەللىسى بىلەن يىنگۇ (阴谷) (ئىچ تېقىم ئاستى) پەللىسىنى ئۇۋۇلاپ بەردىم، ئاۋۋال ۋېيياڭ ۋە يىنگۇ پەللىسىنى ئوڭغا 36، تەتۈرگە 24 قېتىم ئۇۋۇلدىم.

بەشىنچى باسقۇچ: ۋېيجۇڭ (تېقىم ئاستى) پەللىسىدىن چېڭفۇ (承扶) (كاسا ئاستى) پەللىسىگىچە، يەنى كاسا ئاستىدىن تىزنىڭ دۈمبىسىگىچە بولغان ئارىلىقنى 9 نۇقتىغا بۆلۈپ، ھەربىر نۇقتىنى ئوڭغا 9، تەتۈرگە 6 قېتىم ئۇۋۇلدىم، 9 نۇقتىنىڭ ھەممىسىنى ئۇۋۇلاپ بولغاندىن كېيىن، بىمارنى يانچە ياتقۇزۇپ، يوتا سۆڭەك بوغۇمىدىن ياڭلىڭچۈن پەللىسىگىچە بولغان ئارىلىقتا 6 نۇقتا بەلگىلەپ، ھەربىر نۇقتىنى ئوڭغا 9، تەتۈرگە 6 قېتىم ئۇۋۇلاپ بەردىم. ئىچ داس بوغۇمىدىن، يەنى داس سۆڭەك، دوۋسۇن سۆڭەك ۋە يوتا تۈۋى ئۆزئارا تۇتاشقان يەردىن تاكى يىنلىڭچۈن پەللىسىگىچە جەمئىي 4 نۇقتا ئايرىپ، ھەربىر نۇقتىنى ئوڭغا 9، تەتۈرگە 6 قېتىم ئۇۋۇلاپ بەردىم. مۇشۇنداق بولغاندا، پۇتنىڭ ئىچىدىكى يوللار تامامەن ئېچىلىدۇ.

پۈتتىكى دوۋساق پەللىسى ۋە يوتا ئىچى قاتارلىقلارنىڭ ھەممىسى پۇتلارنىڭ ئىچكى يوللىرىنى راۋانلاشتۇرىدىغان ھالقىلاردۇر

ئالتىنچى باسقۇچ: يوللار ئېچىلغاندىن كېيىن، خۈنتياۋ (كاسا زىناق) پەللىسى ئەتراپىدىن ئاغرىق نۇقتىسىنى تېپىپ، شۇ يەرگە بەش ئادۇ تەڭداش چېكىش ئۇسۇلىنى قوللاندىم. ئالدى بىلەن، ئاغرىق نۇقتىسىنىڭ ئاستى - ئۈستى، ئوڭ - سول تەرىپىنى ئوڭغا 36، تەتۈرگە 24 قېتىم ئۇۋۇلاپ، ئاندىن ئوتتۇرىسىدىكى ئاغرىق نۇقتىسىنى ئوڭغا 90، تەتۈرگە 60 قېتىم ئۇۋۇلىدىم. ئۇنىڭدىن كېيىن تۆت ئەتراپنىڭ ھەر يېنىنى توققۇز قېتىمدىن ئوقۇپ ئوردۇم، ئاخىرىدا ئوتتۇرىسىنى 81 قېتىم ئوقۇپ ئوردۇم.

خۈنتياۋ (环跳) پەللىسى ئەتراپىدىن ئاغرىق نۇقتىسىنى ئىزدەپ تېپىپ، بەش ئادۇ تەڭداش چېكىش ئۇسۇلىنى قوللىنىش

يوتا سۆڭەك بېشى نېكروزلانغان بىمارنىڭ يەنە بېلى ئاغرىيدىغان بولسا، پۈتتىكى داس بوغۇمى رېفلىپكس رايونىنى ئالدىدىن كەينىگە قارىتا سىيرىپ بەرسە بولىدۇ. سىيرىگەندە چوقۇم ئۇۋۇلاش مېيى ئىشلىتىش كېرەك، بولمىسا تېرە ئاسانلا زەخمىلىنىپ قالىدۇ.

مەن شۇ يۇقىرىقى باسقۇچلار بويىچە مۇئاۋىن باش دىرېكتورنى ئۇۋۇلاپ بەردىم، ئاندىن ئۇنىڭغا ئۆيدە مۇشۇ بويىچە كۈندە بىر قېتىم ئۇۋۇلاپ بېرىشنى تاپىلىدىم. 4 - 5 ئاي ئۆتكەندىن كېيىن، مەن ئۇنىڭ كېسىلىنى قايتا قوزغىلىپ قالغانىدۇ دەپ ئەنسىرەپ تېلېفون قىلدىم. تېلېفوندا خېلى پاراڭلاشقان بولساقمۇ، ئۇ پۈت ئاغرىقىنىڭ پارىڭىنى ئېغىزغا ئالمىدى، ئاخىرى ئۆزۈم تەشەببۇسكارلىق بىلەن: «پۈتتىڭز قانداقراق؟» دەپ سورىدىم، ئۇ مەندىن

يېنىشلاپ: «پۈتۈم؟» دەپ سوراپ قالدى. قارىغاندا، پۈتى خېلى ئۇزاقچە ئاغرىمىغان بولغاچقا، ئۇ دەماللىققا ئېسىگە ئالالمىغان چېغى. مەن ئەسكەرتىش بەرگەندىن كېيىن، ئاندىن پۈتىنىڭ ئەھۋالى ئېسىگە كېلىپ، رېفلېكسىلىق داۋالاشنىڭ ئالامەت ئىكەنلىكىنى ئاغزى - ئاغزىغا تەگمەي ماختاپ كەتتى. بۇنىڭدىن مەنمۇ خۇرسەن بولدۇم، چۈنكى ئەمەلىيەت شۇنى ئىسپاتلىدىكى، بۇنداق تەبىئىي داۋالاش ئۇسۇلى ھەقىقەتەن ئىنساننىڭ ئۆزلۈكىدىن ساقىيىش ئىقتىدارىنى قوزغاپ، كېسەللىكنى ساقايتىش بىلەن بىرگە، ھېچقانداق ئىچكى زەخم پەيدا قىلمايدىكەن.

ئەگەر ھەممە ئادەم بەدىنىدىكى رېفلېكس رايونلىرىنى ئۆزى قول سېلىپ ئۇۋۇلاپ بەرسە، ئۇلارنىڭ سالامەتلىكىمۇ ھەسسىلەپ ئاشىدۇ، بۇ ئوچۇر بىردىن ئونغا، ئوندىن يۈزگە يەتكۈزۈلسە، ئەلۋەتتە ئۆزىمىزنىڭ سالامەتلىكى ئۆزىمىزنىڭ قولىدا بولغان بولىدۇ.

«ھورداق» نىڭ تۆھپىسى — پۈت - قوللىرى چىڭقىلغان، كۆيۈشىدىغانلارنىڭ ئائىلىدە كۈتۈنۈشى

ئالامەتلىرى: پۈت - قوللار چىڭقىلىش ۋە كۆيۈشۈش، بوغۇملار ھەرىكىتى توسقۇنلۇققا ئۇچراش، بولۇپمۇ سەھەردە كۈچىش .
داۋالاش ئۇسۇللىرى:

1. پاقالچاقتىكى بارلىق رېفلېكس رايونلىرىنى پات - پات ئۇۋۇلاش بېرىش .
2. ئۆپكە پەللىسى ۋە شەنجۇڭ (膻中) پەللىسىگە ئۈچ مىنۇت لوڭقا قويسلا كۇپايە .

ياشانغانلارنىڭ قوللىرى ئاسان كۆيۈشۈپ ئويۇشىدۇ، ئەتىگەندە ئورنىدىن تۇرغاندا تېخىمۇ شۇنداق. ياشانغانلار ئانچە ھەرىكەت قىلىپ كەتمىگەچكە، مۇسكۇللىرىمۇ بارا - بارا يىگىلەپ، پارقىراقلىقنى يوقىتىدۇ. رېماتىزم ۋە ئۆپكە، بۆرەك، ئال ئىقتىدارلىرى ياخشى بولمىغانلىقتىن، بوغۇملارنىڭ ھەرىكىتى ياخشى بولمايدۇ. ئەگەر بەدىنىنى ئىسسىق تۇتۇشقا ئەھمىيەت بەرمىسە، پۈت - قوللىرى ئاسانلا ئىششىيدۇ ھەمدە بارغانسېرى ھەرىكەت خۇشپاقماس بولۇپ، ھۆلۈكنىڭ ھەممىسى پۈتىغا يىغىلىپ قالىدۇ.

بۇنداق ئەھۋالدا، پەقەت پۈتىنى دائىم چىلاپ بەرسە، يەنە پاقالچاقتىكى رېفلېكسىلىق رايونلىرىنى پات - پات ئۇۋۇلاپ بەرسە، بۇ خىل ئالامەتلەر كۆرۈنەرلىك ياخشىلىنىدۇ.

سچۈەن مۇچىنى بىر قېتىمدا 50 گىرام قاينىتىپ، ئاندىن بۇنىڭدا قول ۋە پۇتنى چىلاشقا بولىدۇ. كاۋاۋىچىنى بىر قېتىم قاينىتىۋالسا، ئۇدا 5 - 6 كۈن ئىشلىتىشكە بولىدۇ.

يىرىك تۇزدا پۇت چىلىغاندا، تۇزنىڭ مىقدارىغا قارىتا ئېنىق ئۆلچەم يوق، ھەر قېتىمدا بىر سىقىم سالسا بولىدۇ. دېڭىز تۇزىمۇ بولىدۇ، يىرىك تۇز دېگىنىمىز كۆكتات چىلايدىغان تۇزلارنى كۆرسىتىدۇ، ئادەتتە بۇنداق تۇزلىرىنى تاللا بازارلىرىدا ساتىدۇ.

ئەگەر ۋاقتى بولسا «پۇت ھوردىقى» نى ئۆگىنىۋالسا تېخى ياخشى. پۇتنى چىلىغاندا، سولياۋ ياپقۇچ ياكى زىچراق رەختلەر بىلەن ئىككى پۇتنىڭ تىزغىچە يېپىۋالسا بولىدۇ، يەنە تېخى پۇت چىلاۋاتقان داسنىڭ ھورى قېچىپ كەتمەسلىكى ئۈچۈن سولياۋ ياپقۇچ بىلەن يېپىپ، پۇتنى ئوبدان ھوردىۋالسا بولىدۇ، بۇنداق قىلغاندا، نوقۇل پۇت چىلىغاندىن ئۈنۈمى تېخىمۇ ياخشى بولىدۇ.

يۇقىرىقىلاردا پۇت چىلاشلارنىڭ ھەممىسى قاننى جانلاندۇرىدۇ. ئائىلىسىدە ياشانغانلار بار بولسا، مۇشۇنداق ئەسۋابلارنى تەييارلاپ قويۇش كېرەك. چۈنكى ياشانغانلارنىڭ پۇتى ئاسانلا ئىششىپ قالىدۇ، گەرچە ئۇلارنىڭ ئىچكى ئەزالىرىدا چوڭ مەسىلە كۆرۈلمىسىمۇ، لېكىن ياشنىڭ چوڭىشىغا ئەگىشىپ، فىزىيولوگىيەلىك ئىقتىدارىدا مەلۇم چېكىنىشلەر بولىدۇ، دائىم پۇت چىلاپ قاننى جانلاندۇرۇپ بەرگەندە، ياشانغانلارنىڭ سالامەتلىكىگە زور مەنپەئەت ئېلىپ كېلىدۇ.

پۇت - قولى ئىششىسا، ئۆپكە پەللىسى ياكى شەنجۇڭ (تۆش) پەللىسىگە لوڭقا قويۇپ بەرسىمۇ بولىدۇ. كۆپىنچە ئىششىقلار سۇلۇق ئىششىق بولۇپ، ئادەتتە سۇلۇق ئىششىق كۆرۈلمىگىچە بايقىغىلى بولمايدۇ. لېكىن يېڭى باشلىنىشتا كۆپىنچە پۇتى پۇرايدۇ، دەل مۇشۇ چاغدا لوڭقا قويۇپ بەرسە، ئىششىقنىڭ ئالدىنى ئالغىلى بولىدۇ.

شەنجۇڭ (تۆش) پەللىسىگە لوڭقا قويغاندا، ئۈچ مىنۇت قويسىلا كۇپايە، ئۈچ مىنۇتتىن كېيىنلا لوڭقىنى دەرھال ئېلىۋېتىش كېرەك. چۈنكى بۇ پەللىنىڭ ئورنى ئالاھىدە بولغاچقا، ئوتى كۈچلۈك لوڭقىلارنى قويۇشقا ماس كەلمەيدۇ. تولا چارچايدىغان كىشىلەردە تالنىڭ ھۆللۈكى ۋە بەدەننىڭ ھۆللۈكىمۇ ئېشىپ كەتكەچكە، بەدەننىڭ لوڭقا قويغان يېرىگە ئاسانلا قاپارتما چىقىدۇ، شۇڭا بۇ خىل كىشىلەرگە لوڭقا قويغاندا، چوقۇم ھەر ۋاقىت كۆزىتىپ تۇرۇش كېرەك.

پۇت - قوللىرى تىتىرسە، ئۇيۇشسا ۋە مۇزلسا قانداق قىلىش كېرەك؟

بىرىنچى ئالامەتلىرى: پۇت - قوللىرى تىترەش، ئۇيۇشۇش، ماكان تويغۇسى ئاجىزلىشىش، پۇت قىسمىدا روشەن دېۋەڭلىك سىزنى پەيدا بولۇش .

داۋالاش ئۇسۇللىرى:

1. كاۋاۋىچىنى قاينىتىپ، سەل سوۋۇغاندا پۇتنى چىلاش، ھەمدە پۇت قىسمىدىكى بويۇن ئومۇرتقىسى، كۆكرەك ئومۇرتقىسى، بەل ئومۇرتقىسى، دۈمبە، جەينەك، تىز، كىچىك مېڭە، ساغرا ۋە ئولتۇرغۇچ سۆڭەك نېرۋىسى قاتارلىق رېفلېكس رايونلىرىنىڭ ھەربىرىنى ئۈچ مىنۇتتىن ئۇۋۇلاپ بېرىش .

2. خۇەنتياۋ (كاسا زىناق) پەللىسى ئەتراپىدىن ئاغرىق نۇقتىسىنى تېپىپ، ئاندىن ئىككى قولىنىڭ ئالغان مەركىزىنى بىر - بىرىگە ئۇدۇللاپ تۇرۇپ، بىر قولىنىڭ كىچىك بېلىق قىرى بىلەن ئاغرىق نۇقتىسىنىڭ ئاستى - ئۈستى، ئوڭ - سولنى ئايرىم - ئايرىم ئوڭغا 9، تەتۈرگە 6 قېتىم ئۇۋۇلاش، ئاغرىق نۇقتىسىنى ئوڭغا 36، تەتۈرگە 24 قېتىم ئۇۋۇلاپ بېرىش .

3. خۇەنتياۋ پەللىسى بىلەن چېڭفۇ پەللىسىگە لوڭقا قويۇش .

ئىككىنچى ئالامەتلىرى: پۇت - قول مۇزلاش .

داۋالاش ئۇسۇللىرى:

1. كۈندە پۈتۈن پۇت قىسمىنى ئۇۋۇلاش، بولۇپمۇ پۇتتىكى ئىچكى ئاجرىتىش سىستېمىسى، تۇخۇم نەيچىسى ۋە جىنسى ئەزالار سىستېمىسى رېفلېكس رايونلىرىنى ھەر نۆۋەتتە ئۈچ مىنۇتتىن نۇقتىلىق ئۇۋۇلاپ بېرىش .

2. ئۈجمە يوپۇرمىقىنى قاينىتىپ پۇت چىلاش .

3. دۈمبىسىدە لوڭقا ماڭدۇرۇش .

كىچىك مېڭە يىڭىلەشتىن كېلىپچىققان پۇت - قول تىترەشنى داۋالاش

پۇت - قولنىڭ تىتىرىشى ئادەتتە كىچىك مېڭىگە مۇناسىۋەتلىك بولىدۇ. مەن تونۇيدىغان ياشانغان بىر ئادەم بىر چۆگۈن سۈنمۇ مەزمۇت تۇتالمايتتى، قولى ھەمىشە تىترەپ تۇراتتى. بۇنداق كىشىلەرنىڭ يەنە ماكان تويغۇسى ناچار بولىدۇ، كېتىپ بېرىپ ئىشىكنىڭ يېنىغا ئۇرۇلۇپ كېتىدۇ. مانا بۇ كىچىك مېڭە يىڭىلگەننىڭ سىگنالى ھېسابلىنىدۇ. پۇتنىڭ باش بارمىقىنىڭ يېنىغا قارىساق، دېۋەڭلىك سىزنى ئېنىق، ئاشكارا كۆرۈنىدۇ. مانا بۇلار

قېرىلار دېۋەڭلىك كېسەللىكى ياكى پاركىنسون كېسەللىكىنىڭ بېشارىتى بولۇشى مۇمكىن.

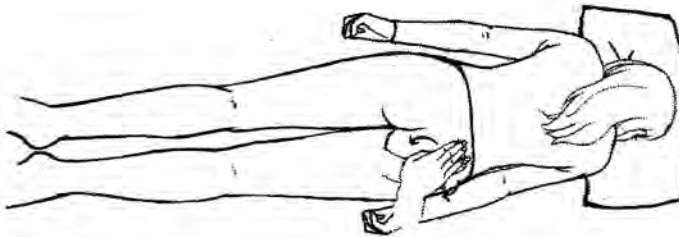
قول دائىم ئۇيۇشسا

بەزىلەر ھەمىشە پۇت - قولۇم ئۇيۇشىدۇ دەيدۇ، مېنىڭچە پۇت ئۇيۇشۇش بىلەن قول ئۇيۇشۇش ئايرىم مەسىلە. قول ئۇيۇشۇش كۆپىنچە ئومۇرتقىنىڭ زەخىملىنىشى بىلەن مۇناسىۋەتلىك ياكى قولدا زىيادە ئەمگەك قىلىش مەسىلەن: كومپيۇتېردا خەت باسقاندا ئۇزۇن ۋاقىت بىر خىل ھالەتتە تۇرغۇزۇش دېگەندەك. يەنە مايكا توقۇغاندىمۇ بويۇن ۋە مۇرە نېرۋىلىرى بېسىلىپ، قولى ئۇيۇشىدۇ.

ئادەتتە بىر قول ئۇيۇشىدۇ، ئىككى قول تەڭ ئۇيۇشىدىغان ئەھۋاللار ناھايىتى ئاز. بۇنداق ئەھۋالدا، كاۋاۋىچىن سۈيگە قولىنى چىلىغاچ، سۇنى قولدا ئويناپ بەرسە، قان ئايلىنىشى تېزلىتىدۇ.

كاۋاۋىچىنى سۇدا سەل تۇرغۇزۇپ قويۇپ، ئاندىن قاينىتىش، قايناپ بولغاندىن كېيىن سەل سوۋۇتۇپ قولىنى چىلاش، ھەر قېتىم 15 - 20 مىنۇتقىچە چىلاپ بەرسە بولىدۇ، سۇ سوۋۇپ قالسا، خالىغان ۋاقىتتا ئىسسىق داۋاملىق چىلىسا بولىۋېرىدۇ.

ئولتۇرغۇچ سۆڭەك نېرۋىسى سەۋەبلىك پۇت ئۇيۇشۇشنى بىر تەرەپ قىلىش پۇتنىڭ ئۇيۇشۇشى ئادەتتە ساغرا ۋە ئولتۇرغۇچ (قۇيمۇچ) سۆڭەك نېرۋىسى بىلەن مۇناسىۋەتلىك. كۈندە پۇتنىڭىزنى چىلاپ بولغاندىن كېيىن، ئۆكچىڭىزدىكى ساغرا ۋە ئولتۇرغۇچ سۆڭەك نېرۋىسى رېفلېكسلىق رايونىنى ھەربىرسىنى ئۈچ مىنۇتتىن، بىر ھەپتە ئەتراپىدا ئۇۋۇلاپ بەرسىڭىز ئۈنۈمنى كۆرىسىز.

پۇتى ئۇيۇشىدىغانلارنىڭ ئادەتتە بېلىمۇ ئاغرىيدۇ، بۇنداق چاغدا خۇەنتياۋ (环跳) (كاسا زىناق) پەللىسىنى ئىشقا سېلىش كېرەك

ئولتۇرغۇچ سۆڭەك نېرۋىسى ئاغرىش سەۋەبىدىن كېلىپچىققان پۇت ئۇيۇشۇش بولسا، ئولتۇرغۇچ سۆڭەك نېرۋىسىنى داۋالاش كېرەك. بۇ خىل بىمارلارنىڭ ئادەتتە ئۇزۇن يىللىق بەل ئاغرىش تارىخى بولىدۇ، نېرۋا ئۇزۇن مەزگىل بېسىقلىق تۇرغاندىن كېيىن، ساغرىدىن پاچاقنىڭ بۆلجۈڭ گۆشىگىچە رېفلېكس رايونى ئاغرىيدۇ. بۇنىڭ ئۈچۈن، خۈەنتياۋ (كاسا زىناق) ئەتراپىدىن ئاغرىق نۇقتىسى تېپىپ، بەش تادۇ تەڭداش چېكىش ئۇسۇلىنى قوللىنىش، يەنى ئاغرىق نۇقتىسىنىڭ ئاستى - ئۈستۈن، ئوڭ - سولنىڭ ھەر بىرىنى ئوڭغا 9، تەتۈرگە 6 قېتىم ئۇۋۇلاپ، ئاندىن ئوتتۇرىدىكى ئاغرىق نۇقتىسىنى ئوڭغا 36، تەتۈرگە 24 قېتىم ئۇۋۇلاش كېرەك. ساغرا بىلەن پاچاقنىڭ مۇسكۇللىرى ئىنتايىن يۇمشاق بولغاچقا، باش بارماق بىلەن كۈچەپ ئۇۋۇلاشقا بولمايدۇ، بۇنىڭغا ئىككى قولىنىڭ مەركىزىنى ئۇدۇللاشتۇرۇپ، بىر قولىنىڭ كىچىك بېلىق تەرىپى بىلەن بېسىپ بەرسە ياكى ئۇۋۇلسىمۇ ئۈنۈمى بەك ياخشى بولىدۇ.

ئۇنىڭدىن سىرت، لوڭقا قويۇپ بەرسە، شۇ يەردىكى قان ئايلىنىش ۋە پەللە يوللىرى راۋانلىشىپ، پۇت ئۇيۇشۇش ئالامىتى تېزلا پەسىيدۇ.

خۈەنتياۋ (环跳) پەللىسى بىلەن چېڭفۇ (承扶) پەللىسىگە لوڭقا قويۇپ، پۇت ئۇيۇشۇشنىڭ داۋاسىنى تېزلىتىش

ئەگەر پۇت - قوللار تەڭلا ئۇيۇشسا، بۇ ئاساسلىقى قان ئايلىنىشنىڭ راۋان ئەمەسلىكىدىن بولىدۇ. بۇنداق چاغدا، پۇتتىكى بويۇن ئومۇرتقىسى، كۆكرەك ئومۇرتقىسى، بەل ئومۇرتقىسى، مۈرە، جەينەك، تىز، ساغرا ۋە ئولتۇرغۇچ سۆڭەك ئېرۋىسى قاتارلىق رېفلېكسلىق رايونلىرىنى تېپىپ، شۇ يەرلەرنى كۈندە ئۇۋۇلاپ ۋە سىيرىپ بەرسىڭىز ھەمدە بۇنى ئىزچىل داۋاملاشتۇرسىڭىز ئۇ ئومۇمىي ئىنتايىن ياخشى بولىدۇ. بۇ رېفلېكس رايونلىرىدا بىرەر مەنەك ياكى ئاغرىق نۇقتىسىنى بايقىسىڭىز، بەش تادۇ تەڭداش چېكىش ئۇسۇلى ئارقىلىق ئاستى - ئۈستۈن، ئوڭ - سول تەرەپنىڭ ھەر بىرىنى ئوڭغا 9، تەتۈرگە 6 قېتىم ئۇۋۇلاپ، ئوتتۇرىسىنى ئوڭغا 36، تەتۈرگە 24 قېتىم ئۇۋۇلاپ بەرسىڭىز بولىدۇ.

پۇت - قول مۇزلىسا قانداق قىلىش كېرەك؟

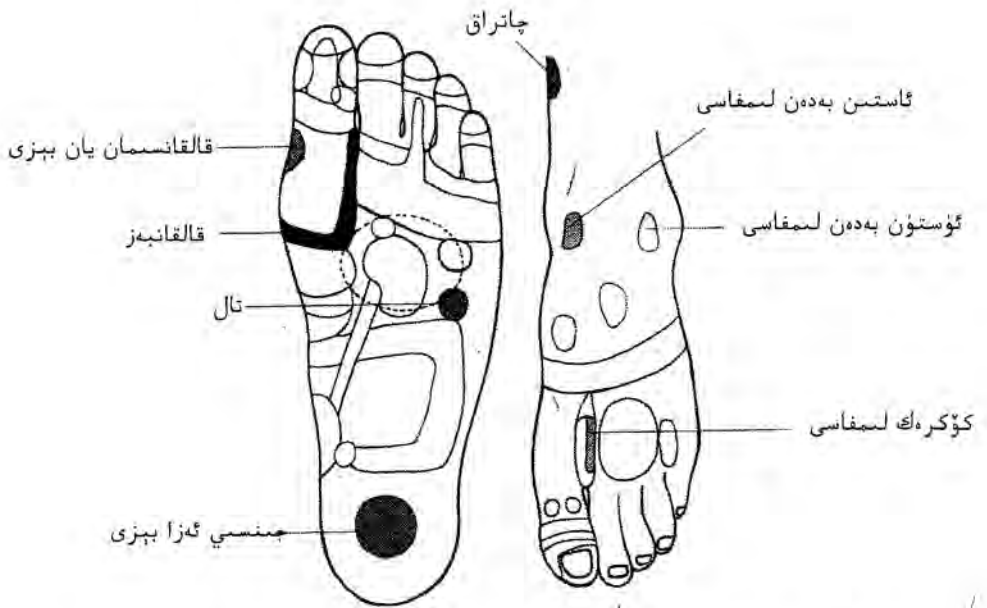
بىر جىيەن قىزىمنىڭ بەدىنى سوغۇق مەجەز بولۇپ، پۇت - قوللىرى مۇزلاپلا تۇرىدۇ. بۇ خىل كىشىلەر پۇت چىلاشتىن ئېرىنىدۇ، چىلىغان تەقدىردىمۇ تولۇق ئەمەس، ۋاقىت ئۇزارغانسېرى پۇت - قول مۇزلاش بارغانسېرى ئېغىرلىشىدۇ. پۇت - قول مۇزلاش ئاساسلىقى قان قۇۋۋىتىنىڭ يەتمىگەنلىكىدىن، قانلارنىڭ بارماق ئۇچلىرىغىچە بارالمىغانلىقىدىن بولىدۇ. بولۇپمۇ، ئۆكچە تەرىپى راۋان ئەمەس، سىيلىسا مەنەكلەر قولغا ئۇرۇلىدۇ.

مەن داۋالىغان نۇرغۇن قىزلارنىڭ ھەممە پەسىلدە ئوخشاشلا پۇت - قولى مۇزلايدۇ، بۇنداق قىزلاردا ئادەتتە ئاياللار كېسەللىكى بار بولۇپ، لېكىن ئۇلار ئانچە ئېتىبارغا ئالماي سەل قاراپ يۈرۈۋېرىدۇ.

پۇت - قولى مۇزلايدىغانلار ئۈجمە يوپۇرمىقىنى قاينىتىپ پۇت چىلاش

ئارقىلىق، قان ئايلىنىشىنى تېزلەتسە بولىدۇ. مەيلى قىز ياكى ياشانغانلار بولسا، پۇت - قولى مۇزلايدىغانلار پۇت قىسمىنى پۈتۈن ئۇۋۇلاپ بېرىشى، بولۇپمۇ ئىچكى ئاجراتما ۋە جىنسىي ئەزالار سىستېمىسى رېفلىكس رايونىنى كۈندە كەم دېگەندە ئۈچ مىنۇت ئۇۋۇلاپ بېرىشى كېرەك.

ئەگەر ئالمىقان، تاپان ئوتتۇرىسى ۋە مەيدىسى قىزغاندەك بولسا، دۈمبىسىدە لوڭقا ماڭدۇرۇۋەتسە ياخشىلىنىپ كېتىدۇ.

پۇت - قول مۇزلىسا، پۇتتىكى ئىچكى ئاجراتما ۋە جىنسىي ئەزالار سىستېمىسى رېفلىكس رايونلىرىغا ئەھمىيەت بېرىش كېرەك

پۇتنىڭ پېيى تارتىشىپ قېلىشىنى تېز داۋالاش ئۇسۇلى

ئالامەتلىرى: پۇتنىڭ پېيى تارتىشىپ قېلىش

داۋالاش ئۇسۇللىرى:

1. بۆلجۈڭ گۆشىنى يۇقىرىدىن تۆۋەنگە سىيرىش ياكى يەنە بىر پۇتنىڭ ئۆكچىسى بىلەن

دەسسەش.

2. پەي تۇيۇقسىز تارتىشقاندا، ئاۋۋال پۇتنى چىڭ يۈگەپ، پۇت بارماقلىرىنى ئۈستىگە

كۆتۈرۈش، ئاندىن پۇتنى كۈچەپ كەينىگە قايرىپ، 1 - 2 مىنۇت تۇرغاندىن كېيىن ئەسلىگە كېلىدۇ.

3. پۇتنىڭ ئاغرىغان تۇقتىسىنىڭ ئەتراپىدا بەش تادۇ تەڭداش چېكىنى ئىشلىش ھەمدە فېڭلۇڭ (丰隆) (بولجۇڭ يېنى) پەللىسى، چېڭشەن (بولجۇڭ ئاستى) پەللىسى، ۋېيياڭ (تاش تېقىم ئاستى) پەللىسى، يىنمېن (殷门) (يوتا قورسقى)، چېڭفۇ (كاسا ئاستى) پەللىسى ۋە خۇەنتياۋ (كاسا زىناق) پەللىسى ئورۇنلىرىغا ھەر قېتىمدا 10 مىنۇتتىن لوڭقا قويۇش. دىققەت: سوغۇقتىن ساقلىنىشقا، ئىسسىقلىققا ئەھمىيەت بېرىش، قارىغۇلارچە كالتىسى تولىقلىماسلىق.

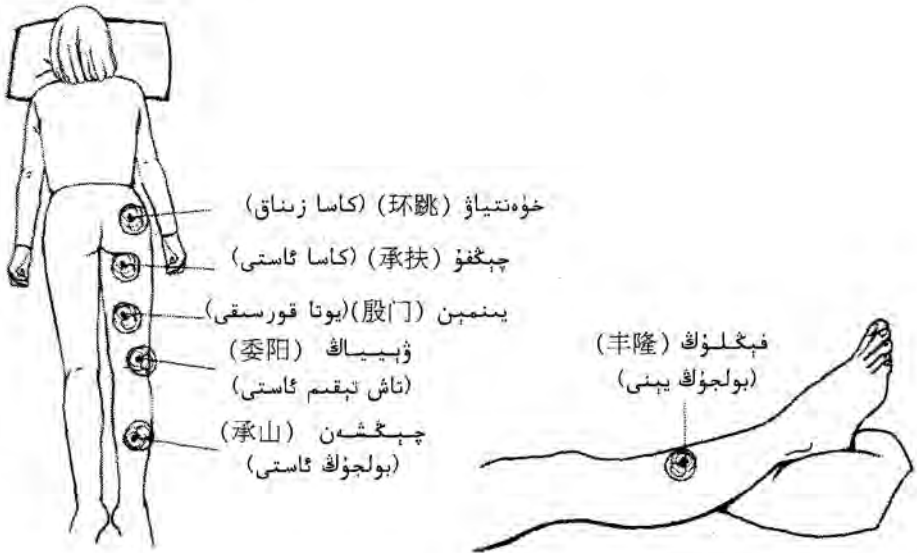
كۆپىنچە كىشىلەر پەي تارتىشىشنىڭ سەۋەبىنى نوقۇل ھالدا كالتىسى كەملىكتىن كۆرىدۇ، ئەمەلىيەتتە كەم بولغىنى ئۈستىمخاڭ كالتىسىسى بولماستىن، قاندىكى كالتىسىدۇر. بۇ يەنە يۈرەك ۋە ئۈچەي ئىقتىدارى بىلەن مۇناسىۋەتلىك، يەنە تېخى جىگەر بىلەنمۇ مۇناسىۋەتلىك، چۈنكى جۇڭيى تېبابىتىدە «جىگەر پەيگە مەسئۇل» دەپ قارىلىدۇ.

پەي تارتىشىشنى داۋالاشنىڭ ئۇسۇلى — پاچاقنى ئۈستىدىن ئاستىغا قارىتا سىيرىپ بېرىش ياكى قايسى پۇتنىڭ پېيى تارتىشىپ قالسا، يەنە بىر پۇتنىڭ ئۆكچىسى بىلەن تارتىشقان پاچاقنىڭ بۆلجۇڭ گۆشىنى ئۇۋۇلاپ بەرسىمۇ بولىدۇ، يۆنىلىشى يەنىلا يۇقىرىدىن تۆۋەنگە قارىتا بولىدۇ. دەسلەپ دەسسەگەندە ئاغرىيدۇ، لېكىن توختىماي دەسسەۋەرسە، تارتىشقان ئورۇن يۇمشاپ، ئۈنۈمى كۆرۈلىدۇ.

ئۇنداقتا، پۇت تۇيۇقسىز تارتىشىپ قالسا قانداق قىلىش كېرەك؟ ئالدى بىلەن پاچاقنى چىڭ يۆگەپ، پۇت بارماقلىرىنى يۇقىرى كۆتۈرۈش، ئاندىن پېيى تارتىشقان پۇتنى كۈچەپ كەينىگە قايرىپ، 1 - 2 مىنۇت تۇرغاندىن كېيىن، پەي تارتىشىش ئاستا بوشايدۇ.

پۇتنىكى ئاغرىقلارغا بەش تادۇ تەڭداش چېكىش ئۇسۇلىنى ئىشلەتكەندىن باشقا، يەنە پۇتنىكى فېڭلۇڭ (بولجۇڭ يېنى) پەللىسى، چېڭشەن (بولجۇڭ ئاستى) پەللىسى، ۋېيياڭ (تاش تېقىم ئاستى) پەللىسى، يىنمېن (يوتا قورسقى)، چېڭفۇ (كاسا ئاستى) پەللىسى، شۇنداقلا خۇەنتياۋ (كاسا زىناق) پەللىلىرىگىچە 10 مىنۇتتىن لوڭقا قويۇپ بەرسە بولىدۇ. مۇشۇنداق قىلغاندا، پۇتنىكى قان تومۇرلار راۋانلىشىپ، قان قۇۋۋىتى يېتەرلىك بولۇپ، پەي تارتىشىدىغان ئەھۋاللارغا خاتىمە بەرگىلى بولىدۇ.

ياشانغانلاردىن باشقا، نۇرغۇن ھامىلىدارلارنىڭمۇ پېيى تارتىشىپ قالىدۇ. بۇ ئاساسلىقى سوغۇقتىن بولىدۇ، شۇڭا ئۆزىنى ئىسسىق تۇتۇشقا ئەھمىيەت بېرىش كېرەك.

پۇتقا لوڭغا قويسا، پەي تارتىشىنى ئۈنۈملۈك داۋالىغىلى بولىدۇ

1976 - يىلى تاڭشەندىكى يەر تەۋرەشتىن كېيىن، بىز بىر مەزگىل ۋاقىتلىق قۇرۇلغان لاپاسلاردا تۇردۇق. ئۇ لاپاسلار قىش بىلەن قوپۇرۇلۇپ، لاي بىلەن سۇۋالغان ئىدى. بالىلار ئوتتۇرىدا، ئاپام چەتتە ياتاتتى، مېنىڭ پۈتۈم بولسا ئاشۇ مۇزدەك نامغا تاقىشىپ قالاتتى. كېيىن دائىم پۈتۈم ئاغرىپ تاپىنىم مۇزلايدىغان بولۇپ قالدى تاكى مەن يۇقىرىقى ئۇسۇللارنى قوللانغاندىن كېيىن، پۈتۈمدىكى ئالامەتلەر ئاستا - ئاستا يوقاپ كەتتى.

يان پاقالچاق مۇسكولىنىڭ تارتىشىپ قېلىشىنى ئاسانلا ھەل قىلىش ئۇسۇلى

ئالامەتلىرى: يان پاقالچاق مۇسكولى تارتىشىش، ئولتۇرۇش ھالىتى ناچارلىقتىن كېلىپچىققان بەل ئاغرىش، ئومۇرتقا ۋە داس سۆڭىكى زەخمىلىنىش داۋالاش ئۇسۇللىرى:

1. بولجۇڭ گۆشىنى كۈندە 5 - 10 مىنۇت ئۇۋۇلاپ بېرىش.
  2. ئاغرىغان بەلنىڭ ئومۇرتقا يېنىدىن باش بارماق بىلەن سىيلاپ ئەڭ ئاغرىغان نۇقتىنى تېپىپ چىقىش، ئاندىن شۇ نۇقتىنى بەش تادۇ تەڭداش چېكىش ئۇسۇلى ئارقىلىق ئۇۋۇلاپ بېرىش.
- دىققەت: پۇتنى ئالماپ ئولتۇرىدىغان ۋە مايماق ئولتۇرىدىغان ناچار ئادەتلەرنى ئۆزگەرتىپ، نورمال پائالىيەت قىلىش.

كۆپىنچە كىشىلەر پۇتمنى ئالماپ ئولتۇرۇشقا ئامراق. ئۇلار شۇنداق قىلسا راھەتتەك بىلىنىدۇ. لېكىن پۇتمنى ئالماپ ئولتۇرغاندا بولجۇك گۆش پېسىلىپ قېلىپ، قان راۋان ئايلىنالمىغانلىقتىن، يان پاقالچاق ئاستىلا تارتىشىپ قالىدۇ. بۇ ئازابنى تۈگىتىشنىڭ ئەڭ ياخشى ئۇسۇلى پۇت ئالماپ ئولتۇرىدىغان ئادەتنى ئۆزگەرتىش.

ئەگەر بۇ ئادەتنى قىسقا ۋاقىت ئىچىدە ئۆزگەرتەلمىسە، ئۇنداقتا كۈندە 5-10 مىنۇت ۋاقىت چىقىرىپ، پاقالچاقنى ئۇۋۇلاش بىلەن بىرگە، پۇتمنى 30 مىنۇت ئەتراپىدا چىلاپ بەرسە بولىدۇ.

بۇ ئۇسۇللارنىڭ ئۈنۈمى ئاستىكەن دەپ توختىتىپ قويۇشقا بولمايدۇ. نۇرغۇن بىمارلار كېسىلىنىڭ بىرەر ئوپىراتسىيە ياكى بىرەر تال دورا بىلەنلا سەللىمازا بولۇپ كېتىشىنى ئۈمىد قىلىدۇ. لېكىن پاتمانلاپ كىرگەن كېسەل مىسقاللاپ چىقىدۇ دېگەندەك، ھەر قانداق كېسەلنىڭ ساقىيىشى مۇشۇنداق ئاستا بولىدۇ.

ئىشخانا خىزمەتچىلىرى پۇتمنى ئالماپ ئولتۇرۇپ، يان پاقالچاق مۇسكۇلىنى تارتىشتۇرۇۋالغاندىن باشقا، ئۇزۇن مەزگىل بىر خىل ھالەتتە ئولتۇرۇۋېرىپ، بەل، ئومۇرتقا ۋە داس سۆڭىكىنى زەخمىلەندۈرۈۋالىدۇ. يەنە بەزىلەر بەل ئومۇرتقىسىنى بۇزىۋالغاننى ئاز دەپ، يەنە بەل مۇسكۇلىنىمۇ زەخمىلەندۈرۈۋالىدۇ. بۇنداق ئەھۋالدا، باش بارماق بىلەن ئومۇرتقىنىڭ ئىككى تەرىپىنى تەكشۈرۈپ، ئەڭ ئاغرىغان نۇقتىنى تېپىپ چىقىش، ئاندىن بەش تادۇ تەڭداش چېكىش ئۇسۇلى ئارقىلىق ئۇۋۇلاپ بەرسە بولىدۇ.

بەشىنچى باب

بەش ئەزا كېسەللىكلەرگە تاقابىل تۇرۇشنىڭ ئاددىي ئۇسۇللىرى

باشنىڭ يېرىمى ئاغرىش (شەققە) نىڭ داۋاسى بەك ئاددىي

ئالامەتلىرى: باشنىڭ يېرىمى ئاغرىش

داۋالاش ئۇسۇللىرى:

1. ئۆت پەللىسىنى كۈندە 15 مىنۇت ئۇۋۇلاپ بېرىش.
2. باشتىكى ئاغرىق نۇقتىسىنى تېپىپ، بەش تادۇ تەڭداش چېكىش ئۇسۇلىدا ئۇۋۇلاش.
3. باشنىڭ سول يېرىمى ئاغرىسا، سول قۇلاق سۇپرىسىنىڭ سىرتىدىكى ئەگرى سىزىققا 9 نۇقتا بەلگىلەپ، ھەربىر نۇقتىنى سائەت ئىستىرىلكىسىنىڭ ئوڭ يۆنىلىشى بويىچە 9 قېتىم ئۇۋۇلاپ بېرىش؛ باشنىڭ ئوڭ يېرىمى ئاغرىسا، ئوڭ قۇلاق سۇپرىسىنىڭ سىرتىدىكى ئەگرى سىزىققا 6 نۇقتا بەلگىلەپ، ھەربىر نۇقتىنى سائەت ئىستىرىلكىسىنىڭ تەتۈر يۆنىلىشى بويىچە 6 قېتىم ئۇۋۇلاپ بېرىش.
4. بىگىز بارماقنىڭ باشمالتاق تەرەپتىكى ئىككىنچى بوغۇم ئورنىنى مۇجۇپ بەرسە، ماڭگىلاي (پېشانە) ئاغرىقىغا شىپا؛ يان بىلەك تەرەپتىكى بارماق بوغۇمىنى مۇجۇپ بەرسە، چوققا مېڭىنىڭ ئاغرىقىغا شىپا؛ چىمەلتەك بارماقنىڭ تەرىپىنى مۇجۇپ بەرسە، قارشى تەرەپتىكى چېكە ئاغرىقىغا شىپا؛ چىمەلتەك بارماقنىڭ سىرتقى تەرىپىنى مۇجۇپ بەرسە، ئارقا مېڭىنىڭ ئاغرىقىغا شىپا.

بەزى كىشىلەرنىڭ بېشىنىڭ مەلۇم تەرىپى سەۋەبسىزلا ئاغرىپ كېتىدۇ، ھەتتا بەزىدە دورىلارمۇ كار قىلمايدۇ. بۇنداق چاغدا، تۆۋەندىكىدەك ئۇسۇللار قوللىنىپ باقسىڭىز بولىدۇ:

ئۆت پەللىسىنى ئۇۋۇلاپ، باشنىڭ يېرىمى ئاغرىش (شەققە) نى داۋالاش نەچچە ئاينىڭ ئالدىدا، غەرب تېبابىتىدە ئىشلەيدىغان بىر دوختۇر قېشىمغا كېلىپ، شەققىسى بارلىقىنى ئېيتتى. مەن ئۇنىڭغا: «ھازىر سىزنى ئۇۋۇلاپ قويسام، ئاغرىق دەرھال پەسىيدۇ، لېكىن يېرىم كېچىدە تېخىمۇ قاتتىق ئاغرىپ كېتىشى مۇمكىن، چۈنكى ئۆت پەللىسى ئىككى يانغا كېتىپتۇ، سىزدىكى بۇ باش

ئاغرىق ئۆتۈش بىلەن مۇناسىۋەتلىك. قاتتىق ئاغرىق كەتكەندە، پاجىقىڭىزدىكى ياغلىقچۇن پەللىسى (لېپەك ئىچ ئاستى پەللىسى) نىڭ ئىككىلىك تۆۋەندىكى ئۆت پەللىسىگە ماي سۈركەپ 5 مىنۇت ئەتراپىدا ئۇۋۇلاپ بېرىڭ. كۈندە ئىزچىل ئۇۋۇلاپ بەرسىڭىز، شەققىنى داۋالاپلا قالماي، يەنە ئۆت ياللۇغى، ئۆتكە تاش چۈشۈشلەرگىمۇ مەلۇم پايدىسى بولىدۇ» دېدىم.

ئۆت پەللىسىنى ئۇۋۇلاپ
بەرسە، شەققىگە ئاجايىپ
ئۈنۈم بېرىدۇ

ئەتىسى ئىشقا چىقىپ تۇرۇشۇمغا، ھېلىقى دوختۇر رەڭگى ئۆچكەن ھالدا كېلىپ: «ئاخشام بېشىم بەك ئاغرىپ كەتتى، ئاغرىقنىڭ دەستىدىن تامغا ئۈسسۈگىدەك بولدۇم، - دېدى. مەن ئۇنىڭ باش قىسمىدىكى فېڭفۇ (ئارقا دوقا)، چېڭلىڭ (چوققا يېنى)، شېنتىڭ (دوقا ئۈستى) ۋە بەيخۇي (چوققا) پەللىلىرىنىڭ ھەربىرىنى بەش تادۇ تەڭداش چېكىش ئۇسۇلىدا ئۇۋۇلاپ بەردىم. ئۇ قايتقاندىن كېيىن، باش ئاغرىقى پەقەتلا قوزغالماپتۇ.

دائىم بېشىنىڭ يېرىمى ياكى قىسمەن يەرلىرى ئاغرىيدىغانلار باشنىڭ ئاغرىق نۇقتىسىنى تېپىپ، ئاندىن شۇ نۇقتىنىڭ 2 سانتىمېتىر ئارىلىقتا ئاستىن - ئۈستۈن، ئوڭ - سول تۆت نۇقتا بەلگىلەپ باش بارماق بىلەن ئوڭغا 9 قېتىم، تەتۈرگە 6 قېتىم ئۇۋۇلاپ بېرىش، ئاخىرىدا ئاغرىق نۇقتىسىنى ئوڭغا 36، تەتۈرگە 24 قېتىم ئۇۋۇلاپ بەرسە بولىدۇ.

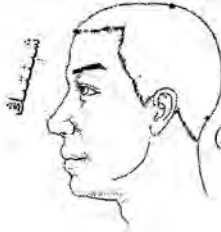
بۇ ئۇسۇللارنى مەلۇم مەزگىلگىچە ئىزچىل داۋاملاشتۇرسىڭىز، دورا يېمەيلا شەققىدىن تەلتۆكۈس خوشلىشىسىز.

ئوڭ چېڭلىك (承灵)
(ئوڭ چوققا يېنى)

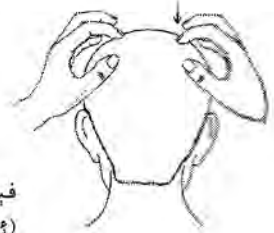

سول چېڭلىك
(承灵) (سول)
چوققا يېنى)

بەيخۇي (百会) (چوققا)

فېڭفۇ (风府)
(ئارقا دوققا)

يۇقىرىقى پەللە ئورۇنلىرى ياكى ئاغرىق نۇقتىلىرىنى بەش تادۇ تەڭداش چېكىش ئۈسۈلىدا ئۇۋۇلاپ بەرسىڭىز، ئۇزۇن يىللىق شەققىدىن ئاسانلا ئازاد بولىسىز

بەش تادۇ سىيرىش ئۈسۈلى ئارقىلىق شەققىنى داۋالاش

مەيلى باشنىڭ قايسى تەرىپى ئاغرىسۇن، بۇ ئۆت بىلەن مۇناسىۋەتلىك. جۇڭگى تېبابىتىدە، سىرتى توق، ئىچى ئاچ، دۈمبە توق، قورساق ئاچ، سول توق، ئوڭ ئاچ، توققۇز توق، ئالتە ئاچ دەپ قارىلىدۇ. شۇڭا باشنىڭ سول تەرىپى ئاغرىسا، توق بويىچە قۇلاق چۆرىسىنى توققۇزنىڭ ھەسسە سانى بويىچە ئۇۋۇلاش كېرەك.

ئېتىقراق قىلىپ ئېيتقاندا، سول قۇلاق سۇپرىسىنىڭ سىرتىدىكى ئەگرى سىزىققا 9 نۇقتا بەلگىلەپ، ھەر بىر نۇقتىنى سائەت ئىستىرېلكىسىنىڭ ئايلىنىش (ئوڭ) يۆنىلىشى بويىچە 9 قېتىم ئۇۋۇلاپ بەرگەندە، سول تەرەپتىكى باش ئاغرىقى ناھايىتى تېزلا يەڭگىللەيدۇ.

باشنىڭ ئوڭ يېرىمى ئاغرىسا، ئوڭ قۇلاق سۇپرىسىنىڭ سىرتىدىكى ئەگرى سىزىققا 6 نۇقتا بەلگىلەپ، ھەر بىر نۇقتىنى سائەت ئىستىرېلكىسىنىڭ تەتۈر يۆنىلىشى بويىچە 6 قېتىم ئۇۋۇلاپ بەرسە، ئوڭ تەرەپتىكى باش ئاغرىقى ياخشىلىنىدۇ.

شەققە بولسا، قۇلاق ئەتراپىنى ئۇۋۇلاڭ، سول تەرەپنى 9 قېتىم، ئوڭ تەرەپنى 6 قېتىم

ئاۋۋال كۆرۈش قۇۋۋىتىنى ياخشىلاپ، ئاندىن شەققىنى داۋالاش

بېشى ئاغرىيدىغانلار ئاۋۋال كۆزىنى تەكشۈرتۈشى كېرەك. چۈنكى كۆز ئوڭىگەرنىڭ ئىشىكى، ئوت ۋە جىگەر ناچار بولسا، كۆزگىمۇ تەسىرى بولىدۇ. كۆزى ئالغاي ياكى كۆزى نۇرنى يىغالمىسا، ئوت ۋە جىگەرمۇ بىئارام بولىدۇ. ئەگەر كۆزدە چاتاق يوق ياكى كۆز ئەينەك تاقاپ كۆرۈش قۇۋۋىتىنى توغرىلىغاندىن كېيىن، ئاندىن يۇقىرىقىدەك ئۇۋۇلاشلارنى قىلسا ئۈنۈمى ياخشى بولىدۇ. بۇلار ھەممىسى ساق بولسا، باشمۇ ئاغرىمايدۇ.

يۇقىرىقى ئۇۋۇلاشلاردىن سىرت، يەنە قولدىكى بەزى ئالاھىدە ئورۇنلار ئارقىلىقمۇ شەققىنى داۋالىغىلى بولىدۇ.

بىگىز بارماقنىڭ باشمالتاق تەرەپتىكى ئىككىنچى بوغۇم ئورنىنى مۇجۇپ بەرسە، ماڭغلاي (پېشانە) ئاغرىقىغا داۋا بولىدۇ؛ يان بىلەك تەرەپتىكى بارماق بوغۇمىنى مۇجۇپ بەرسە، چوققا مېڭىنىڭ ئاغرىقى شىپا تاپىدۇ؛ نامسىز بارماقنى مۇجۇپ بەرسە، قارشى تەرەپتىكى چېكە ئاغرىقىنى پەسەيتىدۇ؛ كىچىك بارماقنى مۇجۇپ بەرسە، ئارقا مېڭىنىڭ ئاغرىقىغا شىپا بولىدۇ.

جۇڭخېي تېبابىتىدىكى «سول تەرەپتىكى كېسەلنى ئوڭدىن داۋالاش، ئوڭ تەرەپتىكى كېسەلنى سولدىن داۋالاش» پىرىنسىپى بويىچە، سول قولدىكى بۇ ئورۇنلار ئوڭ تەرەپتىكى باش ئاغرىقىنى، ئوڭ تەرەپتىكى ئورۇنلار سول تەرەپتىكى باش ئاغرىقىنى داۋالايدۇ. بۇلار مۇشۇنداق تەتۈر كېلىدۇ.

بۇنىڭ مەشغۇلاتى بەكمۇ ئاددىي، بارماق بىلەن مۇجۇسا ياكى 7 تال چىش كولىغۇچنى بىر باغلام قىلىپ تېگىپ، شۇ ئورۇنلارغا سانجىسىمۇ بولىدۇ.

تۆت بارماقتا تۆت ئىقتىدار، باش ئاغرىقىنى تەڭ يوقىتىدۇ

كۆز تورلىشىشنى ئەڭ تېز داۋالاش ئۇسۇلى

ئالامەتلىرى: كۆز تورلىشىش

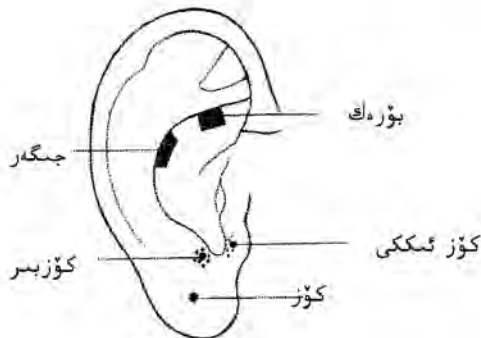
داۋالاش ئۇسۇللىرى:

1. پۈتتىكى كۆز رېفلىكس رايونى كۈندە ئۈچ مىنۇتتىن مۇجۇپ بېرىش.
2. قارىمۇق ئورۇقنى ئېزىپ، يۈننەن بەيياۋنى ئارىلاشتۇرۇپ، قۇلاقتىكى جىگەر، كۆز ۋە بۆرەك رېفلىكس رايونلىرىغا چاپلاپ بېرىش. ئىككى كۈن تۇرغۇزۇپ ئېلىۋېتىپ، يەنە بىر قۇلاققا چاپلاش.

كۆز تورلىشىش نۇرغۇن ئوتتۇرا ياش ۋە ياشانغانلارنى قىيناپ كەلمەكتە، بەزەنلىرى ھەتتا يانفون ئۇچۇرى ۋە گېزىتنىڭ خەتلىرىنىمۇ تۈزۈك كۆرەلمەيدۇ، يەنە تېخى نۇرغۇن ياشلار كومپيۇتېرنىڭ ئالدىدا ئۇزاق ئولتۇرۇپ، كۆزلىرى تورلىشىدىغان بولۇپ قېلىۋاتىدۇ.

ئۇنداقتا بۇنى قانداق داۋالاش كېرەك؟ بۇنىڭغا قارىمۇق ئورۇقىنى چاپلىسىڭىز بولىدۇ. قارىمۇق ئورۇقىنى ئېزىپ، ئۇنى يۈننەن بەيياۋغا ئارىلاشتۇرۇپ، قۇلاقتىكى جىگەر، كۆز، بۆرەك، كۆزىرى، كۆزىكى رېفلىكس رايونلىرىغا چاپلىسا بولىدۇ. سول قۇلاققا چاپلاپ ئىككى كۈن تۇرغۇزۇپ ئېلىۋېتىپ، ئوڭ قۇلاققا چاپلاپ 2 - 3 كۈن چاپلىسا بولىدۇ. قۇلاققا چاپلاش

ئۈچۈن ئىشەنچلىك دورا دۇكانلىرىدىكى تېرىگە پىئاكسىيە قىلمايدىغان چاپلىمىلارنى ئېلىش كېرەك.

قۇلاقتىكى رېفلىكس رايونلىرى تەخەللەس، كۆڭۈلنىڭ دېرىزىسى پاكىزلىنىدۇ

قۇلاققا چاپلاش بىلەن بىرگە، كۈندە يەنە 30 مىنۇت پۈتتىكى چىلاپ بېرىش، ئاندىن پۈتتىكى ئىككىنچى، ئۈچىنچى بارمىقىنىڭ تاپان تەرەپتىكى كۆز رېفلىكس رايونىنى ئۇۋۇلاپ بېرىش كېرەك. كۆزىدە مەسىلە بولسا شۇ يەرنى ئۇۋۇلىغاندا بەك ئاغرىيدۇ، كۈندە ئۈچ مىنۇتتىن ئۇۋۇلاپ بەرسە، ئالدىنقى ئاغرىمايدىغان بولىدۇ، شۇ چاغدا كۆزۈمۇ تورلاشمايدىغان بولىدۇ.

كۆپىنچە كىشىلەر كۆز تورلىشىشتەك كۆز ئالامەتلىرىگە ئانچە ئېتىبار بېرىپ كەتمەيدۇ. ئەگەر سىزدە مۇشۇنداق ئالامەتلەر كۆرۈلسە، جىگەر ۋە بۆرەكنى ياخشى ئاسرىشىڭىز كېرەك، ھەرگىزمۇ ھارغىنلىقتىن ياكى ياشىنىپ قالغانلىقتىن شۇنداق بولدى دەپ ئويلىماڭ.

قۇلاق غوغۇلداش ۋە بۆرەك قۇۋۋەتلەش

ئالامەتلىرى: بۆرەك زەئىپلىشىش، قۇلاق غوغۇلداش

داۋالاش ئۇسۇللىرى:

پۈتتىكى قۇلاق رېفلىكس رايونىنى ئۇۋۇلاش، قۇلاقتىكى بۆرەك پەللىسىنى نوقۇش، كۈندە 2 - 3

نۆۋەت، ھەر نۆۋەتتە 36 قېتىم.

قۇلاقتىكى ياخشى كۈتكەندە، بەدەندە چوڭ چاتاق كۆرۈلمەيدۇ بىر ئادەمنىڭ سالامەتلىك ئەھۋالى ئۇنىڭ قولىقىدىن مەلۇم بولىدۇ. قۇلاقتىكى

سىيلاپ كۆرگەندە، قۇلاق يۇمشاق بولسا، بۇ ئادەمنىڭ سالامەتلىكى ياخشى ئىكەنلىكىدىن دېرەك بېرىدۇ. ئەگەر قۇلاق قاتتىق ياكى سىيلىغاندا ئاغرىسا، ئاشۇ ئاغرىققا مۇناسىۋەتلىك ئەزادا مەسىلە كۆرۈلگەن بولىدۇ. شۇڭا كۈندە ئىككى قۇلقىڭىزنى ئۇۋۇلاپ بېرىڭ، قۇلاق يۇمشاق بولسا، سالامەتلىكىڭىزمۇ ياخشى بولىدۇ.

70 ياشتىمۇ تېنى ساغلام، تېرىسىگە قېرىلىق دېغى چۈشمىگەن بولسا، بۇ پات - پات قۇلاق ئۇۋۇلاپ بېرىش بىلەن مۇناسىۋەتلىك.

قۇلاقنى دائىم ئۇۋۇلاشقا بولىدۇ، لېكىن دائىم كولاشقا بولمايدۇ. چۈنكى ئۇ ئادەم بەدىنىدىكى ئەڭ نازۇك ۋە سېزىمچان ئەزا بولۇپ، دائىم كولىسا ئاڭلاش ئىقتىدارىغا تەسىر يەتكۈزىدۇ، يەنە تېخى سېزىمچانلىقى تۆۋەنلەپ كېتىپ، كېيىن كېسەل داۋالاش ئۈچۈن ئۇۋۇلىسىمۇ ئۈنۈمى ياخشى بولمايدۇ.

ئۇنداقتا، قۇلاق كىرىنى قانداق قىلىش كېرەك؟ بۇنى مەخسۇس دوختۇرخانىغا بېرىپ ئالدۇرۇۋەتسىڭىز بولىدۇ ياكى قۇلقىڭىزغا ئىككى تامچە كۈنجۈت يېغى تېمىتىپ، ئەتىسى موچىن ياكى جۈپتەك بىلەن ئېلىۋەتسىڭىز بولىدۇ. لېكىن قۇلاقنى ھەرگىزمۇ كۈچەپ كولىماڭ.

قۇلاق ئىچىدە بىر غىدىقلىنىش نۇقتىسى بار. ئۇنداقتا، بۇ نۇقتىنىڭ رولى نېمە؟

قايسى بىر يىلى، ئالىي مەكتەپكە ئىمتىھان بەرمەكچى بولغان بىر ئوقۇغۇچى قېشىمغا كېلىپ، مەندىن ئاخشىمى كەچ ئۇخلاپمۇ، ئەتىسى روھلۇق تۇرىدىغاننىڭ ئامالنى سورىدى. مەن ئۇنىڭ قۇلقىدىن غىدىقلىنىش نۇقتىسىنى تېپىپ قارىسام، ئۇ نۇقتا سەل چوقچىيىپ چىقىپ قاپتۇ، ئازراقلا بېسىۋېدىم بەك ئاغرىپ كەتتى. مەن ئۇنىڭ قۇلقىغا زاغۇن ئۇرۇقى چاپلاپ، بىرەر مىنۇتتەك ئۇۋۇلاپ قويدۇم. بۇ يەردە زاغۇن ئۇرۇقىنى تاپالمىسىڭىز، قارىمۇق ئۇرۇقى (王不留行籽) بولسىمۇ بولىدۇ. ئاخىرىدا مەن ئۇ ئوقۇغۇچىنى «بېرىپ ئۇخلا، ئەتە روھلۇق قوپىسەن، زاغۇن ئۇرۇقىنى ئەتە ئېلىۋەتكىن» دەپ يولغا سالدىم.

بۇ پەقەت ھاردۇقنى ۋاقىتلىق پەسەيتىپ، زېھىن تولۇقلاشنىڭ ئۇسۇلى. ئەگەر ئاراساق ھالەتنى ئۆزگەرتەلمەكچى بولسىڭىز، قۇلاقنى پۈتۈن ئۇۋۇلاپ بېرىش كېرەك.

غىدىقلىنىش نۇقتىسى
 (قۇلاقنىڭ ئىچى تەرىپىدە)

غىدىقلىنىش نۇقتىسىنى ئۇۋۇلاپ بەرسىڭىز، پۈتۈن كۈن روھلۇق تۇرسىز

بۆرەك زەئىپ بولسا قۇلاق غوڭۇلدايدۇ

ھازىر كۆپىنچە كىشىلەر ئوتتۇرا ياشقا بارمايلا، قۇلقى غوڭۇلدايدىغان بولۇپ قېلىۋاتىدۇ. بۇنىڭغا قارىتا، بەزىلەر نېمە قىلىشنى بىلمەي گاڭگىرسا، يەنە بەزىلەر بۇنىڭ بىلەن كارى بولمايۋاتىدۇ. ئېسىڭىزدە بولسۇنكى، قۇلاق غوڭۇلداش ئۇ بۆرەك زەئىپلىشىشكە باشلىغانلىقىدىن دېرەك بېرىدۇ. قۇلقى غوڭۇلدايدىغان كىشىلەرنىڭ 4 - ، 5 - پۇت بارمىقىنىڭ تۈۋىدىكى قۇلاق رېڧلېكس رايونىدا قاتتىق بىر نەرسە بار، باسسا بەك ئاغرىيدۇ، يەنە كېلىپ شۇ يەرنىڭ تېرىسى قېلىن ۋە قوپال بولىدۇ. بۆرەك زەئىپلىشىشتىن قۇلقى غوڭۇلدايدىغان كىشىلەر ئارقا مېڭىسىدە ئاغرا چېلىپ بېرىشتىن سىرت، يەنە قۇلاقتىكى بۆرەك رېڧلېكس رايونىنى كۈندە 2 - 3 نۆۋەت، ھەر نۆۋەتتە 36 قېتىم ئۇۋۇلاپ بېرىش ياكى شۇ يەرگە قارىمۇق ئۇرۇقىنى چاپلاپ، بۆرەكنى قۇۋۋەتلىسە بولىدۇ.

قۇلاق بىئارام بولسا، بۆرەكنى قۇۋۋەتلىڭ

بۇرۇن بىر ئادەم بۆرەك زەئىپلىكتىن قۇلقى غوڭۇلداش تۈگۈل، گاس بولۇپ قالغىلى تاس قاپتىكەندۇق. مەن ھەر قېتىم ئۇنىڭ پۈتىدىكى قۇلاق رېفلىپكىس رايونىنى ئۇۋۇلغىنىمدا، بەك ئاغرىپ كەتتى دەپ ۋايسايتتى. بىر قانچە نۆۋەت ئۇۋۇلغىنىدىن كېيىن، ئۇ مېنىڭ ئۇۋۇلاش تەرتىپىمنى بىلىۋېلىپ، ھەر نۆۋەت پۈتىدىكى جىگەر، بۆرەك رايونلىرىنى ئۇۋۇلاپ بولغاندىن كېيىن، قۇلاق رايونىغا كەلگەندە بارماقلىرىنى چىڭ تۈگۈۋېلىپ ئۇۋۇلاتقىلى قويمايتتى. مەن ئۇنىڭغا: «ئۆزىڭىزنى ئەركىن قويۇۋېتىڭ، مۇشۇ يەرنى ئۇۋۇلمىساق بولمايدۇ» دېسەم، ئۇ: «بۇ يەرنى ئۇۋۇلسا بەك ئاغرىدىكەن» دەيتتى. كېيىن مەن ئۇنىڭ ئايالىغا ئۇۋۇلاش ئۇسۇلىنى ئۆگىتىپ قويغاندىن كېيىن، ئۇلار ئۆيىدە داۋاملىق ئۇۋۇلاپتۇ. ھازىر بۇ ئادەمنىڭ ئاڭلاش سەزگۈسى بۇرۇنقىدىن خېلىلا ياخشى بولۇپ كېتىپتۇمىش.

چىش ئاغرىقىنى تېزىدىن پەسەيتىش ۋە يىلتىزىدىن داۋالاش ئۇسۇلى

ئالامەتلىرى: چىش ئاغرىش

داۋالاش ئۇسۇللىرى:

1. قايسى چىش ئاغرىسا، قولىدىكى شۇ چىشنىڭ رېفلىپكىلىق رايونى مۇجۇپ بېرىڭ.
2. شياگۈەن (下关) (قۇلاق ئالدى) پەللىسىنىڭ ئەتراپىدىن ئاغرىق نۇقتىسىنى تېپىپ، ئوڭغا 36، تەتۈرگە 24 قېتىم، كۈندە 2 - 3 ۋاق ئۇۋۇلاپ بېرىش.

تۇرمۇشىمىزدا قولنىڭ ئىشلىتىلىشى ھەر خىل، لېكىن قولىدىكى رېفلىپكىس رايونلىرى ئارقىلىق كېسەل داۋالىغىلى، بولۇپمۇ چىش ئاغرىقىنى داۋالىغىلى بولىدۇ. سول قول باش بارماقنىڭ بىلەك تەرىپى (بىگىز بارماققا يانداش تەرىپى)دىكى ئىككىنچى بوغۇم ئوڭ تەرەپتىكى ئېزىق چىشقا مۇناسىۋەتلىك، ئۈستىگىرەك جايلاشقان ئورۇن ئۈستۈنكى چىشقا مۇناسىۋەتلىك، ئاستىدىكىسى ئاستىنقى چىشقا مۇناسىۋەتلىك؛ سول قول بىگىز بارماقنىڭ يان تەرىپى (باش بارماققا يانداش تەرىپى)دىكى ئىككىنچى بوغۇم ئوڭ تەرەپتىكى ئىككىنچى چىشقا مۇناسىۋەتلىك، بۇمۇ ئۈستى، ئاستى دەپ ئايرىلىدۇ، بىلەك تەرەپتىكىسى (ئوتتۇرا بارماق تەرەپتىكىسى) ئۈچىنچى چىشقا مۇناسىۋەتلىك. چىشلارنىڭ بارماقتىكى ئورۇنلار بىلەن بولغان مۇناسىۋىتى مۇشۇ بويىچە ماڭىدۇ. ئىككى

قول ئېغىزىدىكى 32 دانە چىشقا مۇناسىۋەتلىك ئوڭ قول سول تەرەپتىكى چىشلارغا، سول قول ئوڭ تەرەپتىكى چىشلارغا داۋا بولىدۇ. تەدبىرلەرنى تۆۋەندىكى رەسىمدىن كۆرۈڭ:

قولنى ئەپچىل ئىشلەتسەڭ، چىش ئاغرىقى يوق بولۇر

چىش ئاغرىقىنى جىددىي پەسەيتىش

چىش تۇيۇقسىز ئاغرىغاندا، زادى قايسى چىشى ئاغرىغانلىقىنى بىلگىلى بولماي قالىدۇ. بۇنداق چاغدا، بارماقلارنىڭ ئىچى ۋە سىرتىنى سىيلاپ ئىزدەپ، دانىچە بار يەرنى تاپقاندىن كېيىن، شۇ يەرنى باش بارماق بىلەن بىر قانچە مىنۇت ئىزچىل بېسىپ ئۇۋۇلاپ بەرسە، چىش ئاغرىقى توختايدۇ.

بۇ ئۇسۇلنىڭ ئۈنۈمى ئىنتايىن تېز بولسىمۇ، لېكىن ئۇۋۇلىغاندا بەك ئاغرىيدۇ. لېكىن ئاغرىققا چىداپ ئۇۋۇلاپ بەرگەندە، ئۈنۈمىنى كۆرۈلىدۇ. بۇ كۆپ سىناقلىرىدىن ئۆتكەن ئۇسۇلدۇر.

چىش ئاغرىقىنى داۋالاشنىڭ يەنە بىر ئۇسۇلى شياگۈەن (قۇلاق ئالدى) پەللىسىنى ئۇۋۇلاشتۇر. ئۇنداقتا، شياگۈەن پەللىسى نەدە؟ ئاغرىمىزنى ئاچساق، قۇلاققا يېقىن يەردە بىر ئويماننىڭ بارلىقىنى بايقايمىز، ئاغرىمىزنى يۇمساق بۇ ئورۇن سەل كۆتۈرۈلۈپ قالىدۇ، مانا بۇ شياگۈەن پەللىسىدۇر. شۇ پەللىنىڭ ئەتراپىدىن ئاغرىق نۇقتىسىنى تېپىپ، ساغەت ئىستىرىلكىسىنىڭ يۆلىنىشى بويىچە ئوڭغا 36 قېتىم، ئاندىن سولغا 24 قېتىم ئۇۋۇلاپ بەرسە بولىدۇ. ئۇزۇن مەزگىل چىشى ئاغرىيدىغانلار مۇشۇ ئۇسۇلنى كۈندە 2 - 3 ۋاق ئىشلەپ بەرسە، چىش ساقلىققا ئىنتايىن پايدىلىق.

شياگۈن (下关) پەللىسى ئارقىلىق چىش ئاغرىقىنى داۋالاش سىناقىتىن ئۆتكەن ئۇسۇلدۇر

بىر قېتىم ئوقۇغۇچىلىرىم بىلەن ئۆيۈمنىڭ يېنىدىكى ئاشخانىدا تاماق يەۋاتاتتىم، تۇيۇقسىز بىردەپلەن چىرايلىرى تاتارغان ھالدا قېشىمغا كېلىپ، چىشى ئاغرىپ ئۈچ كۈنگىچە ھېچنېمە يېيەلمىگەنلىكىنى دەپ ھال ئېيتتى، قارىسام يۈزى ئىششىغانلىقتىن ئاغزىنىمۇ ئاچالمايدىغان بولۇپ قاپتۇ. مەن ئۇنىڭ يەلكىسىدىن بېسىپ تۇرۇپ، يۇقىرىقى ئۇسۇلدا ئۇنى تەخمىنەن بىر مىنۇتچە داۋالدىم. ئاندىن ئۇ: «ياڭ ھەدە، بەك يەڭگىلەپ قالدىم، لېكىن ماۋۇ ئۇۋۇلغان ئاغرىققا ئۇنداق - مۇنداق ئادەم چىدىيالمايدىكەن جۇمۇ!» دېدى. مەنمۇ كۈلۈپ تۇرۇپ «سىز چىدىيالغاندىكىن، سىزنى تاماق بىلەن مۇكاپاتلايلى» دېدىم. ئۇ مۇشۇ كۈنلەردە ھەتتا يېسىمىۋېلەكنىمۇ چىشلىيەلمىگەنلىكىنى ئېيتتى، مەن ئۇنىڭغا يېسىمىۋېلەك ئېلىپ بەردىم، ئۇ يەپ چىشى ئاغرىمىدى، ئۇ يەنە ئۇنىڭغا پۇرچاق ئېلىپ بەردىم، ئۇ پۇرچاقنىمۇ يېيەلمىدى. دېمەك، بۇ ئۇسۇل ئۈنۈمنى كۆرسەتتى.

شياگۈن (قۇلاق ئالدى) پەللىسى ئەتراپىدا چېكە نېرۋىسى بار بولۇپ، چىش ئاغرىققا بولغان ئۈنۈمى ئىنتايىن ياخشى. قىزىمنىڭ چىشى ئاغرىپ قالسىمۇ، مۇشۇ ئۇسۇل بىلەن داۋالايمەن. بۇ ئۇسۇل ياللۇغ قايتۇرۇش دورىسى يېگەندىن كۆپ ياخشى.

ئەقىل چىشى ئاغرىغاندا قانداق قىلىش كېرەك؟

چىش ئاغرىقىنىڭ سەۋەبى مۇرەككەپ بولۇپ، ھەر ۋاقىت قوزغىلىش ئېھتىماللىقى بار، بولۇپمۇ، ئەتىياز ۋە ياز پەسىللىرىدە كۆپرەك قوزغىلىدۇ، بەزىلەرنىڭ ھەتتا يىل بويى چىشى ئاغرىپ چىقىدۇ. چىش ئاغرىقى قوزغالغاندا، ئارقىدىكى ئېزىق چىشلارنىڭ ئورنى بەكلا ئىششىپ كېتىدۇ. ئەمەلىيەتتە، بۇ

ئەقىل چىشىنىڭ مەسلىسىدۇر.

ئەتىياز ۋە ياز پەسلىدە، مېتابولىزم كۈچىيىپ ياللارنىڭ بوي ئۆسۈشى تېزلەيدۇ. شۇڭا ئەقىل چىشى ئۆسۈۋاتقانلار ئەتىيازدىن بۇرۇن كالتىسى تولۇقلاپ، ئەقىل چىشىنىڭ چىقىشى ئۈچۈن قۇۋۋەت تولۇقلاش كېرەك. ئەقىل چىشى ئۇزۇن ۋاقىتقىچە چىقالمىسا، يېمەكلىك چايناشنى قىسمەن ئۈستىگە ئالغان چىش مىلكىمۇ خېلى قېلىنلاپ كېتىدۇ، يەنە كېلىپ كالتىسى كەم بولسا، تېخىمۇ چىقالمايدۇ. بۇنداق ئەھۋالدا، كۆپىنچە كىشىلەر ئەقىل چىشىنى يۇلدۇرۇۋېتىپ، بۇ ئازابىتىن بىراقلا قۇتۇلۇشنى ئويلايدۇ. بىراق بۇنداق قىلىش قىلىتىرىقتىن قورقۇپ بېلىق يېمىگەندەك بىر ئىش.

گەگەر بىراۋنىڭ ئوزۇقلۇقى تولۇق ياكى تەن ساغلاملىقى ياخشى بولسا، ئەقىل چىشىنىڭ چىقىشى ھېچقانچە ئىش ئەمەس. مېنىڭچە، چىش يۇلۇش ئازابىنى تارتقاندىن كۆرە، بەدىنىمىزنى تەڭشەپ، ئوزۇقلۇقنى ياخشى تولۇقلىساق، ئەقىل چىشىنىڭ ئىشى ئوڭايلا ھەل بولىدۇ.

ئېغىز بوشلۇقى يارىسى بولسا، پاچاقتىكى ئاشقازان رېفلىپكس رايونىنى نوقۇش كېرەك

ئالامەتلىرى: ئېغىز يارىسى، ئېغىز بوشلۇقى يارىسى

داۋالاش ئۇسۇللىرى:

1. ئېغىز ئىچىگە يارا چىقىشنىڭ دەسلىپدە، 30 تال ۋىتامىن B₂ نى بىرلا يولدا يەۋېتىش، پەقەت شۇ بىرلا ۋاق يېسە كۇپايە - (مۇھەررىردىن: بىمارلارنىڭ يەنىلا ئېھتىيات بىلەن ئىشلىتىشىنى تەكىتلەيمەن).

2. پاچاقتىكى ئاشقازان رېفلىپكس رايونىنى 100 قېتىم ئورۇش، تال تومۇرىدىكى شۇخەي (血海) (تېزنىڭ ئىچ قىرىدىكى پەللە) پەللىسى بىلەن سەينىنجاۋ (ئۈچەل چاسا، يەنى ئىچكى ئوشۇقتىن تۆت بارماق يۇقىرىغا ئۇدۇل كېلىدىغان پەللە ئورنى) پەللىسىنى، شۇنداقلا تال تومۇرىدىكى ئاغرىق نۇقتىلىرىنى ئۇۋۇلاپ بېرىش.

3. يۈنەن بەيياۋنى كۈندە 4 ۋاق، ھەر قېتىمدا 0.75 گرامدىن يەپ بېرىش. ئېغىز بوشلۇقى يارىسى يوقالغاندىن كېيىن، كۈندە ئۈچ ۋاق، ھەر قېتىمدا 0.5 گرامدىن يېرىم ئاي يەپ، داۋالاش ئۈنۈمىنى مۇستەھكەملەش كېرەك.

4. يۈنەن بەيياۋنى كۈندە 3 - 5 قېتىم يەرلىك ئورۇنغا بىۋاسىتە چېپىش تاكى يارا ساقايغانغا

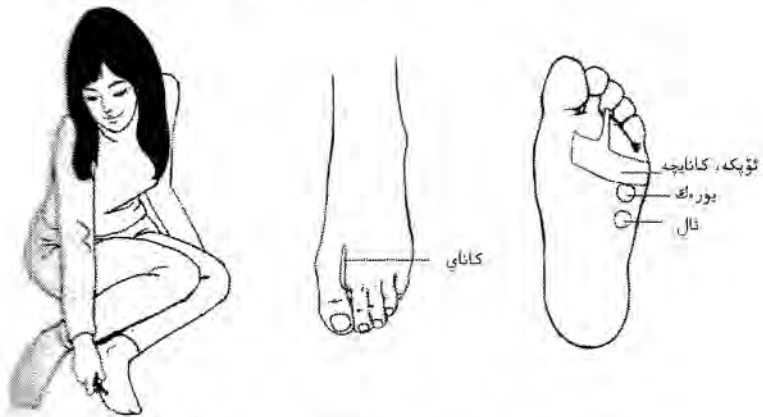
قەدەر -

ئېغىز بوشلۇقى يارىسى ھەقىقەتەن ئادەمنىڭ ئىچىنى پىشۇرىدۇ، تاماقنىمۇ تۈزۈك يېيەلمەي گەپ قىلىشىمۇ تەسلىشىدۇ. بۇنىڭغا مۇنداق بىر ئاددىي ئۇسۇل بار، يەنى ئېغىز بوشلۇقى يارىسىنىڭ دەسلىپىدىلا، رېسولفاۋىن، يەنى ۋىتامىن B₂ نى يېيىش.

بىر قېتىم ئېغىز بوشلۇقى يارىسى بولۇپ قېلىپ، بىرەر نەرسىمۇ يېيەلمىدىم، كۆرسەتمىلىك مىقدار بويىچە بىر قانچە تال ۋىتامىن B₂ نى يېۋىدىم، ھېچقانداق ئۈنۈمى بولمىدى. شۇنىڭ بىلەن 30 تالنى بىراقلا يەۋەتتىم. ئىچىمدە، بۇ ۋىتامىنلار پامىنى كەلسە ئىككى كۈنگىچە بەدەننىڭ سىرتىغا چىقىپ كېتەر دەپ ئويلىدىم. لېكىن ئويلىمىغان يەردىن، بۇ خىل قاراملىقىم بىلەن ئېغىز بوشلۇقىمىدىكى پارا بىرلا قېتىمدا ساقىيىپ كەتتى.

بەزىلەر «بۇنداق كۆپ ۋىتامىننى بىرلا يولدا يېسە، بەدەننى قالايمىقان قىلىپ قويماسمۇ» دەپ ئەنسىرىشى مۇمكىن. مېنىڭچە ئۇنداق بولمايدۇ، چۈنكى ۋىتامىن B₂ بەدەندە ئېرىمەي قالسا، ئۆزلۈكىدىن بەدەن سىرتىغا چىقىپ كېتىدۇ. ئەمەلىيەتتىن قارىغاندا، مۇشۇنداق ئىشلەتسە ھەقىقەتەن ئۈنۈمى بولىدىكەن.

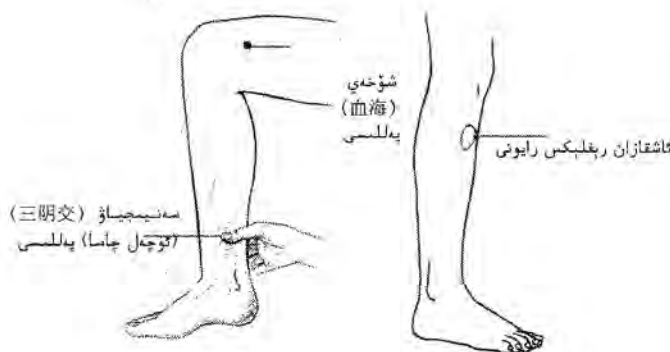
بىر مۇخبىرغا يىلدا دېگۈدەك 1 - 2 قېتىم ئېغىز بوشلۇقى يارىسى چىقىدىكەن، ھەر قانچە داۋالاتسىمۇ كار قىلماپتۇ. ئۇ دائىم ھارغىن تۇرىدىكەن، تاماقتىن كېيىن چارچىغاندەك بولۇپ، قورسىقى كۆپۈشىدىكەن، ئادەتتە چوڭ تەرىتىنىڭ شەكلىمۇ قالايمىقان ئىكەن. مەن ئۇنىڭغا: «گال زەئىپلىشىپتۇ» دېدىم، ئاندىن ئۇنى ھەر كۈنى كەچتە ئىسسىق سۇدا پۈتىنى يېرىم سائەت چىلاشقا، ئاندىن ئۇۋۇلاش كالتىكى بىلەن سول پۈتتىكى تال رېفلىكسىلىق

دائىم ئېغىز بوشلۇقى يارىسى چىقىدىغان ھەم ھەمىشە ھارغىن بولسا، ئاۋۋال تال زەئىپلىكىنى داۋالاش كېرەك

رايونىنى ئۇۋۇلاپ بېرىشكە بۇيرىدىم. بۇ بالا بەك گەپ ئاڭلايدىكەن، شۇ كۈنى كەچتلا مەن دېگەندەك قىلىپتۇ. ئەتىسى چۈشتە ماڭا تېلېفون قىلىپ: «ياڭ ھەدە، ئاغزىمنىڭ ئىچى ئاغرىمايدىغان بولدى، بۈگۈن كەچىمۇ پۈتۈمنى ئوبدانراق بىر چىلاي» دېدى.

ئېغىز بوشلۇقى يارىسى چىقىدىغان دوستلار يۇقىرىقى ئۇسۇللاردىن باشقا، يەنە كۈندە پاچاقتىكى ئاشقازان رېڧلېكس رايونىنى 100 قېتىم ئورۇپ بېرىشى، ئاندىن تال تومۇرىدىكى شۆخەي (تىزنىڭ ئىچ قىرىدىكى پەللى) پەللىسى بىلەن سەنىنجاۋ (ئىچكى ئوشۇقتىن تۆت بارماق يۇقىرىغا ئۇدۇل كېلىدىغان پەللى ئورنى) پەللىسىنى، شۇنداقلا تال تومۇرىدىكى ئاغرىق نۇقتىلىرىنى ئىككى مەنۇتتىن ئۇۋۇلاپ بېرىشى كېرەك. بۇنى بىر مەزگىل داۋاملاشتۇرسا، ئۈنۈمى قالايمىقان دورا يېگەندىن مەڭ ياخشى بولىدۇ.

ئاشقازان ئومۇرى بولسا ئېغىز بوشلۇقى يارىسىنى داۋلايدىغان ئېسىل «دورا»، بۇ ھەقىسىز بولغاننىڭ ئۈستىگە، ھېچقانداق ئەكس تەسىرى يوق.

ئېغىز بوشلۇقى يارىسى تولا قوزغىلىدىغانلار يۈننەن بەيياۋنى ئىشلىتىپ بەرسە بولىدۇ. ئىچىگە ئىستېمال قىلسا، كۈندە تۆت ۋاق، ھەر قېتىمدا 0.75 گىرام يېسە بولىدۇ. يارا ساقايغاندىن كېيىنمۇ، كۈندە ئۈچ ۋاق، ھەر قېتىمدا 0.5 گىرامدىن يېيىشنى يېرىم ئاي داۋاملاشتۇرسا، داۋالاش ئۈنۈمىنى مۇستەھكەملىگىلى بولىدۇ. سىرتتىن ئىشلەتمەكچى بولسا، يۈننەن بەيياۋنىيەرلىك ئورۇنغا تاكى ساقايغانغا قەدەر كۈندە 3 - 4 قېتىم بىۋاسىتە چاپلاپ بەرسە بولىدۇ.

بۇرۇننىڭ مەسىلىسىنى ئۆپكەندىن «سۈرۈشتە» قىلىش

ئالامەتلىرى: دائىم ماڭقىسى ئېقىش

داۋالاش ئۇسۇلى:

1. پۇتتىكى بۇرۇن، كانايچە، كاناي، ئۆپكە، كۆكرەك لىمفاسى ۋە ئۈستۈنكى جاغ ۋە ئېگەك رېڭلېكس رايونلىرىنى كۈندە يېرىم سائەت قىرىپ ئۇۋۇلاپ بېرىش.
2. ئۆپكە پەللىسى، تىنەنقۇ پەللىسى ۋە چىچى (曲池) پەللىلىرىگە تەڭلا لوڭقا قويۇش، كۈندە بىر قېتىم، ھەر قېتىمدا 10 - 15 مىنۇتقىچە.

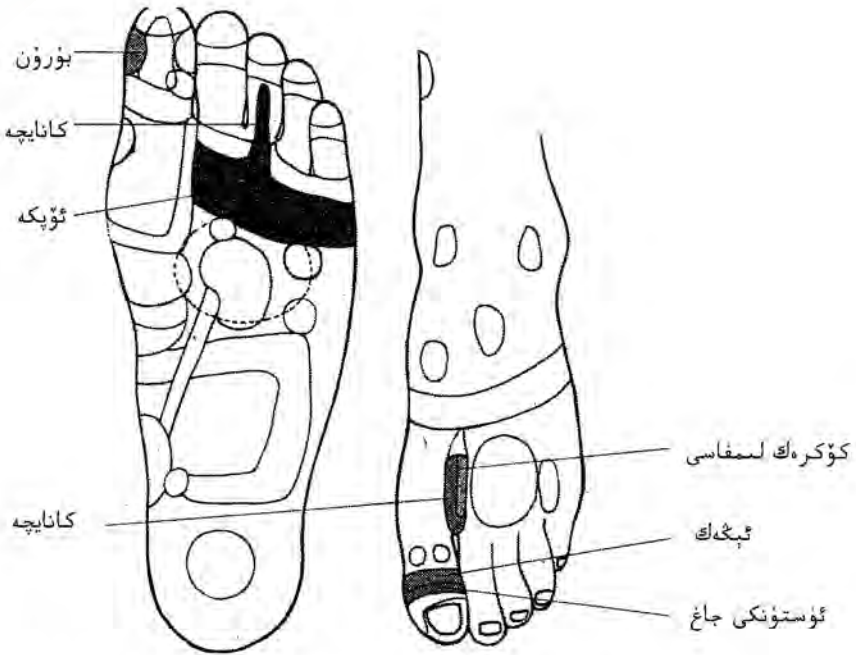
كىچىك بالىلارنىڭ تولا ماڭقىسى ئاقىدۇ، ئاتا - ئانىلىرى ئۇلارنى قوغلاپ يۈرۈپ ماڭقىسىنى ئېرتىپ قويدۇ. كىچىك بالىنىڭ مەيلى دەيلى، لېكىن بەزى قۇرامغا يەتكەنلەرمۇ بىردەم - بىردەم ماڭقىسىنى تارتىدۇ. يەنە بەزىلەرنىڭ بۇرۇندىن كۆك ماڭقا، دەم ماڭقىلار ئېقىپ، سالاپتىگە تەسىر يەتكۈزىدۇ. ئەلۋەتتە ئۇلارمۇ ئۆزىنىڭ بۇ ئادىتىدىن خىجىل بولۇپ، ئۆزىنى قويدىغان يەر تاپالمايدۇ. ھازىر نۇرغۇن دوختۇرخانىلار بۇنى ئوپىراتسىيە ئارقىلىق يىلتىزدىن ساقايتىمىز دەپ ئېلان بېرىۋاتىدۇ. ئەمما مېنىڭ بىلىشىمچە، كۆپىنچە كىشىلەرنىڭ بۇ ئادىتى ئوپىراتسىيە قىلىپ 1 - 2 يىلدىن كېيىن قايتا قوزغىلىپ قالىدۇ.

ئوپىراتسىيە قىلغاندىن كېيىن ساقايغاندەك قىلغان بىلەن، بىراق يىلتىزنى يوقىتالمايدۇ. بۇ خۇددى جۈمەكتىن سۇ ئاقسا، ئالدىغا چېلەك قويۇپ قويغانغا ئوخشاش، مەسىلە تۇرۇپىدا بولسا، جۈمەكتىن ھامىنى سۇ ئاقىدۇ. جۇڭخىي تېبابىتىدە، بۇرۇن ئۇ ئۆپكەننىڭ ئىشىكىدۇر، شۇڭا بۇرۇندىن مەسىلە كۆرۈلسە، مەسئۇلىيەتنى ئۆپكەندىن سۈرۈشتۈرۈش كېرەك.

بىر ساۋاقداشمىنىڭ ماڭقىسى ئاقاتتى، گەپ قىلىشىمۇ بۇرۇننى تارتقان ئاۋاز ئېنىق ئاڭلىنىپ تۇراتتى. 20 ياشقا كىرگەندە، تىەنجىندىكى بىر پېشقەدەم دوختۇرنىڭ ئوپىراتسىيە ئارقىلىق بۇ كېسەلنى تەلتۇكۇس داۋالايدىغانلىقىنى ئاڭلاپ، بېرىپ ئوپىراتسىيە قىلدۇردى. ئوپىراتسىيەدىن كېيىن، خېلى ئۇزۇن كۈنلەر بۇرۇن ئاغرىپ چىقتى، بىر يىلدىن كېيىن يەنە بۇرۇننى تارتىشقا باشلىدى. شۇنچە جاپا تارتقانغا تۇشلۇق، يەنىلا كېسىلى ساقايمىدى.

مەن ئۇنىڭغا: پۇتنىڭ ئاستىدىكى بۇرۇن، كانايچە، كاناي ۋە ئۆپكە قاتارلىق نەپەس سىستېمىسى رېڭلېكس رايونلىرىنى، ئاندىن كۆكرەك لىمفاسى،

ئۈستۈنكى جاغ ۋە ئېكەك رېفلېكس رايونلىرىنى كۈندە يېرىم سائەت سىرىپ ئۇۋۇلاپ بېرىشنى، ئاخىرىدا ئۆپكە، تىەنفۇۋە چۈچى پەللىرىگە تەڭلا لوڭقا قويۇپ بېرىش، لوڭقىنى كۈندە ھەر قېتىمدا 10 - 15 مىنۇت قويۇپ بېرىشنى ئېيتتىم.

بۇرۇندىكى مەسىلىنى نەپەس سىستېمىسىنى نەشەش ئارقىلىق ھەل قىلىش

مەن ئۇنىڭغا بۇ ئۇسۇلنى دەپ بەرگەندىن كېيىن، ئۇ كۈندە شۇ بويىچە ئىش كۆردى. كېيىن ماڭقىسى ئاقمايدىغان بولدى. مەن ئۇنىڭ بىلەن تېلېفوندا پاراڭلاشساممۇ، ماڭقىسىنى تارتقان ئاۋازنى ئاڭلىمايدىغان بولدۇم. ئەمەلىي نەپكە ئېرىشكەندىن كېيىن، ئۇمۇ مەندىن رېفلېكسلىق داۋالاش ئۇسۇلىنى ئۆگىنىشكە باشلىدى.

بىر ئادەم سالامەتلىكى ئەسلىگە كېلىشتەك مۆجىزىنى بېشىدىن كەچۈرگەندىن كېيىن، ئۇمۇ پۈتۈن ئىشتىياقى بىلەن ئىشقا كىرىشىدۇ. ئەلۋەتتە، بۇ يەردە ئېيتىلغان سالامەتلىك خىزمىتى دەل رېفلېكسلىق داۋالاشتۇر.

مۇشۇ ئۈچ پەللىگە لوڭقا قويۇپ، ماڭغا تارتىدىغان ئىشنى يوقىتىشقا

قول ۋە پۈتتىكى جاھىل تەمرەتكىلەرنى ئۆزى داۋالاش

1 - ئالامەتلىرى: تەڭگىتەمرەتكە قاتارلىق جاھىل تەمرەتكىلەر .

داۋالاش ئۇسۇللىرى:

1. كۈندە 30 مىنۇت پۇت چىلاش، پۇت قىسمىدىكى بۆرەك، سۈيدۈك نەيچىسى، دوۋساق رېفلىكس رايونلىرى بىلەن ئىممۇنىتېت سىستېمىسى رېفلىكس رايونىنىڭ ھەربىرىنى 2 مىنۇتتىن ئۇۋۇلاش .

2. دۈمبە تەرەپتىكى ئۆپكە ۋە تال پەللىسىنى ئۇدا 10 كۈن 40 مىنۇت ئەتراپىدا لوڭقا قويۇش .

3. تەمرەتكە چىققان ئورۇننى تاش يىڭنە (砭石) بىلەن قىرىپ، بېسىپ ئۇۋۇلاش .

4. ئىككى ئوشۇقنىڭ كەينىنى كۈندە ئىككى قولى بىلەن تۆۋەندىن يۇقىرىغا كۈچەپ 100 قېتىم مۇجۇپ سىيرىش .

2 - ئالامەتلىرى: قولىنىڭ تېرىسى بەك قېلىن بولسا، قىچشىپ، قىزىرىپ، يېرىقچىلار پەيدا بولسا .

داۋالاش ئۇسۇللىرى:

نارگۈل ئۇرۇقى (蛇床子)، ئاچچىق پۇرچاق (苦参) ۋە سەپرا ئوت يىلتىزى پوستى (白鲜皮) نىڭ ھەربىرىدىن 60 گرام، خام سېمونا (生百部) (ئەستون)، تاراتاس (白术) (بايناق)، بارخات دەرىخى (黄柏)، زەرنىخ تالقىنى (雄黄粉) ۋە گۇڭگۇرت تالقىنىنىڭ

(硫黄粉) ھەر بىردىن 20 گرام ئېلىپ، كۈندە ئىلمان سۇدا قاينىتىپ، سەل سوۋۇغاندىن كېيىن قول ۋە پۇتنى يېرىم سائەت چىلاپ بېرىش.

جاھىل تەمرەتكىنى داۋالاش

ئادەم بەدىنىدە «جاھىل تەمرەتكە رايونى» دەپ ئاتىلىدىغان بىر ئورۇن بار. ئەگەر مۇشۇ ئورۇننى مۇۋاپىق ئىشلىتەلمەسە، تەڭگىتەمرەتكە ۋە يەلتاشما قاتارلىق جاھىل تېرە كېسەللىكلىرىنى يەڭگىللىتىدۇ، ھەتتا يوقىتىدۇ. بۇ ئورۇن دەل ئۆكچىنىڭ ئۈستىدىكى «ئۈچبۇلۇڭ رايونى» دا بولۇپ، شۇ ئەتراپتىكى بالىياتقۇ، ئولتۇرغۇچ سۆڭەك نېرۋىسى ۋە جىنسىي ئەزا بېزى رېفلىكس رايونلىرىغا يېقىن.

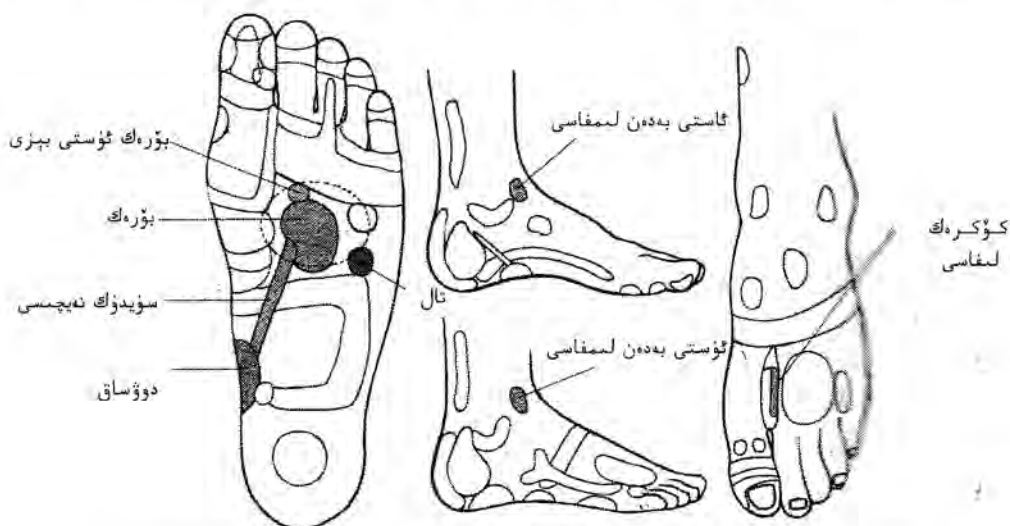
مەن بۇرۇن تەڭگىتەمرەتكىگە گىرىپتار بولغان بىر قىزچاقنى داۋالىغان ئىدىم. بۇ قىز قېشىمغا كەلگەندە، پۈتۈن بەدىنىنى دېگۈدەك تەڭگىتەمرەتكە قاپلاپ كېتىپ، قارماققا بەك قورقۇنچلۇق كۆرۈنەتتى. ئاتا - ئانىسىنىڭ دېيىشىچە، بۇرۇن ئىككى قېتىم تەمرەتكە چىقىپتەكەن، لېكىن بۇلارنىڭ دائىرىسى كىچىك ئىكەن، لېكىن ئاخىرقى قېتىم تەمرەتكە چىققاندا، دوختۇرخانىنىڭ دورىسىنى يەپتەكەن، تەمرەتكىلەر پۈتۈن بەدىنىگە تاراپ كېتىپتۇ، ئۇلار نۇرغۇن يەرلەرگە بېرىپ، نۇرغۇن دوختۇرخانلاردا داۋالانمىدى. بېقىپتۇ، ئەمما ھېچقايسىسى بۇ تەمرەتكىنى ساقايتالماپتۇ. ئاخىرى مېنىڭ قېشىمغا كەلگەن ئىكەن.

بۇ قىزنىڭ يۈزىدىن باشقا، پۈتۈن بەدىنىگە قېلىن بىر قات تەمرەتكە ئۆرلەپ كەتكەن ئىكەن. مەن كۈندە ئۇنىڭ پۈت قىسمىدىكى پەللىلەرنى ئۇۋۇلاپ بەردىم. بەزىدە بۇ قىزچاق ئويۇنغا بېرىلىپ كېتىپ، كەچتە سائەت ئونلاردىن ئاشقاندا قايتىپ كېلەتتى، شۇنداقسىمۇ مەن يەنىلا ئۇۋۇلاشنى ئىزچىل توختاتمىدىم. كۈندە مۇشۇنداق ئۇۋۇلاپ بەش ئاي بولغاندا، قىزچاقنىڭ بەدىنىدىكى تەمرەتكە ئاساسەن يوقىدى.

مەن بۇ قىزچاقنى مۇنداق ئۇۋۇلىدىم. ئالدى بىلەن، تاپان ئاستىدىكى بۆرەك، سۈيدۈك نەيچىسى، دوۋساق رېفلىكس رايونلىرىنى 108 قېتىم، بەزىدە 300 قېتىم ياكى 360 قېتىم نۇقتىلىق ئۇۋۇلىدىم. ئاندىن ئىممۇنىتېت رېفلىكس رايونىنى، يەنى چاتراق، بۆرەك ئۈستى بېزى، تال، ئۈستى بەدەن لىمفاسى، ئاستى بەدەن لىمفاسى ۋە كۆكرەك لىمفاللىرىنىمۇ 108 قېتىم ئۇۋۇلىدىم. قىزچاقنىڭ بەدىنى سەل ياخشى بولغاندىن كېيىن، مەن ئۇنىڭ دۈمبىسىدىكى

ئۆپكە ۋە ئال پەللىسىگە لوڭقا قويدۇم. تەمرەتكە ئادەتتە ئۆپكەنىڭ قۇرغاق، ئالنىڭ ھۆل بولۇشىدىن كېلىپچىقىدۇ، شۇڭا مەن ئۇنىڭ ئال پەللىسىگە ئاساسلىق لوڭقا قويدۇم. ھەر قېتىم 40 مىنۇتتىن، بەزىدە بىر سائەتتىن ئۇدا 10 كۈن لوڭقا قويدۇم. بۇ جەرياندا، ئۇنىڭ ئاغرىققا چىدىماي قېلىشىدىن ئەنسىرەپ، دىققىتىنى چېچىش ئۈچۈن، بەزى كىنو پىلاستىنكىلىرىنى قويۇپ بەردىم.

مەن قىزچاقنىڭ ئاپىسىغا، قايتقاندىن كېيىن كۈندە تاش يىڭنە بىلەن قىرىپ بېرىشنى ھەمدە يەنە بىر دېزىنېكسىيەلەنگەن تاش يىڭنە بىلەن تەمرەتكە بار

جاھىل تەمرەتكىلەرنى پۈتتىكى سۈيۈك سىستېمىسى ۋە ئىممۇنىتېت سىستېمىسى رېڭلەپ رايونلىرى ئارقىلىق يىلتىزىدىن يوقاتقىلى بولىدۇ

ئورۇنغا سۈركەپ بېرىشنى تاپلىدىم. ھازىر بۇ بالىنىڭ تېرىسىدە ھېچقانداق تارتۇق قالماي، سىپ - سىيلىق ساقايدى.

يەنە ئىككى پۈتتىكى ئوشۇقنىڭ كەينىنى سىيرىپ بەرسە بولىدۇ. بۇنىڭدا باش بارماق بىر تەرەپتە، بىگىز ۋە ئوتتۇرا بارماق بىر تەرەپتە تۇرۇپ، قىسقان ھالدا يۇقىرىغا قارىتا 100 قېتىمدىن سىيرىپ بەرسە، تەمرەتكىنىڭ ئالدىنى ئېلىش رولىنى ئوينايدۇ.

پۇتنىڭ بېغىشى ئەتراپىدىكى ئۇچبۇرچەك جاھىل تەمرەتكە رايونىنى ئۇستىگە قارىتا سىيرىپ بەرسە، تەمرەتكىگە ئاجايىپ ئۈنۈملۈك رول ئوينايدۇ

قول تەمرەتكىسى (ئالقان تەمرەتكىسى) نى تەبىئىي داۋالاش

بۇرۇن مەن ئۇزۇن يىل ئالقان تەمرەتكىسىگە گىرىپتار بولغان بىرەيلەننى داۋالىغان ئىدىم. ئۇنىڭ ئالقىنى قىزىرىپ، قېلىن تېرە تاشلايدىكەن، بەزىدە قولى يېرىلىپمۇ كېتىدىكەن، قارىماققا كىشىگە پۇتنىڭ تاپىنىدەك تەسىر بېرىدىكەن. ئالقان تەمرەتكىسى ئاساسلىقى بەدەندىكى ھۆلۈكنىڭ زىيادە ئېشىپ كېتىشىدىن بولىدۇ. بۇ خىل بىمارلارنىڭ يەنە پۇتى پۇرايدۇ، كۆپىنچە بىر پۇتى ۋە بىر قولى شۇنداق بولىدۇ.

مەن بۇ بىمارغا نارگۈل ئۇرۇقى، ئاچچىق پۇرچاق (سېرىقبۇيا) ۋە سەپرا ئوت يىلتىزى پوستىنىڭ ھەر بىرىدىن 60 گىرام، خام ستېمونا (ئەسمتون)، تارانئاس (بايناق)، بارخات دەرىخى، زەرىنخ تالقىنى ۋە گۇڭگۇرت تالقىنىنىڭ ھەر بىرىدىن 20 گىرام ئېلىپ، كۈندە ئىلمان سۇدا قاينىتىپ، سەل سوۋۇغاندىن كېيىن قولىنى يېرىم سائەت چىلاپ پېرىشنى تاپىلدىم. بۇ بىمار مەلۇم مەزگىل شۇ بويىچە داۋالانغاندىن كېيىن، قولىدىكى تەمرەتكە ئاستا - ئاستا ياخشىلىنىپ كەتتى.

ئۇششۇك يارىسىنى تەبىئىي ساقايتىش ئۇسۇلى

ئالامەتلەر: قۇلاق، قول، پۇتتىكى ئۇششۇك يارىسى.

داۋالاش ئۇسۇللىرى:

1. پۇت - قوللىرىنى ئاچچىقسۇغا چىلاپ، قۇلقىمۇ ئاچچىقسۇ سۈركەش، ئاندىن سولياۋ پەلەينى كىيىپ 12 سائەت ھىملاش.
2. 20 - 30 دانە ئۇچلۇق مۇچنى سۇغا 10 مىنۇت چىلاپ قاينىتىش، ئاندىن مۇچ سۈيى سەل سوۋۇغاندىن كېيىن پۇتنى چىلسا، پۇت ئۇششۇككە شىپا قىلىدۇ.
3. ئەگەر ئۇششۇك ئېغىز ئېلىپ يارىلانغان بولسا، يېڭى دولانەنى توڭلاتقۇغا سېلىپ توڭدۇرۇپ، ئاندىن توڭلاتقۇدىن ئېلىپ سۇدا قاينىتىش، قايناپ تىلىپ كەتكەن دولانەنى ئۇششۇك يارىسىغا چېپىپ بېرىش.

مۇچ سۈيى ئۇششۇك تەڭگەن پۇت - قوللار ئىللىتىدۇ

قىش كېلىپ سوغۇق كىرگەن ھامان، بەزى كىشىلەرنىڭ پۇت - قوللىرىغا ئۇششۇك تېگىدۇ ياكى يېرىلىشقا باشلايدۇ، بۇ ئاساسلىقى بەدەننىڭ ئۈچ قىسىملىرىغا قان يېتىشمىگەنلىكتىن بولىدۇ. بۇنىڭغا قارىتا، بىز پەلەي كىيىۋېلىشتىن سىرت، يەنە قولىنى ئاچچىقسۇغا چىلاپ، ئاندىن سولياۋ پەلەيدە ھىملىسا، بىر ئۇخلاپ قوپقاندىن كېيىن قولى ئۇششۇمەيدىغان بولىدۇ، پۈتمە شۇنداق.

پۇتى تەرلەيدىغان ۋە يالاڭ ئاياغ كىيىدىغانلارنىڭ پۇتى ئاسان ئۇششۇپ قالىدۇ. دەسلەپتە يېلىڭ كىيىمىگەندە بىلىنمەيدۇ، كېيىن ئالدىنقى پۇت ئۇششۇيدىغان بولىدۇ. پۇتى ئۇششۇگەنلەرنىڭ پۇت بارماقلىرى مۇزدەك تۇرىدۇ، سەللە ئىسسىق يەرگە بارسا قىچىشىپ كېتىدۇ، يەنە تېخى ئاغرىيدۇ.

نەچچە يىلنىڭ ئالدىدا، ئوغلۇمنىڭ پۇتى ئۇششۇپ قالغان ئىدى. مەن ئۇنىڭ پۇتىنى مۇچ سۈيىدە يۇيۇپ بېرىۋېدىم، شۇنىڭدىن كېيىن پۇتى ئۇششۇپ باقمىدى.

بۇنىڭ ئۇسۇلى ئاددىي. بىر تۇتام ئۇچلۇق قىزىلمۇچنى (20 - 30 تال) سۇغا چىلاپ سەل تۇرغۇزۇپ، ئاندىن قاينىتىمىز مۇچ سۈيى سەل سوۋۇغاندىن كېيىن پۇتنى يۇغاق چىلايمىز. ئوغلۇم كىچىك بولغاچقا، پۇتىنى بىردەم چىلاپ بېقىپلا، چىلمايمەن دەپ تۇرۇۋالدى، مەن ئۇنى بىردە قورقۇتۇپ، بىردە گۈلدەپ يۈرۈپ، پۇتىنى 40 مىنۇت چىلاتقۇز دۇم. ئاندىن ئۇنىڭغا يوتقان يېپىپ قويدۇم، ئوغلۇم:

«ئاپا، مەن بولالمىدىم، پۈتۈمغا ئوت كەتتى» دەپ ۋارقىرىۋاتتى. مەن ئۇنىڭغا: «ئوت كەتمەيدۇ، خاتىرجەم ئۇخلاۋەر» دېدىم.

ئوغلۇم قىشتىمۇ يالاڭ ئاياغ كىيىشكە ئامراق، لېكىن تاھازىرىمچە ئۇنىڭ پۈتى ئۇششۇپ باقمىدى.

مەيلى پۈتنىڭ ياكى قولىنىڭ ئۇششۇكى بولسۇن، سىزمۇ كۈندە 20 مىنۇت مۇچ سۈيىدە ئۇدا 3 - 5 كۈن پۈت - قوللىرىڭىزنى چىلاپ سىناپ بېقىڭ، ئۇششۇكنى تولۇق ساقايتىۋېتىدۇ.

ئۇششۇك يارىسىغا دولانە سۈركەش

ئەگەر ئۇششۇك ئېغىز ئېلىپ يارا بولغان بولسا، مۇچ سۈيىگە ئەلۋەتتە بەرداشلىق بېرەلمەيدۇ. ئۇنداقتا، بۇنىڭغا تۆۋەندىكىدەك ئۇسۇلنى قوللىنىپ كۆرسىڭىز بولىدۇ:

بازاردىن يېڭى دولانە سېتىۋېلىپ، ئۈستىگە ئازراق سۇ سەپكەندىن كېيىن، ئۇنى توڭلاتقۇنىڭ مۇزلىتىش بۆلۈمچىسىگە سېلىپ قويۇڭ. بىردەمدىن كېيىن، دولانە مۇزلاپ قاتىدۇ. ئاندىن ئۇنى سۇدا قاينىتىڭ، مۇزلىغان دولانە بىر ئېرىسلا تىتىلىپ كېتىدۇ. ئاشۇ تىتىلىپ كەتكەن دولانىنى ئۇششۇگەن يارا ئېغىزىغا چېچىپ بەرسە، 2 - 3 قېتىمدىلا ياخشىلىنىپ كېتىدۇ، ئۇششۇكمۇ ئاغرىمايدىغان بولىدۇ.

بۇ ئۇسۇلنى ماڭا ئاپام ئۆگىتىپ قويغان ئىدى. ئەگەر يېڭى دولانە تاپقىلى بولمىسا، ئازراق مۇچنى قاينىتىپ، ئۇنىڭ سۈيىگە لۇڭگىنى چىلاپ، ئۇششۇك يارىسىغا ئىسسىق ئۆتكۈزۈپ بەرسىمۇ بولىدۇ.

ئۇششۇك يارىسىنى بىر داۋالسا، شۇنىڭدىن كېيىن قايتا قوغالمايدۇ. بىر قېتىملىق ئاغرىق ئارقىلىق، بۇنىڭدىن كېيىنكى ساغلاملىقنى قولغا كەلتۈرگىلى بولىدۇ.

سۆگەلنى يوقىتىش ئۇسۇلى

ئالامەتلىرى: بەدەندىكى ئۇزۇن ۋە ياپىلاق سۆگەللەر

داۋالاش ئۇسۇللىرى: يەتتە دانە تۇخۇمنى ئاچچىقسۇغا چىلاپ، يەتتە كۈندىن كېيىن تۇخۇملارنى پىشۇرۇپ يېيىش، بىرلا قېتىمدا ھەممىسىنى يەۋەتسىمۇ ياكى نەچچىگە بۆلۈپ يېسىمۇ بولىدۇ.

بەدەنگە سۆگەل چىقىۋالسا، كىشىنى بەكمۇ بىزار قىلىدۇ، بولۇپمۇ ئۇزۇن

بىر «ئانا سۆڭەل» چىقسا، ئۇزاق قالماي بەدەننىڭ ئۇ يەر - بۇ يەرلىرى كىچىك سۆڭەللەر بىلەن توشۇپ كېتىپ، ئادەمنىڭ كەيپىياتىنى بۇزىدۇ. ئەمەلىيەتتە، سۆڭەلنىڭ چىقىشى سىزنىڭ روھىي كەيپىياتىڭىزنىڭ ئەسلىدىن ياخشى بولمايۋاتقانلىقىدىن دېرەك بېرىدۇ.

بۇنىڭ داۋاسى شۇكى، يەتتە دانە خام تۇخۇمنى ئاچچىقسۇغا يەتتە كۈن چىلاپ قويغاندىن كېيىن، ئۇنى پىشۇرۇپ يەۋېتىش. پىشقان بۇ يەتتە دانە تۇخۇمنى بىراقلا يەۋەتسىمۇ ياكى بۆلۈپ يېسىمۇ بولىۋېرىدۇ. تۇخۇملارنى يەپ بولۇپ، يېرىم ئايدىن كېيىن، سۆڭەللەر ئۆزلۈكىدىن چۈشۈپ كېتىدۇ، ئەگەر چۈشمىسە، بۇ داۋالاشنى قايتىلىسىڭىز بولىدۇ.

لېكىن بۇ تۇخۇملارنى ئادەمنىڭ يېڭۈسى كەلمەيدۇ، شۇنداقتىمۇ چىداپ يەۋېتىش كېرەك. مەيلى قەيەرىڭىزگە سۆڭەل چىقىشتىن قەتئىينەزەر، مۇشۇ ئۇسۇلنى قوللانسىڭىز چوقۇم ئۈنۈمنى كۆرىسىز.

سۆڭەل بىلەن ئادەمنىڭ روھىي كەيپىياتى بەكمۇ مۇناسىۋەتلىك. كەيپىياتى ناچار بولغاندا، ئاسانلا سۆڭەل چىقىپ قالىدۇ. شۇڭا مۇشۇ ئۇسۇلنى قوللانغان ۋاقتىڭىزدا، چوقۇم روھىي كەيپىياتىڭىزنىمۇ تەڭشەپ تۇرۇشىڭىز كېرەك.

ئالتىنچى باب ئاشقازان - ئۈچەي، جىگەر ۋە ئۆت ئىقتىدارلىرىنى ئاشۇرۇش ئۇسۇللىرى

مەيدىسى ئېچىشىش، سېرىقسۇ يېنىش ۋە ھەزىم
 ناچارلىقلارنى ياخشىلاش ئۇسۇلى

ئالامەتلىرى: مەيدە ئېچىشىش، سېرىقسۇ يېنىش، ھەزىم ناچارلىشىش.

داۋالاش ئۇسۇللىرى:

1. ماگنت مارجان ياكى قارمۇق ئۇرۇقىنى قۇلاقتىكى قىزىلئۆڭگەچ، ئاشقازان، كاردىيە (ئاشقازاننىڭ كىرىش ئېغىزى) رېفلىكس ئورۇنلىرىغا 2 - 3 كۈن چاپلاپ قويسا، مەيدە ئېچىشىشقا شىپا بولىدۇ.

2. شاڭخۇەن (上脘)، جۇڭخۇەن (中脘)، شياۋەن (下脘) ۋە جىەنلى (建里) پەللىلىرى جايلاشقان ئاشقازان رايونىدا ئاغرىق نۇقتىسىنى تېپىپ، ئوڭ قولىنى ئاستىغا، سول قولىنى ئۈستىگە قويۇپ، ئوڭ قولىنىڭ كىچىك بېلىق مۇسكۇلى بىلەن ئاشۇ نۇقتىنى ئوڭغا 36، تەتۈرگە 24 قېتىم ئۇۋۇلاپ بەرسە، سېرىقسۇ يېنىشقا شىپا بولىدۇ.

3. پۇتتىكى ئىنچىكە ئۈچەي ۋە يۈرەك رېفلىكسلىق رايونلىرىنى كۈندە 15 - 20 مۇنۇتقىچە ئۇدا غىدىقلاپ بەرسە، ھەزىم ناچارلىشىش ۋە ئىچ سۈرۈشلەرگە شىپا بولىدۇ.

قۇلاققا چاپلاش مەيدە ئېچىشىشنى داۋالايدۇ

مەيدە ئېچىشىشقا كىشىلەر ئادەتتە ئانچە ئېتىبار قىلىپ كەتمەيدۇ، لېكىن داۋالىماي يۈرۈۋەرسە، سوزۇلما خاراكتېرلىك قىزىلئۆڭگەچ يارىسى بولۇپ قېلىشى مۇمكىن. چۈنكى مەيدە ئېچىشىش ئاشقازاننىڭ ئەمەس، بەلكى قىزىلئۆڭگەچنىڭ مەسلىسىدۇر. ئەينى يىلى بىر سىڭلىمنىڭ مەيدىسى بەك ئېچىشاتتى، ئۇمۇ بەك سوغۇق، بەك ئىسسىق ياكى قاتتىق نەرسىلەرنى يېيىشكە ئامراق ئىدى، بۇ ئادىتى ئۇزۇن داۋاملىشىپ، ئاخىرى قىزىلئۆڭگەچى زەخمىلەندى.

مەن ئۇنىڭ قۇلىقىدىكى قىزىلئۆڭگەچ رېفلىكسىلىق رايونىغا قارىسام، شۇ يەرنىڭ تېرىسى سەل ئاقىرىپ قاپتۇ، يەنە تېخى قوڭۇر چېكىتمۇ باركەن. شۇنىڭ بىلەن مەن ماگنىت مارجانىنى شۇ نۇقتىغا چاپلىدىم. ئۇ: «بەك ئاغرىپ كەتتى» دەپ ۋايسىدى، مەن ئۇنىڭغا: «تولا كوتولىدما، چوقۇم كۈندە چاپلايسەن» دېدىم. مۇشۇنداق قىلىپ بەرگەندە، قىزىلئۆڭگەچكە پايدىسى بار. سىڭلىم مېنىڭ دېگىنىم بويىچە قىلىپ، ئاخىرى ساقايدى. ئارىدىن شۇ شۇنچە يىل ئۆتكەن بولسىمۇ، سىڭلىمنىڭ مەيدىسى ئېچىشىپ باقمىدى.

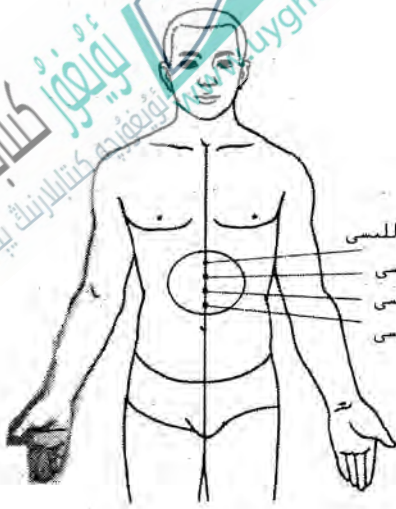
ماگنىت مارجانىنى تېببىي ئەسلىھەلەر دۇكىنىدىن تاپقىلى بولىدۇ، ماگنىت مارجان تاپالمىسا، قارىمۇق ئۇرۇقىنى چاپلىسىمۇ بولىدۇ. لېكىن ماگنىت مارجانىنى بىر قۇلاققا پەقەت بىرنىلا چاپلاشقا بولىدۇ. قارىمۇق ئۇرۇقىنى بولسا قۇلاقتىكى قىزىلئۆڭگەچ، ئاشقازان ۋە كاردىيە رېفلىكسىلىق رايونلىرىغا بىرلا ۋاقىتتا چاپلىغىلى بولىدۇ، ئادەتتە بىر چاپلاقنى 2 - 3 كۈن تۇرغۇزسىلا كۇپايە.

يۇقىرىقى ئورۇنلارغا چاپلانسا، ئۈزۈكسىز غىدىقلاشلار ئاشقازاننى ئالدىنقى ئىللىتىدۇ

مەيدىدىن سېرىقسۇ يانسا، كىچىك بېلىق بىلەن ئاشقازان رايونىنى ئۇۋۇلاش كېرەك.

ئاشقازان ياخشى بولمىسا، سېرىقسۇ ياندىۇ. ئەينى يىللىرى ئاشقازاندا يارا بار ۋاقىتتا ئاسانلا ئىچىم ئېلىشىپ، مەيدەمدىن سېرىقسۇ ياناتتى. مۇنداقچە ئېيتقاندا، بىر تەرەپتىن يەپ، يەنە بىر تەرەپتىن ياندۇراتتىم. بۇنداق چاغدا، قورساقتىكى ئاشقازان رايونىنى، يەنى شاڭخۇەن جۇڭخۇەن، شياۋەن ۋە جىيەنلى پەللىلىرى بار رايونىنى قول بىلەن سىيلىسا، مونەكلەر ياكى سوغۇق يەرنى سەزگىلى بولىدۇ.

قولنى قاتلاپ ئاشقازان رايونىنى يۇمشاق ئۇۋۇلاپ بەرگەندە، ئاشقازان ئارام تېپىپ قالىدۇ

بۇنىڭ كونكرت ئۇسۇلى: ئاشقازان رايونىدىن ئەڭ ئاغرىغان نۇقتىنى تېپىپ، ئوڭ قولنى ئاستىغا، سول قولنى ئۈستىگە قاتلاپ قويۇپ، ئوڭ قولنىڭ كىچىك بېلىق قىسمى بىلەن ئاشقازان رايونىنى ئوڭغا 36 ، تەتۈرگە 24 قېتىم ئۇۋۇلاپ بېرىش.

يۇقىرىقى ئۇسۇلدىن باشقا، سىز يەنە قۇلاقتىكى قىزىلىۋىڭىڭىچ رېفلىكس رايونىنى 50 قېتىم مۇجۇپ بەرسىڭىزمۇ بولىدۇ.

تاش يىڭنە ئارقىلىق ئاشقازاننى ئاسراش

بىر جىيەنمىنىڭ ئاشقازاننى دائىم ئاغرىيتتى، ئۇنىڭ ئاشقازان رېفلىكس رايونىنى تۇتۇپ باقسام، قولۇمغا مونەكچىلەر ئۇرۇلاتتى. ئۇ بەك ئالدىراش بولغاچقا، كۈندە پۈت ئۇۋۇلمىشقا ۋاقتى يوق ئىدى. كېيىن مەن ئۇنىڭغا بىر پارچە تاش يىڭننى ئېسىۋېلىشقا بەردىم. ئۇ يېرىم يىل ئاسقاندىن كېيىن، ماڭا: «كىچىك ئاپا، بۇنى تولا ئېسىپ بويىنۇم تېلىپ كەتتى» دېدى، مەن ئۇنىڭغا: «دېققىتىڭ بويىنۇمغا چۈشكەندىكىن، ئاشقازان كېسىلىڭ ساقىيىپ كېتىپتۇ - دە» دېدىم، ئۇ دەرھاللا: «دېمىسەڭ ئۇنتۇپ قاپتىمەن، ئاشقازاننىم ياخشىلىنىپ كەتتى، ھېلىقى مونەكلەرمۇ يوقاپ كەتتى» دېدى. بۇ گەپلەرنى ئاڭلاپ خاتىرجەم بولدۇم. ئۇنىڭ پۈتمىدىكى ئاشقازان رېفلىكس رايونىدا يەنە قوڭۇر چېكىتلەر بار

ئىدى، لېكىن ھازىر بۇ چېكىتلەر يوقاپ، ئاشقازىنىمۇ ئاغرىمايدىغان بولۇپ كېتىپتۇ.

تاش يىغىنىنى بويۇنغا ئاسقاندا، چوقۇم يىپى ئۇزۇن ۋە پۇختا بولۇشى كېرەك، تاش يىغىنىنىڭ ئورنى چوقۇم جۇڭۋەن پەللىسىگە ئۇدۇل كەلسۇن، بۇ ئورۇن ئاشقازان رايونىغا باراۋەردۇر.

تاش يىغىنىنىڭ ئىشلىتىلىشى قولايلىق ھەم ئىنتايىن ئۈنۈملۈك. ئەگەر يۈرىكى ياخشى بولمىسا، تاش يىغىنىنى شەنجۇڭ پەللىسىگە ئۇدۇللاپ ئېسىۋالسا بولىدۇ؛ سۈت بېزى ئۆسۈكچىسى بولسا، لىپتىكىگە يانچۇق چىقىرىپ سېلىۋالسا بولىدۇ؛ قورسىقى دائىم بىئارام بولسا، كالتا ئىشتانغا تاش يىغىنە تۈگمىسىنى بېكىتىۋالسا بولىدۇ. تاش يىغىنىنى ئىشلىتىش مۇشۇنداق ئاسان ۋە ئۈنۈملۈك.

ھەزىم ناچار بولسا، پۈتتىكى يۈرەك ۋە ئىنچىكە ئۈچەي رېڧلېكس رايونلىرىنى ئۇۋۇلاش كېرەك

ھەزىم ناچارلىق ئىككى خىلغا بۆلۈنىدۇ، بىرىسى نامۇۋاپىق نەرسىلەرنى يەۋالغانلىقتىن، يەنە بىرىسى ئۇزۇن مەزگىللىك ھەزىم ناچارلىق بولۇپ، نېمىلا يېسە تۈزۈك ھەزىم بولمايدۇ. مەيلى قايسى خىل ھەزىم ناچارلىق بولسۇن، ھەممىسى ئىنچىكە ئۈچەينىڭ مەسىلىسى بولۇپ ھېسابلىنىدۇ، شۇڭا ئاسان بىر نەرسە يېگۈسى كەلمەيدۇ ھەم ئىچى سۈرىدۇ.

ھەزىم قىلىشى ناچار بىمارلارنىڭ پۈتتىكى ئىنچىكە ئۈچەي ۋە يۈرەك رېڧلېكس رايونىنى كۈندە 15 - 20 مىنۇتقىچە نۇقتىلىق ئۇۋۇلاپ بېرىش كېرەك. شۇنداق قىلغاندا، ئىنچىكە ئۈچەينىڭ خىزمىتى راۋانلىشىپ، ئوزۇقلۇقلار ئىنچىكە ئۈچەيدە يەنىمۇ بەكرەك سۈمۈرۈلۈپ ھەزىم بولىدۇ ھەمدە يېمەكلىكلەرنى چوڭ ئۈچەيگە ھەيدەيدۇ، ئاخىرىدا چىقىرىندىلارنى بەدەن سىرتىغا ھەيدەپ، يېمەكلىكلەردىن ئۈنۈملۈك پايدىلىنىش مەقسىتىگە يەتكىلى بولىدۇ.

ئىشتىھاسزلىقنى تېزدىن ئوڭشاش ئۇسۇلى

ئالامەتلىرى: ئىشتىھاسزلىنىش، روھىي بېسىم ئېغىر بولۇش، كۆڭۈل بىئاراملىنىش، ئۇيقۇسى ياخشى بولماسلىق.

داۋالاش ئۇسۇللىرى:

1. بەش بارماقنى جىپسىلاپ، دۈمبىنىڭ ئۈستىدىن ئاستىغا قارىتا بېسىپ سىيرىش، ھەر قېتىمدا

10 مۇتتىن .

2 . پۇتتىكى ئاشقازان، ئۇيقۇلۇق (ئاشقازان ئاستى بېزى)، ئون ئىككى بارماق ئۈچەي، ئىچىكە ئۈچەي، چوڭ ئۈچەي ۋە جىگەر رېفلىكس رايونلىرىنى كۈندە 15 - 20 مىنۇتقىچە ئوۋۇلاش .

3 . دۈمبىدىكى ئۆپكە، ئاشقازان، جىگەر ۋە چوڭ ئۈچەي رېفلىكس رايونلىرىغا لوڭقا قويۇشقا ھەر قېتىمدا 10 - 15 مىنۇتقىچە .

ئوزۇقلۇق زىيادە بولۇشتىن كېلىپچىققان ئىشتىھاسزلىقنى داۋالاش

بېيجىڭغا كېلىپ ئولتۇراقلاشقانلىقىغا ئۇزاق بولمىغان بىر شىركەت لىدىرىنى تونۇيتتۇم. ئۇنىڭ سىرتلاردا مېھماندارچىلىقى شۇنچە كۆپ بولسىمۇ، دائىم تاماق يېگۈسى كەلمەيتتى، يېسىمۇ ئاساسلىق يېمەكلىكلەرنى يېمەيتتى. ئۇنىڭ ئۈستىگە، ئۇنىڭ تال ۋە ئاشقازىنىنىڭ خىزمىتى ياخشى بولمىغاچقا، بەدەنگە كىرگەن ئوزۇقلۇقلار سۈمۈرۈلمەي، بەدەندە زىيادە ھالەتتە تۇرۇپ قالاتتى. بەش تادۇنىڭ ئىچىدە تۇپراق كەم بولسا ياكى ياخشى ئاسىرالمىسا، ئوزۇقلۇقلارنى سۈمۈرۈپ ھەزىم قىلىشى تەسكە توختايدۇ.

بۇ ئەھۋالغا قارىتا، مەن بۇ لىدىرنىڭ ئايالىغا دائىم ئۇنىڭ دۈمبىسىنى سىيرىپ بېرىشىنى تەۋسىيە قىلدىم. بۇنىڭدا بەش بارماقنى جىپسىلاپ، دۈمبىنىڭ يۇقىرىدىن تۆۋەنگە قارىتا 10 مىنۇت ئەتراپىدا بېسىپ سىيرىمىز. ئاندىن پۇتتىكى تال، ئاشقازان، ئون ئىككى بارماق ئۈچەي، ئىچىكە ئۈچەي ۋە چوڭ ئۈچەي رېفلىكس رايونلىرىنى كۈندە ئوۋۇلايمىز، ئۇنىڭدىن كېيىن، جىگەر رېفلىكس رايونىنى نۇقتىلىق ئوۋۇلاپ، ھەزىمنى ئىلگىرى سۈرىمىز. كۈندە 15 - 20 مىنۇتقىچە ئىزچىل داۋاملاشتۇرساق بولىدۇ.

دۈمبىسىنى سىيرىپ قويۇش ئەڭ ياخشى مېھرىبانلىقتۇر

تاپاندىكى ھەزىم سىستېمىسى رېفلېكس رايونىنى ئۇۋۇلاپ بەرسىڭىز، ئىشتىھايىڭىزنى ئېچىۋېتىدۇ

كەپپىيات سەۋەبلىك ئىشتىھاسزلىنىشنى داۋالاش

50 نەچچە ياشلىق بىر ئايالنىڭ يولدىشى پالەج بولۇپ يېتىپ قالغىلى 17 يىل بوپتۇ، كۈنلىرى گەرچە جاپالىق بولسىمۇ، يەنىلا بەختلىك ھېس قىلىدىكەن. لېكىن يېقىندا يولدىشى يۈرەك كېسىلى قوزغىلىپ قېلىپ تۇيۇقسىز ئالەمدىن ئۆتۈپتۇ. يولدىشىنىڭ ئۆلۈمى بەك قاتتىق تەسىر قىلىپ كەتكەچكە، كۈن - كۈنلەپ تاماق يېمەيدىغان بولۇپ قاپتۇ. بۇ ئايال داۋالانغىلى قېشىمىزغا كەلگەندىن كېيىن، قىزىم بىلەن ئىككىمىز ئۇنىڭ بىلەن پاراڭلىشىپ، ئۇنىڭ كەپپىياتىنى تەڭشىدۇق.

بۇ ئايالنى ئاساسلىقى قىزىم داۋالدى. بۇ جەرياندا قىزىم مۇنداق ئۈچ خىل ئۇسۇلنى قوللاندى: پۈتتىكى ھەزىم رېفلېكس رايونىنى غىدىقلاش، دۈمبىسىنى سىيرىش ۋە لوڭقا قويۇش.

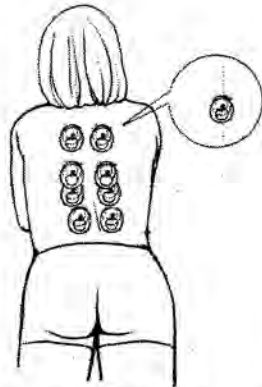
ئالدىنقى ئىككى ئۇسۇلنى چۈشەندۈرمىسەممۇ كۆپچىلىككە ئايدىڭ، ئاساسلىقى 15 - 20 مىنۇتقىچە ئۇۋۇلايدۇ. ئەمما لوڭقا قويۇش ئۇسۇلىنى چۈشەندۈرۈپ ئۆتۈشنى لايىق كۆردۈم.

قىزىم ئاساسلىقى ئۇ ئايالنىڭ دۈمبىسىدىكى دۈمەي پەللىسىگە لوڭقا قويدى. 10 كۈنلۈك داۋالاش جەريانىدا، ھەر قېتىمدا ئازراقتىن تەڭشەش ئېلىپ بارغان

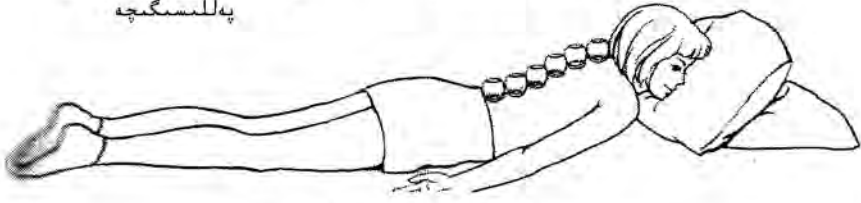
چوڭ ئومۇرتقا
 چاڭچياڭ پەللىسى

چوڭ ئومۇرتقىدىن چاڭچياڭ پەللىسىگىچە

ئۆپكە، جىگەر، ئاشقازان ۋە چوڭ ئۈچەي پەللىلىرىگە لوڭقا قويۇش

دۈمبە تەرەپتىكى دۈمەي پەللىسىگە لوڭقا قويۇش

بىلەن، لوڭقا قويۇش يەنىلا ئاساسلىقى دۈمبىدىكى ئاشقازان ۋە جىگەر رايونلىرىغا مەركەزلەشتى.

تۇنجى كۈنى، چوڭ ئومۇرتقا پەللىسىدىن چاڭچياڭ پەللىسىگىچە خۇاتو تار ئومۇرتقىسىنى بويلاپ، بىر قاتار لوڭقا قويدى؛ ئىككىنچى كۈنى، ئۇنىڭ دوۋساق تومۇرىدىكى ئۆپكە، جىگەر، ئاشقازان ۋە چوڭ ئۈچەي پەللىلىرىگە لوڭقا قويدى. بىرىنچى قېتىملىق داۋالاشتىن كېيىن، قىزىم ئۇ ئايالغا مانتا ئەكىرىپ بەردى. ئىككىنچى قېتىملىق داۋالاشتىن كېيىن، سىرتقا چىقىپ چۆچۈرە ئەكىرىپ بەردى. شۇنىڭدىن كېيىن بۇ ئايالنىڭ ئىشتىھاسى تەدرىجىي ئېچىلىپ قالغان ئىدى.

ئۇ ئايال ئىلگىرى ئورنىدىن تۇرۇپلا يىغلاپ ھېچ نەرسە يېمەيدىكەنتۇق، ئىشتىھاسىمۇ ياخشى ئەمەسكەن. شۇنىڭدىن كېيىن كەيپىياتمۇ بۇزۇلۇپ، تاماقتىنمۇ قاپتىكەن. بىز بىلەن پاراڭلىشىش ئارقىلىق، كەيپىياتمۇ بارغانسېرى ئېچىلىشقا باشلىدى ھەمدە يولدىشى تۈگەپ كەتكەنلىكىدەك ئەمەلىيەتنى تەدرىجىي ھالدا قوبۇل قىلدى.

كەيپىيات سەۋەبلىك ئىشتىھايىڭىز بۇزۇلسا، يۇقىرىقىدەك لوڭقا قويۇش

ئۇسۇلىنى قوللىنىپ كۆرسىتىش بولىدۇ. دەسلەپتە دۈمەي پەللىسىدىن باشلايمىز، ئاندىن دوۋساق تومۇرىدىكى پەللىلەرگە قويىمىز، ھەر قېتىمدا 10 - 15 مىنۇت كۇپايە. تۇنجى لوڭقا قويغان ياكى تېنى ئاجىز كىشىلەرگە لوڭقىنىڭ سانىنى ۋە قويۇش مۇددىتىنى مۇۋاپىق ئازىلتىش كېرەك. لوڭقا سانىنى تەدرىجىي جىقلىتىپ، ۋاقىتنىمۇ ئالدىرماي ئۇزارتىشىمۇ بولىدۇ، ئادەتتە تۇنجى لوڭقىنى 10 مىنۇت قويىشىمۇ يېتەرلىك.

ئاشقازان كېسىلىگە قۇلاقتىكى ئاشقازان ئورنى «جاۋاب» بەرسۇن

ئالامەتلىرى: دائىم كۆڭلى ئىلىشىش، قۇرۇق ھۆ تۇتۇش، قورسىقى بىئارام بولۇش داۋالاش ئۇسۇللىرى:

1. جۇڭخۇەن پەللىسىنى 30 مىنۇت ئەمەن بىلەن داغلاش ياكى كۈندە جۇڭخۇەن پەللىسىگە گىرىلكا بىلەن 30 - 40 مىنۇت ئىسسىق ئۆتكۈزۈپ بېرىش؛ ئاشقازان - ئۈچەيلىرى دائىم بىئارام بولسا مۇشۇ ئۇسۇلدا ئۇزۇن مۇددەت داۋالاش، ھەر 10 كۈندە بىر نۆۋەت، ئۇدا 5 - 6 نۆۋەت داغلاش؛ جاھىل خاراكتېرلىك ئاشقازان - ئۈچەي بىئاراملىقىغا قارىتا زەنجۈل بىلەن داغلاش.
2. پۇتتىكى ھەزىم سىستېمىسى رېفلىكس رايونىنى كۈندە ئىككى مىنۇت ئۇۋۇلاپ بېرىش.
3. قۇلاقتىكى ئاشقازان، قىزىلتۇڭگەج، ئاشقازاننىڭ كىرىش ئېغىزى، ئاشقازاننىڭ چىقىش ئېغىزى ۋە ئون ئىككى بارماق ئۈچەي رېفلىكس رايونلىرىدىن ئاغرىق نۇقتىسىنى ئىزدەپ، قۇلاققا 2 - 3 كۈن چاپلاق چاپلاش ياكى كۈندە 10 مىنۇت يەڭگىل مۇجۇپ بېرىش.

ئاشقازاننى ناچار كىشىلەر سوغۇق ئۆتكۈزۈۋالغاندىن كېيىن، بولۇپمۇ كۆز پەسلى بىلەن قىش پەسلى ئالمىشىدىغان (10 - ئاي) مەزگىلدە، ئاشقازاننى بەك بىئارام بولىدۇ. بۇنىڭ ئۈچۈن، تۆۋەندىكىدەك ئۇسۇللار قوللىنىپ باقسا بولىدۇ:

جۇڭخۇەن پەللىسىنى داغلاش ئارقىلىق ئاشقازان كېسىلىنى داۋالاش

ھەر قېتىم ئەمەن بىلەن جۇڭخۇەن پەللىسىنى 30 مىنۇت داغلىسا ياكى كۈندە گىرىلكا بىلەن 30 - 40 مىنۇت ئىسسىق ئۆتكۈزۈپ بەرسە، ئاشقازان كېسىلىگە مەنپەئەت قىلىدۇ.

بىر بىمار پۈتۈن كۈن تاماق يېمەي، كەچتە ئالدىراپ تاماق يەپ ئاشقازاننى ئاغرىتىۋاپتۇ. يېنىمغا كەلگەندە، بىر قولىدا ئاشقازاننى تۇتۇپ ئاران كىردى. مەن ئۇنىڭ قولىدىكى ئاشقازان رايونىنى تۇتۇشۇمغا، ۋاپساپ كەتتى.

مەن بۇ كىشىدە ئۆتكۈز ئاشقازان ياللۇغى بىلىقىنى ھەم ئازراق سوغۇق ئۆتۈپ قالغانلىقىنى بىلىپ بىر دانە ئەمەن كالتىكىنى ئېلىپ، ئۇنىڭ جۇڭخۇەن پەللىسىنى داغلىدىم. تەخمىنەن 20 مىنۇتلار داغلىغاندىن كېيىن، ئۇنىڭغا بەك خۇشپاقتى، ئاندىن يەنە داۋاملىق ئون نەچچە مىنۇت داغلىغاندىن كېيىن، ھېچنېمە بولمىغاندەك ئورنىدىن تۇرۇپ كەتتى.

بەزى ياشىنىپ قالغان كىشىلەرنىڭ ياش ۋاقتىدىكى تاماقلنىش ئادىتى ناچار ياكى تۇرمۇش شارائىتى ناچار بولغانلىقتىن، ياخشى يېيەلمەي، قېرىغاندا كۆڭلى ئىلىشىدىغان، قۇرۇق ھۆ بولىدىغان ۋە قورسىقى ئاغرىيدىغان ئالامەتلەر كۆرۈلىدۇ. بۇنداق ئەھۋالدىكى كىشىلەرنى ئۇزاق مەزگىل داۋالاش كېرەك. ئادەتتە ئۇدا 5 - 6 باسقۇچ داغلاپ داۋالسا بولىدۇ، 10 كۈن بىر باسقۇچ، ھەر قېتىمدا 20 - 30 مىنۇت داغلايدۇ، ھەر بىر باسقۇچنىڭ ئارىلىقىدا ئۈچ كۈن دەم ئالسا بولىدۇ.

يەنە زەنجىۋىل بىلەن داغلاش بار، يەنى زەنجىۋىل ياپراقچىسىنىڭ ئوتتۇرىسىدىن تۆشۈك ئېچىپ، جۇڭخۇەن پەللىسى بىلەن شېنچۆ پەللىسىگە قويىمىز، ئاندىن شۇ تۆشۈكچە ئارقىلىق ئەمەن بىلەن داغلايمىز. ئەمەننىڭ ئاچچىق ھىدى بەدەنگە كىرگەندىن كېيىن، جاھىل خاراكىتېرلىك ھەزىم ناچارلىقىغا داۋا بولىدۇ.

يۇقىرىقى داغلاش ۋە ئىسسىق ئۆتكۈزۈش ئۇسۇللىرى بىلەن بىرگە، تاپاندىكى ھەزىم سىستېمىسى رېفلىكس رايونلىرىنى كۈندە ئىككى مىنۇت تەڭ ئۇۋۇلاپ بەرسە، ئۈنۈمى تېخىمۇ ياخشى بولىدۇ.

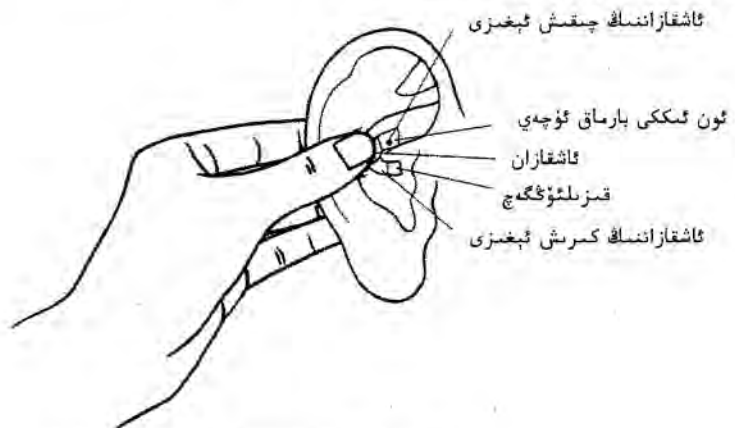

قۇلاق ئارقىلىق ئاشقازان كېسىلىنى داۋالاش

ئاشقازان كېسىلىگە قارىتا، قۇلاقتىكى ئاشقازان، قىزىلئۆڭگەچ، ئاشقازاننىڭ كىرىش ئېغىزى، ئاشقازاننىڭ چىقىش ئېغىزى ۋە ئون ئىككى بارماق ئۈچەي رېڧلېكس رايونلىرىنى ئىزدەپ، نە ئاغرىسا شۇ يەرنى ئۇۋۇلسا، ئاشقازان بىردەمدىلا ئارام تېپىپ قالىدۇ.

ئادەتتىكى ئاشقازان كېسىلى بىمارلىرىغا «قۇلاقتىن ئاغرىق نۇقتىسىنى تېپىپ، ئاغرىققا چىداپ ئۇۋۇلاپ بەرسىڭىز ئوڭشىلىپ قالىدۇ» دەپ بېرىمەن. ئاشقازان كېسىلى قانچە ئېغىر بولسا، ئۇۋۇلغاندا شۇنچە ئاغرىيدۇ.

ئالدىنقى قېتىم بېيجىڭ تېلېۋىزىيە ئىستانسىسىغا پروگرامما ئىشلەشكە بارغان ئىدىم. پروگراممىنى ئىشلەپ بولغاندا، رىياسەتچى ماڭا ئۇلارنىڭ بىر ئاڭلاتقۇچى ئۇستازىنىڭ ئۇزۇن يىللىق ئاشقازان كېسىلى بارلىقىنى، تېخى ئابايلا پروگراممىنى سىنغا ئېلىش جەريانىدا ئاشقازاننى قاتتىق ئاغرىپ كەتكەنلىكىنى ئېيتتى. مەن ئۇنى چاپسان تېپىپ كېلىڭلار دېدىم. ئۇ كەلگەندىن كېيىن؛ «قۇلقىڭىزنى ئېچىڭ» دېسەم، ئۇ نېمە بولغانلىقىنى بىلەلمەي قالدى، كۆپچىلىكمۇ كۈلۈشۈپ كەتتى. مەن ماڭنىت كالتەك بىلەن ئۇنىڭ قۇلقىدىكى ئاغرىق نۇقتىسىنى ئىزدەپ، ئاشقازان رايونىغا كەلگەندە، ئۇ ئاغرىق دەستىدىن ۋاپىلاپ، ئورنىدىن چاچراپ قوپۇپ كەتكىلى تاس قالدى. مەن ئۇنى توختىتىپ تۇرۇپ داۋاملىق كالتەك بىلەن بىر قانچە مىنۇت ئۇۋۇلىدىم، نەق مەيداندىكى تاماشىبىنلار ۋە خىزمەتچى خادىملار چىشلىرىنى كىرىشتۈرۈپ تۇرۇپ «تاماشا» كۆردى. كېيىن ئۇ مۇنداق دەيدۇ: «دەسلەپتە يۈرەككە سانجىغاندەك ئاغرىدى، كېيىن ئاستا - ئاستا چېدىدىم، ئاندىن ئاشقازاننىمغا ئىسسىق ئۆتكەندەك بولۇپ، ئارام تېپىپ قالىدىم.»

قۇلاق ئۇۋۇلاشقا چىدىسا، ئاشقازان ئارام تاپۇر

ئەگەر سىز سىرتلاردا ياكى دوستلار بىلەن يىخىلىشىپ تاماق يېگەندە، ئاشقازان ئاغرىقىڭىز ئۆتكۈر قوزغىلىپ قالسا، قولىڭىزدا ئەمەن تايماقچىسى ۋە باشقا ئۇۋۇلاش ئەسۋابلىرى يوق ئەھۋالدا، قۇلقىڭىزدىكى ئاشقازان رېفلىكسى رايونىنى بىۋاسىتە سىيلاپ، ئەڭ ئاغرىغان نۇقتىنى بېسىپ ئوۋۇلاپ بەرسىڭىز بولىدۇ.

بەزىدە ئاشقازان ئاغرىسا، ئەمەلىيەتتە ئاشقازاننىڭ چىقىش ئېغىزى، كىرىش ئېغىزى ۋە ياكى ئون ئىككى بارماق ئۈچەي ئاغرىۋاتقان بولۇشى مۇمكىن، لېكىن بۇنى پەرقلەندۈرۈش بەك تەس. بۇنى قۇلاق ئايرىپ بېرەلەيدۇ. قۇلاقنىڭ قايسى يېرى بەك ئاغرىسا، شۇ يەردىكى مۇناسىۋەتلىك ئەزادىن مەسىلە چىققان بولىدۇ. ئەگەر ئاغرىقتىن قورقۇپ قول سالالمىسىڭىز، قۇلاققا بىر نەرسە چاپلىۋالسىڭىزمۇ بولىدۇ. قۇلاقتىكى مۇناسىپ رېفلىكسى رايونلىرىغا قارىمۇق ئۇرۇقنى چاپلاڭ. يۈننەن بەيياۋ (云南白药) نىڭ بوشەنزى (جاننى قۇتقۇزغۇچى كۇمىلاچ دەپمۇ ئاتىلىدۇ) سىنى (保险子) ئوۋۇپ تالقان قىلىپ، ئاندىن شۇ تالقاندا قارىمۇق ئۇرۇقنى ئوراپ ئېلىپ چاپلىسىمۇ بولىدۇ ياكى قارىمۇق ئۇرۇقى بىلەن بوشەنزى تەڭ ئارىلاشتۇرۇپ ئۇرۇپ تالقان قىلىپ، ئۇنىڭغا ئازراق سۇ قويۇپ مەلھەم قىلىپ، ئاندىن قۇلاقتىكى ئاشقازان رېفلىكسى رايونىغا چاپلىسىمۇ بولىدۇ.

قەۋزىيەتنى بوشتىش ئۇسۇلى

ئالامەتلىرى: جاھىل خاراكتېرلىك قەۋزىيەت (ئىچى قېتىش)

داۋالاش ئۇسۇللىرى:

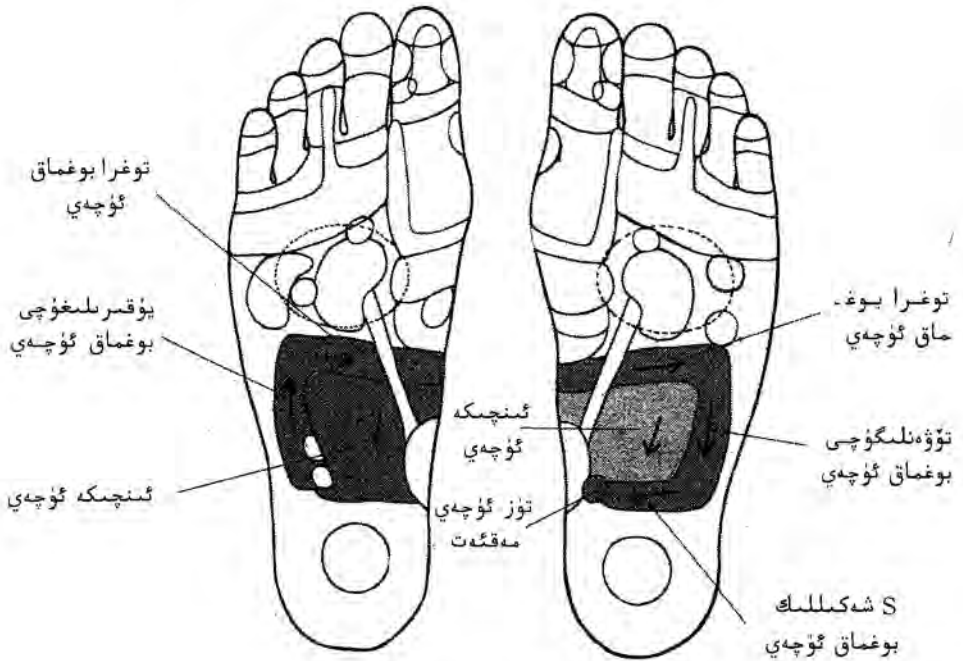
1. كۈندە كەچتە پۇتنى چىلاپ بولغاندىن كېيىن، رەت بويىچە ئوڭ پۇتتىكى يۇقىرىلىغۇچى (ئۆرلىگۈچى) بوغماق ئۈچەي ۋە توغرا بوغماق ئۈچەي رېفلىكسى رايونلىرىنى، سول پۇتتىكى توغرا بوغما ئۈچەي، تۆۋەنلىگۈچى بوغماق ئۈچەي، S شەكىللىك بوغماق ئۈچەي، تۈز ئۈچەي ۋە مەقەت رېفلىكسى رايونلىرىنى قىرىپ ئوۋۇلاپ، ئاندىن تۆت بارماقنى يىغىپ تۇرۇپ، ئىنچىكە ئۈچەي رېفلىكسى رايونى يۇقىرىدىن تۆۋەنگە قارىتا قىرىپ ئوۋۇلاش.
2. قورساققا بىر قەۋەت لاتا قويۇپ، ئوتتۇرا بارماقنى شېنچۇ پەللىسىدە تۇرغۇزۇپ، بىر ئاستى، بىر ئۈستى قىلىپ ئوۋۇلاش.

ھازىر قەۋزىيەت بولۇپ ئىچى قاتىدىغانلار بارغانسېرى كۆپىيىۋاتىدۇ، تېخى بەزىلەر يىل بويى جاھىل قەۋزىيەتنىڭ دەردىنى تارتىدۇ. بارماقنى ئوۋۇلاپ

بەرسە، بالىلاردىكى ئىچى قېتىشقا مەنپەئەت قىلىدۇ، بۇ ئۇسۇل چوڭلارغىمۇ ئوخشاشلا ئۈنۈمى بولىدۇ. لېكىن بۇ يەردە سىلەرگە جاھىل قەۋزىيەتنى داۋالايدىغان بىر قانچە ئۇسۇلنى تونۇشتۇرۇپ ئۆتمەكچىمەن:

تاپاندىكى ئۈچەي رېفلىكس رايونىنى قىرىپ ئۇۋۇلاش

تاپان ئاستىدىكى رېفلىكس رايونلىرى خەرىتىسىگە قارايدىغان بولساق، بۇنىڭدا توغرا بوغماق ئۈچەي، تۆۋەنلىگۈچى بوغماق ئۈچەي، S شەكىللىك بوغماق ئۈچەي، تۈز ئۈچەي، سول پۈتتىكى يۇقىرىلىغۇچى بوغماق ئۈچەي رېفلىكس رايونلىرىنىڭ ئەگرى - بۇگرى ئىكەنلىكىنى كۆرىمىز. بۇنداق ئەگرى - بۇگرى يوللاردا چوقۇم ئاللىقانداق توساقلار شەكىللىنىپ قالىدۇ، خۇددى بىر قىش تۇرغان مەشنىڭ كانايلىرىغا ئىس توشۇپ ئېتىلىپ قالغاندەك، ئەگرى - بۇگرىلەر قانچە كۆپ بولسا، توسۇلۇپ قېلىشمۇ شۇنچە كۆپ بولىدۇ. شۇڭا بۇ رېفلىكس رايونلىرىدىكى توساقلارنى ئۇۋۇلاپ ئېچىش كېرەك.

قەۋزىيەت بىمارلىرى كۈندە كەچتە پۈتتى پىلاپ بولغاندىن كېيىن، رەسىمدىكى ئىستىرېلكنىڭ يۈنلىشىنى بويلاپ، ئوڭ پۈتتىكى ئۈچەي رېفلىكس رايونلىرىدىن تارتىپ، سول پۈتتىكى ئۈچەي ۋە مەقئەت رېفلىكس رايونلىرىغىچە قىرىپ كەلسە بولىدۇ. ئاندىن تۆت بارماقنى بىرگە تۈگۈپ، ئىچىگە ئۈچەي رېفلىكس رايونىنى ئۈستىدىن ئاستىغا قارىتا قىرىپ ئۇۋۇلاپ بەرسە، ئۈچەينىڭ لۆمۈلىدىشىنى ئىلگىرى سۈرگىلى بولىدۇ.

كىندىكى بېسىپ ئۇۋۇلاپ قەۋزىيەتنى ساقايتىش

قەۋزىيەت يەنە كېلىپ تەن ساپاغىمۇ باغلىق. مەسىلەن: مېنىڭ ئىچىم قۇرغاق، ئاپام ماڭا ھامىلىدار بولغان چاغدا، گۈلبوغۇن مەلھىمىنى (益母膏) يەپ قۇۋۋەت تولۇقلاپتىكەن. گۈلبوغۇن ئەسلىدىنلا ئوت ئىسسىق بولغاچقا، مەن 12 ئايدا ئاران تۇغۇلۇپتىمەن. مەن تۇغۇلغاندا، چاچلىرىم ئۆسۈپ قۇلىقىمدىن ئېشىپ كېتىپتىكەندۇق، كۆزلىرىمۇ بەك چاپاق ئىكەندۇق. كىچىك ۋاقتىمدا قۇرغاقلىقىمدىن، باشقا بالىلاردەك تولا سىيىپ - چىچمايدىكەندۇق، تەرتىمىمۇ كۈندە ئاران بىر ياكى ئىككى قېتىم كېلىدىكەندۇق. مانا بۇ تۇغما ئىچى قۇرغاقلىقنىڭ ئالامىتى. 2 - 3 ياش ۋاقتىمدا، كۈندە مارۇزنى يېسەم، ئاندىن ئەتىسى تەرەت قىلالايتتىم. ئېسىمدە قېلىشچە، 1959 - يىلى بېيجىڭغا بېرىپ 15 كۈن تۇردۇق، شۇ جەرياندا بىر قېتىمىمۇ ئىچىم كېلىپ باقمىدى.

ئۆزۈمدىكى بۇ قەۋزىيەت ئۈچۈن، مەن نۇرغۇن ئاماللارنى قىلىپ باقتىم، يۇقىرىقى ئۇسۇللارنى قوللانغاندىن باشقا، يەنە مۇنداق بىر ئادەبىي ئۇسۇلنى ئىشلەتتىم، يەنى شېنچۆ پەللىسىنى بېسىپ ئۇۋۇلاش. بۇنىڭدا كىندىككە بىر قات لاتا قويۇپ، ئوتتۇرا بارماق بىلەن شېنچۆ پەللىسىنى يۇقىرى - تۆۋەن بېسىپ ئۇۋۇلايمىز.

بىر كۈنى بىر مۇخبىر مېنى زىيارەت قىلغىلى كەپتۇ. شۇ كۈنلەردە ئۇنىڭ ئىچى قېتىپ قالغان ئىكەن. مەن ئۇنىڭغا مۇشۇ ئۇسۇلنى ئېيتىپ بېرىۋېدىم، ئۇۋۇلاپ 10 مىنۇت بولمايلا ھاجەتخانىغا يۈگەردى. بۇ ئۇسۇل ئون نەچچە مىنۇتتىلا ئۈنۈم بېرىدۇ، ئىنكاسى بەك ئاستا بولسا، كەچتە ئۇۋۇلسۇن، ئەتىسى ئەتىگەن سائەت 5:00 ~ 7:00 گىچە بولغان ئارىلىقتا چوقۇم تەرتى قىستايدۇ. مەن ھازىر كۈندە كەچتە مۇشۇ ئۇسۇلدا كىندىكىمنى ئۇۋۇلغاچ ساناق سانايەم، ئۈنۈمىمۇ بەك ياخشى. تۇغما ئىچى ئىسسىقلار ياكى كېيىن ئىسسىقى ئېشىپ قەۋزىيەت بولۇپ قالغانلار، ھەتتا بوۋايىلار ۋە بالىلارنىڭ ھەممىسىگە

گوتتۇرا بارماق بىلەن كىندىك پەللىسىنى ئۇۋۇلاپ بەرسىڭىز،
قەۋزىيەتنى قاچۇرىدۇ

ئوخشاشلا مەنپەئەت قىلىدۇ. كىندىكىنى ئۇۋۇلمىغاچ ساناق ساناشنى بىرلەشتۈرسە
بولىدۇ، بۇ ساناقلار 160.80.40 لاردۇر.

بوۋاسىرنىڭ شىپالىق ئۇسۇلى

ئالامەتلىرى: بوۋاسىر (گېموروي)

داۋالاش ئۇسۇللىرى:

1. پۇتتىكى مەقئەت رېفلىكس رايوندىكى ئەڭ ئاغرىغان نۇقتىنى كۈندە ئوڭغا 36، تەتۈرگە 24 قېتىم ئۇۋۇلاپ بېرىش.
2. چاڭچياڭ (长强) پەللىسىدىن مېگمېن (命门) پەللىسىگىچە بولغان ئارىلىقنى كۈندە بىر نۆۋەت، ھەر نۆۋەتتە 100 قېتىم كۈچەپ يۇقىرى - تۆۋەن سۈركەپ ئۇۋۇلاش.
3. كۈندە 3 - 4 پارچە ئەنجۈر يوپۇرمىقىنى سۇدا قاينىتىپ، مەقئەتنى ھورداپ بېرىش.

پۇتتىكى مەقئەت رېفلىكس رايونىدا بوۋاسىرنى داۋالاش

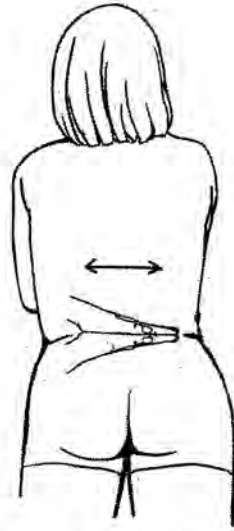
ھازىر نۇرغۇن كىشىلەر بوۋاسىر بولۇپ قېلىۋاتىدۇ، بۇ ئاساسلىقى قەۋزىيەتتىن، شۇنداقلا ئۇزاق ئولتۇرۇشتىن كېلىپچىقىدۇ، يەنە بەزى ھامىلدار ئاياللارمۇ بوۋاسىر بولۇپ قالىدۇ.

مېنى ئىزدەپ كەلگەن بىمارلار ئادەتتە ئۆزىنىڭ بوۋاسىر بولغانلىقىنى دېمەيدۇ، پەقەت مەن ئۇلارنىڭ پۇتىنى ئۇۋۇلاۋاتقاندا، مەقئەت رېفلىكس رايونىدا مۇنەك بارلىقىنى كۆرگەندىن كېيىن: «سىزدە بوۋاسىر بارمۇ؟» دەپ سورىسام، ئۇلار خىجىل بولۇپ كېتىدۇ. شۇڭا مەن ئارتۇق گەپ قىلماي، پۇتىدىكى شۇ ئاغرىق نۇقتىسىغا كۈچەپ رەك ئىشلەيمەن. ھازىر بىر قانچە بىمارلارنىڭ ئۆزلىرىدىكى بوۋاسىر كېسىلىنىڭ ساقىيىپ قالغانلىقىنى ئۆز ئېغىزى بىلەن ئېيتىشتى.

بۇ ئۇسۇل بەك ئاددىي، ئۆزىڭىز ئۆيدە ئولتۇرۇپمۇ ئىشلەپ كېتىسىز، يەنى پۇتىڭىزدىكى مەقئەت رېفلىكس رايونىدا ئەڭ ئاغرىغان نۇقتىنى تېپىپ، كۈندە 2 - 3 نۆۋەت، ھەر نۆۋەتتە ئوڭغا 36، تەتۈرگە 24 قېتىم ئۇۋۇلىشىڭىز بولىدۇ.

بەلنى سۈركەپ ئۇۋۇلاش ئارقىلىق بوۋاسىرنى داۋالاش

پۇتتىكى مەقئەت رېفلىكس رايونىنى سىيرىپ ئۇۋۇلاپ بەرسە، تەرەت ھەيدەش ۋە گۈچەي ئىچىنى نەمدەپ سىلىقلاشقا پايدىلىق. ئۇنىڭدىن باشقا، بەلدىكى مېگمېن پەللىسىدىن چاڭچياڭ پەللىسىگىچە بولغان ئارىلىقنى كۈندە بىر نۆۋەت، ھەر نۆۋەتتە توغرىسىغا كۈچەپ 100 قېتىمدىن ئالدى - ئارقى سۈركەپ ئۇۋۇلاپ بەرسە، بوۋاسىرغا مەنپەئەت قىلىدۇ.

بىلىنى توغرىسىغا سۈركەپ ئۇۋۇلاپ بەرسە، بوۋاسىردىن خالاس بولۇر

تۆتكە تاش چۈشۈشنى ئۆزى داۋالاش

ئالامەتلىرى: تۆتكە تاش چۈشۈش

داۋالاش ئۇسۇللىرى:

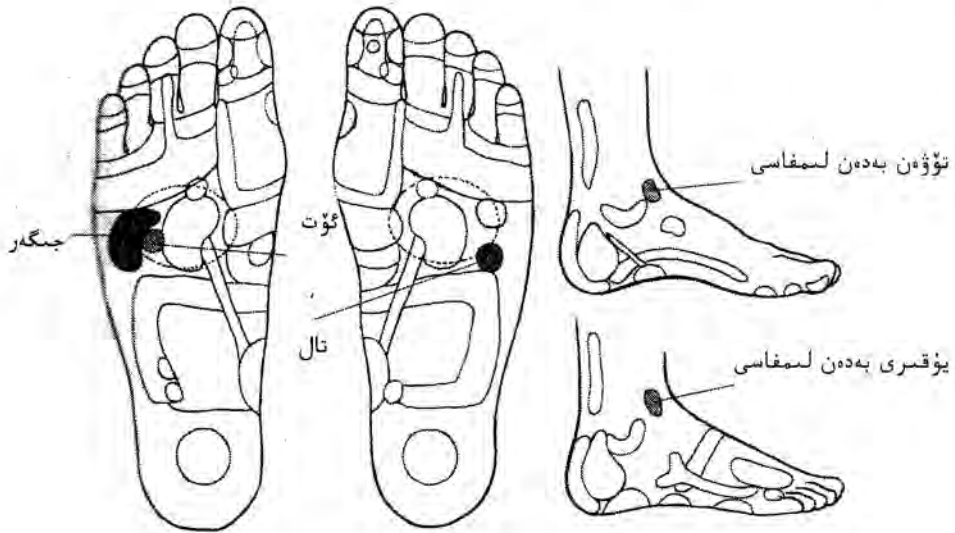
1. پۇتتىكى ھېپوفىز (مېگە ئاستى بېزى)، تال، يۇقىرى ۋە تۆۋەن بەدەن لىمفاسى، شۇنداقلا ئوڭ پۇتتىكى جىگەر ۋە ئوت رېفلىكس رايونلىرىنى كۈندە 20 مىنۇتتىن نۇقتىلىق ئۇۋۇلاپ بېرىش.
2. پۇتتىكى ئوت رېفلىكس رايونىغا يۈنەن بەيياۋنى چاپلاش.
3. يۈنەن بەيياۋنىڭ بوۋشەنزىسىنى (保險子) كۈندە بىر دانىدىن 20 كۈن يېيىش.
4. قۇلاتتىكى ئوت رېفلىكس رايونىغا قارىمۇق ئۇرۇقىنى چاپلاش.
5. يارماقگۈل (金錢草) نى دەملەپ ئىچىپ بېرىش.

مەن تونۇيدىغان بىر بىمارنىڭ ئۆتىدە تاش بار ئىدى، كېسىلى قوزغالغاندا، ئاغرىق دەستىدىن تىپىرلاپ كېتەتتى، ئۆيىدىكىلەر ھەر قانچە تىت - تىت بولسىمۇ، ئاغرىق ئۈچۈن ھېچنېمە قىلىپ بېرەلمەيتتى. بۇ بىمارنىڭ ئۆيى باشقا ئۆلكىدە بولغاچقا، بۇنى داۋالاشنىڭ بىر يۈرۈش ئۇسۇللىرىنى بىمارنىڭ قىزى ۋە كۈيۈتوغلىغا ئۆگىتىپ قويدۇم.

ئالدى بىلەن ھېپوفىز رايونىنى ئۇۋۇلاپ، ئاندىن سول پۇتتىكى تال

رېفلىپكس رايونىنى، ئۇنىڭدىن كېيىن يۇقىرى - تۆۋەن بەدەن لىمفاسى ۋە ئوڭ پۈتتىكى جىگەر - ئۆت رېفلىپكس رايونىنى كۈندە 20 مىنۇتتىن ئۇۋۇلاش كېرەك. بۇ ئۇسۇل بەك ئاددىي، ئادەتتىكىدەك سىيرىپ، مۇجۇپ ئۇۋۇلاپ بارسە بولىدۇ. ئاخىرىدا، پۈتتىكى ئۆت رېفلىپكس رايونىغا يۈننەن بەيياۋ چاپلاپ قويسا بولىدۇ.

مەن يەنە بىمارغا ئۆيگە قايتقاندىن كېيىن، يۈننەن بەيياۋنىڭ بوشەنزىسىنى كۈندە بىر تالدىن ئۇدا 20 كۈن يېيىشكە بۇيرىدىم. ئۆتنىڭ مەسىلىسىنى يۇقىرىقى ئۇسۇللار ئارقىلىق ھەل قىلغىلى بولىدۇ، لېكىن ئۆتكە چۈشكەن تاشنىڭ دىيامېتىرى 0.6 سانتىمېتىر ئەتراپىدا بولسا، ئۇۋۇلاشتىن ھەزەر ئەيلەش كېرەك. چۈنكى ئۆتنىڭ غول نەيچىسىنىڭ ئىچكى دىيامېتىرى تەخمىنەن 0.5 سانتىمېتىر بولۇپ، داۋاملىق ئۇۋۇلغاندا ئۆتنىكى تاش غول نەيچىگە چۈشۈپ، نەيچىنى توسۇۋالىدۇ. شۇڭا ئۇۋۇلاشتىن بۇرۇن، B تىپلىق تەكشۈرۈش ئاپپاراتىدا تەكشۈرۈپ، ئۆتنىكى تاشنىڭ دىيامېتىرى 0.3 - 0.4 سانتىمېتىر ۋە ئۇنىڭدىن كىچىك بولغاندا، ئاندىن ئۇۋۇلسا بولىدۇ. ئۆتكە چۈشكىنى قۇمدەك تاشلار بولسا، مۇناسىۋەتلىك رېفلىپكس رايونلىرىنى ئۇۋۇلاش بىلەن بىرگە، يارماقگۈلنى دەملەپ ئىچىپ بېرىش كېرەك.

يۇقىرىقى رېفلىپكس رايونلىرىنى نۇقتىلىق ھالدا ئۇۋۇلاش ۋە ئۆت رېفلىپكس رايونىغا يۈننەن بەيياۋنى چاپلاش كېرەك

ئۆتكە تاش چۈشۈشكە قارىتا ھازىرقى تېببىي ئىلىمنىڭ قارىشى ئوپپراتسىيە قىلىشتىن ئىبارەت. ئوپپراتسىيە بۇنى يىلتىزىدىن ساقايتالمايدۇ، لېكىن رېفلىكسىلىق داۋالاش بولسا ئۆتنىڭ ئۆزۈكىدىن ساقىيىش ئىقتىدارىنى قوزغىتىدۇ. پەقەت ئۆتنىڭ يوللىرى راۋان بولسلا، ئۆتنىڭ ئىچىدە بىر نەرسە يىغىلىپ قالمايدۇ. بۇ خۇددى ئۆينى قەرەللىك تازىلاپ تۇرسا، ئۆيدە ئومۇچۈك تورى ۋە چاڭ - توزانلار بولماي پاكىز تۇرغاندەك بىر ئىش. ئۆتنى «تازىلاش» نىڭ ئۇسۇللىرى يەنە پۈت چىلاش، ئۆت ۋە جىگەر پەللىلىرىنى ئۇرۇپ بېرىش قاتارلىقلارنىمۇ ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ. قۇلاقتىكى ئۆت رېفلىكس رايونغا قارىمۇق ئۇرۇقى چاپلىسا، ئۆتنىڭ ئىقتىدارىنى ئۈزۈكسىز قوزغىتىدۇ. بۇ ئۇسۇللارنى ئەلۋەتتە ئۆتتىكى تاشنىڭ دىيامېتىرى 0.6 سانتىمېتىرغا يەتكەندە قوللانماسلىق كېرەك.

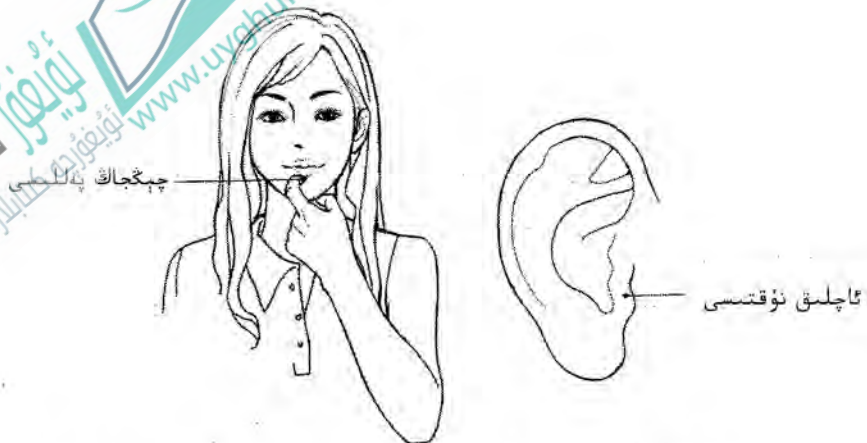
ئورۇقلارنىڭ بەدەندىكى ئۈچ ئەگگۈشتەر ئورنى

ئالامەتلىرى: سەمىپ كېتىش

داۋالاش ئۇسۇللىرى:

1. تاماقتىن ئاۋۋال، چېڭجاڭ پەللىسى (承浆穴) بىلەن قۇلاقتىكى ئاچلىق نۇقتىسىنىڭ ھەربىرىنى 36 قېتىمدىن ئۇقۇپ بېرىش.
2. قالقانبەز رېفلىكس رايونى، گۇڭسۇن پەللىسى (公孙穴) ۋە دادۇن پەللىلىرىنى (大敦穴) ئۇۋۇلاپ بېرىش.
3. قۇلاقتىكى تۆۋەن بۇرجەك، تال، ئاشقازان ۋە جىگەر رېفلىكس رايونلىرىنى ئۇقۇپ ئۇۋۇلاش.
4. دۈمبىدىكى ئۆپكە، جىگەر، تال پەللىلىرى ۋە قورساقتىكى داخېڭ (大横)، تىەنشۇ (天枢)، جۇڭۋەن (中脘)، گۈەنيۈن (关元) پەللىلىرىگە تەڭلا لوڭقا قويۇش، كۈندە 20 مىنۇتتىن.

ئورۇقلارنى ھەققىدە مۇنداق ئىككى ئىشنى ئېسىڭىزدە چىڭ تۇتۇڭ: بىرىنچىدىن ئېغىزنى ئوبدان تىزگىنلەڭ، ئامراق نەرسىڭىزنى كۆرسىتىڭىزلا، ئاشپاقلىق قىلىپ يەۋەرمەڭ، «بۈگۈن راسا يەۋىلىنىپ، ئەتە ئورۇقلايمەن» دېگەننىڭ پايدىسى يوق، يېمەكلىك مۇۋاپىق بولسۇن. ئىككىنچىدىن قارىغۇلارچە ئورۇقلاشقا ئۇرۇنماڭ، بولۇپمۇ قىزلار ئۆزىڭىزنى بەك سېمىز دەپ قاراپ، زىيادە ئورۇقلاشنى ئويلىماڭ.

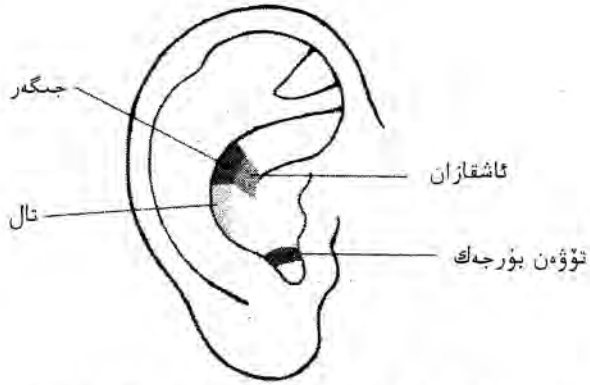
چېڭجاڭ پەللىسى ۋە ئاجلىق نۇقتىسىنى ئوقۇپ، ئېغىزىڭىزنى تىزگىنلەڭ

ئېغىزىنى تىزگىنلەش ئۈچۈن بىر ياخشى ئۇسۇل بار، يەنى قۇلاقنىڭ يېنىدا بىر ئاجلىق نۇقتىسى بار، قورسىقىڭىز بەك ئېچىپ كەتكەندە، شۇ ئورۇننى ئوقۇپ قويسىڭىز، قورسىقىڭىز ئۈنچىلىك ئېچىپ كەتكەندەك ھېس قىلمايسىز. يەنە چېڭجاڭ پەللىسىنىڭمۇ شۇنداقراق رولى بار، كۈندە تاماقتىن بۇرۇن ھەر بىرىنى 36 قېتىمدىن ئوقۇپ قويسىڭىز بولىدۇ.

بىر قىز ماڭا ئورۇقلىسام دەپ تېلېفون قىلىپتۇ، سورسام بويى 1 مېتىر 70 سانتىمېتىر، ئېغىرلىقى 56 كىلوگرام كېلىدىكەن. مەن ئۇنىڭغا: «بەدىنىڭىز ئۆلچەمدىن تېخى 9 كىلوگرام يەڭگىلىكەنغۇ، يەنە نېمىشقا ئورۇقلايسىز» دېدىم.

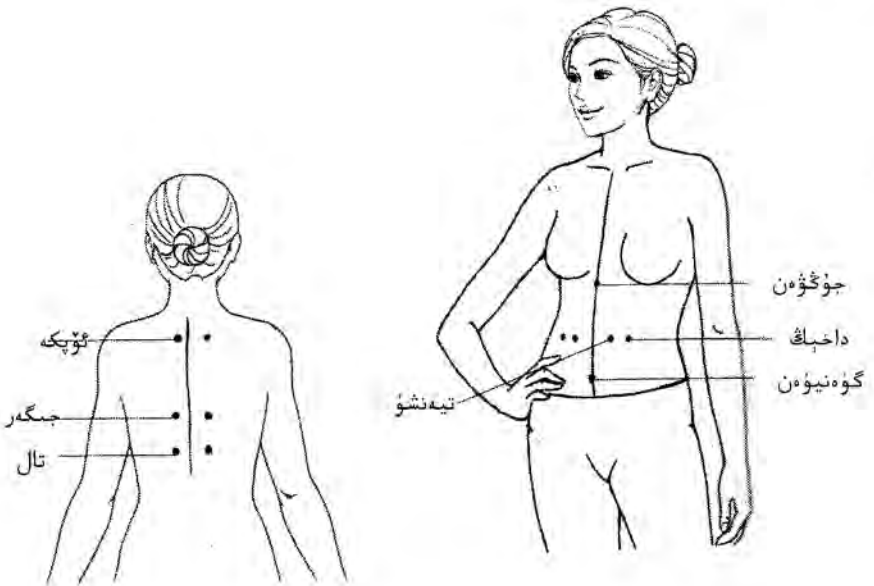
مېنىڭچە، مەيلى ئەر ياكى ئايال بولسۇن، بەك ئورۇق بولۇش ياخشى ئەمەس. تەكىتلەيدىغان نۇقتا شۇكى، پۈتتىكى قالدانبەز رېفلىپكس رايونى ئورۇقلاشتىكى ئەڭ ئاساسلىق رايون ھېسابلىنىدۇ. چۈنكى بەدەن شەكلى ۋە ئېغىرلىقىنى تەڭشەشتە، ئالدى بىلەن ئىچكى ئاجراتمىنى تەڭشەش كېرەك. پۈتتىكى ئىچكى يېنىغا جايلاشقان گۇڭسۇن پەللىسى (公孙穴) بىلەن پۈتتىكى باش بارماق تىرىنى يېنىدىكى دادۇن پەللىسىمۇ (大敦穴) ئورۇقلاشتىكى ياخشى ئورۇنلاردۇر. مانا مۇشۇ ئۈچى ئورۇقلاشتىكى ئۈچ ئەڭگۈشتەر ئورۇن دەپ ئاتىلىدۇ، بۇ ئەڭگۈشتەرلەردىن ئۈنۈملۈك پايدىلانسىڭىز بولىدۇ.

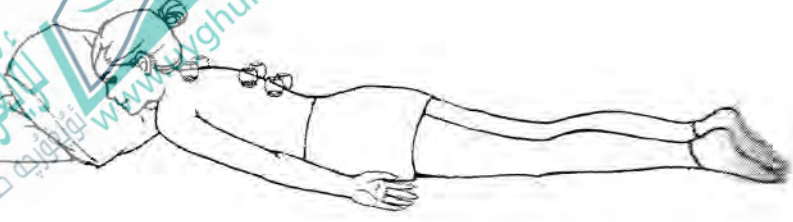
قۇلاقنى تۆۋەن بۇرجەك، تال، ئاشقازان ۋە جىگەر رېفلىپكس رايونلىرىنى ئوقۇپ باسسىڭىزمۇ بولىدۇ.

قۇلاقتىكى بۇ ئورۇنلار قوللىرىنى كۆتۈرۈپلا تۇتالايدىغان «شىپالىق دورىلار» ھېسابلىنىدۇ.

لوڭقا قويۇپ بەدەن شەكلىنى ساقلاشنىڭمۇ ئۈنۈمى خېلى ياخشى. دۈمبىدىكى ئۆپكە، جىگەر، تال پەللىلىرى، شۇنداقلا داخېڭ (大横)، تىەنشۇ (天穴)، جۇڭۋەن (中脘)، گۈەنيۈەن (关元) پەللىلىرىگە كۈندە 20 مىنۇتتىن تەڭلا لوڭقا قويسا بولىدۇ. ئەگەر قاپارتما ئۆرلەپ كەتسە، كېلەر قېتىم 5 - 6 مىنۇتلا قويۇش كېرەك.

دائىم لوڭقا قويۇپ بەرسىڭىز، زىلۋا بەدەنگە ئېرىشىسىز

يوغان قورساقنى يوقىتىش ئۇسۇلى

ئالامەتلىرى: يوغان قورساق، سېمىز بىلەك ۋە بوغماق قورساق قاتارلىق سېمىزلىك ئالامەتلىرى داۋالاش ئۇسۇللىرى:

بەلنى كۈندە 50 قېتىم ئايلاندۇرۇپ بېرىش؛ رەۋەن (大黃粉) (تۆڭگىقۇلاق) تالقىنىنى قورساققا كۈندە 200 قېتىمدىن سۈركەپ بېرىش؛ قورساققا بەش تال سىزىق سىزىپ، كۈندە شۇ سىزىقنى بويلاپ 5 نۆۋەت چىمىدىپ بېرىش.

ئوتتۇرا ياشتىكى كۆپىنچە گەرلەر يوغان قورساق بولۇپ قالىدۇ، بۇنى يەنە سامان قورساق ياكى پىۋا قورساقمۇ دەپ قويمىز. بۇ ئاساسلىقى مايلارنىڭ قورساق قىسمىغا يىغىلىۋالغانلىقتىن بولىدۇ. يىغىلغان بۇ مايلار يەنە قول، پۇت ۋە ساغرا تەرەپلەرگە يامراپ بارىدۇ.

قىرىقتىن ئاشقانلار كۆرۈشكەندە، ئەل ئاغىنىسىغا «قورساقنىڭ كىچىكلەپ قاپتۇ جۇمۇ» دەپ قويۇشىدۇ. بۇنداق يوغان قورساق ئەمەلىيەتتە ئۈچەي مېتابولىزمنىڭ تەڭپۇڭسىزلىنىشى ياكى ئىچكى ئاجراتمىلارنىڭ قالايمىقانلىشىشىدىن كېلىپ چىقىدۇ، يەنە كېلىپ، ئۇزۇن ۋاقىت ئولتۇرۇپ، مايلارنىڭ قورساققا يىغىلىپ قېلىشىدىن ھاسىل بولغان سېمىزلىك ھېسابلىنىدۇ.

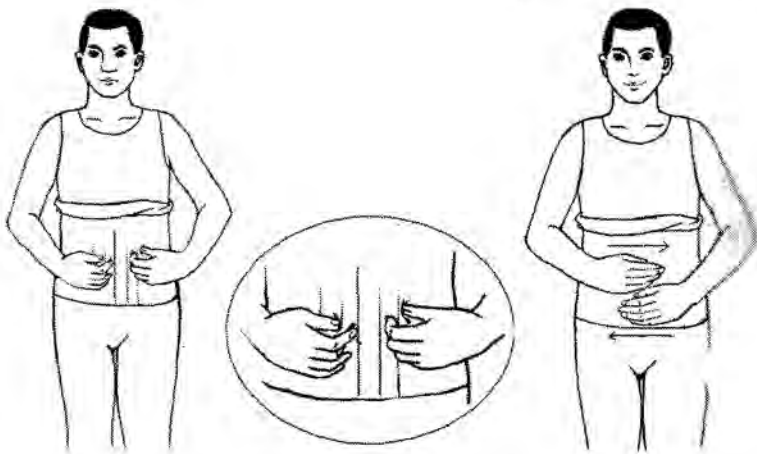
يوغان قورساقلار پۈتمىدىكى قالىقانىبەز رېغلىكسىلىق رايونىنى نۇقتىلىق ئۇۋۇلاپ بەرسە، ئىچكى ئاجراتمىلارنى ئىلگىرى سۈرۈپلا قالماي، يەنە يۈرەك ۋە يۈرەك مۇسكۇلىنى تەڭشەيدۇ. بۇنىڭدىن باشقا، كۈندە بەلنى ئايلاندۇرۇپ بەرسە ھەمدە بەل ئايلاندۇرۇشنى كۈندىن - كۈنگە جىقلاسا بولىدۇ.

بەزىلەرنىڭ يۇقىرىقى بىلىكى سەمرىپ، كېيىنەك يەڭدەك بولۇپ قالىدۇ. بۇنىڭغا كۈندە قولىنى تىتىرىتىپ بەرسە ئۈنۈمنى كۆرىدۇ. چۈشتىن بۇرۇن 10

منۇت، چۈشتىن كېيىن 10 منۇت تىترىتىپ، يەنە سىلكىپ بەرسە بولىدۇ. نۇرغۇن كىشىلەر مەندىن ئورۇقلاش ئۇسۇللىرىنى سورىشىدۇ، مەن ئۇلارغا: «ھەممىنى سىلەرگە دەپ بەردىم، شۇنى ئىزچىل ئىشلىيەلسەڭلەر ئاندىن ئۈنۈمنى كۆرىسىلەر» دەيمەن. نۇرغۇن كىشىلەر ئىزچىل داۋاملاشتۇرالمىغان ياكى بەزى ئىشلارغا رىئايە قىلمىغانلىقى ئۈچۈن، ئۈنۈمنى كۆرەلمەيدۇ. مەسىلەن: ئېغىزنى تىزگىنلىمەي كۆپ يەۋالسا، ئۆزىنى باشقۇرالمىسا، ھەر قانچە ئېسىل ئۇسۇللارمۇ ئەسقاتمايدۇ.

قىزىمنىڭ بىر نەۋرە ئۇكىسىنىڭ ئېغىرلىقى 150 كىلوگرام كېلەتتى، مەن ئۇنى بىر مەزگىل داۋاملاشتۇرغاندىن كېيىن، بەدەن ئېغىرلىقى روشەن يەڭگىللىدى، لېكىن ئۆيىگە قايتىپ بارغاندىن كېيىن، بولۇشىغا يەپ - ئىچىپ، قايتىدىن سەمرىپ كەتتى. بىر كۈنى بىر قانچىمىز تەڭ تاماق يېگەنتۇق، قارىسام ئۇ بىر مۇنچە كاۋاپنى ئېلىپ، سىيرىپ - سىيرىپ دېگۈدەك يېگىلى تۇردى، سۈرئەتمۇ ئىنتايىن تېز، بۇنداق يېگىلى تۇرسا سەمرىمەي نېمىش قىلىدۇ، بۇنىڭغا ھەر قانچە ئۇستا تېۋىپ بولسىمۇ ئامال قىلالمايدۇ.

يەنە بەزىلەر بوغماق قورساق بولۇپ قالىدۇ، بۇنىڭغا قارىتا قورساقنى سىيرىپ ئۇۋۇلاپ بېرىش كېرەك. ئۇۋۇلغاندا ئازراق رەۋان تالقىنى سۈركەپ، دورىنىڭ تېرىدىن سىڭىپ ئۆتۈش رولىدىن پايدىلىنىپ، تەرەتنى ئىلگىرى سۈرسىمۇ بولىدۇ. ئەگەر رەۋان بولمىسا، بۇنىڭ ئورنىغا مۇچنى ئىشلەتسە، مايلارنىڭ كۆيۈشىنى ئىلگىرى سۈرگىلى بولىدۇ.

كۈندە قورساقنى توغرىسىغا سىيلاپ، تىك ھالەتتە چىمدىپ بەرسە، بوغان قورساق يوقايدۇ

لېكىن ھۆسن تۈزەش ئورۇنلىرىغا بېرىپ ئورۇنلىشىشنى تەۋسىيە قىلمايمەن، چۈنكى ئۇلار ئىشلەتكەن يىڭنە بىلەن ئورۇنلىشىش ئۇسۇلى ئەمەلىيەتتە بەدەندىكى سۈنى ئازلىتىپ، تاماق يېگۈزمەيدىغان داۋالاشتۇر. بۇنىڭدا تولا سىيىپ، بەدەندىكى بىر قىسىم سۇلار سىرتقا چىقىپ كېتىدۇ، ئەمەلىيەتتە بۇ بەدەنگە بولغان يېڭىچە بىر خىل زەخم ھېسابلىنىدۇ. قورساقنى ئورۇنلىتىشتا، قورساققا تىك ھالەتتە سىزىق سىزىپ، ھەر بىر سىزىقنىڭ ئارىلىقىنى ئىككى بارماقچىلىك قالدۇرۇش، ئاندىن ھەر بىر سىزىقنى بويلاپ تۆۋەنگە قارىتا چىمدىپ بېرىش كېرەك. كۈنلەر سەۋرىنىڭ تېگى ئالتۇن دەيدۇ، شۇڭا بۇنى سەۋرچانلىق بىلەن ئىزچىل داۋاملاشتۇرۇپ بەرسىڭىز، قورسىقىڭىز چوقۇم ئىچىگە چۈشۈپ، تۈپتۈز ھالەتكە كېلىدۇ.

يەتتىنچى باب يۈرەك ۋە ئۆپكە ئىقتىدارىنى ئاشۇرۇش ئۇسۇللىرى

يۈرەك ۋە ئۆپكەنى ئاسراش

ئالامەتلىرى: ئىچى ئىتىلداش، مەيدىسى چىڭقىلىش، دېمى سىقىلىش، قورسىقى كۆپۈشۈش، ئىشتىھاسزلىنىش.

داۋالاش ئۇسۇللىرى:

1. ئۆيىڭىزدىكى بىرسى ئىككى قولىنى سۈركەپ قىزىتىپ، ئوڭ قولىنى دۈمبىڭىزنىڭ ئوتتۇرىسىغا، سول قولىنى مەيدىڭىزدىكى شەنجۇڭ (膻中) پەللىسىگە قويۇپ، دۈمبە تەرەپتىكى قولىنى مىدىراتماي، سول قول بىلەن شەنجۇڭ پەللىسىنى ئوڭغا 100 قېتىم، ئاندىن تەنۈرگە 100 قېتىم يەڭگىل ئۇۋۇلاپ بەرسە بولىدۇ.

2. كۈندە چۈشتە سائەت بىر ئەتراپىدا، قولڭىزدىكى چوڭ بېلىق ئورنىنى 81 قېتىم ئۇۋۇلاپ بېرىش. (چوڭ بېلىق دېڭىنى ئالساق تەرەپتىكى باش بارماقنىڭ ئاستىدىكى لوق گۆش ئورنىنى كۆرسىتىدۇ، كىچىك بېلىق بولسا چىمچىلاق تەرەپتىكى بېغىشقا يېقىن لوق گۆش ئورنىنى كۆرسىتىدۇ - تەرجىماندىن.)

3. كۈندە 200 قېتىم چاۋاك چېلىش، چاۋاكنىڭ سانى ۋە كۈچىنى بەدەننىڭ ئەھۋالىغا قاراپ ئاشۇرسا بولىدۇ.

مەلۇم نەشرىياتىڭىمۇ مۇھەررىرى بىر كۈنى مېنىڭ ماقالەم توغرىلىق سۆزلەشكىلى كەلدى. بىردەم پاراڭلاشقاندىن كېيىن، ئۇنىڭ كۆزلىرى بىر خىل بولۇپ، دىققىتىنى يىغالمىدى، بىردەم - بىردەم مەيدىسى ۋە قورسىقىنى تۇتۇپ قالاتتى. مەن ئۇنىڭدىن نېمە بولغانلىقىنى سورىسام: «يېقىندا ئالدىراش بولۇپ، تۈزۈك دەم ئالالمىغان ئوخشايمەن، دائىم يۈرىكىم ۋە قورسىقىمدا بىر نەرسە تۇرۇپ قالغاندەك، ئىچىم سىقىلىدۇ» دەپ جاۋاب بەردى. مەن ئۇنىڭغا: «ماقالىنىڭ گېپىنى قويۇپ تۇرۇپ، ئالدى بىلەن سىزنىڭ يۈرىكىڭىزگە داۋا قىلاي، ئاندىن كۆتۈرەڭگۈ ھالەتتە مەن بىلەن پاراڭلىشىڭ» دېدىم.

«يۈرەك داۋاسى» نى مۇنداق قىلدۇ

كۆز ئەينىكىنى ئالغۇزۇۋېتىپ، مۇھەررىر ئورۇندۇقتا ئولتۇرغۇزۇم، كۆزىنى يۇمۇپ، بېلىنى تىكلەپ، ئۆزىنى ئەركىن قويۇۋېتىپ ئولتۇرەي. ئاندىن سول قولۇمنى ئۇنىڭ دۈمبىسىنىڭ ئوتتۇرىسىغا، ئوڭ قولۇمنى شەنجۇڭ (中) (تۆش) پەللىسىگە قويدۇم، ئۇنىڭدىن كېيىن دۈمبىسىدىكى قولۇمنى مىدىراتماي، ئالدىغا قويغان قولۇمدا سائەت ئىستىرىلكىسىنىڭ ئوڭ يۆنىلىشى بويىچە 100 قېتىم، ئاندىن تەتۈر يۆنىلىشى بويىچە 100 قېتىم يەڭگىل ئۇۋۇلىدىم.

ئۇۋۇلاپ بولغاندىن كېيىن، ئۇ: «بۇرنۇم ئېچىلىپ كەتكەندەك، كۆزلىرىم ئېخىمۇ روشەن كۆرىدىغاندەك ھېس قىلىۋاتىمەن، روھىي كەيپىياتى ساز دېگەن گەپنىڭ مەنىسىنى ھازىر چۈشەنگەندەك بولدۇم» دېدى. مەن ئۇنىڭغا: «سىز بۇ تۆشنىڭ ئورنىنى يۈرەكنىڭ ئىشىكى دەپ بىلىشىڭىز بولىدۇ، ئىچىڭىز سىقىلسا، تاماق يېيەلمىشىڭىز، مۇشۇ ئورۇننى بىردەم ئۇۋۇلاپ بەرسىڭىز، يۈرەك

شەنجۇڭ پەللىسىدىن يۈرەكنى داۋالاش ئۇسۇلى

ۋە مەيدىلىرىڭىز راھەت بولۇپ قالىدۇ» دېدىم.

بۇ ئۇسۇل ئارقىلىق يۈرەكنى ئەتراپلىق ئاسرىغىلى بولىدۇ، بەدەندىكى قۇۋۋەت يوللىرىمۇ ئېچىلىپ، ئادەم دەرھاللا رەھەتلىنىپ قالىدۇ. شەنجۇڭ پەللىسى قۇۋۋەت يوللىرىنىڭ ئىشىكى بولۇپ، ئۇنى غىدىقلىسا يۈرەك جىگەر، تال، ئۆپكە ۋە بۆرەكلەرنىڭ يولىنى ئاچىدۇ. مۇشۇ ئەزالارنىڭ قۇۋۋەت يوللىرى ئېچىلغاندىلا، ئادەمنىڭ روھىي كەيپىياتى كۆتۈرەڭگۈ بولىدۇ.

ئەمەلىيەتتە بۇ كۆكرەك ۋە قورساقنىڭ ئاساسىي ساغلاملىق ئۇسۇلى بولۇپ، كۆكرەك ۋە قورساق قىسمى بىئارام بولغاندا، ئائىلىڭىزدىكىلەرنىڭ خالغان بىرسى مۇشۇنداق ئۇۋۇلاپ قويسا، دەماللىققا يەڭگىلەپ قالىسىز.

بۇ ئۇسۇلنىڭ ئۇۋۇلاش سانى ئەزالارنىڭ ئەھۋالىغا قاراپ ئوخشىمايدۇ. يۈرەك بىئارام بولسا شەنجۇڭ پەللىسىنى سائەت ئىستىرىلكىسى ئوڭ يۆنىلىشى بويىچە 100 قېتىم، ئاندىن تەتۈرسىگە 100 قېتىم يەڭگىل ئۇۋۇلايدۇ؛ تال ۋە ئاشقازان بىئارام بولسا، ئوڭ يۆنىلىش بويىچە 800 قېتىم، تەتۈر يۆنىلىش بويىچە 800 قېتىم ئۇۋۇلسا بولىدۇ.

چوڭ بېلىقنى ئۇۋۇلسا، يۈرەك سالامەت بولۇر

يۈرەك ئىقتىدارىڭىز ياخشى بولمىسا، يەنە بىر ئۇسۇل بار: سول قولىڭىزنى يۈرەك بىلەن تەڭ ھالەتتە كۆتۈرۈپ، ئوڭ قولىڭىزنىڭ باشمالتىقى بىلەن سول قولىڭىزنىڭ چوڭ بېلىق مۇسكۇلىنى ئوڭ يۆنىلىش بويىچە 81 قېتىم ئۇۋۇلاڭ.

سول قولىڭىزنى يۈرەك بىلەن تەڭ ئورۇندا كۆتۈرۈپ، ئالغاننىڭ چوڭ بېلىق ئورنىنى ئۇۋۇلاڭ

ئۇۋۇلاش يەڭگىل بولسۇن، بەك كۈچەپ كەتمەك، قوللىڭىزنى توغرىسىغا تۈز تۇتىشىڭىزلا بولىدۇ، ئۆرە تۇرۇشنىڭ ھاجىتى يوق، ئولتۇرۇپ ئىشلىشىڭىزمۇ بولىدۇ. بۇ ئۇسۇلنى مۇمكىنقەدەر چۈش سائەت بىرلەر دەرىجىسىگە، مەنەمۇ بىمارلارنىڭ يۈرەك ئەھۋالىنى تەڭشىگەندە، ئىمكانقەدەر مۇشۇ ۋاقىتتا ئۇۋۇلايمەن.

مەيلى ئۆزىڭىز ئۇۋۇلاڭ ياكى باشقىلار ئۇۋۇلاپ قويسۇن، چوقۇم ئەستايىدىل ۋە كۆڭۈل قويۇپ ئۇۋۇلاڭ. قوللىڭىزنىڭ نەرى ئاغرىسا، يۈرىكىڭىزنىڭ ئاغرىقىمۇ دەل شۇ يەردە، شۇ يەرنى ئۇۋۇلاڭ.

نۇرغۇن كىشىلەر بۇ ئۇسۇلنىڭ ئۈنۈملۈك ئىكەنلىكىنى ئىنكاس قىلدى. مېنىڭچە بۇ ئۇسۇلنى ھەر بىر كىشىگە، ھەر بىر ئائىلىگە كېڭەيتىش كېرەك. شۇنداق بولغاندا، بىر ئائىلە كىشىلىرى بىر - بىرىگە ئەمەلىي مېھرى - مۇھەببەت ئاتا قىلىپ، ئائىلە ئىناقلىقىنى كۈچەيتكىلى بولىدۇ.

كۈندە چاۋاك چالسا، يۈرەك كۈچلۈك بولۇر

بەزىلەر يۈرەك رېتىمى سەللا بىنورمال سوقۇپ قالسا، يۈرىكىمدىن مەسىلە كۆرۈلدى دەپ ئەنسىرەپ، دوختۇرخانىغا چاپىدۇ، بۇنىڭغا بەلكىم نۇرغۇن پۇل خەجلەپ، تۈزۈك ئۈنۈمنى كۆرەلمەيدۇ.

يۈرەكتىكى ئۈنچىلىك بىنورماللىق ھېچ گەپ ئەمەس، پەقەت ئادەتتىكى ۋاقىتلاردا ئۆزىنى ياخشى ئاسراپ بەرسە، چوڭ چاتاق چىقمايدۇ. بەش يىل بۇرۇن، مېنىڭمۇ يۈرەك رېتىمىم بىنورمال ئىدى، باش بارماقنىڭ تۇۋىدە كۆپلىگەن سۆسۈن سىزىقچىلار، يەنە تېخى تاجسىمان ئارتېرىيەلىك يۈرەك كېسىلىنىڭ سىزىقچىلىرى پەيدا بولۇپ قالغان ئىدى. بىر قېتىم ئىدارىدىكى پائالىيەتتە شار پۇۋلەش ئويۇنى بولدى، مەن ئۆزۈمنى باسالماي، ھەر نەپەستە بىردىن شارنى پۇۋلەپ توشقۇزدۇم، دەسلەپتە ھېچقانداق بولمىدىم، لېكىن بىردەمدىن كېيىن بىئارام بولۇشقا باشلىدىم، يۈرەك رېتىمىم قالايمىقانلاشتى، يۈرىكىم سالدى. بۇلار تاجسىمان يۈرەك كېسىلىدىمۇ كۆرۈلىدىغان ئالامەتلەر ئىدى. شۇنىڭدىن كېيىن، مەن كۈندە 300 قېتىمدىن چاۋاك چېلىپ بەردىم. دەسلەپتە ئاغرىدى، ئاندىن ئالقاندا پېرىقچىلار كۆرۈلدى. بۇلار بىلەن كارىم بولماي، چاۋاكنىڭ سانى ۋە كۈچىنى ئازلاتتىم، ئاندىن بۇلارنى تەدرىجىي جىقلاتتىم. ئەڭ ئاخىرىدا قولۇمدىكى سۆسۈن سىزىقچىلارمۇ يوقاپ كەتتى.

ئۆپكە ئىقتىدارى ناچار كىشىلەر دەسلەپتە چاۋاك چالغاندا بارغانسېرى

بىئارام بولىدۇ، لېكىن بۇ خىل بىئاراملىق ئەمەلىيەتتە بەدەننىڭ تەبىئىي قوغداش ئىقتىدارىدىن بولىدۇ. مەن چاۋاكنى دەسلەپتە 200 قېتىمدىن باشلايمەن، ئاندىن تەدرىجىي ھالدا 800 گە، ھەتتا 1000 غا يەتكۈزۈمەن. لېكىن سىز بۇ دائىرىدە چەكلىنىپ قالماڭ. دەسلەپتە 200 قېتىم چاۋاك چالماسلىقىڭىز مۇمكىن، بۇ چاغدا يۈرەك رېتىمىڭىزدىمۇ ئۆزگىرىش بولىدۇ، چاۋاكنى قانچىلىك چالالىسىڭىز شۇنچىلىك چېلىڭ، لېكىن كۈندە داۋاملاشتۇرۇڭ، شۇندىلا ئۈنۈمنى كۆرىسىز.

سول قولنىڭ چوڭ بېلىق ئورنىنى سىقىش ھەم جىددىي قۇتقۇزۇش ھەم ساقلىق ساقلاش ئۇسۇلىدۇر

يۈرەك رېتىمى نورمال ياكى دېمى سىقىلغاندا، تۆۋەندىكى سول قولنىڭ چوڭ بېلىق ئورنىنى چىڭ بېسىشتەك جىددىي قۇتقۇزۇش ئۇسۇلىنى قوللانسا بولىدۇ. بۇنىڭدا توققۇز قېتىم بېسىلىدۇ، ئادەتتە 3 - 5 قېتىمدىلا بىمار تەرلەيدۇ ياكى ئىسسىغاندەك ھېس قىلىدۇ، توققۇز قېتىم سىققاندىن كېيىن، كۆڭلى بىردىنلا راھەت بولۇپ قالىدۇ.

كاناي ياللۇغى، كانايچە ياللۇغى ۋە زىققە بىمارلىرىنىڭ ئائىلىدە كۈتۈنۈش ئۇسۇللىرى

كېسەللىكلەر: كاناي ياللۇغى، كانايچە ياللۇغى ۋە زىققە قاتارلىق نەپەس يولى كېسەللىكلىرى ئالامەتلىرى: دىماغ پۈتۈلۈش، بەلغەم كۆپ بولۇش، تولا يۆتلىش، يۆتەلنىڭ ئاۋازى بەك چوڭقۇر بولۇش، ئېغىر يۆتەلگەندە ئىككى بىقىنى ئاغرىش؛ دائىم زۇكامداش، ئىچى قېتىش (قەۋزىيەت)

داۋلاش ئۇسۇللىرى:

1. پۈتتىكى كۆكرەك لىمفاسى، ئوت، قىزىلتۇڭگەچ، كىلاچە، ئۆپكە، بۆرەك، تال ۋە ئاشقازان رېفلىكسىلىق رايونلىرىنى كۈندە 10 مىنۇتتىن سىرىپ ئۇۋۇلاپ بېرىش.
  2. ئىككى قۇلاقتىكى جىگەر، چوڭ ئۈچەي ۋە ئۆپكە رېفلىكسىلىق رايونلىرىغا ھەر بىرى 3 مىنۇت ئۈچۈن 100 - 60 قېتىمغىچە مۇجۇپ بېرىش.
  3. كۈندە جېشى (解溪) پەللىسىنى ئوڭغا 36 قېتىم، تەتۈرگە 24 قېتىمدىن ئۇۋۇلاپ بېرىش (جېشى پەللىسى پۈتتىكى ئالدى تەرەپ ئىگىلىگەن جايدىكى پەللە ئورنىنى كۆرسىتىدۇ - تەرجىماندىن).
  4. كۈندە 2 - 3 نۆۋەت كۆكرەك كېرىش ھەرىكىتىنى ئىشلەش، مۇرىنى 30 قېتىمدىن كېرىش، كەم دېگەندە بىر قېتىم 2 مىنۇتتىن قورساق ئارقىلىق نەپەس ئېلىش.
- دىققەت: يۇقىرىقى ئۇسۇللارنى ئۆزىنىڭ ئەمەلىي ئەھۋالىغا ئاساسان، تاللاپ ئىشلىسە بولىدۇ، ئۆزىگە ماس كەلگىنى ئەڭ ياخشىسى.

نەپەس سىستېمىسى ناچار كىشىلەرنىڭ رېفلىكسىلىق رايونلىرىدىكى ئالامەتلەر پۈتتىكى ئوتتۇرا بارمىقىنىڭ 3 / 2 قىسىم تۆۋەن تەرىپى كانايچىنىڭ رېفلىكسىلىق رايونى، ئۇنىڭ ئاستىدىكى كەڭ رايون بولسا ئۆپكەنىڭ رېفلىكسى رايونىدۇر، بۇ ئورۇنلار ئارقىلىق زىققە (دەم سىقىش) غا دىياگنوز قويغىلى ۋە ئۇنى داۋالىغىلى بولىدۇ. نەپەس سىستېمىسى ناچار كىشىلەرنىڭ، بولۇپمۇ زىققە بىمارلىرىنىڭ پۈتتىكى بۇ ئىككى ئورۇننى تۇتساق، ئادەتتە نورمال كىشىلەرنىڭكىدەك سىيلىق بولمايدۇ، بەلكى قۇمدەك ياكى مونەكتەك ئوڭغۇل - دوڭغۇل نەرسىلەر قولغا ئۇرۇلىدۇ، سىزىقچىلارمۇ قېلىنلاپ كېتىدۇ، بۇنداق كىشىلەرنىڭ ئاسانلا نەپەس قېقىلىپ كېتىدۇ، ئاق بەلغەم تۈكۈرىدۇ. پەقەت شۇ رېفلىكسىلىق رايونلىرىدىكى ئوڭغۇل - دوڭغۇل نەرسىلەرنى يوقاتقاندىلا، نەپەس ئېلىشىمۇ راۋانلىشىدۇ.

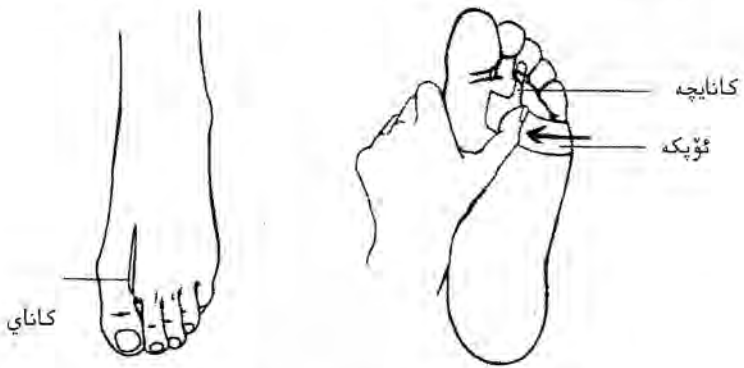
بۇ خىل كىشىلەرنىڭ پۈتتىكى ئاستىدىكى رېفلىكسى رايونلىرىنىڭ تېرىسى قېلىن ۋە قاتتىقلىشىپ قالغاندىن سىرت، قۇلاقتىكى ئۆپكە رېفلىكسىلىق رايونىدىكى تېرىسىمۇ ئاقىرىپ قالغان بولۇشى مۇمكىن.

جۇڭگىيى تېبابىتىنىڭ نەزىرىيەسىگە ئاساسلانغاندا، ئۆپكە بىلەن چوڭ ئۈچەي بىر - بىرىگە مۇناسىۋەتلىك بولۇپ، ئۆپكەسى ياخشى ئەمەس كىشىلەرنىڭ تەرىتىدىمۇ مەسىلە كۆرۈلىدۇ، بوغماق ئۈچىمۇ ئانچە راھەت تاپمايدۇ. تاپاندىكى يۇقىرىلىغۇچى بوغماق ئۈچەي ۋە تۆۋەنلىگۈچى بوغماق ئۈچەيلەرنىڭ رېفلىكسىلىق رايونلىرىنى تەكشۈرىدىغان بولساق، قولغا چوقۇم رېزىنىگىدەك يۇمشاق جىسىم

ئۇرۇلىدۇ. چۈنكى ئۇزۇن مەزگىل قەۋزىيەت ياكى ئىچى سۈرۈش سەۋەبلىك، نۇرغۇن مەينەت نەرسىلەر يىغىلىپ قالغاچقا، ئۆپكەگە زور زەخمىم ئېلىپ كېلىدۇ، ھاۋانىڭ بولغىنىشى بىلەن كىشىلەرنىڭ ئىممۇنىتېت كۈچىنىڭ ئومۇميۈزلۈك تۆۋەنلىشى قوشۇلۇپ، زىققە (دەم سىقىلىش) كېسىلى بارلىققا كېلىدۇ.

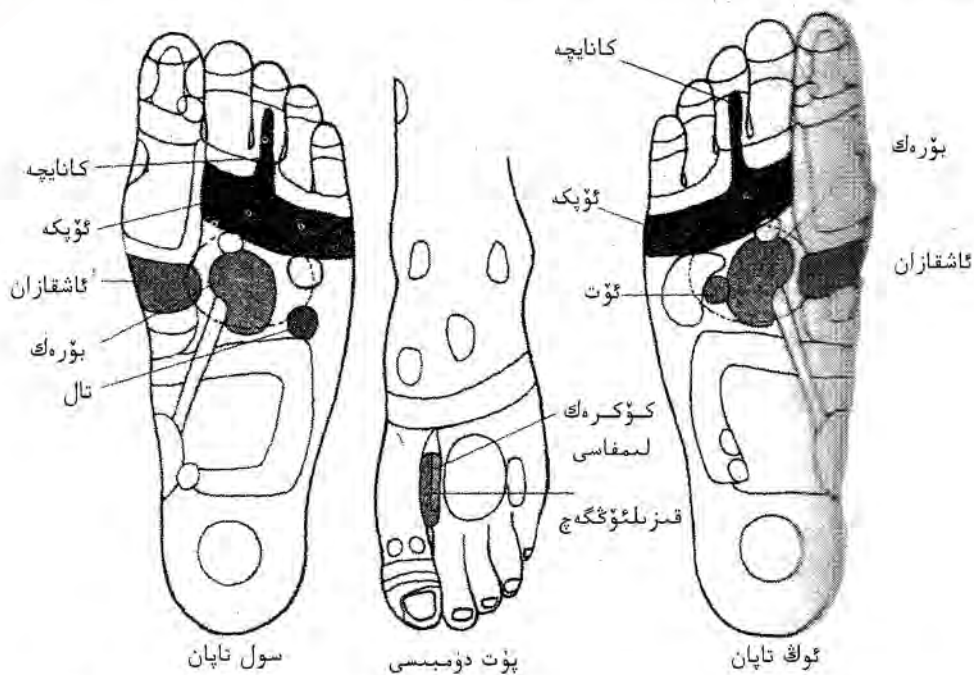
ئۈنۈپرسال رېفلىكس داۋالاش ئارقىلىق نەپەس يولى كېسەللىكلىرىنى ساقايتىش مەن بۇرۇن نۇرغۇن زىققە بىمارلىرىنى داۋالىغان ئىدىم، بۇلارنىڭ ئىچىدىكى بىرسى دوختۇرخانا باشلىقىنىڭ ئايالى بولۇپ، زىققە بولغىلى 20 - 30 يىل بوپتۇ، كۈندە ئېفېدىرىن 麻黄素 (چاكانىدىن ياسالغان دورا) نى پۈركۈش ئارقىلىق نەپەس ئالدىكەن، لېكىن بۇ دورىنى ئۇزۇن مەزگىل پۈركۈپ، مەلۇم چەككە كەلگەندە كار قىلماس بولۇپ قالدىكەن، ئاخىرىدا ئامالسىز نەپەسلەندۈرۈش ئۈسكۈنىسى ئارقىلىق نەپەسلىنىدىغان ئەھۋالغا چۈشۈپ قاپتۇ. مەن ئۇنىڭ پۈتمىدىكى كاناي، كانايچە ۋە ئۆپكە رېفلىكس رايونلىرىنى نۇقتىلىق ئۇۋۇلاپ داۋالىدىم.

مەن ئۇ بىمارغا ئۆيگە قايتقاندىن كېيىن، تاپان تەرەپتىكى ئۆپكە رېفلىكس رايونلىرىنىڭ ھەربىرىنى 100 قېتىمدىن قىرغۇچ بىلەن قىرىپ بېرىشنى تاپىلىدىم. ئوتتۇرا پۈت بارماقتىكى كانايچە رېفلىكس رايونىنى قىرغاندا، ئارتىلدۇرۇپ كېلىپ ئۈستىگە قارىتا قىرىش كېرەك، كانايچە ۋە ئۆپكە رېفلىكسلىق رايونلىرىنى ئۇۋۇلاپ ئېچىۋەتكەندىن كېيىن، پۈتنىڭ چوڭ بارمىقى بىلەن ئىككىنچى بارمىقىنىڭ ئارىسىدىكى كۆكرەك لىمفا، قىزىلئۆڭگەچ ۋە كاناي رېفلىكسلىق رايونلىرىنى بىر تۇتاش ئۇۋۇلاپ بېرىش كېرەك. شۇنداق

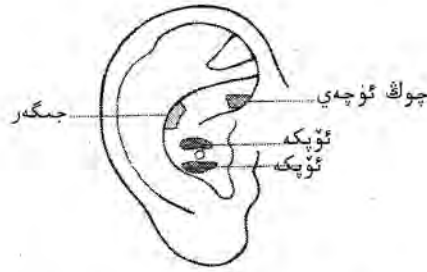
بۇ ئۈچ رېفلىكسلىق رايونى نەپەس يولىنى تەڭشەيدۇ

قىلغاندا، نەپەس سىستېمىسى ئەڭ ياخشى داۋاغا ئېرىشكەن بولىدۇ. ئەگەر ئۆپكەننىڭ ئىسسىقى ئېشىپ قەۋزىيەت بولسا، بۆرەك رېفلىكسىلىق رايونىنىمۇ تەڭ ئۇۋۇلاپ، ئۆپكەننىڭ ئىسسىقىنى ياندۇرۇش كېرەك. ئەگەر ئۆپكە ئاجىز بولۇپ، چوڭ تەرەت شەكىلسىز چىقسا، ئۆپكە رېفلىكسىلىق رايونىنى ئۇۋۇلاش بىلەن بىرگە، يەنە تال ۋە ئاشقازان رېفلىكسىلىق رايونىنىمۇ ئۇۋۇلاپ، ئۆپكەنى «ئوزۇقلاندۇرۇش» كېرەك.

ئاندىن كېيىن، مەن ئۇنىڭ قۇلقىدىكى جىگەر، چوڭ ئۈچەي ۋە ئۆپكە رېفلىكسىلىق رايونلىرىغا قارىمۇق ئۇرۇقنى (王不留行粉) چاپلاپ قويدۇم. شۇنداق قىلىپ، بىمارنىڭ پۇت ۋە قۇلقىدىكى نەپەس سىستېمىسى رېفلىكسىلىق رايونى، شۇنداقلا شۇنىڭغا مۇناسىۋەتلىك تال ۋە ئاشقازان رېفلىكسىلىق رايونلىرىغا قارىتا ئومۇميۈزلۈك داۋالاش ئېلىپ بارغان بولدۇم. مەن بىر كۈن مۇشۇنداق داۋالغاندىن كېيىن، بىمار دورا پۈركىمەيمۇ ئۇخلىيالىدى. بېشىمى ئاغرىمىدى.

يەنە بىر ئۇسۇل شۇكى، بەلغەم يوقىتىش، يۆتەل توختىتىش ۋە دەمنى راۋانلاشتۇرۇش رولىغا ئىگە بولغان چېشى (解溪) پەللىسىنى بېسىپ ئۇۋۇلاپ بەرسىمۇ بولىدۇ. بۇ پەللىنى بەش تادۇ تەڭداش چېكىش ئۇسۇلى ئارقىلىق ئوڭغا

36 قېتىم، تەتۈرگە 24 قېتىم ئۇۋۇلاپ بەرسە، ئۈنۈمى تېخىمۇ ياخشى بولىدۇ. مەن يەنە بۇ بىمارنىڭ قولىقىدىكى جىگەر، چوڭ ئۈچەي، ئۆپكە رېفلىكس رايونلىرىغا قارىمۇق ئۇرۇقىنى چىلاپ (王不留行粉) كۈندە ئۈچ قېتىم، ھەر قېتىمدا 60 - 100 قېتىمغىچە ئۇۋۇلاپ بەردىم. مۇشۇنداق قىلىپ بەرگەندە، چوڭ ئۈچەينىڭ لۆمىلىدىشى تېزلىشىپ، تەرەت ھەيدەشكە، شۇنداقلا ئۆپكەنىڭ تەبىئىي ساقىيىش ئىقتىدارىنى قوزغاشقا پايدىلىق.

بىر مەزگىل ئۆتكەندىن كېيىن، بۇ بىمار ماڭا تېلېفون قىلىپ مۇنداق دېدى: «بۇرۇن يېرىم كېچىگىچە ئۇخلىيالماي تىك ئولتۇراتتىم، نەپىسىم يېتىشمەيتتى، ئوكسىگېن خالىتىسى بولمىسا ئۇخلىيالمايتتىم. لېكىن ھازىر ياخشى، كۈندە كەچتە بېشىمنى قىڭغاي تىساملا ئۇخلايمەن، ئۇيقۇمۇ ياخشى، بۇنىڭدىن كۆڭلۈمۈمۇ زور تەسەللى تېپىپ قالدى.»

كېيىن بۇ بىمار كۈندە مەن كۆرسەتكەن ئۇسۇل بويىچە ئىش كۆردى، ھازىر 50 ياشقا كىرەي دەپ قالغان بولسىمۇ، ئۆپكەسى ئىزچىل ياخشى. بۇ ئۇسۇل ئۆپكەدىن سىرت، ھەر قانداق زۇكامغا مەنپەئەت قىلىدۇ. پەقەت پۈتتىكى ئۆپكە رېفلىكسلىق رايونى بىلەن قۇلاقتىكى ئۆپكە ۋە كاناي رېفلىكسلىق رايونلىرىنى ئۇۋۇلاپ بەرسە، زۇكامغا قارىتا ياخشى ئۈنۈملەرگە ئېرىشكىلى بولىدۇ.

قورساقتىن نەپەسلىنىپ، كۆكرەكنى كېرىپ بېرىش ئارقىلىق، ئۆپكەنىڭ ئىممۇنىتېت كۈچى ئاشۇرۇش

ھازىر نەپەس سىستېمىسى كېسەللىكلىرى كۆپىيىپ كېتىپ بارىدۇ، بۇ ئاساسلىقى ھەرىكەتنىڭ ئازلىقى ۋە نامۇۋاپىق ھەرىكەتلەر بىلەن مۇناسىۋەتلىك. كۆپىنچە كىشىلەر 50 نەچچە ياشتا پېنسىيەگە چىقىۋاتىدۇ، ئۇلار سالامەتلىكىدىن مەسىلە كۆرۈلگەندىلا، ئاندىن ھەرىكەت قىلىشنى ئېسىگە ئالىدۇ، لېكىن ھەرىكەتنىڭ مىقدارى ۋە مۇۋاپىق دەرىجىسىگە ئەھمىيەت

بەرمەي، باشقىلار نېمە قىلسا شۇنى دوراپ قىلىپ باقىدۇ.
نەپەس سىستېمىسىنى چېنىقتۇرۇشنىڭ ئۇسۇللىرى كۆپ، لېكىن بۇ يەردە
كۆپچىلىككە ئاددىي ۋە ئۈنۈملۈك بولغان ئىككى خىلنى تونۇشتۇرماقچىمەن.
بۇلار: قورساقتىن نەپەسلىنىش بىلەن كۆكرەك ۋە دۈمبە كېرىشتىن ئىبارەت.
قۇرساقتىن نەپەسلىنىش: نەپەس سىستېمىسى بىلەن يۈرەك سىستېمىسىنىڭ
مۇناسىۋىتى ئىنتايىن زىچ. بىز ئادەتتە «يۈرەك - ئۆپكە بىر تۇتاش» دەپ قويايمىز،
نۇرغۇن ياشانغانلار يۈرەك - ئۆپكە زەئىپلىكىدىن ھاياتىدىن ئايرىلىۋاتىدۇ، بۇ
كېسەل ئەتىگەن سائەت 4:00 - 5:00 لەردە ئاسان قوزغىلىدىغانلىقى ئۈچۈن،
ھەمىشە قۇتقۇزۇش ئۈنۈم بەرمەي قالىدۇ. شۇڭا ياشانغانلار چوقۇم يۈرەك ۋە
ئۆپكەسىنى ئاسراشقا ئەھمىيەت بېرىشى كېرەك.

يۈرەك - ئۆپكەسى ناچار كىشىلەر كۈندە قورساقتىن نەپەسلىنىشنى مەشىق
قىلىپ بېرىش كېرەك.

بۇ خىل نەپەسلىنىشتە، نەپەس ئالغاندا قورساق ئىچىگە كىرىدۇ، ئۆپكە
كېڭىيىپ تولىدۇ، نەپەس چىقارغاندا قورساق كۆپۈپ، ئۆپكە قۇرۇقىلىدۇ. بۇ
ئارقىلىق قورساق مۇسكۇلىنى چېنىقتۇرۇش بىلەن بىرگە، ئۆپكەنىڭ نەپەس
سىغىمچانلىقىنى ئاشۇرغىلى بولىدۇ.

قورساقتىن نەپەسلىنىشنى تۇنجى مەشىق قىلغاندا، نەپەس ئېلىپ بولۇپ سەل
توختۇۋېلىپ، ئىچىدە ئۈچىنى سانساش، ئاندىن دەمنى ئاستا - ئاستا چىقىرىش
كېرەك.

مەن ھازىر كۈندە ئورنىدىن تۇرغاندا ۋە ئۇخلاشنىڭ ئالدىدا مەشىق
قىلىمەن، بەدىنىمنى ئەرەك قىلىۋەتكەندىن كېيىن، 7 - 8 مىنۇت مەشىق
قىلىمەن، ئۈنۈمى بەك ياخشى.

كۆكرەك ۋە مۇرە كېرىش: ھازىر كومپيۇتېر ئالدىدا ئولتۇرۇپ ئىشلەيدىغانلار
كۆپ، ئۇلار ھەمىشە ئېگىشكەن ھالدا باش چۆكۈرۈپ ئىشلەيدۇ، بۇنداق قىلسا
ئۆپكەگە بولغان بېسىم بەك ئېغىر بولۇپ كېتىدۇ. شۇڭا بۇ خىل كىشىلەر دائىم
كۆكرەك كېرىش ھەرىكىتىنى ئىشلەپ بەرسە، ئۆپكە ئىقتىدارىنى
نورماللاشتۇرۇپلا قالماي، يەنە گۈزەل بەدەن شەكلىگە ئىگە قىلىدۇ.

ياشانغانلار كۈندە كۆكرەك كېرىشكە ۋاقىت چىقىرىشى كېرەك، بىر سائەت
ئولتۇرغاندىن كېيىن، چوقۇم مۇرىنى كەينىگە 30 قېتىم قايرىپ بېرىشنى
ئېسىگە ئېلىشى كېرەك. بۇ خىل كىچىككىنە ھەرىكەتكە سەل قارىماڭ، بۇنى
كۈندە نەچچە قېتىم قىلىپ بەرسە، ئۆپكە قۇۋۋەتلەش دورىلىرىنى يېگەندىنمۇ

ئوتتۇرا بارماقنى سىيلاپ، قان بېسىمنى تەڭشەش ئۇسۇلى

ئالامەتلىرى: قان بېسىم تۆۋەن بولۇش

داۋالاش ئۇسۇللىرى:

1. بۆرەك ئۈستى بېزى رېفلىكسىلىق رايونىنى 8 - 10 قېتىم بېسىپ ئۇۋۇلاپ قويسا، قان بېسىم تېزلا ئۆرلەيدۇ.
2. باشمالتاق ۋە ئوتتۇرا بارماق بىلەن يەنە بىر ئوتتۇرا بارماقنىڭ ئىككى تەرەپنى تۇتۇپ، بارماق تۈۋىدىن ئۇچىغا قارىتا ئاستا سىيرىش، بۇ جەرياندا ئالقانى ئۈستىگە قارىتىپ تۇرۇش. ئەزلەر ئاۋۋال سول قولىنى، ئاياللار ئاۋۋال ئوڭ قولىنى سىيرىش، ھەرىس بارماقنى 81 قېتىمدىن سىيرىپ بېرىش.

رېفلىكسى ئورۇنلىرىنى ئىمكانقەدەر قورال ياكى ئەسۋاب بىلەن ئۇۋۇلاڭ

نۇرغۇن دوستلار رېفلىكسىلىق داۋالاشنىڭ ئۈنۈمىنى كۆردى ھەم ماڭا ئىنكاسمۇ قىلدى. لېكىن رېفلىكسىلىق رايونلىرىنى بەك ئۇزاق ئۇۋۇلماستىن كېرەك، ئون نەچچە مىنۇت بولسىلا كۇپايە. يەنە نۇرغۇن كىشىلەر رېفلىكسىلىق ئورۇنلىرىنى قولى بىلەن بىۋاسىتە ئۇۋۇلايدۇ، بۇنداق قىلىش ياخشى ئەمەس، ئەڭ ياخشىسى بىرەر قورال ياكى ئەسۋاب بىلەن ئۇۋۇلغان ئەۋزەل، چۈنكى باشمالتاقتا چوڭ مېڭە رېفلىكسىلىق رايونى جايلاشقان بولغاچقا، دائىم باشمالتاقتا بەدەن ئۇۋۇلسا، چوڭ مېڭىنىڭ بېسىمى ئاسانلا ئېشىپ كېتىپ، ئەكسىچە قان بېسىمىغا تەسىر يەتكۈزىدۇ. شۇڭا قاشتېشى ياكى تاش يىڭىندىن ياسالغان ئۇۋۇلاش كالتىكى قاتارلىقلار بىلەن ئۇۋۇلسا، ئۈنۈمى بىر قەدەر ياخشى بولىدۇ.

ئوتتۇرا بارماقنىڭ تۈۋىدىن ئۇچىغا قارىتا سىيلىسا، قان بېسىمىنى چۈشۈرىدۇ

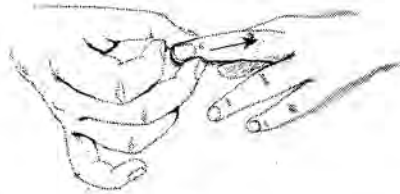
يۇقىرى قان بېسىمغا قارىغاندا، تۆۋەن قان بېسىمىنى تەڭشەشكە بىر قەدەر ئوڭاي. مەسىلەن: پۈتتىكى بۆرەك ئۈستى بېزى رېفلىكسىلىق رايونىنىڭ قان بېسىمىنى ئاشۇرۇش رولى بار، ئادەتتە 8 - 10 قېتىم ئۇۋۇلاپ قويسا، قان بېسىم ناھايىتى تېزلا ئۆرلەيدۇ. ئەلۋەتتە بۇ ئۇسۇل جىددىي ئەھۋاللاردا ئىشلىتىلىدۇ، ئەگەر قان بېسىمى ئۇزاق مەزگىل تۇراقلىق قىلماقچى بولسىڭىز، تۆۋەندىكى ئۇسۇلنى قوللىنىڭ:

قان بېسىمىنى ئۆرلىتىش بىلەن چۈشۈرۈشنىڭ پەقەت سىيلاش يۆنىلىشىلا

ئوخشىمايدۇ خالاس. باشمالىق ۋە ئوتتۇرا بارماق بىلەن يەنە بىر قولىنىڭ ئوتتۇرا بارمىقىنىڭ ئىككى تەرىپىنى بارماق تۈۋىدىن بارماق ئۇچىغا قارىتا سىيلىسا، قان بېسىمىنى ئۆزلىتىدۇ، ئەرلەر ئاۋۋال سول قول بارمىقىنى، ئاياللار ئاۋۋال ئوڭ قول بارمىقىنى ئالماقنى ئۈستىگە قاراتقان ھالەتتە ھەر بىر ئوتتۇرا

قان بېسىمى تۆۋەنلەر ئالماقنى ئۈستىگە قىلغان ھالەتتە ئوتتۇرا بارماقنىڭ تۈۋىدىن ئۇچىغا قارىتا سىيلاپ بېرىدۇ

قان بېسىمى يۇقىرىلار ئالماقنى ئۈستىگە قىلغان ھالەتتە ئوتتۇرا بارماقنىڭ ئۇچىدىن تۈۋىگە قارىتا سىيلاپ بېرىدۇ

بارماقنى 81 قېتىمدىن سىيلاپ بەرسە بولىدۇ.

مېنىڭ قان بېسىمىم ئىزەلدىن تۆۋەن. چوڭ بالامغا ھامىلىدار بولغاندا، تامىقىم ئىنتايىن ئاز بولغاچقا، ئوزۇقلۇق يېتىشمەي قان بېسىمىم تېخىمۇ تۆۋەنلەپ كەتكەن ئىدى. بۇنداق ۋاقىتتا، يېمەك - ئىچمەككە ئەھمىيەت بېرىشتىن سىرت، يەنە كۈندە ئوتتۇرا بارماقنى سىيلاپ بېرىش كېرەك. نۇرغۇن دورا يەپ ساقىيالمىغان ياشانغانلار مۇشۇ ئۇسۇل ئارقىلىق ساقىيەپ كەتتى.

ئۆتكۈر ۋە سوزۇلما يۇتقۇنچاق ياللۇغىنى ئائىلىدە داۋالاش ئۇسۇلى

ئۆتكۈر يۇتقۇنچاق ياللۇغىنىڭ ئالامەتلىرى: يۇتقۇنچاق قۇرغاقلىشىش، كۆيۈشۈش، يېمەكلىكنى يۇتقاندا ئاغرىق سېزىمى ئېغىرلاش. قوشۇمچە يەنە بەدەن بىئارام بولۇش، بوغۇملار سىرتقى ئاغرىش، باش ئاغرىش، ئىشتىھاسىزلىنىش، ھەتتا ئوخشىمىغان دەرىجىدە قىزىتىش.

سوزۇلما يۇتقۇنچاق ياللۇغىنىڭ ئالامەتلىرى: كېكەردىكى قىزىرىپ ئىشىش، قۇرۇق يۇتۇلۇپ بەلگەم كەلمەسلىك، ئېغىزلىرىنىڭ ئاۋازى يۇتۇش، يۇتقۇنچاقنىڭ ئاغرىق سېزىمى يېنىك، لېكىن گېلىدا بىر نەرسە تۇرۇپ قالغاندەك ۋە قۇرغاققەك ھېس قىلىش، كېكەردەك قىچىشىش، كۆيۈشۈش. بەدەن ئالامەتلىرى روشەن ئەمەس، لېكىن تولا گەپ قىلغاندا، چارچىغاندا، سوغۇق ئۆتكەندە ۋە ھاراق -

تاماکا ئىستېمال قىلغاندىن كېيىن ئالامەتلەر ئېغىرلىشىدۇ .

داۋالاش ئۇسۇللىرى:

1. پۇتنى يېرىم سائەت چىلغاندىن كېيىن، پۇتتىكى كېكرەك، كاناي، كانايچە ۋە ئۆپكە رېفلىكس رايونلىرىنى 10 مىنۇت سىرىپ ئۇۋۇلاش .
2. قۇلاقتىكى قۇلاق، بۇرۇن ۋە كېكرەك رېفلىكس رايونلىرىدىكى ئاغرىق نۇقتىلىرىغا قارىمۇق ئۇرۇقى (王不留行粉) چاپلاپ، ئاندىن 30 قېتىم مۇجۇپ بېرىش .
3. ھەسەلگە چىلغان قارىتۇرۇك ئېتىدىن كۈندە بىر دانە شۇمۇپ بېرىش .
4. نېلۇپەر يىلتىزى تالقىنىنىڭ قويۇق شەرىپى بىلەن يۈننەن بەيياۋنى (云南白药) ئارىلاشتۇرۇپ، ئاستا - ئاستا يۇتۇش، بوينى چۆرگۈلۈتۈپ، كېكرەكنىڭ ھەممە يېرىگە يۇتۇرۇپ بولۇپ، ئاندىن يەنە داۋاملىق ئىچىش ھەمدە ئوخشاش ھەرىكەتنى تەكرارلاش . بۇ دورىنى ئىچىپ، يېرىم سائەتكىچە سۇ ئىچمەسلىك .

يۇتقۇنچاق ياللۇغى ئۆتكۈر ۋە سوزۇلما دەپ ئىككىگە ئايرىلىدۇ، ئۆتكۈر يۇتقۇنچاق ياللۇغىنى داۋالاش ئاسان، لېكىن كۆپىنچە كىشىلەر بۇنى تەلتۈكۈس داۋالاتمىغاچقا، ئالدىنقى سوزۇلما خاراكتېرلىك يۇتقۇنچاق ياللۇغىغا ئۆزگىرىپ كېتىدۇ.

يۇتقۇنچاق ياللۇغى ھەمىشە كېكرەك ياللۇغى قاتارلىق باشقا كېسەللىكلەر بىلەن ئارىلىشىپ قوزغىلىدۇ، ئادەتتە ئاچچىق يېمەكلىك يەپ قويسا ياكى تاماكا چەكسە ئاسانلا ئاۋازى پۈتۈپ قالىدۇ.

مەن بىر قانچە چاڭچىلە ئارتىسلىرىنى تونۇيمەن، ئۇلار قولغا چالغۇنى ئېلىپ، ئېغىزىنى ئېچىشىغا ئاۋازى شۇنداق ياڭراق ۋە يېقىملىق چىقىدۇ. لېكىن ئۇلار ئۆزلىرىنى ياخشى ئاسرىمىغاچقا، گەپ قىلغاندا بوغۇزى ئاغرىيدۇ ۋە ياكى بىئارام بولىدۇ.

ئوقۇتقۇچىلار ئارىسىدا يۇتقۇنچاق ياللۇغىغا گىرىپتار بولىدىغانلار ئاز ئەمەس، بۆرىنىڭ چاڭ - تۈزىڭىدىن سىرت، يەنە دائىم كۆپ سۆزلىگەچكە، ئاسانلا يۇتقۇنچاق ياللۇغى بولۇپ قالىدۇ. شۇڭا ئوقۇتقۇچىلارنىڭ گېلىنى ئاسرىشى گىمىتايىن مۇھىمدۇر.

يۇتقۇنچاق ياللۇغىنى رېفلىكسلىق ئۇسۇلدا داۋالاش

چاڭچىلە ئېيتىدىغان بىر دوستۇم تېنەنجىندە قويدىغان بىر قېتىملىق ئويۇنغا مېنى تەكلىپ قىلدى. ئاڭلىساملا ئۇنىڭ ئاۋازى غەلىتە، سورىسام

ئەسلىدە يۇتقۇنچاق ياللۇغى قوزغىلىپ، گەپنىمۇ ئۈزۈك قىلالمايۋېتىپتىكەن. مەن ئۇنىڭدىن: «سەل تۇرۇپ سەھنىگە چىقساڭ قانداق قىلىسەن؟» دېسەم، «ئاڭغىچە سەن داۋالاپ قويماسەن» دېدى. شۇنىڭ بىلەن، دەم ھال ئۇنىڭ ئاباغ، پايپاقلارنى سالدۇرۇپ، پۈتىدىكى كېكرەك، كاناي، كانايچە ۋە ئۇلارنى رېڭلەپ كىسىلىق رايونلىرىنى كۆزىتىپ، شۇ يەرلەرنى 10 مىنۇتتەك ئۇۋۇلاپ سىيرىپ قويۇۋېدىم، نەتىجىدە ئۇنىڭ سەھنىدىكى ئاۋازى شۇنداق ياڭراق چىقتى. سەھنىدىن چۈشكەندىن كېيىن، ئۇنىڭ پۈتىنى يەنە 10 نەچچە مىنۇت ئۇۋۇلاپ، داۋالاشنى پۇختىلىدىم. ئۇنىڭ قۇلىقىدىكى بۇرۇن ۋە كېكرەك رېڭلەپ كىسىلىق رايونى ئەتراپىدىن ئىنتايىن ئاغرىيدىغان بىر نۇقتىنى تېپىۋېلىپ، شۇ يەرنى 7 - 8 مىنۇت ئوقۇپ ئۇۋۇلاپ بەردەم، ئاندىن قۇلىقىغا قارىمۇق ئۇرۇقىنى چاپلاپ قويدۇم ھەمدە ئۇنىڭغا بىكار ۋاقتىدا قارىمۇق ئۇرۇقىنى مۇجۇپ تۇرۇشنى تاپىلىدىم.

ھازىر ئۇ قۇلىقىدىكى رېڭلەپ كىسىلىق رايونلىرىنى دائىم مۇجۇپ بېرىدىغان ئادەتنى يېتىلدۈرۈپتۇ، يەنە ۋاقتى بولسا پۈتىلىرىنى ئۆزى ئۇۋۇلاپ بېرىدىكەن. ئۇ ھازىر سەھنىدە ئىنتايىن جانلىق بولۇپ، زور ئالقىشلارغا ئېرىشمەكتە.

ھەسەلگە چىلانغان قارىئورۇك ئارقىلىق يۇتقۇنچاق ياللۇغىنى داۋالاش

دۇكاندىن ئازراق قارىئورۇك سېتىۋېلىپ، پاكىز ھۆل لۆڭگىگە ئوراپ قويىسىڭىز، قارىئورۇكنىڭ ئېتى كۆپىشىدۇ، ئۇرۇقىنى ئېلىۋەتسىڭىز، ساپ ئېتى قالىدۇ، ئاندىن ئۇنى ھەسەلگە يەتتە كۈن چىلاپ قويغاندىن كېيىن، ئىستېمال قىلىسىڭىز بولىدۇ.

بۇ رېتسېپ يۇتقۇنچاق ياللۇغى بارلار، كېكرەدىكى قۇرغاقلىشىدىغانلار ۋە ئاۋازى پۈتۈپ قالىدىغانلار، بولۇپمۇ گېلى بىئارام بولىدىغانلارغا بەكمۇ مەنپەئەت قىلىدۇ. ئوقۇتقۇچى، ئارتىس ۋە رىياسەتچى قاتارلىق زىيادە كۆپ سۆزلەيدىغان كىشىلەر ھەسەلگە چىلانغان قارىئورۇكنى ئۆپىدە تەييارلاپ قويۇپ، گېلى بىئارام بولغاندا بىر دانە، ئېغىرراق بولغاندا بىر قانچە دانە شۇمۇۋالسا، ئۈنۈمى بەك ياخشى بولىدۇ. لېكىن ئاچ كۆزلۈك قىلىپ كۆپ چىلىۋالماڭ، يەپ بولغاندىن كېيىن قايتا چىلىسىڭىز بولىدۇ.

يۈننەن بەيياۋ (云南白药) بىلەن نېلۇپەر تالقىنى شىرنىسى ئارقىلىق يۇتقۇنچاق ياللۇغىنى داۋالاش

يۈننەن بەيياۋ ھەر قانچە ياخشى بولسىمۇ، ئۇنى تامۇۋاپىق ئىشلەتسە،

ئاقىۋىتى ياخشى بولمايدۇ. مەن تونۇيدىغان بىرەيلەننىڭ يىل بويى يۇتقۇنچاق ياللىغى قوزغىلىدىكەن، ئۇ يۈنەن بەيياۋ بەك پايدا قىلىدىكەن» دېگەن گەپنى ئاڭلىۋېلىپ، يۈنەن بەيياۋنى بىۋاسىتەلا يەپتۇ. ئاقىۋەتتە ئۇنىڭ يۇتقۇنچاق ياللىغى ساقايماقتا يوق، ئەكسىچە كېكىردىكىنى كۆيدۈرۈپ يارا قىلىۋاپتۇ.

سوزۇلما يۇتقۇنچاق ياللىغى بار دوستلارغا ئىسبەتەن، يۈنەن بەيياۋ ھەقىقەتەن بىر نىجات يۇلتۇزى، لېكىن ئۇنى چوقۇم توغرا ئۇسۇلدا ئىستېمال قىلىش كېرەك.

نېلۇپەر يىلتىزى تالقىنى تەڭشىۋېلىپ، ئاندىن ئاز مىقداردا يۈنەن بەيياۋنى سېلىپ ئارىلاشتۇرۇلۇپ، ئاۋۋال بىر يۈتۈم ئېغىزغا ئېلىپ، باشنى تۆۋەن قىلىپ ئاستا - ئاستا يۇتۇلۇپ، ئاندىن يانچە بولۇپ، بويىنىڭنى ئالدىرماي چۆرگۈلىتىپ، دورا يۇقى كېكىردەك ئىچىنىڭ ھەممە يېرىگە تولۇق تەگسۇن، بۇنى 2 - 3 قېتىم بولغاندىن كېيىن، يېرىم سائەتكىچە سۇ ئىچمەڭ.

ھازىر نۇرغۇن كىشىلەر قىياملىق دورىلارنى ئىچمەيدۇ، ئىچسىمۇ «غۇرت»لا قىلىپ ئىچىۋېتىپ، ئارقىدىن سۇ ئىچىۋالىدۇ. كېكىردەكنىڭ ئىچكى قىسمىغا چاپلانغان دورىلارنىمۇ تەڭ يۇيۇۋېتىدۇ، بۇنداق بولغاندا دورىنىڭ ئۈنۈمى بولمايدۇ. شۇڭا قىياملىق دورىلارنى ئالدىرماي ئاستا - ئاستا يۇتۇپ، يېرىم سائەتكىچە سۇ ئىچمەسە، ئاندىن ئۈنۈمنى كۆرەلەيدۇ.

بەلغەم كۆپ بولۇش، گېلى قىچىش ۋە قۇرغاقلىشىشنى ئائىلىدە داۋالاش ئۇسۇلى

ئالامەتلىرى: گېلى قىچىش، كۆپ تۈكۈرۈش، بەزىدە قۇرۇق يۆتلىپ بەلغەم بولماسلىق داۋالاش ئۇسۇللىرى:

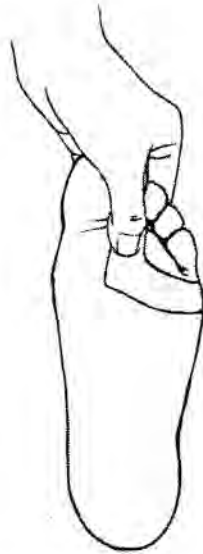
1. پۇتتىكى ئوتتۇرا بارماق يېنىدىكى كانايچە رېفلىكس رايونى، شۇنداقلا ئۆپكە، كاناي ۋە كۆكرەك لىمفاسى رېفلىكس رايونى باشمالتاقتىڭ دۈمبىسى بىلەن 81 قېتىم قىرىپ ئۇۋۇلاپ بېرىش.
2. قۇلاقتىكى كانايچە ۋە ئۆپكە رېفلىكس رايونىدىن ئەڭ ئاغرىدىغان نوقتىنى تېپىپ ئۇۋۇلاش ياكى قارىمۇق ئۇرۇقىنى (王不留行籽) چاپلاش.

مەن تونۇيدىغان بىر كارخانىچىنىڭ بەلغىمى بەك كۆپ، ئۇ تولا تۈكۈرگەچكە ھەمىشە قولىغا قەغەز ئېلىپ يۈرۈپتۇ. ئۇ يا زۇكام ئەمەس، گېلىمۇ ئاغرىمايدۇ، قىچىشمايدۇ ياكى قۇرغاق ئەمەس. ئەمەلىيەتتە، بەلغەمنىڭ كۆپ بولۇشى كانايچە

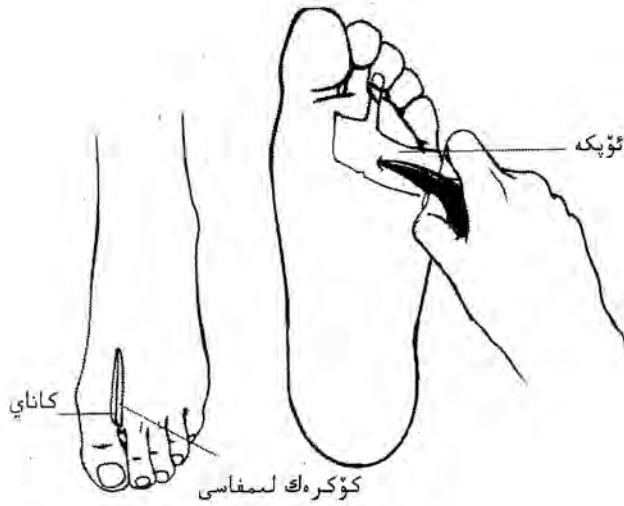
ياللۇغىنىڭ روشەن ئالامىتى بولۇپ ھېسابلىنىدۇ. كانايچە ياللۇغىنىڭ دەسلەپكى ئالامىتىدە كېكرەك قىچىشىدۇ بەزىدە قۇرۇق پۈتلىدۇ، لېكىن بەلغەم يوق، ياكى بەلغەم بار پۈتەل يوق. بۇنداق يىمىرلارنىڭ پۈتۈنىنىڭ ئوتتۇرا بارمىقى يېنىدىكى كانايچە رېفلىكس رايونىدا ئۇششاق قۇمىسمان قولغا ئۇرۇلىدۇ، باسسا بەك ئاغرىيدۇ. بۇنداق كېسەللىككە قارىتا نوقۇل ئۇۋۇلاش ئانچە ئۈنۈم بەرمەيدۇ، بۇنى چوقۇم قىرىپ ئۇۋۇلاش كېرەك. شۇڭا قولنى يانتۇ قىلىپ، باشالتاقنىڭ دۈمبىسى بىلەن خۇددى بېلىق قاسرىقىنى قىرغاندەك تۆۋەنگە قارىتا قىرىش كېرەك.

مەن تونۇيدىغان بىر ئارتىس يۆتىلىپ كەتسە پەقەتلا ياتالمايتتى. ئۇنىڭ بىلەن ئويۇن قويدىغان باشقا ئارتىسلار باشقا ئۆيدە يېتىپمۇ، ئۇنىڭ يۆتمىسى دەستىدىن ئۇخلىيالمىتۇ. مەن ئۇنىڭغا: «پۈتۈڭىزنى ئۇۋۇلاپ قويماي» دېسەم، ئۇ سەل خىجىل بولۇپ قالدى، ئاندىن مەن: «ماڭا بىر پۇرسەت بېرىڭ، مېنىڭ ئۇۋۇلشىمنىڭ ئۈنۈمى بارمۇ - يوق، شۇنى سىناپ باقاي» دېدىم. ئۇ: «بۇ بىر جاھىل خاراكتېرلىك كېسەلگەن، ئابايا تېخى ئوكۇل ئۇردۇرۇپ كەلسەممۇ كار قىلمىدى» دېدى. مەن: «ئەمەس بىز سىناپ كۆرەيلى» دەپ، ئۇنىڭ پۈتۈنى قىرىپ ئۇۋۇلاپ قويدۇم. ئىككىنچى كۈنى قوشنا ياتاقتىكى ئارتىس كېلىپ ماڭا رەھمەت

باشالتاقنىڭ دۈمبىسى بىلەن پۈتۈنىنى كانايچە رېفلىكس رايونىنى قىرىپ بەرسە، نەپەسنى راۋان قىلىدۇ

ئېيتىپ، «ئۈچ كۈندىن بۇيان ئاخشام تېخى خاتىرجەم ئۇخلايتتىمىز» دېدى. مەن شۇ چاغدا ئۇۋۇلاش كالتىكى بىلەن ئۇنىڭ پۇتىدىكى ئۆپكە، كانايچە، كاناي ۋە كۆكرەك لىمفاسى رايونلىرىنى قىرىپ ئۇۋۇلىدىم ھەمدە ئۇنىڭ ئۆزىگە بۇنىڭدىن كېيىن داۋاملىق مۇشۇنداق ئۇۋۇلاپ بېرىشنى تاپىلىدىم. كېيىن ئۇ ئۇۋۇلاشنى ئىزچىل داۋاملاشتۇرۇپتۇ، نەپەس سىستېمىسى راۋانلاشقاندىكىن، يۆتەلمۇ تەبىئىي ھالدا يوقاپ ئۈنۈمى كۆرۈنەرلىك بولپتۇ.

سەككىزىنچى باب جىنسىي ئەزالار سىستېمىسىدىكى كېسەللىكلەرنى داۋالاش

تۇخۇمداننى ئاسراش ئۈچۈن جەۋھەر ياغدا دۈمبە سىيرىش ھاجەتسىز

ھەر قانداق ئىشنىڭ تەبىئىي بولغىنى ياخشى، ئاياللار 35 ياشتىن ئاشقاندىن كېيىن، تۇخۇمداننىڭ ئاجىزلىشىشى نورمال فىزىيولوگىيەلىك ھادىسە ھېسابلىنىدۇ. ئەگەر بۇنى مەجبۇرىي ھالدا ئەسلىگە قايتۇرۇپ كېلىمەن دېسە، بەدەن بۇنىڭغا ماسلىشىشالماي، توكسىن ئاجرىتىپ چىقىرىدۇ، تېرىگە ھۆررەكلەر ئۆرلەيدۇ.

ھازىر نۇرغۇن خانىم - قىزلار ھۆسن تۈزەش ئورۇنلىرىغا بېرىپ، جەۋھەر ياغدا بەدەن ئۇۋۇلتىشىغا ئامراق، مېنىڭچە بۇنداق ئۇسۇل ئارقىلىق تۇخۇمداننى ئاسراش توغرا ئەمەس. مەن تونۇيدىغان بىر خانىم مۇشۇ ئۇسۇلدا ئۈچ ئاي تۇخۇمداننى ئاسراتقاندىن كېيىن تەكشۈرۈتسە، بالىياتقۇ ئۆسمىسى ۋە تۇخۇمدان ئىششىقى بايقىلىپتۇ. ئەلۋەتتە، ھۆسن تۈزەش ئورنىغا بارغانلارنىڭ ھەممىسى مۇشۇنداق كېسەل بولۇپ قالمايدۇ، لېكىن خانىم - قىزلار چوقۇم قارىغۇلارچە ئىش كۆرمەسلىكى كېرەك.

بۇ يەردە، جەۋھەر ياغنى سۈرگەن ۋە سۈرۈلگۈچىلەرنىڭ ھەر ئىككىلىسى ئازدۇر - كۆپتۇر زىيانغا ئۇچرايدۇ. چۈنكى بۇ خىل ماينىڭ تەركىبىدە كۆپ مىقداردا ھورمۇن ۋە باشقا خىمىيەلىك ماددىلار بولغاچقا، بۇلار بەدەنگە كىرىپ، ھەيز قالايمىقانلىشىشتەك بەزى ئالامەتلەرنى كەلتۈرۈپ چىقىرىدۇ.

ھۆسن تۈزەش ئورنى ئاچىدىغان بىر دوستۇم ماڭا مۇنداق دەپ چۈشەندۈردى: پەقەت چاي دەرىخى يېغىلا پۈتۈنلەي ئۆسۈملۈكتىن ئېلىنغان بولۇپ، بەدەنگە زىيان قىلمايدۇ. لېكىن ھەقىقىي ساپ ئۆسۈملۈكتىن ئېلىنغان جەۋھەر ياغ بەك قىممەت، ئادەتتىكى ئادەملەر ئىستېمال قىلالمايدۇ، شۇڭا كۆپىنچە كىشىلەر ناچار سۈپەتلىك جەۋھەر ياغلارنى ئىشلىتىدۇ.

مېنىڭچە، رېفلىكسىلىق داۋالاش ئۇسۇلى نۇرغۇن خانىم - قىزىلارنىڭ ئۆزىنى ئاسراشتىكى ياخشى تاللىشى بولالايدۇ، چۈنكى بۇنىڭ ئەكس تەسىرى يوق ھەمدە ئۈنۈمى تېز ۋە ئۇزۇن.

لېكىن رېفلىكسىلىق داۋالاش ئۇسۇلى ئارقىلىق كۈتۈنگەندە، چوقۇم بەزى تۇرمۇش ئادەتلىرىگە ئەھمىيەت بېرىش كېرەك، بولمىسا تەبىئىي قانۇنىيەت بىلەن قارشى بولۇپ قالىدۇ.

ھازىر نۇرغۇن قىزىلار كىندىكى ۋە يېلى ئوچۇق كىيىملەرنى كېيىشكە ئامراق، بۇنداق بولغاندا، قورساق ۋە بەلدىن ئىبارەت ئىككى مۇھىم ئورۇندىن ئاسانلا سوغۇق كىرىپ، تەدرىجىي ھالدا بەدەنگە تارايىدۇ. ئۇزۇن مەزگىل مۇشۇنداق يۈرگەندە، مەلۇم ئىچكى ئەزالىرىدىن چوقۇم چاتاق چىقىدۇ. قىزىلار مانا مۇشۇنداق گۈزەللىك قوغلىشىمەن دەپ، ئۆزىنىڭ سالامەتلىكىگە كۆيۈنمەيدۇ.

نۇرغۇن قىزىلارنىڭ ھەيزىسى ئاغرىتىپ كېلىدۇ، ئۇلارنىڭ قورسىقى ئاغرىپ ۋاپاساۋاتقاندا، مەن ئۇلارغا: «سىلەر چىرايلىق بولىمىز دەپ، بەدىنىڭلارنى ئاسرايمىسىلەر، ئۆزۈڭلارنى ياخشى كۈتمەيسىلەر، سىلەر تەبىئىي قانۇنىيەتكە مۇشۇنداق قارشى ئىش كۆرسەڭلار، ھەيزە كۆرگەندە ئاغرىماي قالامدۇ؟» دەيمەن.

جىنسىي يول ياللۇغى، داس ياللۇغى ۋە ئاق خۇن غەيرىي بولۇشلارنى داۋالاش ئۇسۇلى

1 - ئالامەتلىرى: (جىنسىي يول) ياللۇغى، داس ياللۇغى، بالياتقۇ بوينى شەلۋەرەش داۋالاش ئۇسۇللىرى: پۇت قىسمىنىڭ جىنسىي يول ۋە بالياتقۇ رېفلىكسى رايونلىرىنى كۈندە ئۇۋۇلاپ بېرىش؛ يۈنەن بەيياۋغا ئلچىق سۇنى قوشۇپ، جىنسىي يول رېفلىكسى رايونىغا ئۇدا 12 سائەت چاپلاش؛ يۈنەن بەيياۋنىڭ تالقىنىنى نەيچە ئارقىلىق جىنسىي يول ئىچىگە پۇۋلەپ كىرگۈزۈش؛ ئۇخلاشتىن ئاۋۋال ئىسسىق تاش يىڭىنى كىچىك قورساققا بېسىپ ئىسسىق ئۆتكۈزۈش؛ قورساقتىكى تېنئۇ (天突) پەللىسىدىن دوۋسۇن سۆڭىكى تۇتاشقان سىزىققىچە يۇقىرىدىن تۆۋەنگە قارىتا سىرىپ ئۇۋۇلاش؛ قۇلاقتىكى ئۈچبۇرجەك ئويماتىنى ئۇۋۇلاپ بېرىش.

2 - ئالامىتى ئاق خۇن بىنورمال بولۇش

داۋالاش ئۇسۇلى: بالياتقۇ، تۇخۇمدان ۋە تۇخۇم نەيچىسى رېفلىكسى رايونلىرىنى ئۇۋۇلاپ

بېرىش.

پۈت قىسىمىدىكى جىنسىي يول رېفلىكسى رايونى ئاغرىسا، داس ۋە بالىياتقۇدا ياللۇغ بولۇشى مۇمكىن

ھازىرقى ئاياللاردا داس ياللۇغى ۋە جىنسىي يول ياللۇغى كۆپ ئۇچرايدۇ، لېكىن دەسلەپكى مەزگىللىرىدە ئۇلار بۇنى سېزەلمەيدۇ.

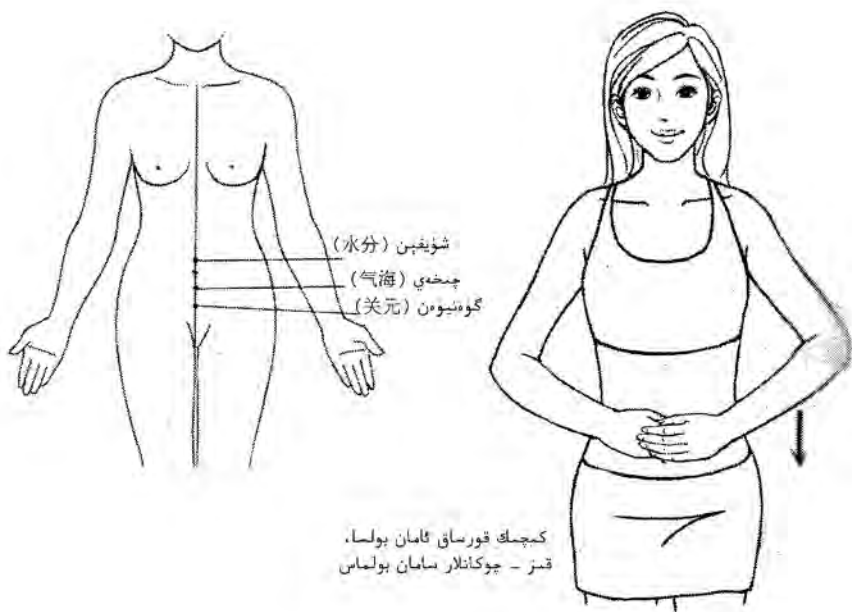
بىر ئايال ئۇيقۇسىزلىقتىن يېنىمغا داۋالانغىلى كەپتۇ. مەن ئۇنى ئۇۋۇلاپ جىنسىي يول رېفلىكسى رايونىغا كەلگەندە، ئۇ «ۋايجان» دەپ ۋاقىرىۋەتتى. مەن ئۇنىڭغا: «سىزدە داس ياللۇغى بولۇشى مۇمكىن» دېدىم، ئۇ ھەيران قىلىپ: «شۇنداق، ئىككى كۈننىڭ ئالدىدا قورسىقىم ئاغرىپ، دوختۇرخانىغا تەكشۈرتكىلى بارسام، دوختۇر ئىچىڭىز سەل ياللۇغلىنىپ قاپتۇ دېگەن ئىدى» دېدى. مەن بۇ ئىشنى جەزملەشتۈرگەندىن كېيىن، مەن ئۇنىڭ بالىياتقۇ ۋە جىنسىي يول رېفلىكسى رايونلىرىنى بەش تادۇ تەڭداش چېكىش ئۇسۇلى ئارقىلىق نۇقتىلىق ئۇۋۇلاپ بەردىم.

ئۇۋۇلاش تۈگىگەندىن كېيىن، مەن ئۇنىڭغا ئۆيگە قايتىپ بارغاندىن كېيىن ئاچچىقسۇ بىلەن يۈننەن بەيياۋنى تەڭشەپ، پۈتتىكى جىنسىي يول رېفلىكسى رايونىغا ئۇدا 12 سائەت چېپىپ بېرىشنى، ئاندىن 12 سائەت ئارىلىق تاشلاپ، قايتا يېڭىنى چاپلاشنى تاپلىدىم. ئۇنىڭ يولدىشىغا بولسا يۈننەن بەيياۋنى نەپچە ئارقىلىق جىنسىي يول ئىچىگە پۈۋەلەپ كىرگۈزۈشنى تاپلىدىم.

ئۇنىڭدىن باشقا، يەنە قورساق قىسىمىدىكى تىەنتۇ پەللىسىدىن دوۋسۇن سۆڭىكى تۇتاشقان سىزىققىچە، يەنى شۇيىڧېن (水分)، چىخەي (气海) ۋە گۈەنيۈەن (关元) پەللىرى ئەتراپىدىكى رېفلىكسى ئورۇنلىرىنى كۈندە يۇقىرىدىن تۆۋەنگە قارىتا سىيرىپ ئۇۋۇلاپ بېرىشنى ياكى قولاقىمكى داس رېفلىكسى رايونى ئەتراپىدىن ئەڭ ئاغرىغان نۇقتىنى تېپىپ، كىچىك ئۇۋۇلاش تاياقچىسى بىلەن ئوقۇپ بېرىشنى ئېيتتىم.

سوزۇلما خاراكتېرلىك داس ياللۇغى، جىنسىي يول ياللۇغى قاتارلىق جىنسىي ئەزالار سىستېمىسى كېسەللىكلىرىگە گىرىپتار بولغان ئاياللارنىڭ تاپتىدىكى داس رېفلىكسى رايونىدا مونەكتەك بىر نەرسە قولغا چېلىقىدۇ. بۇنىڭغا قارىتا، يۇقىرىقىدەك ئۇسۇللارنى قوللانغاندىن سىرت، يەنە ئۇخلاشتىن ئاۋۋال ئىسسىق تاش يېڭىنى كىچىك قورساققا قويۇپ بەرسە بولىدۇ.

نۇرغۇن داۋالاش ئۇسۇللىرىنى دەپ ئۆتتۈم، ئەمدىكى گەپ ئىزچىل داۋاملاشتۇرۇش ۋە ئىجرا قىلىشتا قالدى!

يۇقىرىدا ئېيتىلغان ئۇسۇللار بالىياتقۇ بويىنى شەلۋەرەشكىمۇ ماس كېلىدۇ. تۇنجى قېتىم رېفلىكس رايونغا يۈننەن بەيياۋنى چايقاندا، ئاچچىقسۇ ئارىلاشتۇرۇپ، كېيىن كۈنجۈت يېغى ياكى ھەسەلنى ئارىلاشتۇرۇش كېرەك، 3 - 4 كۈن ئىشلەتكەندىن كېيىن، يەنە ئاچچىقسۇغا ئالماشتۇرسا بولىدۇ. جۈزىي ئاچچىقسۇنىڭ سىڭدۈرۈش كۈچى كۈچلۈك، لېكىن كۈندە ئاچچىقسۇ ئىشلەتكەندە، تېرە بەرداشلىق بېرەلمەيدۇ. شۇڭا ئارىلىقتا كۈنجۈت يېغى ياكى ھەسەلنى ئالماشتۇرۇپ ئىشلىتىش كېرەك.

ئاچچىقسۇ ئارىلاشتۇرۇپ رېفلىكس رايونغا چېپىلغان يۈننەن بەيياۋ قۇرۇپ كەتسە، ئادەمنى بىئارام قىلىدۇ، شۇڭا دورىنىڭ سىرتىدىن بىر پارچە ھۆل لاتىنى ئوراپ، ئاندىن پىلاستىر بىلەن چاپلاپ، 12 سائەتتىن كېيىن ئېلىۋەتسە، ئۈنچىلىك بىئارام بولۇپ كەتمەيدۇ.

ئاق خۇن سىزنىڭ سالامەتلىكىڭىزنىڭ قانداقلىقىنى كۆرسىتىپ بېرىدۇ

نۇرغۇن ئاياللاردا ئاق خۇن بىنورماللىقى كۆرۈلىدۇ، بۇ ئاساسلىقى بەدەن ئىچىنىڭ سوغۇق ئېلىپ كەتكەنلىكىنىڭ ئىپادىسىدۇر. ئەگەر ئاق خۇن رەڭلىك كېلىپ، غەيرىي پۇرسا، جىنسىي يول ئىچىدە ۋە ياكى بالىياتقۇدا ياللىغ بارلىقىنى بىلدۈرىدۇ.

بىر قېتىم دالىيەنگە كوماندىروپكىغا چىققاندا، ئاۋىئاتسىيەدە ئىشلەيدىغان بىر ئايرۇخانىقنى ئۇچرىتىپ قالدىم، بۇ قىز تېخى توي قىلمىغان بولۇپ، ھەر قېتىملىق ھەيزدىن بۇرۇن جىنسىي يولىدىن سېرىق - قوڭۇر رەڭلىك ئاق خۇن كېلىدىكەن. مەن ئۇنى بىر مەرتەم ئۇۋۇلاپ قويدۇم، ئاندىن ئۇۋۇلاپ داۋالاش ئۇسۇلىنى ئۇنىڭ ئاپىسىغا دەپ بەردىم. بۇنىڭدا ئاساسلىقى پۈتتىكى بالىياتقۇ، تۇخۇمدان ۋە تۇخۇم نەيچىسى قاتارلىق جىنسىي ئەزالىرىنىڭ رېفلىكس رايونلىرىنى نۇقتىلىق ئۇۋۇلاپ بېرىدۇ. قىزچاقنىڭ ئاپىسى كۈندە قىزىنى ئۇۋۇلاپ ئىككى ئايغا يەتمىگەن ۋاقىت ئىچىدە، بۇ ئايرۇخانىقنىڭ ئاق خۇنى نورماللىشىپتۇ.

ئاياللار ئۆزلىرىنىڭ تەبىئىي قىزىيولوگىيەلىك ئالاھىدىلىكى سەۋەبلىك، بەدىنىدە نۇرغۇن سوغۇق ھۆللۈك يىغىلىپ قالىدۇ، شۇڭا ئۇلار ئىككى پۈتمىنى ئۇۋۇلاپ كۈتۈنۈش ئارقىلىق، سوغۇق ھۆللۈكلەرنى ھەيدىۋەتسە بولىدۇ.

ئاق خۇن بىنورمال بولغاندا، قىز - ئاياللار ھەرگىزمۇ بۇنىڭغا ئېتىبارسىز قارىماسلىقى، دەرھال پۈتتىكى جىنسىي ئەزالار سىستېمىسى رېفلىكس رايونىنى

ئۇۋۇلاپ، ئۆزىنى ياخشى كۈتۈشى كېرەك. كۆپچىلىككە ئەسكەرتىدىغىنىم شۇكى، كىچىككىنە كېسەلنىمۇ دەرھال داۋالاڭ، ھەرگىزمۇ كېسەلنىڭ يىغىلىپ، ئاخىرىدا بىراقلا پارتلاپ چىقىشىنى ساقلاپ ئولتۇرماڭ.

ھامىلىدار بولۇش نىسبىتىنى ئاشۇرۇشنىڭ ئۇسۇللىرى

ئالامەتلىرى: ئانلىق ھورمۇن (ئېستروگېن) ناز بولۇش، پۇتنىڭ ئۆكچىسى قۇرغاق يېرىلىپ، چوڭقۇر ئىز پەيدا بولۇش.
داۋالاش ئۇسۇللىرى:

پۇتنىڭى قالدقەبەز، ئۇيقۇلۇق (ئاشقازان ئاستى بىزى) قاتارلىق ئىچكى ئاجراتما سىستېمىسىنىڭ رېفلىكس رايونلىرى، شۇنداقلا بالىياتقۇ، تۇخۇمدان قاتارلىق جىنسىي ئەزالار سىستېمىسىنىڭ رېفلىكس رايونلىرىنى تاش يىگنە كالتىكى بىلەن ئۇۋۇلاپ بېرىش، ئۆكچە تەرەپتىكى جىنسىي ئەزالار سىستېمىسى رايونىنى ئۇقتىلىق ئۇۋۇلاپ بېرىش.

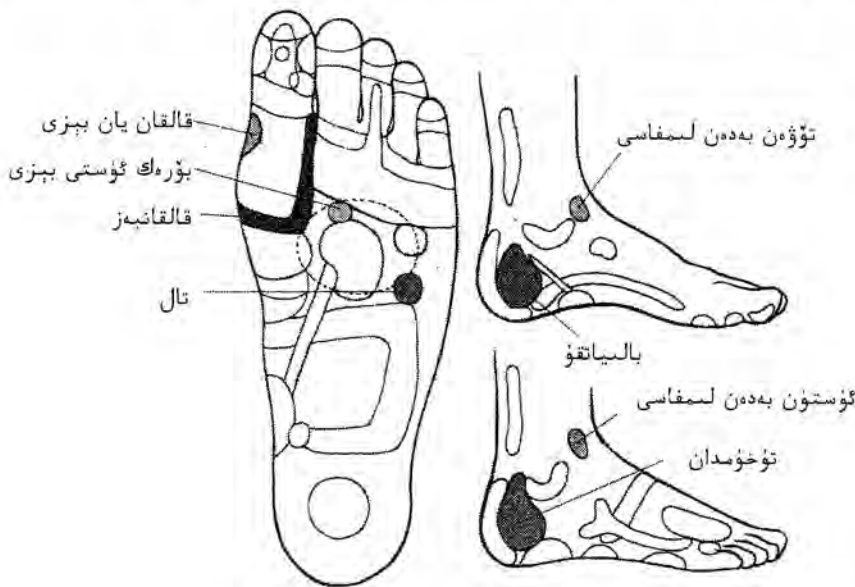
بەزى ئاياللارنىڭ ھامىلىدار بولالماسلىقى ئادەت خاراكتېرلىك بويىدىن ئاجراشتىن بولىدۇ. ئادەت خاراكتېرلىك بويىدىن ئاجراشتىن سەۋەبى ئىككى خىل: بىرى بەدەن قۇۋۋىتىنىڭ ئاجىز بولۇشى، ئىككىنچىسى، جىنسىي تۇرمۇشنىڭ كۆپ بولۇشى. ئەگەر بىر قېتىم بويىڭىزدىن ئاجراپ كەتكەن بولسا، يېرىم يىلغىچە جىنسىي تۇرمۇش ئۆتكۈزمەسلىكىنى تەۋسىيە قىلىمەن، بىر يىلدىن كېيىن ئاندىن ھامىلىدار بولۇشنى ئويلىشىڭ، بۇ جەرياندا بەدەنىڭىز

ئەسلىگە كېلىۋالسۇن.

ھامىلىدار بولۇشتىن ئاۋۋال، ئۆزىڭىزنى ياخشى ئاسراپ، ئويدان كۈتۈنۈڭ. شۇ ئارقىلىق ھامىلىگە ئىنتايىن راھەت، مۇستەھكەم، قارى باغغور، چوران - چاقۇنلارغا بەرداشلىق بېرەلەيدىغان پۇختا «ئۆي» دىن بىرنى تەييارلىيالايمىز. ئۇنداقتا، ئۆزىنى قانداق ئاسراش كېرەك؟ بۇنىڭ ئۈچۈن پۈت قىسمىدىكى ئىچكى ئاجراتما ۋە جىنسىي ئەزالار سىستېمىسىنىڭ رېغلىپكىس رايونلىرىنى ئۇۋۇلاپ ئېچىڭ، بولۇپمۇ، ئۆكچە تەرەپتىكى ئورۇنلارنى ئۇۋۇلاپ يۇمشىتىڭ جىنسىي ئەزالار سىستېمىسىنىڭ يوللىرى راۋان ئېچىلغاندىلا، ئاياللار تېخىمۇ ئاسان ھامىلىدار بولالايدۇ.

ئۇنىڭدىن سىرت، تۇخۇمداننىڭ بالدۇر قېرىپ كېتىشىمۇ ھامىلىدار بولالماسلىقىنىڭ سەۋەبىدۇر.

ئوتتۇز نەچچە ياشلىق بىر بىمار خىزمەت ئالدىراشلىقتىن ئىزچىل پەرزەنتلىك بولالماي كەپتۇ، ئەمدى ھامىلىدار بولاي دەپ تۇرۇشىغا، دوختۇرخانىدىن تەكشۈرۈپ «تۇخۇمدان بالدۇر قېرىپتۇ» دەپ دىياگنوز چىقىرىپتۇ. شۇنىڭ بىلەن قاتتىق ئازابلىنىپ، ئەمدى پەرزەنتلىك بولالمايدىغان بولدۇم دەپ ئويلاپتۇ. بۇ بىمار شۇ ئۈمىدسىزلىكلەر بىلەن مېنى ئىزدەپ كەپتۇ.

تېزىرەك ئانا بولۇشنى ئىستىگەنلەر پۈتتىكى جىنسىي ئەزالار سىستېمىسى ۋە ئىچكى ئاجراتما سىستېمىسى رېغلىپكىس رايونلىرىنى ئۇۋۇلاپ بېرىڭلار

مەن ئۇنىڭ پۈتۈننىڭ ئۆكچىسىگە قارىسام، ئىنتايىن قۇرغاق بولۇپ، چوڭقۇر يېرىق ئىزلار بىلەن تولۇپ كېتىپتۇ، ئۆكچىسىدىكى جىنسىي ئەزالار سىستېمىسى رېفلىكس رايونىنى تۇتسا، بەك ئاغرىيدىكەن.

مەن ئاساسلىقى ئۇنىڭ قالغانبەز، ئۇيقۇلۇق (ئاشقازان ئاستى بېزى) قاتارلىق ئىچكى ئاجراتما سىستېمىسى رېفلىكس رايونلىرى بىلەن باھالماقتۇ، تۇخۇمدان قاتارلىق جىنسىي ئەزالار سىستېمىسى رېفلىكس رايونلىرىنى ئۇۋۇلاپ بەردىم، ئۆكچىسىدىكى جىنسىي ئەزالار سىستېمىسى رايونلىرىنى نۇقتىلىق ئۇۋۇلىدىم. پۈتۈن كەڭ دائىرىلىك رېفلىكس رايونلىرىنى ئۇچراتسام، تاش يىڭنە كالتىكى بىلەن كۈچەپ قىردىم.

مەن بۇ بىمارنى 10 مەرتەم ئۇۋۇلىغاندىن كېيىن، ئۇنىڭ كەيپىياتى ياخشىلىنىشقا باشلىدى، ئۆكچىسىمۇ يۇمشاپ، يول ماڭسا ئاغرىمايدىغان بولدى. مەن ئۇنىڭ چوقۇم ھامىلىدار بولالايدىغانلىقىغا ئىشىنىمەن. ئەيتى چاغدا، ئۇنىڭ بەدىنىدىكى ئانلىق ھورمۇننىڭ ئۆزگىرىشى ئىنتايىن روشەن بولدى. 10 قېتىملىق داۋالاشتىن كېيىن، ئۇنىڭغا ئۇۋۇلاش ئۇسۇلىنى ئۆگىتىپ، ئۆيىدە داۋاملىق ئۇۋۇلاپ بېرىشنى ئېيتتىم.

ئانلىق ھورمۇنى ئاز بولۇش سەۋەبىدىن ھامىلىدار بولالمىغانلار يۇقىرىقى ئۇسۇللارنى سىناپ باقسا بولىدۇ.

ھەيز قالايىمقانلىشىش ۋە سەۋەبىسىز ھەيز توختاپ قېلىشنى داۋالاش ئۇسۇلى

ئالامەتلىرى: ھەيز بالدۇر ياكى كېيىن كېلىش، ھەيز تۇتۇلۇش

داۋالاش ئۇسۇللىرى:

پۈتۈن جىنسىي ئەزالار سىستېمىسى رېفلىكس رايونىدىكى ئاغرىق نۇقتىسىنى ئۇۋۇلاش، ئالامىتى يەڭگىلەرەكلىرىنى ئوڭغا 36 قېتىم، تەتۈرگە 24 قېتىم، ئالامىتى ئېغىرراقلىرىنى ئوڭغا 90 قېتىم، تەتۈرگە 60 قېتىم ئۇۋۇلاپ بېرىش.

تيەنجىنلىك بىر ئايالنىڭ ھەيزىسى ھەمىشە تەستە كېلەتتى، كەلسىمۇ مىقدارى بەك ئاز ئىدى. كېيىن بىر قېتىم ئېرىگە ئاچچىقى كېلىپ قېلىپ، شۇ باھانە بىلەنلا نەچچە ئاي ھەيز كەلمەپتۇ. بۇنداق ھەيز تۇتۇلۇپ قالغاندا، ئادەتتە پۈتۈن جىنسىي ئەزالار سىستېمىسى رېفلىكس رايونلىرى راۋان بولماي قالىدۇ، تۇتقىنىمىزدا قوللىمىزغا مۇنەككەك نەرسىلەر ئۇرۇلىدۇ. شۇڭا

بۇنىڭدىكى ئاغرىق نۇقتىسىنى تېپىپ تۇرۇپ ئۇۋۇلاش كېرەك، بەنى ئەھۋالى يېنىكرەكلىرىنى ئوڭغا 36 قېتىم، تەتۈرگە 24 قېتىم ئۇۋۇلاش، ئەھۋالى ئېغىرراقلىرىنى ئوڭغا 90 قېتىم، تەتۈرگە 60 قېتىمدىن ئۇۋۇلاش كېرەك.

جىنسى ئەزالار سىستېمىسى رېفلىكس رايونلىرىنى دائىم ئۇۋۇلاپ بەرسىڭىز، ھەر ئايدا راھەت تېپىپ قالسىز

مەن ئۇنى يۇقىرىقى ئۇسۇلدا ئىككى نۆۋەت ئۇۋۇلاپ قويۇۋېدىم، ئۇ ئايالنىڭ ھەيزىسى كەلدى.

مەيلى ئاچچىقلاشتىن ياكى باشقا سەۋەبلەردىن ھەيزىسى تۇتۇلغان ياكى ھەيزىسى قالايمىقانلاشقان بولسۇن، پۈتتىكى جىنسى ئەزالار سىستېمىسى رېفلىكس رايونىدا روشەن مۇنەككەت نەرسىلەر بولىدۇ ھەمدە تۇتسا ئاغرىيدۇ. بۇنىڭغا بەش تادۇ سىيرىپ ئۇۋۇلاش ئۇسۇلىنى قوللانغاندا، مەنپەئەت تاپىدۇ. ئۇنىڭدىن سىرت، تۇخۇم نەيچىسى راۋان بولماسلىقتىن كېلىپچىققان ھەيز تۇتۇلۇش ياكى ھەيز قالايمىقانلىشىشقا قارىتا، پۈتتىكى تۇخۇم نەيچىسى رېفلىكس رايونىنى ئۇۋۇلاپ بەرسىلا كۇپايە قىلىدۇ.

ھەيز مىقدارى ئاز كېلىدىغان قىز - ئاياللار ھەيزنىڭ ئىككىنچى كۈنى ئەتىگەندە، ئاچ قورساققا قارا شېكەر سۈيى ئىچىپ بەرسە مەنپەئەت قىلىدۇ، بۇ ئۇسۇل ھەيزىسى توختاپ دەپ قالغان ئوتتۇرا ياشلىق ئاياللارغىمۇ ماس كېلىدۇ.

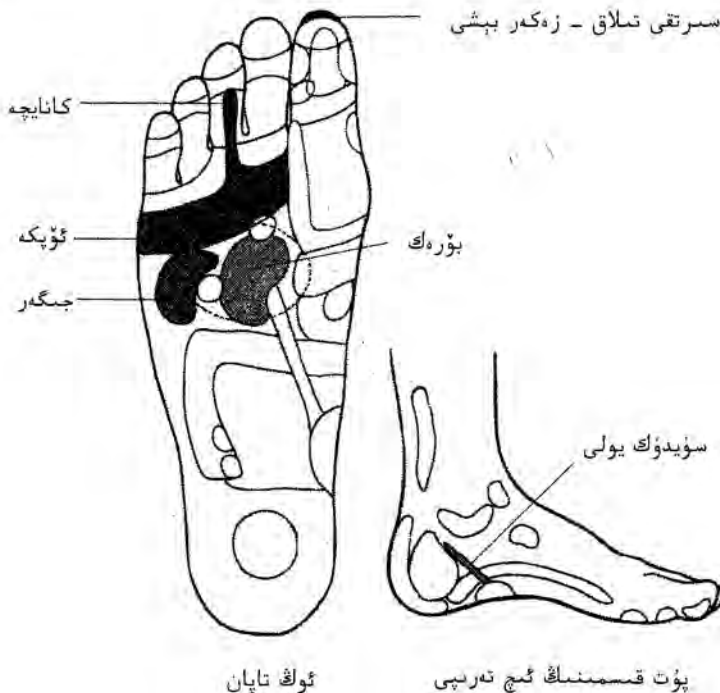

جىگەر ۋە ئۆپكەنى ياخشىلىغاندا، جىنسىي ئەزا سىرتىدىكى ئاق داغ يوقايدۇ

ئالامەتلىرى: جىنسىي سىرتىغا ئاق داغ چۈشۈش داۋالاش ئۇسۇللىرى: پۇت قىسمىدىكى جىگەر، ئۆپكە، بۆرەك ۋە سۈيدۈك يولى قاتارلىق رېفلىكس رايونلىرىنى ئۇۋۇلاش.

مەلۇم گېزىتخانا مېنى زىيارەت قىلغان ماقالىنى ئېلان قىلغاندىن كېيىن، بىر خانىم گېزىتخانا ئارقىلىق مېنى ئىزدەپ تېلېفون قىلىپتۇ: «ياڭ مۇئەللىم، مېنى قۇتقۇزۇۋېلىڭ!» «قەيەرىڭىز بىئارام بولمىۋاتىدۇ؟» «جىنسىي يول سىرتىغا ئاق داغ چۈشۈپ قالدى...»

مەن بۇ خانىمنى قېشىمغا چاقىردىم، تەكشۈرۈپ قارىسام، ئۇنىڭدىكى چاتاق ئاساسلىقى جىگەر بىلەن ئۆپكەدە ئىكەن. شۇنىڭ بىلەن ئۇۋۇلاپ داۋالاش جەريانىدا، ئۇنىڭ پۇتىدىكى جىگەر ۋە ئۆپكە رېفلىكس رايونىنى نۇقتىلىق

غىدىقلىدىم، يەنە پۇتىدىكى جىنسىي ئەزالار سىستېمىسى رېفلېكس رايونلىرىنى ئۇۋۇلاشنىمۇ كۈچەيتتىم.

پۇتنىڭ ئۆكچىسى (تاپاننىڭ كەينى)دەك ئاسان غىدىقلايدىغان ئورۇنلارغا قارىتا، يول ماڭغاندا قەستەن ئۆكچە بىلەن مېڭىش ياكى دائىم غىدىقلاپ مېرىش كېرەك. ئائىلىدىكى بىكار ۋاقىتلاردا، تاپاننىڭ ئىچى تەرىپىدىكى قىزىغا بىر بارماق يېقىن جايلاشقان ئورۇنلاردىن ئاغرىق نۇقتىسى ۋە مونەكلەرنى ئىزدەپ، ئۇۋۇلاش تايىقى ياكى باشقا قاتتىق نەرسىلەر بىلەن شۇ يەرنى غىدىقلاپ بەرسە ياكى بەش تادۇ ئەڭداش چېكىش ئۇسۇلىنى قوللانسىمۇ بولىدۇ.

نۇقتىلىق ئۇۋۇلاشلارنىڭ ئاساسىدا، ئۇنىڭ ئىككى پۇت بارمىقىنىڭ تىرىناق ئالدى ئۇچىدىكى سىرتقى جىنسىي يولى، زەكەر بېشى رېفلېكس رايونىنى قايتا - قايتا غىدىقلاش بىلەن بىرگە، پۈتۈن پۇت قىسمىنى ئومۇميۈزلۈك ئۇۋۇلىدىم، بولۇپمۇ بۆرەك، سۈيۈك يولى قاتارلىق رېفلېكس رايونلىرىغا بەكرەك كۈچىدىم. شۇنداق بولغاندا، بىمارنىڭ پۈتۈن بەدەن قان ئايلىنىشىمۇ ئىلگىرى سۈرۈلۈپ، جىگەر ئىقتىدارىمۇ ئاشتى. مۇشۇ بويىچە ئۈچ ئاي داۋالغاندىن كېيىن، بۇ خانىمنىڭ كېسىلىدە روشەن ياخشىلىنىش بولدى.

ئەرلەر نېمىشقا مەزى بېزى ئۆسۈپ قېلىشىدىن قورقىدۇ؟

ئالامەتلىرى: مەزى بېزى ئۆسۈپ قېلىشىدىن كېلىچىققان سۈيۈك توسۇلۇش، سۈيۈك ئېقىش، تولا سېشىش، ھەتتا سۈيۈك قېيىپ (يىغىلىپ) قېلىش.
داۋالاش ئۇسۇللىرى:

يۈننەن بەيياۋ (云南白药) بىلەن ۋازېلىنى (凡士林) ئارىلاشتۇرۇپ ئۇۋۇلاش مەلھىمى ياساپ، تاپان ئاستىدىكى بۆرەك، سۈيۈك نەيچىسى، دوۋساق، بۆرەك ئۈستى بېزى، سۈيۈك يولى، جىنسى بەز، مەزى بېزى ۋە ئورۇقدان قاتارلىق رېفلېكس رايونلىرىغا سۈركەپ ئۇۋۇلاش.

مەزى بېزى ئۆسۈپ قېلىشىدىن سۈيۈك توسۇلۇش، سۈيۈك تامچىلاش، پات - پات سېشىش، شۇنداقلا سۈيۈك يىغىلىپ قېلىشتەك ئالامەتلەر كۆرۈلىدۇ. نۇرغۇن ياشانغان كىشىلەر ۋە سېمىزلەر ئۇزۇن مەزگىل ھەرىكەت قىلماي ئولتۇرغاندىكىن، ئاسانلا مەزى بېزى ئۆسۈپ قېلىش كېسىلىگە گىرىپتار بولىدۇ يەنە تاكىسى شوپۇرلىرىمۇ خېرىدار تارتىشقا ئالدىراپ، قىستاپ كەتسىمۇ چىداپ ئولتۇرىدۇ، ۋاقىت ئۇزارغانسېرى، مەزى بېزى مەسىلىلىرى كۆرۈلۈشكە باشلايدۇ.

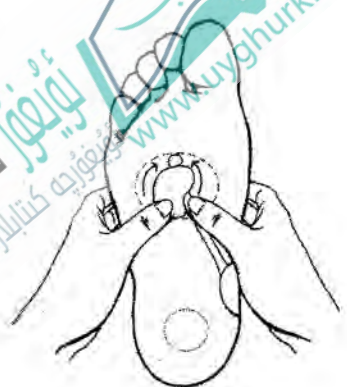
بۇرۇن 60 نەچچە ياشلىق بىر بوۋاي قېشىمغا داۋالانغىلى كەلگەن ئىدى. ئۇنىڭ دېيىشىچە، ئۇ ئادەتتە سىيەلمەي بەك قىيىنلىدىكەن. مەن ئۇنى ئۇۋۇلاپ داۋالغاندىن كېيىن ئۇنىڭغا مۇنداق دېدىم: پۇت قىسمىڭىزنىڭ ئىچى تەرىپىدىكى ئوشۇقنىڭ كەينىدا نەشپۈت شەكىللىك رايون بار، بۇ مەزى بېزى رېفلىكس رايونى دەپ ئاتىلىدۇ. سىز ئۆيگە قايتقاندىن كېيىن، كۈندە توختىماي ئۇۋۇلاپ بېرىڭ، ئۇۋۇلىغاندا يۈننەن بەيياۋ بىلەن ۋازېلىنى ئارىلاشتۇرۇپ، سۈركەپ تۇرۇپ ئۇۋۇلاڭ، شۇ يەردىكى مونەكتەك نەرسىنى ئۇۋۇلاپ كىچىكلىتىلسىڭىز، سالامەتلىكىڭىزمۇ بارغانسېرى ياخشىلىنىپ كېتىدۇ.

مەزى بېزىدا مەسىلە بارلار ئادەتتە پۇت قىسمىدىكى قورساق نېرۋا چېگىشى، بۆرەك، سۈيدۈك نەيچىسى، دوۋساق، بۆرەك ئۈستى بېزى، جىنسى بەز، مەزى بېزى قاتارلىق رېفلىكس رايونلىرىنى ئۇۋۇلاپ بەرسە، سۈيدۈك تامچىلاش، پاكىز سىيەلمەسلىك ۋە سۈيدۈك توسۇلۇش قاتارلىق ئالامەتلەرگە مەنپەئەت قىلىپ، بۇلارنى يەڭگىللىتىدۇ. ئۇۋۇلاپ بولغاندىن كېيىن، يۈننەن بەيياۋنى چاپلاپ قويىسا، ئۈنۈمى تېخىمۇ ياخشى بولىدۇ.

پۇت قىسمىنىڭ ئىچى تەرىپىدىكى ئوشۇقنىڭ ئالدىراق تەرىپىدە سۈيدۈك يولى رېفلىكس رايونى بار بولۇپ، مەزى بېزى ئۆسۈپ قالغانلارنىڭ شۇ يېرىنى باسسا بەك ئاغرىيدۇ. بۇنداق ئەھۋالدا، ئاغرىغان نۇقتىنى ئۇۋۇلاپ ئاغرىمايدىغان بولغاندا، كېچىسى قويۇپ تەرەتكە چىقىدىغان، پات - پات سىيىش، سۈيدۈك قىستايىدىغان ۋە سىيگەندە ئاغرىش ئالامەتلەر ئالدىرماي يوقاپ كېتىدۇ.

شيا فامىلىلىك بىر بوۋاي مەزى بېزى كېسىلى سەۋەبلىك مېنى ئىزدەپ كەپتۇ. ئۇنىڭ كېسىلى شۇ دەرىجىگە يەتكەنكى، ھاجەتخانىدا 20 نەچچە مىنۇت تۇرسىمۇ كىچىك تەرەت كەلمەيدىكەن، كىچىك تەرەت قىلغان تەقدىردىمۇ شۇنچىلىك ئۇزۇن ۋاقىت كېتىدىكەن. ئۇ چوڭ دوختۇرخانىلارغا بېرىپ كۆرۈنۈپ بېقىپتۇ، لېكىن ھېچقانداق ئۈنۈمى بولماپتۇ.

ئۇنىڭ ئەھۋالىنى بىلگەندىن كېيىن، ئۇنىڭ پۇتىنى تەكشۈرۈپ، سۈيدۈك يولى رېفلىكس رايونىنى ئاستا بېسىۋېدىم، «ۋايىجان» دەپ توۋلىمۇۋەتتى. مەن ئۇنىڭغا: «چىداپ تۇرۇڭ» دەپ قويدۇم، سۈيدۈك يولى رېفلىكس رايونىنى نۇقتىلىق ئۇۋۇلىدىم، ئاندىن يۇقىرىقى ئۇسۇلغا بىرلەشتۈرۈپ، مۇناسىۋەتلىك رېفلىكس رايونلىرىنى ئۇۋۇلاپ داۋالىدىم. ئۇ قايتىپ بارغاندىن كېيىن، شۇ كۈنىلا ئۈنۈمىنى كۆرۈپتۇ، ئاندىن ماڭا تېلېفون قىلىپ، «ياڭ دوختۇر،

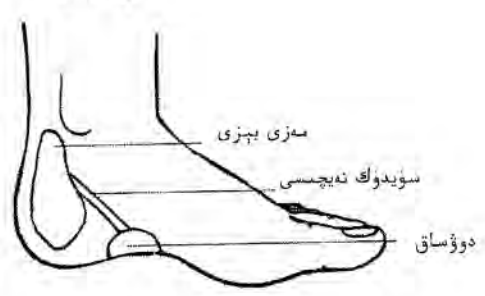
سول تاپان

ئوڭ تاپان

پۇت قىسمىنىڭ سىرتقى تەرىپى

پۇت قىسمىنىڭ ئىچكى تەرىپى

قولنىڭ بەك شىپالىقكەن، كىچىك تەرىتىم ئەزەلدىن مۇنداق راۋان بولۇپ باقمىغان، بەكمۇ راھەتلەندىم، ھەقىقەتەن ئۈنۈمنى كۆردىم» دېدى. مەن ئۇ بىمارغا ئۇۋۇلاش ئۇسۇلىنى دەپ بەردىم، ئۇ ئۆيىدە ئىزچىل داۋاملاشتۇرۇپ، ئۇزاق قالماي ساقىيىپ كەتتى. شۇنىڭدىن كېيىن، شيا بوۋاي غوخشاش كېسەلگە دۇچار بولغان بوۋايلارغا مۇشۇ ئۇسۇلنى تونۇشتۇرۇپ، رېفلىكس داۋالاش ئۇسۇلىنىڭ تەشۋىقاتچىسى بولۇپ قالدى.

ھازىر 14 - 15 ياشلىق بالىلاردا مەزى بېزى يوغىناش كۆرۈلۈۋاتىدۇ، ئۇلارنىڭ قوللىرىغا قارايدىغان بولساق، يېرىلىپ كەتكەندەك كۆرۈنىدۇ، ئۇلاردىن ئىچكىرىلەپ سورىسىڭىز، كۆپىنچىسىنىڭ قولىدا لەززەتلىنىدىغانلىقى ئاشكارا بولىدۇ. بالىلار قولىدا لەززەتلەنگەندە ھۇزۇرلىنىش ئۈچۈن، مەنىي چىقىرىشنى قەستەن كەينىگە سۈرىدۇ، ئاقسۆڭەكتە مەزى بېزى مەسىلىسى كېلىپچىقىدۇ. بۇنداق بالىلارنى داۋالغاندا، ئۇلارغا بۇنىڭدىن كېيىن ئۇنداق قىلماسلىق، بولمىسا ئۆمۈرلۈك پۇشايمانغا قالىدىغانلىقى ھەققىدە تەربىيە بېرىش زۆرۈر.

ھازىرقى جەمئىيەتتە نۇرغۇن ناچار كىنورلار، تېلېۋىزىيەلەر، شۇنداقلا

توردىكى شەھۋانىي مەزمۇنلۇق نەرسىلەر بالىلارنى بالدۇر يېتىلدۈرۈپ قويۇۋاتىدۇ. ئۇنىڭ ئۈستىگە، ئاتا - ئانىلار بالىلىرىغا جىنسىيەت جەھەتتىن تەربىيە ئىشلەي دېسىمۇ، بالىلارغا قانداق ئېغىز ئېچىشنى، مۇھىمى نېمە مەزمۇندا سۆزلەشنى بىلەلمەيدۇ. ھازىرقى ئاتا - ئانىلارمۇ ئەينى چاغدا بۇ ئىشنىڭ زادى قانداق ئىش ئىكەنلىكىنى بىلمەيلا ئۆتۈپ، ھازىرغا كەلدى ئەمەسمۇ!

ئاتا - ئانىلار بۇنداق ئەھۋالغا يولۇقسا، ھەرگىز ھودۇقماسلىقى، بالىنىمۇ قورقۇتۇۋەتمەسلىكى كېرەك. چۈنكى بالاغەتكە يەتكەن ئوغۇل بالىلارنىڭ ئايدا نەچچە قېتىم ئېھتىلام بولۇپ، مەنىي كەلتۈرۈشى تەبىئىي ۋە نورمال ئىش. كارىۋات كىرلىكىگە قاراپلا، بالىنى سوتلاپ، تىللاپ چۈشۈپ كەتمەسلىك كېرەك. بۇنداق قىلساق، بالا قورقۇپ كېتىپ، بەزى يېڭى مەسىلىلەر كېلىپچىقىشى مۇمكىن.

ناچار كىنو ۋە ناچار كىتابلارنىڭ تەسىرىگە ئۇچرىغان بالىلارنىمۇ ئەيىبلەپ كەتمەسلىك كېرەك، چۈنكى ئۇلار بۇنىڭدىن ساقلىنالمىدۇ. ئەگەر ئاتا - ئانىلار مۇناسىۋەتلىك بىلىملەرنى ئىگىلەپ، بالىلارنى توغرا يېتەكلىمىگەندە، بالىلار شۇ قاينامغا كىرىپ كېتىپ، بالدۇر يېتىلىدىغان، ھەتتا جىنسىيەتنىڭ زەربىسىگە بالدۇر ئۇچرايدىغان نەتىجە كېلىپچىقىدۇ. شۇڭا بالىلارغا بەزى ئىشلارنى توغرا ۋە ئىلمىي يوسۇندا، قوبۇل قىلالايدىغان دەرىجىدە چۈشەندۈرۈش كېرەك.

جىنسىي ئاجىزلىقنى تېز تەڭشەش ئۇسۇلى

ئالامەتلىرى: باھ ئاجىزلىق، مەزى بەزى يوغىناش

داۋالاش ئۇسۇللىرى: سىرتقى تەرەپتىكى ئوشۇقنىڭ كەينىدىكى جىنسىي بەز رېفلىكس رايونىنى

كۈندە بەش مىنۇت ئۇۋۇلاپ بېرىش.

بىر قېتىم 20 نەچچە ياشلار ئۆپچۆرسىدىكى ئورۇق، لېكىن خېلى روھلۇق بىر يىگىت ئەر - خوتۇنلۇق مۇناسىۋەت ئۆتكۈزەلمەسلىك سەۋەبى بىلەن كېسەل كۆرسەتكىلى كەپتۇ. قولىغا قاراپ، مەزى بەزىنىڭ بەكلا يوغىناپ كەتكەنلىكىنى بىلدىم. كېيىن سورىسام، كىچىك تەرەت قىلغاندىمۇ بەك قىيىنلىپ زورۇقۇپ كېتىدىكەن.

بۇ يىگىتنىڭ مەزى بەزى ئەھۋالىنى نەدىن بىلىۋالدىم دېگەندە، ئەرلەرنىڭ

ئالتىننىدىكى ھايانلىق سىزنى (بېغىشقا يېقىن سىزنى) نىڭ ئۈچىدا بېرىق
 ئىزلار بولسا، باھ ئاجىزلىق ياكى مەزى بېزىدا چاتاق بار، ئەگەر ئاياللاردا بولسا،
 بالىياتقۇسىدا مەسىلە بولۇپ، ھەيزسىمۇ نورمال بولمايدۇ، چۈنكى بۇ ئورۇن ئەر -
 ئاياللارنىڭ جىنسىي بەز رېفلىكس رايونى ھېسابلىنىدۇ.
 ئۇنىڭ دېيىشىچە، ئۇ سەللا ئاياللارنى خىيال قىلىپ شەھۋىتى قوزغالسا،
 تۆۋەن تەرىپى چىڭقىلىدىكەن، لېكىن ئايالى بىلەن بىللە بولغاندا، ئىشلىمەي
 قالدىكەن. مۇشۇنداق بولۇپ ۋاقىت ئۇزارغانسېرى، جىنسىي ئاجىزلىق
 كېلىپچىقىپتۇ. ئايالى تېخى بۇنى خاتا چۈشىنىپ، دائىم «سىرتتا باشقا بىرنى
 تېپىۋالدىڭىزمۇ نېمە؟» دەپ ئۇنىڭ بىلەن جېدەللىشىدىغان بولۇۋاپتۇ.
 بۇ خىل كېسەلگە گىرىپتار بولغانلارنىڭ سىرتقى تەرەپ ئوشۇق كەينىدىكى
 جىنسىي بەز رېفلىكس رايونىنى تۇتقاندا قولغا مونەكتەك بىر نەرسە ئۇرۇلۇپ
 ئاغرىيدۇ. مەن ئۇ يىگىتكە مۇشۇ ئورۇننى كۈندە بەش مىنۇت ئۇۋۇلاپ بېرىشنى،
 ئۇۋۇلاپ بولۇپ يۈننەن بەيياۋنى (云南白药) چېپىۋېلىشنى تاپىلىدىم. نەچچە
 كۈندىن كېيىن، ماڭا مەزى بېزىنىڭ خېلى راھەتلىنىپ قالغانلىقىنى ئېيتتى.
 ئۇ يىگىت مەن دېگەن ئۇسۇل بويىچە بىر ئاي ئەتراپىدا ئىزچىل داۋالىنىپ
 ساقىيىپ، ئايالى بىلەن بولغان مۇناسىۋىتىمۇ قايتىدىن ئىناقلاشتى.
 ئەسلىدە، بۇ يىگىت تويىدىن ئىلگىرى قولدا لەززە تلىنىش ئادىتىگە ئۆگىنىپ
 قالغان بولۇپ، قولىدىن لەززە تلىنىشنى زىيادە قىلىۋېتىپ، مەزى بېزىنى
 يوغاننىۋالغان ئىكەن. تويىدىن كېيىن، جىنسىي ئاجىز ۋە مەنىي بالدۇر
 كېتىدىغان بولۇپ قاپتۇ.
 يەنە بىر مۇھىم نۇقتا شۇكى، مۇشۇ كېسەللىكنى داۋالىتىش ياكى ئۆزى
 داۋالاش جەريانىدا، چوقۇم مايلىق ياكى ئاچچىق يېمەكلىكلەرنى يېمەسلىك
 كېرەك، بولمىسا داۋالاش ئۈنۈمىگە تەسىر يەتكۈزىدۇ.

ئوغۇل بالىنىڭ خېنىم مەجەز بولۇپ قېلىشى، ئۇرۇقدان چۈشەسلىكتىن بولۇشى مۇمكىن

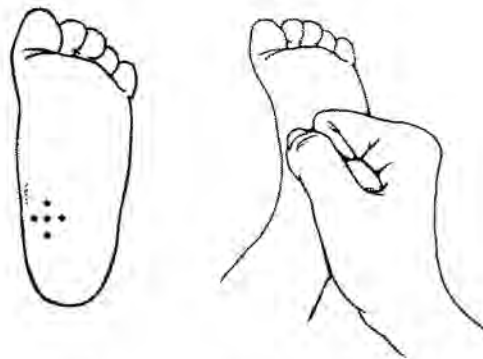
ئالامەتلىرى: بالىلارنىڭ ئۇرۇقدىنى ياللىۋىلىش، جىنسىي ئەزاسى ياخشى تەرەققىي قىلماسلىق
 داۋالاش ئۇسۇللىرى: بالىلارنىڭ ئۆكچىسىنى كۈندە 100 قېتىم ئۇرۇپ بېرىش، بىر نۆۋەت بەش
 تادۇ تەڭداش چېكىش ئۇسۇلىنى ئىشلەپ بېرىش.

ھازىر بەزى بالىلاردا ئۇرۇقدان يېتىلمەسلىك كۆرۈلۈۋاتىدۇ، لېكىن ئاتا -

ئانىلار بۇنى ۋاقتىدا بايقىيالمى، بالا چوڭ بولغاندا داۋالاش تەس بولۇۋاتىدۇ. بۇ كېسەللىكنىڭ بەزى بېشارەتلىرى بار. مەسىلەن: كىچىك بالىلار قۇلاق ئالدى بېزى ياللۇغى (پاروتىت) بولۇپ قالسا، ۋايىجانلاپ ئارام بەرمەيدۇ، لېكىن ساقايغاندىن كېيىنمۇ يەنە يىغلايدۇ. بەزى ئاتا - ئانىلار بۇنى چۈشەنمەي، «بالىغا نېمە بولغاندۇ؟ كېسىلى ساقىيىپ بولۇپمۇ يەنە يىغلايدىغۇ!» دەپ ئويلايدۇ. ئەمەلىيەتتە بۇ چاغدا بالىنىڭ ئۇرۇقىدىكى دەل ياللۇغلىنىۋاتقان بولىدۇ.

مەن بۇرۇن 16 ياشلىق بىر بالىنىڭ كېسىلىنى كۆرگەن ئىدىم، بالىنىڭ بويى پاكار بولمىسىمۇ، لېكىن كىشىگە كىچىك بالدەكلا كۆرۈنەتتى، گەپ قىلىشىمۇ قىزلار دەك نازلىنىپ گەپ قىلاتتى. مەن ئۇنىڭدىن: «ئىلگىرى قۇلاق ئالدى بېزى ياللۇغى بولغانمۇ؟» دەپ سورىسام، «بولغان» دەپ جاۋاب بەردى. مەن ئۇنىڭ ئىشتىنىنى سالدۇرۇپ تەكشۈرۈۋېدىم، بالىنىڭ ھېلىقى يېرى تۈزۈك يېتىلمەپتۇ. جىنسىي ئەزاسىنىڭ ئۇزۇنلۇقى ئىككى سانتىمېتىردىن ئاران ئاشىدىكەن، ئۇرۇقداننىڭ بىرسى كىچىك چىلاننىڭ ئۇرۇقچىلىك، يەنە بىرسىنى ياخشى قارىمىسا كۆرگىلىمۇ بولمايدىكەن. بالىنىڭ ئاپىسى نەق مەيداندىلا: «ئەمدى قانداق نەۋرىلىك بولارمەن!» دەپ يىغلاپ كەتتى.

مەن ئۇنىڭ ئۆكچىسىدىكى جىنسىي ئەزا رېفلىكس رايونىغا بىرنى ئۇرۇۋېدىم، بالا ئاغرىقتىن پۇتىنى ئېلىپ قاچتى. بۇنىڭدىن كۆڭلۈمدە سان بولدى - دە، شۇ يەرنى نۇقتىلىق ئۇۋۇلىدىم. بىر ئايدەك داۋالغاندىن كېيىن، بالىنىڭ زەكرى ئۇزىراپ 5 سانتىمېتىرغا يېقىن باردى. كېيىن ئۆزىگە كۈندە شۇ ئورۇننى 100 قېتىم ئۇرۇپ بېرىشنى تاپلىدىم، يەنە بەش تادۇ تەڭداش چېكىش ئۇسۇلىنى كۈندە بىر قېتىم ئىشلەش، يەنى يۇقىرى - تۆۋەن، ئوڭ -

بالىنىڭ ئۆكچىسىگە بەش تادۇ تەڭداش چېكىش ئۇسۇلىنى قوللىنىپ، كۈندە ئۆكچىسىگە ئۇرۇپ بەرسىڭىز، ئەرلىك ھورمۇنى ئاشىدۇ

سول تۆت نۇقتىنىڭ ھەربىرىنى ئوڭغا 9، تەتۈرگە 6 قېتىم ئوۋۇلاپ، ئاندىن ئوتتۇرىسىنى ئوڭغا 36، تەتۈرگە 24 قېتىم ئوۋۇلاشنى ئېيتتىم. نەچچە يىلدىن كېيىن مەن داۋالىغان يىگىت ماڭا: «ياڭ مۇئەللىم، مەن ھازىر پۈتۈنلەي ساقىيىپ كەتتىم» دەپ تېلېفون قىلىپتۇ، ئۇنىڭ ئاۋازىمۇ ئەر كىشىنىڭكىگە ئوخشاش چىقىدىغان بولۇپتۇ.

توققۇزىنچى باب باللاردىكى كېسەللىكلەرنى رېفلىپكس رايونلىرىدىن پايدىلىنىپ داۋالاش

باللاردىكى ئۆپكە ياللۇغىنى ئائىلىدە كۈتۈش

ئالامەتلىرى: دائىم قىزىتىش، تاماق يېگۈسى كەلمەسلىك، چوڭ تەرتىسى قۇرغاق بولۇپ، ئېغىرلاشقاندا ئۆپكە ياللۇغىغا تەرەققىي قىلىش داۋالاش ئۇسۇللىرى:

1. ئۆپكە پەللىسى ۋە چوڭ ئۈچەي پەللىسىنى سوۋۇتۇش. بالىنىڭ باشمالتىقى بىلەن بىگىز بارمىقىنىڭ يېنىنى تۇۋىدىن بارماق ئۈچىغا قارىتا باشمالتاق بىلەن سىرىپ ئۇۋۇلاش، ھەر بىرىنى 36 قېتىمدىن.

2. ئۈچ گىرام ئېۋوردىيە ئۇرۇقى (吴茱萸) غا ئاچچىقسۇ قۇيۇپ تەكشەپ، بالىنىڭ ئىككى تاپىنىڭ ئۆپكە رېفلىپكس رايونىغا چاپلاش.

3. جۇڭگو باينىقى (苍术) ۋە چاكاندىنى 50 گىرامدىن ئېلىپ سۇدا قاينىتىپ، شۇ سۇدا تۇخۇم پىشۇرۇش، پىشقان تۇخۇمنى ئېلىپ تۇخۇمنى ئېلىپ تېرىنى كۆيدۈرمەيدىغان ھالەتتە سوۋۇتقاندىن كېيىن، پۇتتىكى ئۆپكە پەللىسىگە ۋە دۈمبىدىكى ئۆپكە پەللىسىگە 10 مىنۇتتىن يېقىش.

ھازىر ھەممە ئائىلىلەر دېگۈدەك يالغۇز پەرزەنت، مەيلى قىز ياكى ئوغۇل بولسۇن، ھەممىسى ئاتا - ئانىسىنىڭ ئارزۇلۇق بالىسى. شۇڭا بالا سەللا قىزىغاندەك ياكى ئاغرىغاندەك بولسىلا، ئاتا - ئانىسىنىڭ قىلمايدىغانلىرى قالمايدۇ.

بىر قېتىم، بىر ياش ئانا 6 - 7 ياشقا كىرگەن بالىسىنى ئەگەشتۈرۈپ قېشىمغا كەلدى ھەمدە بالىسىنى قۇتقۇزۇپ قېلىشىمنى ئۆتۈندى.

ئەسلى بۇ ئايالنىڭ قىزى تۇغما ئاجىز بولۇپ، ئۈچ ياش ۋاقتىدا چوڭ قاناتلىق ئۆپكە ياللۇغى گىرىپتار بولۇپتۇ ھەمدە بىر ئايغا يېقىن ئاسما ئوكۇل ئاستۇرۇپ ئاران ساقىيىپتۇ. شۇنىڭدىن كېيىن، بالىدا چوڭ - كىچىك

ئاغرىقلار ئۈزۈلمەپتۇ. بالا بەش ياشقا كەلگەندە، دائىم يۆتلىدىغان، پات - پات قىزىيدىغان، چوڭ تەرتى قۇرغاق كېلىدىغان، ئىشتىھاسى تۈتۈلىدىغان، ياز ۋە كۈز پەسلى كەلسلا، ئۆپكە ياللۇغى قوزغىلىدىغان بولۇپ قاپتۇ. ئەمەلىيەتتە بۇلارنىڭ ھەممىسى ئۆپكە ۋە چوڭ ئۈچەيگە ئىسسىق يىغىلىپ قالغاننىڭ نەتىجىسى. مەن بۇ ئايالغان ئۆپكە ۋە چوڭ ئۈچەينى سوۋۇتۇشنىڭ ئۇسۇلىنى ئېيتىپ بەردىم، يەنى بالىنىڭ باشمالتاق بىلەن بىگىز بارماقنىڭ يان تەرىپىنى بارماقنىڭ تۈۋىدىن ئۇچىغا قارىتا سىيرىپ بېرىش، ھەر قېتىمدا ھەربىر بارماقنى 36 قېتىمدىن سىيرىپ ئۇۋۇلاپ بېرىشنى تاپلىدىم.

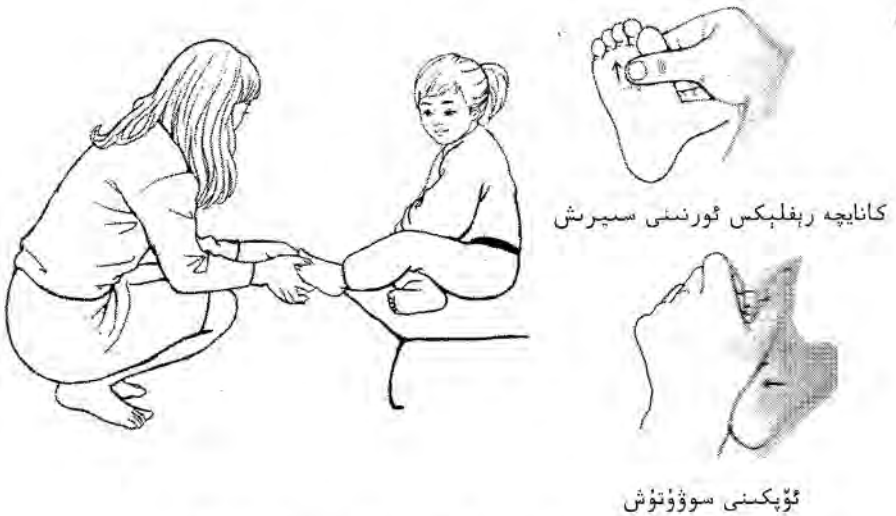
ئۆپكە پەللىسىنى سىيرىپ، ئۆپكە ئىسسىقنى سوۋۇتۇش

بالىلاردىكى ئۆپكە ياللۇغىغا مەنپەئەت قىلىدىغان يەنە ئىككى خىل كىچىك رېتسېپ بار. بىرىسى، ئۈچ گىرام ئېۋوردىيە ئۇرۇقىنى ئاچچىقسۇغا ئارىلاشتۇرۇپ تەڭشەپ، بالىنىڭ ئىككى تاپىنىدىكى ئۆپكە رېفلىكس رايونىغا، يەنى يۇڭچۈەن (涌泉) پەللىسىگە چاپلاش؛ ئەگەر بالا يىغلاپ ئەسكىلىك قىلىپ چاپلىغىلى قويمىسا، 50 گىرام جۇڭگو باينىقى (苍术) بىلەن 50 گىرام چاكاندىنى (麻黄) ئارىلاشتۇرۇپ سۇدا قاينىتىپ، شۇ سۇدا تۇخۇمنى 30 مىنۇتتەك ئاستا ئوتتا پىشۇرۇش، ئاندىن تۇخۇمنى تېرىنى كۆيدۈرمەيدىغان ھالەتتە سوۋۇتقاندىن كېيىن، پۈتتىكى ۋە دۈمبىدىكى ئۆپكە پەللىسىگە 10 مىنۇتتىن يېقىش. تۇخۇم سوۋۇپ قالسا، ئىسسىقنى قايتا ياقسا بولىدۇ.

ئىسسىق تۇخۇم ئارقىلىق بالىلارنىڭ تۆپكىسىنى ئاسراش

ئۆيگە قايتقاندىن كېيىن، ئۇ ئايال كۈندە مەن ئۆگەتكەن ئۇسۇل بويىچە بالىسىنى كۈتۈپتۇ، مەلۇم مەزگىل ئۆتكەندىن كېيىن، بالىسىنىڭ چوڭ تەرتىنى نورماللىشىپ، ئىشتىھاسىمۇ ئېچىلىپتۇ. كېيىن بۇ ئايال مېنىڭ ئوقۇغۇچۇم بولۇپ قالدى. ئۇ بىر تەرەپتىن رېفلېكس داۋالاش ئۇسۇلىنى ئۆگەنگەچ، يەنە بىر تەرەپتىن بالىسىنى ياخشى كۈتتى. بالىسى سەللا يۆتەلگۈدەك بولسا، دەرھال بالىنىڭ پۇتىدىكى بادامبەز، كېكرەك، كانايچە ۋە تۆپكە رېفلېكس رايونلىرىنى ئۇۋۇلاپ بەردى، بۇنىڭ بىلەن بالىسىنىڭ يۆتىلىمۇ تېزلا توختايدىغان بولدى.

بادامبەز رېفلېكس رايونىنى ئوقۇپ ئۇۋۇلاش

ئۇنىڭدىن سىرت، مەن بۇ ئايالغا يالنىڭ ئۈمىتىنى سىيرىپ، ئومۇرتقىلىرىنى مۇجۇپ بېرىشنى تەۋسىيە قىلدىم. ئۇزاق مەزگىل ئۇۋۇلاپ بەرگەچكە، بەزىدە قىزى ئاپىسىنى ئەسكەرتىدىغان بولۇپتۇ. ئانا ھازىر ئىككى يىل ئۆتۈپ كەتتى، يالنىڭ سالامەتلىكى ئىزچىل ياخشى. ئاپىسى ھايانلىشىپ مۇنداق دەيدۇ: «مېنىڭ بالام رېفلىكسىلىق داۋالاش ئۇسۇلىنىڭ ئەڭ چوڭ مەنپەئەتدارى!»

نۇرغۇن ئاتا - ئانىلار ئىبابەتنى چۈشەنمەيدۇ، بالىسى ئاغرىپ قالسا دوختۇرخانىغا ئېلىپ بېرىشتىن باشقىسىنى بىلمەيدۇ، كېسەل تارتىۋاتقان بالىسىغا ھېچنېمە قىلىپ بېرەلمەي، ئىچى تىتىلدايدۇ. شۇڭا ئاتا - ئانىلارغا مۇشۇنداق رېفلىكسىلىق داۋالاش ئۇسۇلىنى ئۆگىنىپ قويۇشنى تەۋسىيە قىلىمەن. بۇنى ئۆگىنىۋالسا، يالنىڭ ئۇششاق - چۈششەك كېسەللىكلىرىنى ئۆيىدە داۋالىيالايدۇ. سالامەتلىك ئالتۇندىن قىممەت. رېفلىكسى داۋالاش دەل بالىلارغا سالامەتلىك سوۋغا قىلغانلىق بىلەن باراۋەردۇر.

بالىڭىز سىيگەك بولۇپ قالغاندا

ئالامەتلىرى: بالىلاردىكى سىيگەكلىك

داۋالاش ئۇسۇللىرى:

1. پۇت قىسمىدىكى بۆرەك، دوۋساق، سۈيدۈك يولى، سۈيدۈك نەيچىسى، تال ۋە چوڭ مېڭە رېفلىكسى رايونلىرىنى كۈندە 1 - 2 نۆۋەت، ھەر نۆۋەتتە 15 - 20 مىنۇت ئۇۋۇلاپ بېرىش.

2. يەلنىڭ تۆۋەنكى يەتتە بوغۇمىنى كۈندە 300 قېتىم سىيرىپ، ھېپوفىز رېفلىكسى رايونىنى ئۈچ مىنۇت ئوقۇپ ئۇۋۇلاپ بېرىش.

3. ئازراق گۈڭگۈرت تالقىنى بىلەن چانالغان غولپىياز ئېقىنى ئارىلاشتۇرۇپ كىندىككە چاپلاپ، پىلاستىر بىلەن پۇختا تېگىش، 12 سائەتتىن كېيىن ئېلىۋېتىپ، 12 سائەت دەم ئالدۇرۇپ قايتا چاپلاش.

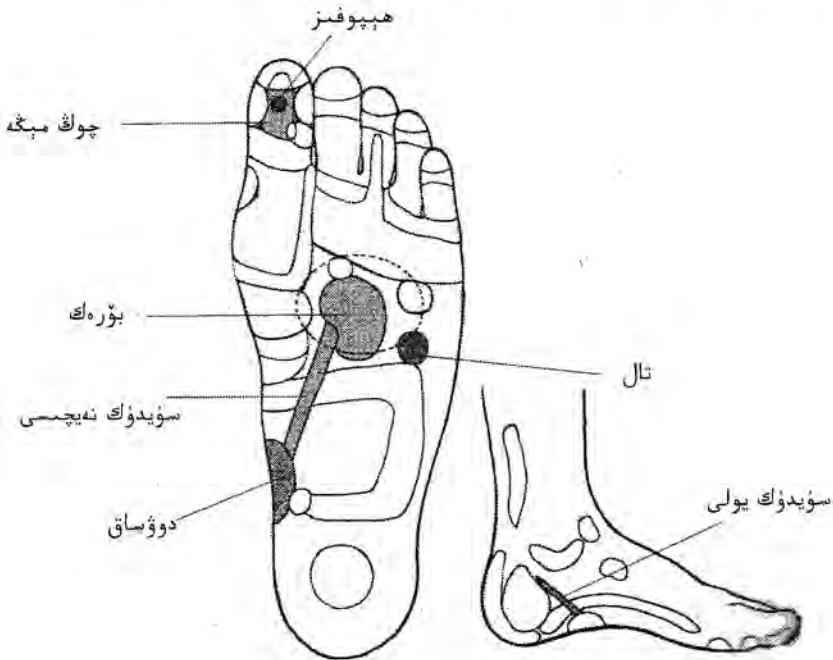
دەققەت: گۈڭگۈرت بىلەن غولپىياز ئېقىنىڭ غىدىقلىشى بەك كۈچلۈك بولغاچقا، ئۈچىنچى خىل ئۇسۇلنى تېھىيات بىلەن ئىشلىتىڭ.

بالىلارنىڭ يوتقانغا سىيىپ قويۇشى نۇرغۇنلىغان ئاتا - ئانىلار بېشىنى قاتۇرىدىغان بىر ئىش. شۇ سەۋەبلىك كۆپلىگەن ئاتا - ئانىلار ياخشى ئۇخلىيالمايدۇ.

ياشاغانلارنىڭ سىيىپ قويۇشى قورۇغۇچى مۇسكۇللارنىڭ بوشاپ كېتىشىدىن بولىدۇ، لېكىن بالىلارنىڭ سىيىپ قويۇشى سۈيدۈك سىستېمىسىدىكى مەسىلىدىن بولىدۇ. بەزى بالىلارنىڭ قانداق سۆڭىكى (胫骨) تۇغما يېرىق بولسىمۇ، سىيگەك بولۇپ قالىدۇ. شۇڭا ئاتا - ئانىلار بالىسىنى ئالدى بىلەن دوختۇرخانىغا ئېلىپ بېرىپ رېنتگېنگە سالدۇرۇپ بېقىشى كېرەك.

ئەگەر تۇغما قانداق يېرىقى بولمىسا، بالىنىڭ سۈيدۈك سىستېمىسى رېفلېكس رايونلىرىنى غىدىقلاش ئارقىلىق داۋالاساق بولىدۇ، ئادەتتە شۇ پۈتتىكى بۆرەك، دوۋساق، سۈيدۈك يولى، سۈيدۈك نەيچىسى قاتارلىق رېفلېكس رايونلىرىنى ئۇۋۇلاش بىلەن بىرگە، يەنە چوڭ مېڭە ۋە تال رېفلېكس رايونلىرىنىمۇ ئۇۋۇلاپ بېرىش كېرەك. بۇنى كۈندە 1 - 2 قېتىم، ھەر قېتىمدا 15 - 20 مىنۇت ئۇۋۇلاپ بەرسە بولىدۇ.

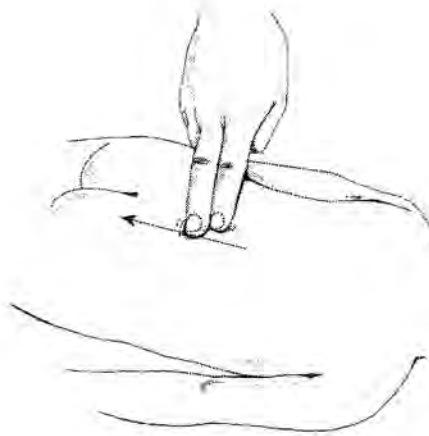
بەش دانە پۈت بىرلىكىمىزنىڭ ئاستى ماڭلاي رېفلېكس رايونى، پۈتتىكى چوڭ بارماقنىڭ قورساق تەرىپى چوڭ مېڭە رېفلېكس رايونىدۇر. ئۇنىڭدىن سىرت، پۈتتىكى باش بارماقنىڭ قورساق ئوتتۇرىسىدا ھېپوفىز رېفلېكس رايونى بار

بالىلارنىڭ سۈيدۈك سىستېمىسى رېفلېكس رايونى بىلەن چوڭ مېڭە رېفلېكس رايونىنى ئۇۋۇلاپ بەرگەندە، كۆرىگە سىيىپ قويمايدىغان بولىدۇ

بولۇپ، بۇ ئورۇن بەدەندىكى توققۇز چوڭ سىستېمىسىنىڭ قوماندانلىق ئىشتابىغا باراۋەر كېلىدۇ، قان ئايلىنىش سىستېمىسىدىن تارتىپ بىئولوگىيەلىك سائەت ۋە چوڭ - كىچىك تەرەتلىرىگىچە مۇناسىۋىتى بولىدۇ. شۇڭا بالىنىڭ ھېچقۇر رېفلىكس رايونىنى كۈندە ئۈچ مىنۇت ئۇۋۇلاپ بېرىش، سىيگە كىلىككە مەنپەئەت قىلىدۇ.

بۇرۇن بىرەيلەن ماڭا كېسەل كۆرسىتىپ ئۈنۈمنى كۆرگەندىن كېيىن جىيەنىمۇ ئېلىپ كەپتۇ. ئۇنىڭ جىيەنى دائىم كۆرپىگە سىيىپ قويدىكەن مەن بۇ بالىنىڭ تۇغما قانداق يېرىق ئەمەسلىكىنى پەملىگەندىن كېيىن، تاش يىڭنە كالتىكى بىلەن بۇ بالىنىڭ سۈيدۈك سىستېمىسى ۋە چوڭ مېڭە رېفلىكس رايونلىرىنى ئۇۋۇلاپ، ئاندىن تۆۋەنكى يەتتە بوغۇم ئورنىنى (بەل - توققۇز كۆز قىسمىدىكى ئىككىنچى بەل ئومۇرتقىسىدىن قۇيرۇق ئومۇرتقىسىغىچە بولغان ئارىلىقنى كۆرسىتىدۇ.) 300 قېتىم سىيرىپ قويدۇم. بىر داۋالاش باسقۇچىدىن كېيىن، بالىنىڭ سىيىپ قويدىغان ئادىتى تەلتۆكۈس ساقايدى.

تۆۋەن يەتتە بوغۇم ئورنىنى كۈندە سىيرىپ قويىشىڭىز، بالىنىڭ سىيىپ قويۇشىدىن ئەنسىرىمەڭ

مەن يەنە ئۇنىڭغا ئۆيىگە بېرىپ ئىشلىتىشى ئۈچۈن كونا رېتسېپتىن بىرنى دەپ بەردىم. غولپىيانىڭ ئېقىنى ئۇششاق چاناپ، ئازراق گۇڭگۇرت تالقىنىغا ئارىلاشتۇرغاندىن كېيىن، ئۇنى كىندىككە چېپىپ، تېبابەتتە ئىشلىتىدىغان پىلاستىر بىلەن 12 سائەت تېڭىپ قويۇش، 12 سائەتتىن كېيىن ئېلىۋېتىپ، 12 سائەت دەم ئالدۇرۇپ، قايتا چېپىش.

كىندىكتىن داۋالاش ئۇسۇلىنىڭ ئۈنۈمى ياخشى، لېكىن بالىلارنىڭ
ئېتى يۇمران بولغاچقا، ئېھتىيات بىلەن ئىشلىتىش كېرەك

كىندىكتىن داۋالغاندا، دورا بىۋاسىتە ھالدا كېسەللىك ئورنىغا پارالايدۇ. بەزىلەر ساپلا غول پىيازنى ئىشلەتسەك بولارمۇ دەپ ئويلاپ قېلىشى مۇمكىن، لېكىن غولپىياز ئاچچىق، بالىنىڭ ئېتى يۇمران بولغاچقا، بەرداشلىق بېرەلمەسلىكى مۇمكىن. بالىلادىكى سىيگەكلىكنى داۋالاشتا ھەرگىزمۇ ئالدىرىماسلىق، چوقۇم سەۋرچان بولۇش كېرەك. ئەمما مەن ئاتا - ئانىلارغا يەنىلا پۈتتىكى رېفلىكس رايونلىرى ئارقىلىق داۋالاشنى تەۋسىيە قىلىمەن، چۈنكى بۇ خىل ئۇسۇل بىخەتەر ھەم ئۈنۈملۈك.

بالىلار قىزىپ، زۇكام ۋە يۆتەل بولۇپ قالسا قانداق قىلىش كېرەك؟

ئالامەتلىرى: زۇكامداپ يۆتىلىش، ئىچى قېتىش، ئىچى سۈرۈش
داۋالاش ئۇسۇللىرى:

1. پۈتتىكى ئۆپكە رېفلىكس رايونىنى قولنىڭ چوڭ بېلىق تەرىپى بىلەن كۈندە 36 قېتىمدىن سىيرىپ بېرىش؛ تاپاندىكى كانايچە رېفلىكس رايونى ۋە پۈت يۈزىدىكى كاناي رېفلىكس رايونىنىڭ ھەرىرىسىنى 36 قېتىمدىن سىيرىپ بېرىش.
2. بالىنىڭ ئومۇرتقىسىنى ھەپتىدە بىر نۆۋەت مۇجۇپ بېرىش.

بالىلارنىڭ ئەزالىرى نازۇك ۋە يۇمران بولغاچقا، ئاسانلا سىرتنىڭ تەسىرىگە

ئۇچراپ كېسەللىنىدۇ. ھاۋا ئۆزگەرگەن ۋە پەسىل ئالماشتان ۋاقىتلاردا بولسا، دوختۇرخانىغا بالىلار تولۇپ كېتىدۇ. ئەگەر ئاتا - ئانىلار بالىلارنىڭ پۈتمىدىكى رېفلىكس رايونلىرىنى كۈندە دېگۈدەك ئۇۋۇلاپ بەرسە، بالىلارنىڭ ئىممونىتېت ئىقتىدارى ئېشىپ، ئوكۇل - دورىلاردىن قۇتۇلۇپ قالغان بولاتتى. ئەمەلىيەتتە، بۇ بالىلارنىڭ ئۆگىنىشىنى نازارەت قىلىش ۋە قۇۋۋەت بۇيۇملىرىنى يېگۈزۈشتىن مۇھىم.

قىزىمنى ئېلىپ ئېيتسام، قىزىم كىچىكىدىن تولا قىزىپ قالاتتى ئوقۇۋاتقاندا دائىم دېگۈدەك تېمپېراتۇرىسى 41°C قا چىقىپ كېتەتتى، يىلىدا 1 - 2 قېتىم قۇتقۇزۇش ماشىنىسى چاقىرىشقا مەجبۇر بولاتتۇق. مەن كېيىن رېفلىكسلىق داۋالاش ئۇسۇلىنى ئۆگىنىپ، بىكار بولساملا قىزىمنى ئۇۋۇلاپ قوياتتىم، ئاساسلىقى ئۇنىڭ ئۆپكە ۋە كانايچە رېفلىكس رايونىغا كۈچەيتتىم، كېيىنچە قىزىم ئۈنچىلىك قىزىپ كەتمەيدىغان بولدى.

پۈتتىكى ئۆپكە رېفلىكس رايونى تاپاننىڭ ئالدىنقى يېرىم قىسمىدا بولۇپ، ئۆپكە رايونىدىن ئوتتۇرا بارماققا سوزۇلغىنى كانايچە رېفلىكس رايونىدۇر؛ كاناي رېفلىكس رايونىنىڭ ئورنى پۈت دۈمبىسىدىكى باش بارماق بىلەن ئۈچىنچى بارماقنىڭ ئارىلىقىدا، تەخمىنەن تەيچۇڭ (太冲) پەللىسىدىن شىڭجىيەن (行间) پەللىسىگە بولغان ئورۇنغا ئۇدۇل كېلىدۇ.

قانداق ئۇۋۇلىدىم دېگەندە، قىزىمنىڭ پۈتتىكى ئۆپكە رېفلىكس رايونىنى قولنىڭ چوڭ بېلىق مۇسكۇلى بىلەن بىر يۆنىلىش بويىچە 36 قېتىم سىيرىدىم؛ ئاندىن باشمالتاق بىلەن تاپىنىدىكى كانايچە رېفلىكس رايونىنى 36 قېتىم ئۇۋۇلاپ، ئۆپكە رايونىدىن ئوتتۇرا بارماقنىڭ 2 - 3 قىسىم يېرىغىچە سىيرىدىم؛ ئۇلاپلا، ئۇنىڭ پۈتتىكى ئۈستىدىكى كانايچە رېفلىكس رايونىدا پۈتتىكى دۈمبىسىدىن بارماقلىرى تەرەپكە قارىتا 36 قېتىم سىيرىپ ئۇۋۇلىدىم.

بۇنداق بالىلار ئادەتتە ئاق تۇرۇپنى ۋە قاينىتىلغان تەشپۈت شەرىپىنى كۆپرەك ئىستېمال قىلىش كېرەك.

ئاتا - ئانىلار بىكار بولغاندا، بالىلارنىڭ ئومۇرتقىسىنى كۆپرەك مۇجۇپ بېرىشى كېرەك. دەسلەپتە ئاغرىيدۇ، لېكىن بىر قانچە قېتىم مۇجىغاندىن كېيىن كۆنۈپ قالىدۇ.

قوشنىمىزنىڭ بەش ياشلىق بالىسى نەچچە ئايدا بىر دېگۈدەك قىزىتىپ قالاتتى ياكى يۆتەل بولۇپ قالاتتى. كېيىن مەن ھەر ھەپتىدە ئۇنىڭ ئۆپكە

رېفلىپكس رايونىنى ئۇۋۇلاپ، ئاندىن ئومۇرتقىسىنى مۇجۇپ قويغاندىن كېيىن، يېرىم يىلدىن كۆپرەك ۋاقىت ئاغرىپ باقمىدى.

مەن بۇ ئۇسۇلنى بالىنىڭ ئاپىسىغا ئۆگىتىپ قويۇپ: «ۋاقتىڭىز چىقسا بالىنى ئۇۋۇلاپ بېرىڭ، ئۇۋۇلغاندا تىرىنىڭىزنى ئېلىۋېتىڭ» دېدىم، لېكىن ئاپىسى ئۇنىمىدى. كېيىن بىز ئۇ مەھەللىدىن كۆچۈپ كەتكەچكە، ئۇ بالىنى داۋاملىق ئۇۋۇلاپ قويالمىدىم. بالا يەنە ئاغرىشقا باشلاپتۇ، ئۆيدىكى چوڭلارمۇ تىت - تىت بولۇپ بىر نەرسە قىلىپ بېرەلمەپتۇ. ئاپا بولغۇچى مۇشۇنداق بولسا، باشقىلاردا نېمە ئامال. بولغۇلۇقنىڭ ھەممىسى بالغا بولىدۇ، - دەشۇ!

شۇڭا، بالىغا كوڭگۈل بۆلۈپ ئۇنى ئۇۋۇلاپ قويالسىڭىز، كېيىن دوختۇرخانىغا چاپىدىغان ۋاقىتنى تېجەپ قالالايسىز، بالىمۇ ئۈنچىلىك ئازاب تارتىپ كەتمەيدۇ. مانا بۇ بالغا ھەقىقىي كۆيۈنۈشنىڭ يولى!

بالىلاردىكى قۇسۇشنى ياخشىلاش ئۇسۇلى

ئالامەتلىرى: سوغۇق ئۆتۈپ قالغاندىن كېيىنكى قۇسۇش، دائىملىق قۇسۇش داۋالاش ئۇسۇللىرى:

1. پۇت قىسمىدىكى تال ۋە ئاشقازان رېفلىپكسلىق رايونلىرىنى كۈندە بىر مىنۇتتىن ئۇۋۇلاپ بېرىش.
2. بالىنىڭ باشمالتىقىنىڭ ئىچى تەرىپىدىكى تال رېفلىپكس رايونىنى باشمالتاق بىلەن 300 قېتىم سىرىپ ئۇۋۇلاش.
3. چاڭجياڭ (长强) پەللىسىدىن مىڭمېن (命门) پەللىسىگىچە تېز سۈرئەتتە 300 قېتىم سىرىش.
4. 30 گرام زەمچە (سۇمۇق) قا مۇۋاپىق مىقداردا ئۇن قوشۇپ، ئاندىن ئاچچىقسۇ بىلەن تەڭشەپ، بالىنىڭ يۇڭجۈەن (涌泉) پەللىسىگە چېپىپ قويۇش.
5. سوغۇقتىن ياكى سوغۇق تەڭكەندىن كېلىپچىققان قۇسۇشقا قارىتا، مۇۋاپىق مىقداردىكى ئېۋوردىيە ئۇرۇقى (吴茱萸) نى ئاچچىقسۇغا ئارىلاشتۇرۇپ، ئىككى پۇتنىڭ يۇڭجۈەن (涌泉) پەللىسىگە چېپىش.

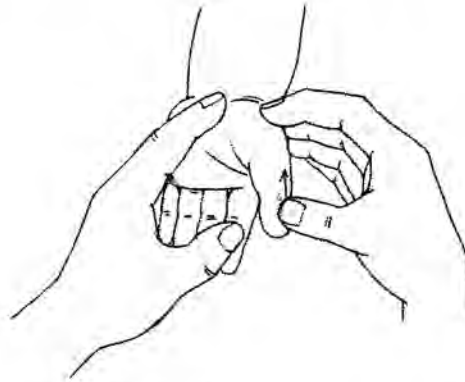
بالىلارنىڭ دائىم قۇسۇشى ئادەتتە تال ۋە ئاشقازان بىلەن مۇناسىۋەتلىك، بولۇپمۇ ئېمىۋاتقان بوۋاقلار قۇسسا، ئانا - ئانىلار چوقۇم ئېتىبار بىلەن قارىشى كېرەك. ئەلۋەتتە، بىرەر قۇسۇپ قالغاننىڭ كارايىتى چاغلىق، بوۋاقلار كۆپ يەۋالىسىمۇ ياكى ئۆپكەسىگە كەتسىمۇ قۇسىدۇ، شۇڭا بۇنىڭغا جىددىيلىشىپ

كېتىش ھاجەت ئەمەس.

بالماردىكى قۇسۇشنى داۋالاشتا، ئالدى بىلەن تال ۋە ئاشقازىننى ياخشىلاش كېرەك. قانداق ياخشىلايمىز دېگەندە، بالىنىڭ پۈتىدىكى تال ۋە ئاشقازان رېڧلېكس رايونىنى ئۇۋۇلاپ بېرىش كېرەك. كىچىك بالىلارنىڭ رېڧلېكس رايونلىرى بەكمۇ سەزگۈر بولغاچقا، ئىزچىل ئۇۋۇلاپ بەرسىلا، ئۈنۈمى تېز ۋە كۆرۈنەرلىك بولىدۇ. بەكمۇ ئۇزۇن ئۇۋۇلىۋەتمەي، بىرەر مىنۇت ئۇۋۇلىسىلا كۇپايە.

توققۇز ئايلىق بىر بوۋاق زۇكامداپ قېلىپ، قۇسۇپ ھەم ئىچى سۈرۈپ قاپتۇ، دوختۇرخانىدا تۆت كۈن ئاسما ئوكۇل ئۇرغۇزۇپمۇ ساقايماپتۇ. دوستلىرىنىڭ تونۇشتۇرۇشى بىلەن، ئۇلار مېنى ئىزدەپ كەپتۇ. تەكشۈرسەم، بالىنىڭ ئاشقازان ۋە تال بەكمۇ ئاجىز ئىكەن، شۇڭا پۈتىدىكى تال ۋە ئاشقازان رېڧلېكس رايونىنى نۇقتىلىق ئۇۋۇلاپ بەردىم، باشمالتاقنىڭ ئىچى تەرىپىدىكى تال رېڧلېكس رايونىنى 300 قېتىم سىيرىپ بەردىم.

يەنە ئومۇرتقىدىكى تۆۋەن يەتتە بوغۇم ئورنىنى چاڭچياڭ پەللىسىدىن مىڭمىن پەللىسىگە بولغان ئارىلىقنى 300 قېتىم سىيرىپ بەردىم، بۇنى

باشمالتاقنى سىيرىپ بەرسە، بالىلارنىڭ تال كۈچلىنىدۇ

نەسبەتەن تېزىرەك سىيرىش كېرەك. بالىنىڭ تېرىسىنى زەخمىگە ئۇچراتماسلىق ئۈچۈن، ئەڭ ياخشىسى ئۇيا دېگەندەك نەرسىلەرنى ئىشلەتسە بولىدۇ. بۇ بالىنى مۇشۇ ئۇسۇللار بويىچە ئۇۋۇلاپ قويۇۋېدىم، چۈشتىن كېيىن بىر قېتىم قۇسۇش ۋە ئىچى سۈرمىدى. ئىككىنچى كۈنى، يەنە بىر قېتىم ئۇۋۇلاپ داۋالاشنى پۇختىلىدىم، شۇنىڭدىن كېيىن بۇ بالا تولۇق ساقايدى. بۇ ئۈچ خىل ئۇسۇلنى بالىنىڭ ئاپىسىغا ئۆگىتىپ قويۇپ، كۈندە 1 - 2 قېتىم

ئۇۋۇلاپ بېرىشنى تاپىلىدىم. مەقسەت بالىنىڭ ئىچكى ئەزالىرىنىڭ ئىقتىدارىنى ئاشۇرۇش بولدى.

بالىلارنىڭ قۇسۇشىغا قارىتا، مۇنداق بىر كىچىك رېتسىپ بار: 30 گىرام زەمچە (سۇمۇق) قا مۇۋاپىق مىقداردا ئون قوشۇپ، ئاندىن ئاچچىقسۇ بىلەن تەڭشەپ، بالىنىڭ يۇڭچۈن پەللىسىگە چېپىپ قويۇش. ئەگەر سوغۇقتىن ياكى سوغۇق ئۆتۈپ قېلىپ قۇسسا، تاماق يېمىسە، مۇۋاپىق مىقداردىكى ئېۋوردىيە ئۇرۇقىنى ئاچچىقسۇغا ئارىلاشتۇرۇپ، ئىككى پۈتنىڭ يۇڭچۈن پەللىسىگە چېپىش كېرەك.

بالمىلار دائىم ھېق تۇتۇپ قالسا سەل قاراشقا بولمايدۇ

ئالامەتلىرى: ھېق تۇتۇش

داۋالاش ئۇسۇللىرى:

1. پۇتتىكى ھېق رايونىنى سىيرىپ، قۇلاقتىكى ھېق رايونىنى نوقۇپ ئۇۋۇلاپ بېرىش، كۈندە 3 نۆۋەت، ھەر نۆۋەتتە 15 قېتىم.
2. ئاندىن تېنئۇ (天突) پەللىسى بىلەن يىفېڭ (翳风) پەللىسىنىڭ ھەربىرىنى 10 قېتىمدىن بېسىپ ئۇۋۇلاش.
3. نېيگۈەن (内关) پەللىسىنى 36 قېتىم بېسىش.
4. قورساقتىكى ئاشقازان رېفلېكس رايونىنى ئوڭغا 100 قېتىم، تەتۈرگە 100 قېتىم ئۇۋۇلاش.
5. تېنئۇ پەللىسىدىن دوۋسۇن سۆڭىكىگىچە بولغان دائىرىنى ئىككى ئالغان بىلەن يۇقىرىدىن تۆۋەنگە قارىتا 9 قېتىم سىلاپ ئۇۋۇلاش.

بالمىلار بىر نەرسە يېگەندە، سەللا دىققەت قىلمىسا ھېق تۇتۇپ قالىدۇ، بولۇپمۇ، ئېمىۋاتقان بوۋاقلار سۈتنى شۇراش جەريانىدا، ئېغىزنىڭ يېنىدىن سوغۇق ھاۋانىمۇ تەڭ سۈمۈرۈۋالىدۇ، ئەگەر ۋاقتىدا دۈمبىسىنى ئۇرۇپ قويىمىسا، ئاسانلا ھېق تۇتۇپ قېلىپ، سۈت قۇسىدۇ.

دائىم ھېق تۇتۇپ قالىدىغان بالىلارنى داۋالاشتا، پۇت بېغىشىدىكى ھېق رايونىنى سىيرىپ ئۇۋۇلاشتىن باشقا، يەنە قۇلاقتىكى ھېق رايونىنى كۈندە ئاز دېگەندە ئۈچ نۆۋەت، ھەر نۆۋەتتە 15 قېتىمدىن ئۇۋۇلاپ بېرىش كېرەك.

قۇلاقنى ئۇۋۇلاپ بولغاندىن كېيىن، يەنە كېكرەك ئاستىدىكى تېنئۇ پەللىسىنى ھەمدە قۇلاقتىكى كەينىدىكى يىفېڭ پەللىسىنى 10 قېتىمدىن بېسىپ

بىشىنىڭ
پەللىسى
تەنە
پەللىسى

ھېق رايونى
(پۇتتىكى)

ھېق رايونى
(قۇلاقتىكى)

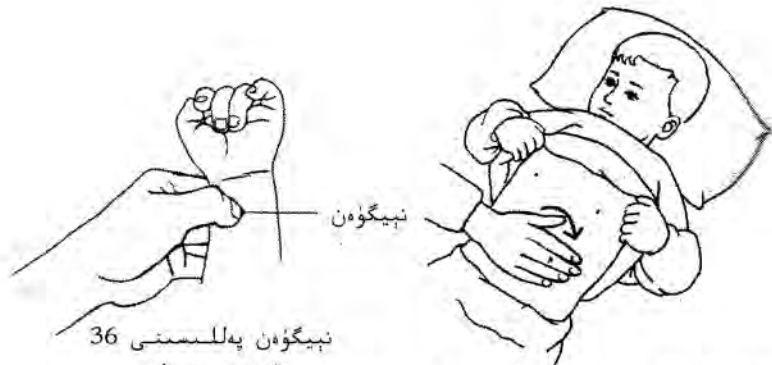
ئۈچ ئۇسۇلنى بىرلەشتۈرۈپ داۋالمىغاندا، بالىلاردا ھېق تۇتمايدۇ

ئۇۋۇلاپ بەرسىمۇ، ئۈنۈمى ياخشى بولىدۇ.

بالىلارنىڭ ھېق ئاۋازىنى توختىتىش ئۈچۈن، تۆۋەندىكى ئۈچ ئۇسۇلنى قوللانسا بولىدۇ: بىرىنچىسى، نېيگۈەن پەللىسىنى 36 قېتىم باسسا، قۇسۇشنىڭ ئالدىنى ئالىدۇ؛ ئىككىنچىسى، ئالمىقانى سۈركەشتۈرۈپ قىزىتىپ، قورساق يۈزىدىكى ئاشقازان رېڧلېكس رايونىنى ئوڭغا 100 قېتىم، تەتۈرگە 100 قېتىم يەڭگىل ئۇۋۇلاپ بەرسە بولىدۇ؛ تەنە پەللىسىدىن جىۋۋېي (鸠尾)، جۇڭۋەن (中脘)، شېنچۆ (神阙) پەللىلىرىنى بويلاپ دوۋسۇن سۆڭىكىگە قەدەر يۇقىرىدىن تۆۋەنگە ئالمىقان بىلەن 9 قېتىم سىيرىپ سىزىتسا، تۆۋەنگە قارىتا راۋانلاشتۇرۇپ رولىنى ئوينايدۇ.

بۇلارنىڭ ھەممىسى پەقەت جىسمانىي جەھەتتىن زۆرۈر تەدبىرلەر بولۇپ، ئەڭ مۇھىمى يەنىلا بالىنىڭ روھىي كەيپىياتىنى تەڭشەشتۇر. داستىخاندىكى تەربىيە مېنىڭچە ئەڭ ناچار تەربىيە ھېسابلىنىدۇ. بىر ئائىلە كىشىلىرى بىر داستىخاندا كۆڭۈللۈك ئولتۇرۇپ تاماق يەۋاتقاندا، بەزى ئىشلارنى بالىنىڭ يۈزىگە سالىسىڭىز، قىلغان ئىشلىرىنى خاتاغا چىقىرىپ، ئۇنى ئىنكار قىلىسىڭىز ياخشى بولمايدۇ. ئاتا - ئانىلار چوقۇم بالىلارنى كۆپرەك ماختاپ بېرىشى، رىغبەتلەندۈرۈشى كېرەك.

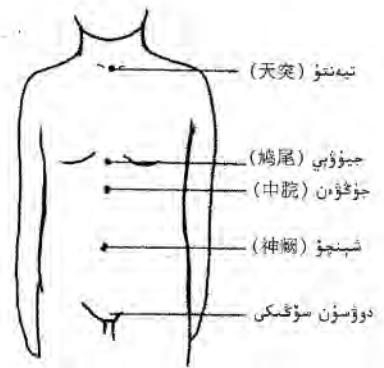
ئەپسۇسنايمىقى، نۇرغۇن ئاتا - ئانىلار مۇشۇ نۇقتىغا دىققەت قىلمايدۇ. بالىسىغا ھەمىشە داستىخان ئۈستىدىلا كوتۇلداپ، مېجەزىنى ئوسال قىلىدۇ.

قورساقتىكى ئاشقازان رېغلىكىس رايونىنى
ئوڭغا 100، تەنۈرگە 100 قېتىم ئۇۋۇلاش

تيەنتۇ پەللىسىدىن دوۋسۇن
سۆڭىگىگىچە سىيرىپ بېرىش

بىچارە بالىلار بولسا، تاماقنى يېگەنسېرى بىئارام بولىدۇ، ئاقىۋەتتە بالىنىڭ
ھەزىم ئىقتىدارى قالايمىقانلىشىدۇ. بالىلاردىكى ئاچچىق يۇتۇشنىڭ يەنە بىر
ئالامىتى ھېق تۇتۇپ قېلىشتىن ئىبارەت.
بەزىدە تەرىپىيە بېرىش ۋە مۇھەببەت بېغىشلاشنىڭ يولى خاتا بولسىمۇ،
بالىلارنى كېسەل قىلىپ قويدۇ.

قىزىقارلىق ئۇۋۇلاش ئۇسۇللىرى ئارقىلىق، بالىڭىزنى سالامەت تۇتۇڭ

ئالامەتلىرى: تاماق ئىلغاش، تاماق يېمەسلىك، ئىچى قېتىش، قورسىقى كۆپۈش
داۋالاش ئۇسۇللىرى:

تاتلاش — پۇت بارماقلىرىنىڭ تۇۋىدىن باشلاپ تۆۋەندىن يۇقىرىغا قارىتا پۇت بارماقلىرىنى
تاتلاش.

قىرىش — ئالغاننىڭ سىرتقى يان قىرى بىلەن پۇت دۈمبىسىنى قىرىش.
ئۇۋۇلاش — پۇت بارماقلىرىنىڭ ئۈچىدىكى ماڭلاي رېفلىكسى رايونىنى ئۇۋۇلاش.
تولغاش — پۇتتىكى بويۇن ئومۇرتقىسى، كۆكرەك ئومۇرتقىسى، بەل ئومۇرتقىسى، قىزىقارلىق
سۆڭىكى، قۇيرۇق سۆڭەك، ساغرا، شۇنداقلا ئولتۇرغۇچ سۆڭەك نېرۋىسى، تىز، جەينەك، مۇرە
رېفلىكسى رايونلىرىنىڭ ھەربىرىنى 18 قېتىمدىن بۇراپ ئۇۋۇلاش.
يەڭگىل مۇشتلاش — پۇتنىڭ ئۈچىسى ۋە تاپاننى ھەر نۆۋەتتە 36 قېتىمدىن يەڭگىل
مۇشتلاش.

ھازىر كۆپىنچە بالىلارنىڭ تال ۋە ئاشقازىنىدا مەسىلىلەر كۆرۈلمۈۋاتىدۇ،
ئۇلار تاماق تاللايدۇ، تاماق يېگىلى ئۇنىمايدۇ، قورسىقى كۆپىدۇ، ئىچى قاتىدۇ.
بۇلارنىڭ كۆپىنچىسى ئاتا - ئانىلىرىنىڭ تۇرمۇش ئادىتى بىلەن مۇناسىۋەتلىك.
مەسىلەن: ئاتا - ئانىلىرى مايلىق ۋە ئاچچىق يېمەكلىكلەرگە ئامراق بولسا،
بالىلارمۇ تەڭ شۇنى يەيدۇ ياكى بالىلىرى تاتلىقلارغا ئامراق بولسا، تاتلىقلارنى
ئېلىپ بېرىۋېرىدۇ، بىراق بالىلار تاتلىقنى كۆپ يەۋەتسىمۇ، تاماق يېمەس بولۇپ
قالىدۇ.

بالىڭىزنىڭ تاماقنى ئىشتىھاس بىلەن يېيىشىنى خالىسىڭىز، تاپان ئاستىدىكى
تال ۋە ئاشقازان رېفلىكسى رايونلىرىنى ئۇۋۇلاپ بېرىڭ. ئادەتتە ئاۋۋال تالنى،
ئاندىن ئاشقازاننى ئۇۋۇلاش كېرەك. تال ۋە ئاشقازاننى بىئارام بولىدىغان
كىشىلەر مېنىڭ قېشىمغا كېلىپ داۋالانغاندىن كېيىنلا، سىرتقا چىقىپ يەيدىغان
نەرسە ئىزدەيدۇ، ئۈنۈمى بەك ياخشى. بۇ ئۇسۇلنىڭ بالىلارغا بولغان ئۈنۈمى
تېز، چۈنكى بالىلارنىڭ رېفلىكسى رايونلىرى چوڭلارنىڭكىگە قارىغاندا سەزگۈر
كېلىدۇ.

ئەگەر يۇقىرىقىلار سەل مۇرەككەپ بىلىنمەسە، بىر قانچە ئاددىي ئۇۋۇلاش
شەكلىنى تونۇشتۇرۇپ ئۆتەي. بۇ خىل ئۇۋۇلاش شەكىللىرى بالىلار ۋە چوڭلارغا

بەكمۇ ماس كېلىدۇ ھەمدە تاماق تاللايدىغان، تاماق يېمەيدىغان، قورسقى كۆپىدىغان ۋە ئىچى قېتىپ قالىدىغان ئەھۋاللارغا مەنپەئەت بولىدۇ.

بۇ خىل ئۇۋۇلاش شەكىللىرى تاتلاش، قىرىش، ئۇۋۇلاش، بۇراش ۋە يەڭگىل مۇشتلاشلارنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ.

تاتلاش — تاپان تەرەپنى تۆۋەندىن يۇقىرىغا قارىتا پۇت بارماقلىرىنى تاتلاش كېرەك، كۈچەپرەك تاتلىغاندا، ئاندىن قىچقى كېلىدۇ.

قىرىش — ئالمقاننىڭ سىرتقى يان قىرى بىلەن پۇت دۈمبىسىنى قىرىش كېرەك، بۇ يەر كۆكرەك رېڧلېكس رايونى ھېسابلىنىدۇ.

ئۇۋۇلاش — پۇت بارماقلىرىنىڭ ئۇچىدىكى ماڭلاي رېڧلېكس رايونىنى دائىم ئۇۋۇلاپ بەرسە، بالىنىڭ مېڭىسىگە پايدىلىق.

تولغاش — بەش بارماقنىڭ ھەممىسىنى ئۇۋۇلاپ بولغاندىن كېيىن، ئاندىن تولغايىمىز، ئاساسلىقى پۇتنىڭ ئىچى تەرىپىنى باش بارماقنىڭ يۆنىلىشى بويىچە تولغايىمىز، پۇتنىكى بويۇن ئومۇرتقىسى، كۆكرەك ئومۇرتقىسى، بەل ئومۇرتقىسى، قانداق سۆڭىكى، قۇيرۇق سۆڭەك، ساغرا، شۇنداقلا ئولتۇرغۇچ سۆڭەك نېرۋىسى، تىز، جەينەك، مۇرە رېڧلېكس رايونلىرىنىڭ ھەر بىرىنى 18 قېتىمدىن تولغايىمىز.

يەڭگىل مۇشتلاش — پۇتنىڭ ئۆكچىسى ۋە تاپاننى نۇقتىلىق مۇشتلايمىز، بۇ يەردە جىنسىي بەز، بۆرەك، ئۈچەي، ئاشقازان، سۈيدۈك نەيچىسى قاتارلىقلارنىڭ رېڧلېكس رايونلىرى بار، ھەر نۆۋەتتە 36 قېتىمدىن يەڭگىل مۇشتلاپ بېرىمىز.

بالىلاردىكى تاماق تاللاش، تاماق يېمەسلىكتەك بىر قاتار مەسىلىلەر ئاساسەن ئومۇمىي بەدەن تەڭپۇڭسىزلىقىدىن كېلىپچىقىدۇ، شۇڭا يۇقىرىقىدەك ئۇۋۇلاش شەكىللىرى ئارقىلىق، بالىلارنىڭ بەدەن ساپاسىنى ئۆستۈرۈش كېرەك. ئاتا-ئانىلار كۈندە ۋاقىت چىقىرىپ بالىلىرىنى ئۇۋۇلاپ قويسا، بالىلار ئاسان كېسەل بولمايدۇ. بالىلار يەنە كېلىپ قايناق سۇنى كۆپ ئىچىدىغان، بەك تاتلىق يېمەكلىكلەرنى يېمەيدىغان، بولۇپمۇ كاربوناتلىق ئىچىملىكلەرنى ئىچمەيدىغان ياخشى ئادەتلەرنى يېتىلدۈرۈشى كېرەك.

تاتىلاش

قىرىش

تۈۋۈلاش

قۇيرۇق سۆڭەك

بۇراش

يەڭگىل مۇشتلاش

بالمالاردىكى ساختا يىراقنى كۆرەلمەسلىكنى داۋالاش

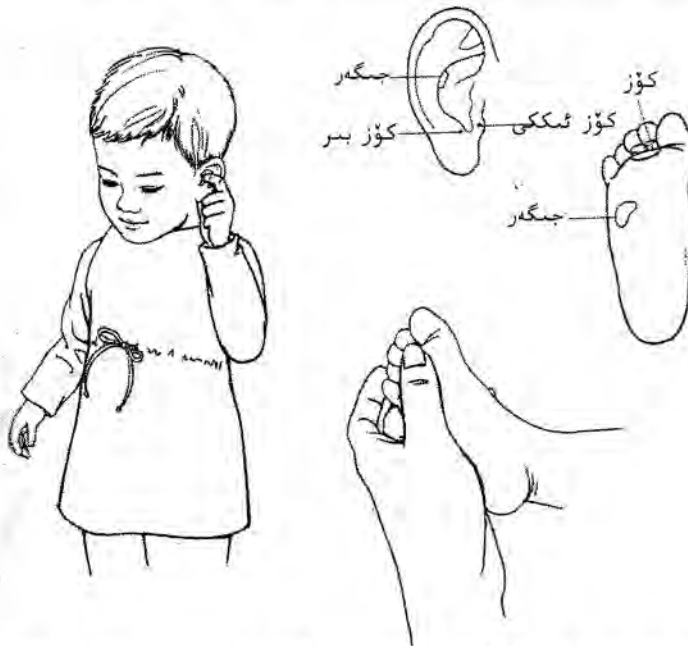
ئالامەتلىرى: ساختا يىراقنى كۆرەلمەسلىك

داۋالاش ئۇسۇللىرى:

1. قۇلاقتىكى بىرىنچى، ئىككىنچى كۆرۈش دائىرىسى رېفلىكس رايونىغا قارىمۇق ئورۇقى چاپلاش، ئوڭ - سول قۇلاققا ئالماشتۇرۇپ، ھەر قېتىمدا 2 - 3 كۈن تۇرغۇزۇش.
2. پۈتتىكى كۆز ۋە جىگەر رېفلىكس رايونى كۈندە 5 مىنۇت سىرىپ قىرىپ بېرىش.

ھازىرقى بالمالارنىڭ دەرسى بەك ئېغىر، قارايدىغان بولساق نۇرغۇن بالمالار باشلانغۇچتا ئوقۇۋېتىپلا كۆز ئەينەك تاقىۋالىدۇ. ئەمەلىيەتتە بۇلارنىڭ كۆپىنچىسى ساختا يىراقنى كۆرەلمەسلىك بولۇپ، ئەگەر ۋاقتىدا داۋالسا، كۆز ئەينەك تاقاشنىڭ ھاجىتى قالمايدۇ.

بۇنىڭ ئۇسۇلى ئاددىي، قۇلقىمىزنىڭ رېفلىكس رايونلىرى پۈتۈن بەدەنگە تۇتاشقان بولۇپ، بۇلارنىڭ ئىچىدە تۆت ئورۇن كۆزگە مۇناسىۋەتلىك، يەنى كۆز رايونى، جىگەر رايونى، يەنە بىرىنچى، ئىككىنچى كۆرۈش دائىرىسى رايونلىرى بار.

قۇلاقتىكى ۋە پۈتتىكى رېفلىكس رايونلىرىنى ئۇۋۇلاپ بەرسە، ساختا يىراقنى كۆرەلمەيدىغان بالمالار كۆز ئەينەك تاقىمىسىمۇ بولىدۇ

بۇنى داۋالاشتا، قۇلاققا قارىمۇق ئۇرۇقى چاپلايمىز. ئىگەر بالىنىڭ كۆزى ساختا يىراقنى كۆرەلمەس بولسا، قارىمۇق ئۇرۇقىنى قۇلاقنىڭ جىگەر رايونى، ياكى بىرىنچى ئىككىنچى كۆرۈش دائىرىسى رايونىغا بىردىن چاپلاپ، ئاندىن پىلاستىر بىلەن مۇقىمداپ قويىمىز، بۇنى 2 - 3 كۈندىن كېيىن ئېلىۋېتىمىز، بىر نۆۋەتتە پەقەت بىرلا قۇلاققا چاپلاشقا بولىدۇ، 2 - 3 كۈندىن كېيىن، يەنە بىر قۇلاققا چاپلاش ھەمدە مۇشۇ بويىچە ئالماشتۇرۇپ چاپلايمىز. ئۇنىڭدىن كېيىن، بالىنىڭ ئوڭ پۈتىدىكى جىگەر ۋە كۆز رېفلىكس رايونلىرىنى كۈندە 5 مىنۇت ئۇۋۇلاپ بېرىمىز. بۇ ئىككى ئۇسۇلنى بىرلەشتۈرۈپ داۋالغاندا، ئادەتتە بىر ئايدىن كېيىن كۆز ئەينەكنى ئېلىۋېتەلەيدۇ.

بالىنى كۈندە ئۇۋۇلاپ بېرىش، سالامەت بولىدۇ

كۈندە بالىنىڭ دومبىسىنى سىرىپ، تاپانلىرىنى قىرىپ، ئومۇرتقىلىرىنى مۇجۇپ، بوغۇملىرىنى ئۇۋۇلاپ قويىمىز، بالىنىڭ تەبىئىي قۇۋۋىتى ئېشىپ، تەن ساپاسى ياخشى بولىدۇ. بۇ ئىشنى ئاتا - ئانىلار كۈندە خۇددى تاپشۇرۇقتەك ئىشلەپ بېرىشى كېرەك، پەقەت تاپشۇرۇقنى ياخشى ئىشلىگەندىلا، بالىنىڭ سالامەتلىكىگە تولۇق نومۇر قويغىلى بولىدۇ.

نۇرغۇن ئاتا - ئانىلار مەندىن: «بالام ئۇنداق بولۇپ قالدى، بۇنداق بولۇپ قالدى، قانداق قىلمەن؟» دەپ مەسلىھەت سورايدۇ، مېنىڭچە ھەربىر بالىنىڭ كونكرېت كېسەللىك ئالامىتى ئوخشىمىغاچقا، ئوخشىمىغان ئۇسۇلدا داۋالاش ۋە پەرۋىش قىلىشقا موھتاج بولىدۇ. لېكىن بالىنى ئومۇمىي جەھەتتىن ئاسراش ھەممىدىن مۇھىم دەپ قارايمەن.

بالىنىڭ نەرىدىن چاتاق چىققانلىقىنى بىلەلمىسە، ئاتا - ئانا بولغۇچى پۇت قىسمىنىڭ رېفلىكس رايونلىرىنى ئومۇميۈزلۈك ئۇۋۇلاپ ئاسراپ بەرسە بولىدۇ. بالىنىڭ ئومۇمىي بەدەن ساپاسى يۇقىرىلىسا، ئىممۇنىتېت كۈچى ئاشسا، ئۇششاق كېسەللەر بالىنى بوزەك قىلالمايدۇ.

بىر دوستۇم بېيجىڭدا خىزمەت قىلاتتى، كېيىن بالىسىنىمۇ بېيجىڭدىكى بىر يەسىلگە ئېلىپ كەلدى. يات مۇھىتقا كىرىپ قالغاچقا، بالاسى قورۇنۇپتۇ. بىر قېتىم يەسىلدە شۇنچە ئۇسساپ كېتىپمۇ، خىجىل بولۇپ ئوقۇتقۇچىسىدىن سۇ سورىيالماپتۇ. ئۆيگە قايتقاندىن كېيىن، بالا قىزىتىپ بەدەن تېمپېراتۇرىسى 38°C تىن ئېشىپ كېتىپتۇ. مەن بېرىپ قايناق سۇدا بالىنىڭ پۇتىنى يۇيۇپ بەردىم، ئاندىن تاپانلىرىنى ئۇۋۇلاپ، دۈمبىلىرىنى

سىيرىپ قويدۇم، ئاخىرىدا بالىنىڭ دۈمبىسىنى چوڭ ئومۇرتقىدىن تۆۋەنگە قارىتا چاڭچياڭ (长强) پەللىسىگىچە، ئاندىن چاڭچياڭ پەللىسىدىن مىڭمېن (命门) پەللىسىگىچە سىيرىپ بەردىم. ھەر 3 قېتىملىقنى بىر مەرتەم ھېسابلاپ، ھەر نۆۋەتتە 9 مەرتەم ئۇۋۇلىدىم. بۇنداق قىلغاندا، بالىنىڭ بەدەن قۇۋۋىتى قوزغىلىپ، تەپ ساپاسى ئاشىدۇ.

مەن يۇقىرىقىدەك ئۇسۇلدا، تەخمىنەن 20 مىنۇتلاردەك ئۇۋۇلغاندىن كېيىن بالىنىڭ قىزىتمىسى يېنىپ، خېلى ياخشى بولۇپ قالغان ئىدى.

كېيىن ئۇ دوستۇم دائىم بالىنىڭ پۇتىنى چىلاپ، بەدەنلىرىنى سىيرىپ قويدىغان، ۋاقتى چىقسىلا ئومۇرتقىسىنى مۇجۇپ قويدىغان بوپتۇ. كۆپ تەكرارلانغان ئىشلار بالىنىڭ ئېسىدىمۇ ياخشى قالىدىكەن. بىر كۈنى ئاخشىمى، ئاپىسى ئۇخلاشقا يېتىپ بولغاندا، بالىسى: «ئاپا، سەن بىر ئىشنى ئۇنتۇپ قالدىڭ!» دەپتۇ. ئاپىسى: «پۇتۇڭنى يۇيۇپ بولدۇم، سۇتۇڭنىمۇ ئىچىپ بولدۇڭ، چىشىڭنى چوتكىلاپ بولدۇڭ، يەنە نېمە ئىش قالدى؟» دەپتۇ. بالىسى: «سەن تېخى دۈمبەمنى سىيرىپ قويمىدىڭ!» دەپتۇ. شۇنىڭ بىلەن ئاپىسى ئورنىدىن تۇرۇپ، بالىنىڭ دۈمبىلىرىنى سىيرىپ، ئومۇرتقىلىرىنى مۇجۇپ، پۇتلىرىنى ئۇۋۇلاپ قويغاندىن كېيىن، بالا ئۆزى ئورنىغا بېرىپ ئۇخلاپ قاپتۇ.

كېيىن ئۇ دوستۇم دائىم بالىسىنى بىزنىڭ ئۆيگە ئەكەلدىغان بولدى. بۇ شاكىچىكنىڭ ئاۋازلىرىمۇ ياغراق، ئۆزىمۇ جانلىق ئىدى. ئاپىسى ئۇنى ئوپېراتسىيە ئارقىلىق تۇغقان بولۇپ، بۇنداق بالىلار تۇغۇلغاندا جىنسىي يولىنىڭ سېقىشىغا ئۇچرىمىغاچقا، سەزگۈ سىستېمىلىرى ئاسانلا قالايمىقانلىشىدۇ، ئۆپكە ياللۇغىغا گىرىپتار بولۇش نىسبىتىمۇ باشقا بالىلارنىڭكىدىن يۇقىرى

ئۇخلاشتىن ئاۋۋال بالىنىڭ دۈمبىسىنى سىيرىپ قويسا، بالا ياخشى ئۇخلايدۇ

ئاددىي بولغان ئومۇرتقا مۇجۇش ۋە تاپان قىرىشلاردىن بالىلار سالامەت بولىدۇ

بولىدۇ. لېكىن بۇ بالا بىر ياشتىن كېيىن كېسەل بولۇپ باقمىدى. بۇنىڭ سەۋەبىنى ئاپسىنىڭ كۈندە ئۇنىڭ پۈتمىنى يۈيۈپ، بەدەنلىرىنى ئۇۋۇلاپ قويۇشىدىن ئايرىپ قارىغىلى بولمايدۇ.

بالا تولا مىدىرلاپ كەچ بولغاندا ياخشى ئۇخلىمىسا قانداق قىلىش كېرەك؟

1 - ئالامەتلىرى: تولا مىدىرلاش

داۋالاش ئۇسۇللىرى:

بالىلارنىڭ پۈتۈندىكى تال ۋە ئاشقازان رېفلىكس رايونىنى كۈندە 3 مىنۇت ئۇۋۇلاپ بېرىش.

2 - ئالامىتى: كىچىدە يىغلاش

داۋالاش ئۇسۇلى: 10 گىرام ئېۋوردىيە ئۇرۇقى (吴茱萸) غا تۇخۇمنىڭ ئېقىنى تەڭشەپ،

كەچتە تاپانغا چاپلاش، ئاندىن بىر كېچە قويۇپ، ئەتىسى ئېلىۋېتىش.

بالا تولا مىدىرلىسا قانداق قىلىش كېرەك؟

بەزى ئاتا - ئانىلار بىر يەردە جىم تۇرمايدىغان بالىنى كۆرسە، بەك كەپسىز دەپ قاراپ، ئۇنى باشقۇرغۇسى كېلىدۇ. نەتىجىدە، باشقۇرغانسېرى گەپ ئاڭلىمايدىغان بولۇپ كېتىدۇ. بەزى ئاتا - ئانىلار بالىدا بىرەر كېسەل بارمىكىن دەپمۇ ئويلاپ قالىدۇ.

بالىلارنىڭ ئۆسۈپ يېتىلىش جەريانىغا قارىتا، ئاتا - ئانىلار بەك ئالدىراقسانلىق قىلىدۇ، ھەممە ئىشنى ھەتتا سالامەتلىكىنىمۇ كۆتۈرە ئالغۇسى كېلىدۇ. بالا سەللا بىئارام بولسا، ئائىلە بويىچە دوختۇرخانىغا چاپىدۇ. مېنىڭچە بولغاندا، بالىدا چوڭ كېسەل كۆرۈلمىسىلا، ئادەتتە كۈندە دېگۈدەك بالىنىڭ تال ۋە ئاشقازان رېفلىكس رايونىنى 3 مىنۇتتىن ئۇۋۇلاپ بەرسە، بالا ئاساسەن ساق - سالامەت تۇرىدۇ.

كەچتە شۆلگىيى ئېقىپ، چىشىنى غۇچۇرلاتسا، قانداق قىلىش كېرەك؟
 يېقىندا، كىتابىمنى سېتىۋېلىپ ئوقۇغان بىر ئانا مەندىن: «بالام كەچتە
 ئۇخلىغاندا شۆلگىيى ئاقىدۇ، بۇنىڭغا قايسى رېفلىكس رايونىنى ئۇۋۇلسام
 بولىدۇ؟» دەپ سورىدى.

باللارنىڭ شۆلگىيى ئېقىشى ئادەتتە تال ئاجىزلىقىنىڭ ئىپادىسى بولۇپ
 ھېسابلىنىدۇ. بۇنداق ئەھۋالدا، بالىنىڭ پاقالچىقىدىكى تال رېفلىكس رايونىنى
 كۈندە كەچتە 18 قېتىم ياكى 36 قېتىم سىيرىپ بەرسىڭىز بولىدۇ. يەنە تېخى
 تاپان ئاستىدىكى تال رېفلىكس رايونىنى سائەت ئىستىرىلكىسىنىڭ ئوڭ
 يۆنىلىشى بويىچە ھەر مەرتەمدە 36 قېتىمدىن ئۇۋۇلسىڭىز بولىدۇ، كۆپ
 ئۇۋۇلىۋەتكەننىڭمۇ زىيىنى يوق.

ھەر نەرەپتىن تالنى كۈچلەندۈرسە، بالىنىڭ شۆلگىيى ئاقماس، چىشىنى غۇچۇرلاتماس

تەچچە كۈندىن كېيىن، ھېلىقى ئانا ناھايىتى خۇشال ھالدا قېشىمغا كەپتۇ.
 ئۇ مەن دېگەن گۈسۈل بويىچە بالىسىنى 4 - 5 كۈن ئۇۋۇلغاندىن كېيىن،
 شۆلگىيى ئاساسەن ئاقمايدىغان بوپتۇ، لېكىن بالا كەچتە چىشىنى
 غۇچۇرلىتىدىغان بولۇپ قاپتۇ، كونايلارنىڭ دېيىشىچە، بۇ قورساققا مەدە قۇرت
 بارلىقىنىڭ ئىپادىسى بولۇپ، بۇنىڭ ئۈچۈن بالىغا قۇرت چۈشۈرىدىغان دورا
 بېرىش زۆرۈرمۇ؟ دەپ سورىدى.

مېنىڭچە، بالىنىڭ چىشىنى غۇچۇرلىتىشى ئاساسەن ھەزىم ئىقتىدارىنىڭ
 مەسىلىسى. بۇرۇنقى بالىلار كۆپىنچە مەدە قۇرت سەۋەبلىك چىشىنى
 غۇچۇرلىتاتتى، لېكىن ھازىر بۇنداق كېسەلگە گىرىپتار بولىدىغانلار بەك ئاز.
 نېمە ئۈچۈن دېگەندە، ھازىر بىز يەۋاتقان ھەممە نەرسىدە دېھقانچىلىق دورىسى
 بار، بۇ دورىلار قورساقتىكى مەدە قۇرتنى ئۆلتۈرۈۋېتەلەيدۇ. مەيلى مەدە قۇرت

بولسۇن - بولمىسۇن، ئىشنى بالىنىڭ تالىنى كۈچەندۈرۈشتىن باشلاش كېرەك. بالىنىڭ پاقالچىقىنىڭ ئىچى تەرىپىدىكى تال رېفلېكس رايونىنى نۇقتىلىق ئۇۋۇلاش كېرەك، ئەگەر ھەزىم ئىقتىدارىدا مەسىلە بولسا، چوقۇم تېلىپ ئاغرىيدۇ ياكى كۆپۈشۈپ ئاغرىيدۇ. بۇ چاغدا، شۇ رايوننى كۈندە 18 قېتىم ياكى 36 قېتىم ئۇۋۇلاپ بېرىش كېرەك. تېلىپ كۆپىشىدىغان ئەھۋال يوقالغاندا، تالمۇ ياخشىلانغان بولىدۇ.

كېچىدە يىغلاش

بەزى ئوقۇرمەنلەر «بالمىز كېچىسى يىغلايدۇ، بۇمۇ بىر كېسەلمۇ؟» دېگەن ئىنكاسلارنى بەردى.

ئەمەلىيەتتە، بۇنداق يىغلاش ئەھۋالغا قاراپ ئوخشىمايدۇ. بىرىنچىدىن، كېچىدە 1 - 2 قېتىم يىغلىغان بولسا، بەلكىم چۈش كۆرگەن بولۇشى مۇمكىن، شۇڭا ئەنسىرەشنىڭ ھاجىتى يوق؛ ئەگەر ھەمىشە كېچىدە يىغلىسا، ئۇنداقتا بىرەر مەسىلە بولۇشى مۇمكىن. ئىككىنچىدىن، ۋاقىتقا قارايمىز، ئەگەر بالا دائىم سائەت 11:00 دىن ئاشقاندا يىغلىسا، بالىنىڭ جىگىرىدە مەسىلە بارلىقىنى چۈشەندۈرىدۇ. چۈنكى بۇ چاغدا ئۆت دىجورنىلىك قىلىۋاتقان بولىدۇ، «ئۆت بىلەن جىگەر تۇتاش» بولغاچقا، مەسىلىنى جىگەردىن كۆرمىز. بۇنداق ئەھۋالدا، بالىنىڭ پۈتمىدىكى ئۆت ۋە جىگەر رېفلېكس رايونىنى ياخشى ئۇۋۇلاش بېرىش كېرەك. تۆۋەندىكى جەدۋەلگە قاراپ، قايسى ۋاقىتتا يىغلىسا قايسى ئەزانىڭ مەسىلىسى ئىكەنلىكىنى ئۆزىڭىز پەرەز قىلىۋېلىڭ.

ھەر قايسى ئەزالار جىگروسىنىڭ دىجورنىلىك ۋاقىت جەدۋىلى

مۇناسىۋەتلىك جىگروسى ئەزاسى	دىجورنىلىك ۋاقتى
چوڭ ئۈچەي	ئەتىگەن 5:00 - 7:00 گىچە
ئاشقازان	چۈشتىن بۇرۇن 7:00 - 9:00 گىچە
تال	چۈشتىن بۇرۇن 9:00 - 11:00 گىچە
يۈرەك	چۈش 11:00 - 1:00 گىچە
ئىتچىكە ئۈچەي	چۈشتىن كېيىن 1:00 - 3:00 گىچە
دوۋساق	چۈشتىن كېيىن 3:00 - 5:00 گىچە
بۆرەك	چۈشتىن كېيىن 5:00 - 7:00 گىچە
يۈرەك قېپى	ئاخشىمى 7:00 - 9:00 گىچە
ئۈچبۇرچەك (سەنجياۋ)	ئاخشىمى 9:00 - 11:00 گىچە

مۇناسىۋەتلىك جىڭلو ئەزاسى	دېجورنىلىك ۋاقتى
ئۆت	كېچە 11: 00 - 1:00 گىچە
جىگەر	يېرىم كېچە 1: 00 - 3: 00 گىچە
ئۆپكە	تالڭ سەھەر 3: 00 - 5 : 00 گىچە

باللارنىڭ كېچىدە يىغلىشىغا قارىتا مۇنداق بىر كىچىك رېتسىپ بار: 10 گىرام ئېۋوردىيە ئۇرۇقى (吴茱萸) غا تۇخۇمنىڭ ئېقىمىنى ئارىلاشتۇرۇپ، بالىنىڭ تايىنىغا چاپلاش، ئاندىن تېببىي پىلاستىر بىلەن مۇقىملاپ قويۇش. بىر ئاخشام چاپلاپ، ئەتىسى ئېلىۋەتسە بولىدۇ. كېچىسى بالا جىم ياتمايدۇ، ئەگەر دورىنى تېپىپ چىقىرىۋەتكەن بولسا، دەرھال تولۇقلاپ چاپلاپ قويۇش كېرەك.

كالتىسىي ياكى ئوزۇقلۇق كەم بولسىمۇ، بالا كەچتە يىغلايدۇ. بۇنداق ئەھۋالدا، بالاغا كالتىسىي تولۇقلاپ، بالىنى ئاپتاپقا كۆپرەك سېلىش ھەمدە پۈتتىكى قالدقانىبەز رېفلىكس رايونىنى بېسىپ ئۇۋۇلاپ بېرىش ئارقىلىق، كالتىسىينىڭ سۈمۈرۈلۈشىنى ئىلگىرى سۈرۈش كېرەك. ئۇنىڭدىن باشقا، بالىنىڭ دۈمبىلىرىنى سىيرىپ، ئومۇرتقىلىرىنى مۇجۇپ قويسىمۇ، بالىنىڭ تال ۋە ئاشقازان ئىقتىدارىنى ئاشۇرىدۇ.

بالا سېمىز بولسا قانداق قىلىش كېرەك؟

ئالامەتلىرى: باللاردىكى سېمىزلىك

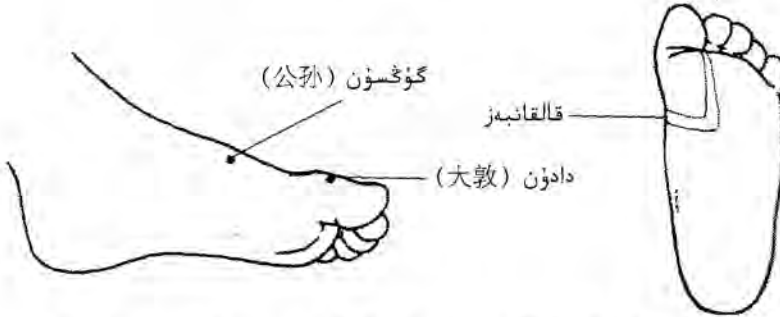
داۋالاش ئۇسۇللىرى:

1. دادۇن (大敦) پەللىسى، گۇڭسۇن (公孙) پەللىسى ۋە تاپاندىكى قالدقانىبەز رېفلىكس رايونىنى كۈندە 20 مىنۇت ئۇۋۇلاپ بېرىش.
2. باللارنىڭ داخېڭ (大横)، گۈەنيۈەن (关元)، جۇڭۋەن (中脘) پەللىلىرىگە ۋە دۈمبەي (督脉)، دوۋساق پەللىلىرىگە لوڭقا قويۇش، ھەر قېتىمدا 15 مىنۇت تورغۇزۇش.

ھازىرقى باللارنىڭ يېمەكلىكى بارغانسېرى موللىشىۋاتىدۇ، شۇنىڭغا ئەگىشىپ باللاردىكى سېمىزلىكمۇ كۈنسىيىن كۆپىيىۋاتىدۇ. ئاتا - ئانىلار بولسا بۇنىڭدىن ئەنسىرەپ، بەزى «مۇھىت ئاسرايدىغان» ئۇسۇللار ئارقىلىق بالىلىرىنى ئورۇقلىتىشنى ئۈمىد قىلماقتا.

بىر قېتىم بىر ئانا ئۆزىنىڭ 14 - 15 ياشلاردىكى قىزىنى داۋالانغىلى ئېلىپ

كەپتۇ، ئەمەلىيەتتە بۇ قىز ئۈنچۈۋالا سېمىز ئەمەس، پەقەت سەل قاۋۇل كۆرۈنىدىكەن، لېكىن ئاپىسى ساۋاقداشلىرى بىلەن سېلىشىش ئۈچۈن، كۆڭلى يېرىم بولىدىكەن. كېيىن ئۇ قىزغا دوختۇردىن ئوغرىلىقچە ئورۇقلىتىش دورىسىنى كەستۈرۈپ يېگۈزۈپتۇ، لېكىن دورىنى يېگەندىن كېيىن، قىزى ۋاقىتتا مۈگدەيدىغان بولۇپ قاپتۇ، شۇنىڭ بىلەن، بۇ قىزنىڭ سىنىپتىكى تەتقىقاتچىسى چۈشۈپ كېتىپتۇ.

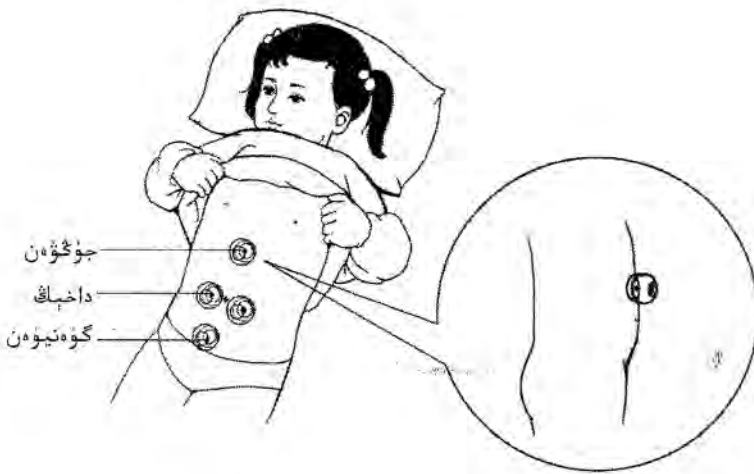
ئورۇقلاشتىكى ئۈچ ئەڭگۈشتەر ئورۇق بالىغىنى سېمىزلىكتىن ساقلايدۇ

كېيىن ئاپىسى دورىنى ئامالسىز توختىتىپتۇ، لېكىن قىزى بولسا تېز سۈرئەتتە سەمرىپ كېتىپتۇ، ئەڭ سەمرىگەن چاغلىرىدا بەدەن ئېغىرلىقى 74 كىلوگرامغا يېتىپتۇ. بۇنىڭدىن ئۇنىڭ تېخىمۇ كۆڭلى يېرىم بوپتۇ. بۇ قىز مېنىڭ قېشىمغا كەلگەندىن كېيىن، ئالدى بىلەن ئۇنىڭ پۇتىنى چىلىدىم، ئاندىن پۇتىنى تولۇق ئۇۋۇلاپ، پۇتىدىكى قالقانبەز رېفلىكس رايونىنى نۇقتىلىق بېسىپ ئۇۋۇلىدىم، ئەڭ ئاخىرىدا جىگەر جىڭلوسىدىكى دادۇن (大敦) ۋە گۇڭسۇن (公孙) پەللىسىنى ئۇۋۇلاپ بەردىم. بۇ ئورۇنلار ئانچە سەزگۈر بولمىغاچقا، سەل كۈچەپەرەك ئۇۋۇلىدىم. پۈتۈن جەريانغا 20 نەچچە مىنۇت ۋاقىت كەتتى.

ئاندىن بۇ ئۇسۇللارنى قىزنىڭ ئاپىسىغا ئۆگىتىپ قويۇپ، ئۆيگە قايتقاندا داۋاملىق شۇ بويىچە ئۇۋۇلاپ بېرىشنى تاپلىدىم. ئۇلار ئىككى ئايدەك ئىزچىل ئۇۋۇلاپ 15 كىلوگرام ئورۇقلاپتۇ. ئورۇقلىغاندىن كېيىن، قىزنىڭ روھىي كەيپىياتىمۇ بارغانسېرى ياخشىلىنىپ، ئۆزىگە بولغان ئىشەنچىسى ئېشىپتۇ، ساۋاقداشلىرى بىلەن كۆڭۈللۈك ئارىلىشىپلا قالماي، يەنە ئۆگىنىش نەتىجىسىمۇ بارا - بارا ئۆرلەپ مېڭىپتۇ.

مۇشۇ ھالەتكە كەلگەندىن كېيىن، مەن بۇ قىزغا لوڭقا قويۇشقا باشلىدىم. ئاۋۋال قورساقتىكى داخېڭ (大横)، گۈەنيۈەن (关元) ۋە جۇڭۋەن (中脘)

دائىم مۇشۇ ئورۇنلارغا لوڭقا قويۇپ بەرسە، بالا قايتا سەمرىپ كەتمەيدۇ

پەللىلىرىگە لوڭقا قويىدۇم، لوڭقىنى 15 مىنۇت تۇرغۇزدۇم. ئاندىن دۈمبە تەرەپتىكى دۈمەي (督脉) ۋە دوۋساق پەللىلىرىگە لوڭقا قويىدۇم. بۇ ئۇسۇل ئاساسلىقى داۋالاشنى پۇختىلاش رولىنى ئوينايدۇ. بۇ قىزچاق داۋاملىق ئۇۋۇلاپ بەرمىسە، دورىغا ئوخشاش قايتا سەمرىپ كېتىشتىن ئەنسىرەپ كېتىپتۇ. مەن ئۇنىڭغا بۇنىڭ بىر تۈرلۈك تەبىئىي ئورۇقلاش ئۇسۇلى ئىكەنلىكىنى، ھېچقانداق ئەكس ئەسىرى يوقلۇقىنى، يەنە كېلىپ مەسىلىنى يىلتىزىدىن ھەل قىلغاچقا، قايتا سەمرىپ كەتمەيدىغانلىقىنى ئېيتىپ، قىزچاقنىڭ كۆڭلىنى خاتىرجەم قىلدىم.

كىشىلەرنىڭ ئورۇق، سېمىز بولۇشى (ھورمۇنلۇق ئەخلەت يېمەكلىكلەرنى يەپ سەمرىپ قالمىغانلا بولسا) ئاساسلىقى ئىرسىيەت ۋە تۇرمۇش ئادىتى بىلەن مۇناسىۋەتلىك دەپ قارايدۇ. بەزىلەر كۆپ يەپ تۇرۇپمۇ سەمرىمەيدۇ، يەنە بەزىلەر شۇنچە ئاز يېسىمۇ سەمرىپ كېتىدۇ. پەقەت كىچىك بالىلارلا ئەمەس، يىگىرمە نەچچە ياشلىق ياش قىزلارمۇ ھەمىشە ئورۇقلاش ئۈچۈن نۇرغۇن پۇل خەجلەپ، تۈرلۈك ئورۇقلاش دورىلىرىنى ئېلىپ يەۋاتىدۇ. ئىشقا بارغاندا سۇلغۇن بولىدىغان، سائەت ئون بولا - بولماي بېشى قايدىغان ئەھۋاللار كۆرۈلۈۋاتىدۇ. شۇڭا قىزلارنىڭ قانچىلىك گۈزەللىك قوغلىشىپ كېتىشىدىن قەتئىينەزەر، دورا ئارقىلىق ئورۇقلىماسلىقىنى، مۇمكىن بولسا ئۇۋۇلاش ئارقىلىق تەبىئىي ئورۇقلىشىنى تەۋسىيە قىلىمەن.

بالىنىڭ كۆز چاپىقى كۆپ بولسا، جىگەرنى ئىسسىق قاپلاپ كەتكەنلىكتىن بولىدۇ

ئالامەتلىرى: كۆزنى چاپاق باغلاش

داۋالاش ئۇسۇللىرى:

پۇتتىكى كۆز ۋە جىگەر رېفلىكس رايونىنى كۈندە 2 - 3 نۆۋەت، ھەر نۆۋەتتە 36 قېتىم

قىرىپ بېرىش .

بەزى بالىلارنىڭ كۆزىنى تولا چاپاق باغلايدۇ، بىلىمگەن كىشىلەر بۇ بالا مەينەتكەن، تازىلىقى ناچار كەن ياكى ئاتا - ئانىسى ياخشى قارىمايدىكەن دەپ ئويلاپ قېلىشى مۇمكىن. ئەمەلىيەتتە كۆزدىكى چاپاقنىڭ تازىلىق بىلەن مۇناسىۋىتى يوق بولۇپ، بۇ بىر يوشۇرۇن كېسەللىك ھېسابلىنىدۇ. جۇڭخىيى تېبابىتىدە «جىگەرنىڭ تۈشۈكى كۆزدە» دەپ قارايدۇ. بالىلارنىڭ جىگىرى ئىسسىق كەتسە، بۇنىڭ ئىسپادىسى كۆزدە كۆرۈلۈپ، كۆزنى چاپاق باغلاپ كېتىدۇ. بۇنداق ئەھۋالدا، بالىنىڭ جىگەر ئىسسىقنى سوۋۇتۇش كېرەك.

بۇنىڭ ئۇسۇلى ئاددىي، بالىنىڭ تاپان ئاستىدىكى 2 - ، 3 - بارماقنىڭ ئارىسىغا جايلاشقان كۆز رېفلىكس رايونىنى باشمالتاق بىلەن قىرىپ بەرسىلا بولىدۇ. جىگىرنى ئىسسىق قاپلاپ كەتكەن بالىلارنىڭ مۇشۇ يېرىنى قىرغاندا ئاغرىيدۇ. كۈندە 2 - 3 نۆۋەت ھەر نۆۋەتتە 36 قېتىمدىن قىرىپ بەرسە، جىگەرنىڭ ئىسسىقى ياندىۇ، قىرىپ ئاغرىمايدىغان ھالەتكە كەلگەندە، كۆزدىكى چاپاقمۇ ئۆزلۈكىدىن يوقايدۇ.

كۆز چاپىقىنى يوقىتىدىغان ئېسىل دورا بالىنىڭ پۇتىدا

پۈتتىكى كۆز رېفلىېكس رايونى ئارقىلىق داۋالغاندا، يەنە بالىنىڭ يېمەكلىكىگە ئەھمىيەت بېرىش، بالىغا بەك ئاچچىق نەرسىلەرنى بەرمەسلىك كېرەك، بولمىسا جىگىرى ۋە ئۆپكەسنى ئاسانلا ئىسسىق قاپلاپ كېتىدۇ. بەزى بالىلار تۇغۇلۇشىدىنلا كۆزىدىكى چاپاق باشقىلارنىڭكىدىن كۆپ، بۇ بالىلارنىڭ جىگىرى تۇغما ئىسسىق، بۇ ئاساسلىقى ئاپىسى ھامىلىدار ۋاقتىدا ئاچچىق نەرسىلەرنى كۆپ يەۋەتكەنلىكتىن كېلىپچىققان بولىدۇ.

نۇرغۇن ئاياللار بۇنداق ئىشلارنى بىلمىگەچكە، بالا تۇغۇلغاندىن كېيىنمۇ قانداق ئاسراشنى، قانداق كۈتۈشنى بىلمەي، بەزىدە بەكلا ئاشۇرۇۋېتىدۇ، ئاندىن بالىسى كېسەل بولسا، دوختۇرخانىغا چاپىدۇ، نەتىجىدە بالىنىمۇ ئازابلاپ، ئۆزىمۇ ھارغىچە چارچايدۇ.

مەندىن رېفلىېكسلىق داۋالاشنى ئۆگەنگەن بىرەيلەن بالىسى تۇغۇلۇپ ئۈچىنچى كۈندىن باشلاپلا بالىسىنى ئۇۋۇلاپ بېرىپتۇ. دەسلەپتە پۈت ۋە دۈمبىلىرىنى سىيلاپ - تاتىلاپ قويۇپتۇ، بالا سەل چوڭ بولغاندىن كېيىن، ئومۇرتقىلىرىنى مۇجۇپ، دۈمبىلىرىنى ئۇۋۇلاپتۇ. بالىنىڭ ئىممۇنىتېت كۈچى بارغانسېرى كۈچەيگەچكە، بۇ يىل 12 ياشقا كىرگۈچە بىرەر قېتىممۇ زۇكام بولۇپ باقماپتۇ.

شۇڭا، ھەممىمىز بالىنىڭ كىچىك ۋاقتىدىلا ئاساسىي ساقلىق ساقلاش خاراكتېرلىك ئۇۋۇلاشلارنى قىلىپ بېرەلسەك، بالا چوڭ بولغاندىن كېيىنمۇ دوختۇرخانىغا ئۇنچىلىك كۆپ قاتىرمايدۇ.

بالمىدىكى ھۆل تەمرەتكىنى داۋالاش

ئالامەتلىرى: ئۇرتىكارىيە (荨麻疹)، سوغان، ھۆل تەمرەتكە

داۋالاش ئۇسۇللىرى:

1. پۈتتىكى چوڭ مېڭە، ھېپوفىز، ئۆپكە، تال ۋە جىگەر رېفلىېكس رايونلىرىنى 5 مىنۇت

ئەتراپىدا ئۇۋۇلاپ بېرىش.

2. نارگول ئۇرۇقى، زەمچە (سۇمۇق)، سېرىقېۋيا (ئاچچىق پۇرچاق)، كاۋاۋىچىن، كەۋرەك

ۋە ياپون سېمۇناسى قاتارلىقلارنىڭ ھەر بىرىدىن 10 گرامنى لاتا بولاق ياكى كونا پايپاقنىڭ ئىچىگە سېلىپ، 10 - 20 سۇغا چىلغاندىن كېيىن، ئاندىن قاينىتىپ ئېلىش، سوۋۇپ ئىسسىق ھالەتكە كەلگەندە، دورا سۈيىنى لاتىغا تەڭكۈزۈپ، يەرلىك ئورۇننى سۈرتۈپ يۇيۇش.

بىر كۈنى بىر قەدىناس دوستۇم ماڭا تېلېفون قىلىپ، قىزىغا سوغۇق

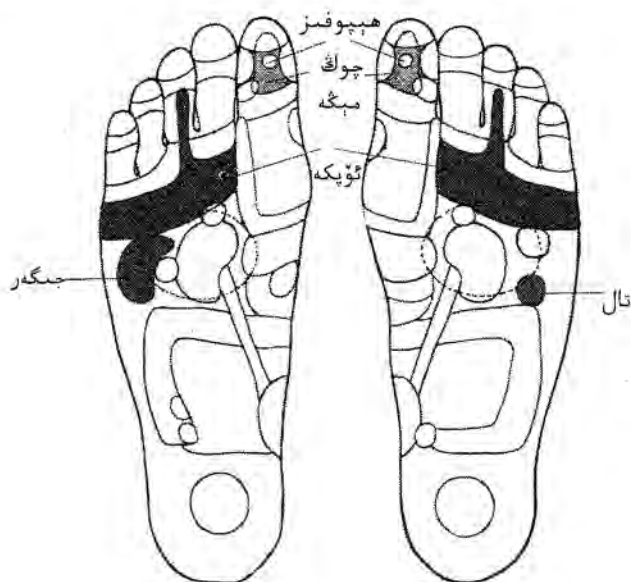
تېگىپلا قورسىقىغا ئەسۋە ئۆرلەپ كەتكەنلىكىنى، بۇنىڭ ھەم سوغانغا ھەم ئورتىكارىيەگە ئوخشاپ كېتىدىغانلىقىنى ئېيتىپ، قانداق قىلىش ھەققىدە مەسلىھەت سورىدى.

مەن تەكشۈرۈپ قارىسام، بالىغا چىققىنى سوغان ئىكەن. ئەگەر ئورتىكارىيە بولسا ھەرە توپىدەك كۆرۈنەتتى، لېكىن سوغاندا شالاڭ قىزىل چېكىتلەر، بەزىدە يىڭنە ئۈچىدەك قىزىل داغلار ئۆرلەيدۇ، شامال تەگسىلا، ئاسان قوزغىلىدۇ. ئادەتتە بالىلار ئورۇق، تەن ساپاسى ناچار، بولۇپمۇ ھەزىم ئىقتىدارىدا مەسلىھەت بولسا، ئازراق شامالدىسىلا ئاسانلا سوغان چىقىدۇ.

بۇنداق ئەھۋالدا، بالىنىڭ پۇتىدىكى چوڭ مېڭە، ھېپوفىز، ئۆپكە، تال ۋە جىگەر قاتارلىق رېفلېكس رايونلىرىنى ھەر نۆۋەتتە 5 مىنۇتتىن ئۇۋۇلاپ بېرىش كېرەك.

ئەگەر كېسەللىك ئەھۋالى ئېغىرراق بولسا، تۆۋەندىكى كونا رېتسىپنى سىناپ كۆرسە بولىدۇ:

نارگۈل ئورۇقى، زەمچە (سۇمۇق)، سېرىقئۇيا (ئاچچىق پۇرچاق)، كاۋاۋىچىن، كەۋرەك ۋە ياپون سىتېمۇناسى قاتارلىق ئالتە خىل دورا ئۆسۈملۈكنىڭ ھەر بىرىدىن 10 گىرام، ئەگەر چوڭلارغا ئىشلەتسە 15 - 20 گىرام ئېلىپ ئارىلاشتۇرغاندىن كېيىن، لاتا بولاق ياكى كونا پايپاقنىڭ ئىچىگە سېلىپ، ئاۋۋال سۇغا 10 - 20 چىلغاندىن كېيىن، ئاندىن قاينىتىپ ئېلىپ، سوۋۇپ ئىسسىق

ھالەتكە كەلگەندە، دورا سۈيىنى لاتىغا تەگكۈزۈپ، يەرلىك ئورۇننى سۈرتۈپ يۇيۇپ بېرىش، يۇيۇپ بولغاندىن كېيىن يوتقانغا يۆگەش كېرەك، ئەگەر ئازراق تەر چىقسا ئۈنۈمى تېخىمۇ ياخشى بولىدۇ.

بۇ ئىككى ئۇسۇل سوغانغىلا ئەمەس، يەنە ئۇرتىكارىيە ۋە ھۆل تەمرەتكىلەرگىمۇ مەنپەئەت قىلىدۇ.

قىزىم 20 نەچچە ياش ۋاقتىدا، دۈمبىسى بەك قىچىشىدىغان بولۇپ قالدى. قارىسام ئۇرتىكارىيە ئىكەن. مەن ئۇنىڭ پۇتىدىكى رېفلېكس رايونلىرىنى ئۇۋۇلاپ بېرىشتىن سىرت، يەنە ھېلىقى كونا رېتسېپ بويىچە بىلەك ۋە دۈمبىسىنى نۇقتىلىق سۈرتۈپ يۇيۇپ بەردەم. ئىككى كۈن شۇنداق قىلغاندىن كېيىن، كېسىلى سەللىمازا ساقىيىپ كەتتى.

بەدەندىكى ھۆللۈك ئېشىپ كەتكەنلىكتىن كېلىپچىقىدىغان ھۆل تەمرەتكە، ئۆكچىدىكى پەي ئورنىغا چىققان جاھىل تەمرەتكە، شۇنداقلا تېرىگە چىققان باشقا خىل ئەسۋەلەرنىڭ ھەممىسىنى يۇقىرىقى كونا رېتسېپ ئارقىلىق داۋالىغىلى بولىدۇ.

بەزى تېرە كېسەللىكلىرىنى مەخسۇس داۋالايدۇ دېگەن دورىلارنى ئازراق يېيىشىڭىزنى تەۋسىيە قىلىمەن، چۈنكى ھەر قانداق دورىنىڭ مەلۇم قىسمى ھامان زەھەر ھېسابلىنىدۇ. بۇنداق كېسەلگە گىرىپتار بولغان كىشىلەر قوي گۆشى، كۈدە دېگەندەك ئاسان ھەزىم بولمايدىغان يېمەكلىكلەردىن دىققەت قىلىش كېرەك.

بېكەت يېنىدىكى ۋە باغچىلاردىكى ئورۇندۇقلار بىر ئاخشام ئورۇپ، سوغۇق ھاۋانى ئۆزىنى سۈمۈرۈۋالغان بولىدۇ. ئەگەر شۇ ئورۇندۇقلاردا ئولتۇرسا، ھۆل سوغۇق (ئادەمنىڭ ئالدى ۋە كەينىدىكى) رېن - دۇ (任督) ئىككى نومۇرىنى يولىنى بويلاپ بەدەنگە تارایدۇ، بولۇپمۇ قان قۇۋۋىتىنى نابۇت قىلىدۇ. ئايلىنىپ سىرتقا چىققانلاردا يول بويىدا ئولتۇرماڭ، ئۇ يەردىمۇ ھۆل سوغۇق ھاۋا بار.

شۇڭا، ياشانغانلار سىرتقا چىققاندا، ئەپچىل ئورۇندۇق ياكى پاخپاختىن ياكى پاختىدىن تىكىلگەن كىچىك كۆرپىلەرنى ئېلىۋېلىپ، ھېرىغان جايىدا شۇنىڭغا ئولتۇرسا بولىدۇ. شۇنداق بولغاندا، سالامەتلىكىنىمۇ تەڭ ئاسرىغىلى بولىدۇ.

ياشانغانلار قانداق قىلغاندا كالتىسىنى تېز تولۇقلىيالايدۇ؟

كالتىسى تولۇقلاشنىڭ ئۇسۇللىرى:

1. كالتىسى تابلەتكىسىنى بېلىق جىگرى مېيى بىلەن تەڭ يېيىش.
2. ئاپتاپىستاندا، ئاپتاپقا دۈمبىسىنى كۆپرەك قاقلاپ بېرىش.
3. كۈندە پۈتدىكى قالقانبەز رېفلىكس رايونىنى ئۇۋۇلاپ بېرىش.
4. كىچىك ئۇيقۇنى ياخشى ئۇخلاش.

كالتىسى تابلەتكىسىنى يېگەندە، چوقۇم بېلىق جىگرى مېيىنىمۇ تەڭ يېيىش

لازىم

ھازىر مەملىكىتىمىزدىكى ھەممە ئادەمدە كالتىسى كەم بولمۇتقاندا، كالتىسىنىڭ ئېلانلىرى بەك جىقلاپ كەتتى. ئۇرغۇن كىشىلەر كالتىسى ھەققىدە توغرا چۈشەنچىگە ئىگە ئەمەس. بەزىلەر مەلۇم ماركىدىكى كالتىسىنى ماختاپ «بۇ كالتىسى ئاشقازاندا بۇزۇلماي، پىۋاسىتە ئۈچەيگە بېرىپ سۈمۈرۈلىدىكەن» دېگەندەك گەپلەرنى قىلىشىدۇ. لېكىن سىز ئويلاپ كۆرۈڭ، بەدەتدە ۋىتامىن A ، ۋىتامىن D لار بولمىسا، كالتىسى ئىيونى قانداق سۈمۈرۈلىدۇ؟ بۇنداق ئەھۋالدا، ھەر قانچە كۆپ كالتىسى يېگەن بىلەن پايدىسى يوق.

بۇ يەردىكى ئەڭ مۇھىم مەسىلە بەدەننىڭ كالتىسىنى سۈمۈرۈشى بولۇپ، بۇنىڭ ئۈچۈن ئەڭ ياخشى ئۇسۇل كۈندە پۈتتىكى سىرتقى تەرىپىدىكى قالقانبەز رېفلىكس رايونىنى ئۇۋۇلاپ بېرىشتۇر.

پۈتتىكى شۇ يېرىنى ئۇۋۇلىغاندا، ئاندىن قاندىكى ۋە باشقا جايلىرىدىكى

كالتسىلار سۈمۈرۈلۈپ، بەدەن كۈچكە تولدۇ. مۇشۇنداق چاغدا كالتسىيە يېسىڭىز ھەقىقىي ئۈنۈمنى كۆرىسىز. يەنە بىر مۇھىم نۇقتا شۇكى، كالتسىيە تابلەتكىسى يېگەندە، چوقۇم بېلىق جىگىرى مېيىنىمۇ قوشۇپ يەڭ.

دۈمبىنى ئاپتاپقا قاقلسا، كالتسىيە تولۇقلايدۇ

ئاپتاپقا قاقلىنسا كالتسىيە تولۇقلايدىغانلىقىنى نۇرغۇن ئادەم بىلىدۇ، لېكىن كۆپىنچە كىشىلەر قانداق قاقلىنىشىنى بىلمەيدۇ. مەھەللىلەردە قارايدىغان بولساق، نۇرغۇن بوۋاي - مومايلارنىڭ ئاپتاپسىنغاچ، خۇشال پاراڭلىشىپ ئولتۇرغانلىقىنى كۆرىمىز، ئۇلار بەلكىم مۇشۇنداق قىلسا كالتسىيە تولۇقلايدۇ دەپ ئويلىشى مۇمكىن. جۇڭخىي تېبابىتىدە، ئادەمنىڭ دۈمبىسى مۇزەككەرگە تەۋە ھېسابلىنىدۇ، بەدەندە مۇزەككەر قوۋۋەت ئازلىغاندا دۈمبە ئاپتاپقا تولۇق قاقلىنسا، ئاندىن ۋىتامىن D نىڭ ھاسىل بولۇشىنى ئىلگىرى سۈرۈپ، كالتسىيەنى سۈمۈرەلەيدۇ.

كېچىلىك ئۇيقۇنى ياخشى ئۇخلاپ، كالتسىيە تولۇقلاڭ

ھازىر تۇرمۇش رېتىمى بەك تېز، نۇرغۇن كىشىلەر كەچ سائەت 00 : 10 دىن بۇرۇن ئۇخلىيالمايدۇ. لېكىن مەيلى قانداق بولۇشىدىن قەتئىينەزەر، ياشانغانلار چوقۇم كەچ سائەت 11:00 دىن ئىلگىرى ئۇخلاشنى قولغا كەلتۈرۈشى كېرەك. شۇنداق بولغاندا، دەم ئېلىش كاپالەتكە ئىگە بولۇپ، مېتابولىزم ۋە كالتسىيەنىڭ سۈمۈرۈلۈشىمۇ ياخشى بولىدۇ.

ئاپتاپقا قاقلىنىش، پۈتۈندىكى قالقانبەز رېفلىپكس رايونىنى ئۇۋۇلاش ۋە كېچىلىك ئۇيقۇنى ياخشى ئۇخلاش ئارقىلىق، ياشانغانلارنىڭ كالتسىيە تولۇقلىشىنى زور دەرىجىدە ئىلگىرى سۈرگىلى بولىدۇ.

باشنى قايسى تەرەپكە قىلىپ ئۇخلاش سالامەتلىككە ئەڭ پايدىلىق؟

ئۇخلاش قائىدىسى:

1. باشنى شىمالغا ياكى جەنۇبقا قىلىپ ئۇخلاڭ، ھەرگىز شەرقكە ياكى غەربكە قىلماڭ.
2. ئۇخلاشتىن ئاۋۋال ئوڭ ھالەتتە تۈز يېتىپ، ئىككى قولنى بۆرەكنىڭ ئۇدۇلىغا كەلتۈرۈپ يېرىم سائەت تۇرغۇزۇش ئارقىلىق، بۆرەكنى قوۋۋەتلەپ بولۇپ، ئاندىن ئۇخلاش.

3. ھۇجرىغا پۇرسىتى ئېغىر بولغان ئۆسۈملۈك، يالغان ئاغ ياكى تاش قاتارلىق نەرسىلەرنى

قويماسلىق.

بەزىلەر ئۇخلاشنى كىم بىلمەيدۇ؟ بۇنىمۇ ئۆگىنىش كېتەمدۇ؟ بۇ ئېنىقلا كەپ يورغىلاتقانلىققۇ! دېيىشى مۇمكىن. لېكىن ئەمەلىي تۇرمۇشتا، ئەتراپىمىزدىكى نۇرغۇن كىشىلەر ھەقىقەتەن قانداق ئۇخلاشنى بىلمەيدۇ.

باشنى شىمالغا قىلىش كېرەكمۇ، جەنۇبقىمۇ؟

باشنى قايسى تەرەپكە قىلىش ھەققىدە، بەزى مۇتەخەسسسلەر جەنۇبقا قىلغان ياخشى دېسە، كۆپچىلىكنىڭ ھەممىسى بېشىنى جەنۇبقا قىلىپ ئۇخلايدۇ، ئاندىن يەنە بىر مۇتەخەسسس شىمالغا قىلىپ ئۇخلاش ياخشى دېسە، كۆپچىلىك يەنە بېشىنى شىمالغا قىلىپ ئۇخلايدۇ. ئۇنداقتا، باشنى زادى قايسى تەرەپكە قىلىپ ئۇخلاش كېرەك؟

مېنىڭچە، بېشىڭىزنى جەنۇبقا قىلىشىڭىز، شىمالغا قىلىشىڭىزمۇ بولۇپ بېرىدۇ، لېكىن ھەرگىز غەرب ياكى شەرق تەرەپكە قىلىپ ئۇخلىماڭ. بېشىڭىز غەرب ياكى شەرق تەرەپكە قىلىشىڭىز، يەزىش ئارقىلىق ماگنىت مەيدانى بەدىنىڭىزدىن توغرا كېسىپ ئۆتۈپ، سىزنىڭ يۈرەك، مېڭە ۋە باشقا ئەزالىرىڭىزغا مەلۇم تەسىرلەرنى ئېلىپ كېلىدۇ. لېكىن بېشىڭىزنى شىمال ياكى جەنۇب تەرەپكە قىلىشىڭىز، بەدىنىڭىز ماگنىت سىزىقى بىلەن بىردەك يۆنىلىشتە بولىدۇ.

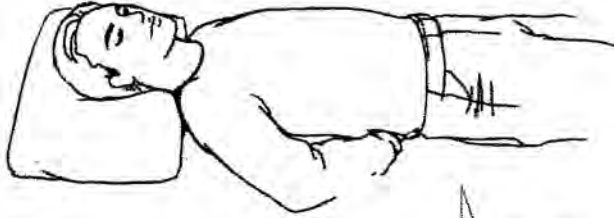
بىر دوستۇمنىڭ تۆت ياشلىق قىزى كۈندە كەچتە كارىۋات يۆنىلىشى بويىچە ئۇخلاپ، ئەتىگەندە كارىۋاتقا توغرا ھالەتتە قوپىدىكەن. مەن ئۇنىڭغا كومپاستىن بىرنى ئېلىپ كېلىپ، كارىۋاتنىڭ تەرەپ ئەھۋالىنى تەكشۈرۈپ بېقىشنى تەۋسىيە قىلدىم. بالىلارنىڭ تەبىئىي سەزگۈسى كۈچلۈك، چوڭلار ئورنى بىلەن بولۇپ قالسىمۇ، بېشىنى توغرىلاپ يېتىشقا ھۇرۇنلۇق قىلىدۇ، سەزگۈسىمۇ گال، لېكىن بالىلار ئوخشىمايدۇ، دوستۇمنىڭ قىزى تەبىئىي سەزگۈسى ئارقىلىق ئۇخلاۋاتقان ئورنىنىڭ ماگنىت يۆنىلىشىگە تەتۈر كېلىپ قالغانلىقىنى سېزىپ، كارىۋاتتا توغرىسىغا يېتىۋالغان، شۇنداق بولغاندا، ماگنىت يۆنىلىشى بويىچە يېتىپ خاتىرجەم ئۇخلىغان. مانا بۇنى تەبىئىي ئۆزىنى قوغداش ئىقتىدارى دەيمىز.

بىر نۇقتا ئېسىڭىزدە بولسۇنكى، ئائىلىڭىزدە ماگنىتلىق نەرسىلەرنى كۆپ ئىشلەتمەڭ، چۈنكى ماگنىتتىن بولغىنىشمۇ ئادەمنىڭ بەدىنىگە زور زىيانلارنى ئېلىپ كېلىدۇ.

ئۇخلاشتىن ئاۋۋال بۆرەك قۇۋۋەتلەش

ئۇخلاشتىن ئاۋۋال قولىنى بۆرەكنىڭ ئۈدۈلىغا قويسا، بۆرەكنى قۇۋۋەتلىگىلى بولىدۇ. تېلېۋىزىيە ۋە گېزىت - ژورناللاردا بۆرەك قۇۋۋەتلەش ھەققىدىكى

ئالغاننى توققۇز كۆزگە قويۇش، ئۇخلاش -
تىن بۇرۇن بۆرەكنى قۇۋۋەتلەشتىكى
ئەڭ ئۈنۈملۈك رېتىسېپ

ئېلانلارنى بەك يېرىدۇ، ئەمەلىيەتتە بۆرەك قۇۋۋەتلەشنىڭ ئۇسۇلى بەك ئاددىي. ئۇخلاشتىن ئاۋۋال ئوڭ ھالەتتە تۈز يېتىپ، ئىككى قولىنىڭ ئالدىقىنى تۆۋەنگە قارىتىپ، قولىنىڭ دۈمبىسىنى بەلگە، يەنى بۆرەكنىڭ ئۈدۈلىغا قويۇپ يېرىم سائەت ئەتراپىدا يېتىپ بەرسە، بۆرەك قۇۋۋەتلەش ئۈنۈمىگە ئېرىشكىلى بولىدۇ.

ياتاق ئۆيگە نېمىلەرنى قويۇشقا بولمايدۇ؟

مېنىڭچە ياتاق ئۆيىڭىزگە بىر - ئىككى تەشتەك كاكتۇس، قىزەنگۈلدەك ئۆسۈملۈكلەرنى قويۇڭ، لېكىن تۈنپۇراق (夜来香) دېگەندەك پۇرىقى كۈچلۈك گۈللەرنى قويمىغان ياخشى، چۈنكى بۇ خىل گۈللەر يۈرەكنى زىيادە ھاياجانلاندۇرۇۋېتىدۇ. يەنە بەزى ياشانغان كىشىلەر تاش ساقلاشقا ئامراق، ھۇجرىغا قويۇلغان تاشلار كۆپ بولسا، سالامەتلىككە پايدىسىز.

تۆي قانچە چوڭ بولسا شۇنچە ياخشىمۇ؟

ھازىر شەھەر قۇرۇلۇشى كۈندىن كۈنگە كېڭىيىپ، ئورغۇن كىشىلەرنىڭ ئۆيلىرى بارغانسېرى چوڭلىماقتا، قارماققا بۇ ياخشى ئىشنىڭ كۆرۈنىشى بىلەن، ئەمەلىيەتتە ياشانغانلار ئۈچۈن ياخشى ئەمەس. ياشانغانلارنىڭ بەدەن قۇۋۋىتى ئەسلىدىنلا يېتەرسىز بولغاچقا، چوڭ ئۆيلەر ئۇلاردىكى قۇۋۋەتنى زىيادە خورىتىۋېتىدۇ.

ئۆيىڭىزنىڭ دېرىزىسى باشقىلارنىڭ تېمىغا ئۈدۈل ئېچىلىدىغان بولۇپ قالمىسۇن. بولمىسا كۈندە دېرىزە ئاچسىڭىز، ئۈدۈل تامنى كۆرۈپ، كۆڭلىڭىزمۇ سەل بىئارام بولىدۇ، ۋاقىت ئۇزارغانسېرى، بەدەندىمۇ بەزى ئالامەتلەرنى كەلتۈرۈپ چىقىرىدۇ.

ئوچۇقنى ئېيتقاندا، ياشانغانلارنىڭ سالامەتلىكىنى ئاسراش ھەممىدىن مۇھىم، شۇڭا ياشانغانلار كۆرسە بىئارام بولىدىغان ياكى بىرەر ناچار ئەھۋالنى ئەسلىتىدىغان نەرسىلەرنى ئۇلارنىڭ كۆز ئالدىغا تىزىپ قويماسلىق كېرەك.

دائىم قېرىنقۇلاق يەپ بەرسە ياخشىمۇ؟

قېرىنقۇلاقنىڭ پايدىلىق تەرەپلىرىگە گەپ كەتمەيدۇ، ئۇ قاندىكى مايىنى چۈشۈرىدۇ، بەدەندىكى توكسىننى ھەيدەيدۇ، شۇڭا قاندا ماي كۆپ كىشىلەرگە بەكمۇ ماس كېلىدۇ.

لېكىن ھەممە نەرسىنىڭ ياخشى ۋە يامان تەرىپى بولغىنىدەك، بۇنىڭمۇ ياخشى ۋە يامان تەرەپلىرى بار، بۇ يەنە كېلىپ ئادەمگە ۋە پەيتكە بېقىپ ئوخشىمايدۇ.

جۇڭىيى تېبابىتىدە، قېرىنقۇلاقنى مەنپىي ماددا دەپ قارايدۇ. ئەگەر بەدىنىڭىزدە مەنپىيلىك ئاجىز بولۇپ قىزىتسا، ئالمىقاندكى چوڭ - كىچىك بېلىقلار ئېگىزىرەك، قىزىلراق بولغان ياكى يۇقىرى قان بېسىم، ھەتتا دىيابېت، يۈرەك ۋە ئالمىقلار قىزىش، تەرلەش ۋە ئوغرى تەر ئالامەتلىرى ئېغىر بولغان ئەھۋال ئاستىدا، قېرىنقۇلاقنى ھەمىشە كۆپ يېسە، مەنپىي ئاجىزلىقنى تېخىمۇ ئاشۇرۇۋېتىدۇ.

شۇڭا، ھەر قانداق نەرسىنى ئاشۇرۇۋېتىشكە بولمايدۇ، ئاشۇرۇۋەتكەن ھامان چاتاق چىقىدۇ.

ياشانغانلار يالغۇزلۇقتىن ھۇزۇرلىنىشىنى تۆگىنىۋېلىشى كېرەك!

نۇرغۇن كىشىلەر مەندىن: «سىز يالغۇزلۇق ھېس قىلامسىز؟» دەپ سورىدى، مەن ئۇلارغا: «ئۇنداق ھېس قىلمايمەن، مۇھىمى سىز قايسى خىل ئىدىيەنى كۈچەيتىشكە باغلىق» دەپ جاۋاب بېرىمەن.

بەزى كىشىلەر يالغۇزلۇق بىلەن كېسەللىكنى بەكرەك ئويلىۋالىدۇ ھەمدە كۆڭلىدە «يېشىمۇ بىر يەرگە بېرىپ قالدى، سالامەتلىكىمۇ ياخشى ئەمەس، لېكىن ئەتراپىدا ھال مۇڭ قىلغۇدەك بىرەرسى يوق» دەپ ئويلاپ، شۇ نۇقتىنى كۈچەيتىدۇ، ئاقىۋەتتە ئاسانلا كېسەل بولۇپ قالىدۇ.

نۇرغۇن كېسەللىك گۇماندىن باشلىنىدۇ، يەنى بەزىلەر كېسەللىك تېخى ئېنىقلانمايلا، يېقىلىپ قالىدۇ. بولۇپمۇ، بەزى ئوتتۇرا ياش ۋە ياشانغان كىشىلەر ئائىلىسىدىكىلەرنىڭ دىققىتىنى تارتىش ئۈچۈن، ئۆزىنى كېسەل كۆرسىتىشكە ئامراق كېلىدۇ. «دىيابېت بولۇپ قاپتىمەن، ماڭا ئەمدى زىيادە ئىش قىلدۇرما!» «كىلىماتېرىيە دەرۋىگە كىرىپ قاپتىمەن، ئەمدى مېنى تېرىكتۈرمە!» بۇلار مۇشۇنداق قىلىپ ئۆزلىرىنى مەلۇم كېسەللىك ھالەتكە قويۇپ تەسۋىرلەيدۇ ھەمدە ئۇ كېسەل، بۇ كېسەللەرنىڭ توختىماي ئاشۇرۇپ سۆزلەيدۇ، ئاقىۋەتتە سالامەتلىكىمۇ بارغانسېرى ناچارلىشىدۇ.

ئەمەلىيەتتە، بۇ بوۋاي - مومايلار ئۆزلىرىنىڭ كېسەللىكىنى پەش قىلىش ئارقىلىق كىشىلەرنىڭ دىققىتىنى تارتىپ، ئۆزىگە كۆيۈنۈشىنى، ھالىدىن خەۋەر ئېلىشىنى قولغا كەلتۈرمەكچى بولىشىدۇ. لېكىن بۇ خىل ئىدىيە ئاقىۋەتتە ئۆزىنى زىيانغا ئۇچرىتىدۇ ھەمدە كېسەلنى بىلمەي تۇرۇپلا تەسلىم قىلغۇزىدۇ.

مەن ئەزەلدىن ئۆزۈمنى كېسەل ھېسابلىمايمەن ھەم يالغۇزلۇقمۇ ھېس قىلمايمەن. مەسىلەن: مەن تىەنجىندىكى ئىككى ئېغىزلىق ئۆيىدە ئۆزۈم يالغۇز تۇرىمەن، بالىلىرىمنىڭ ئۆيلىرى ئايرىم. چۈنكى بىرىنچىدىن، ئۇلارنى چېنىقسۇن، ماڭا زىيادە يۆلىنىۋالمىسۇن دېدىم، ئىككىنچىدىن، مەنمۇ تىنچ بىر مۇھىتقا موھتاج. مېنىڭ قىزىقىشىلىرىم بەك كۆپ، ئاخشاملىرى بىرەر پەدە چاڭچىلە ئاڭلاپ قېلىشىم، ھۆسنخەت يېزىشىم ۋە ياكى رەسىم سىزىپ قېلىشىم مۇمكىن، بۇلار مەن ئۈچۈن بىر ئويۇن. ئەگەر بالىلىرىم يېنىمدا بولسا، سەل بىئەپ ھېس قىلىمەن، بەزىدە بىرەرسى يېنىمدا تۇرۇۋالسىمۇ، سەل قولايىسىزلىق ھېس قىلىمەن.

تولا ئىشلارنى كالىسىغا كىرگۈزۈۋالدىغان دوستلارغا نەسەتەتم شۇكى،
قوللىشىدىكى بەزى ئىشلارنى قويۇپ، پەرزەنتلەر ھامان ئۆسۈپ يېتىلىپ،
ئۆزلىرىنىڭ ئائىلىسى ۋە كەسپى بىلەن ئالدىراش بولۇپ كېتىدۇ.
نەۋرىلەرگىمۇ ئۇنىڭ ئاتا - ئانىلىرى قارايدۇ، ئۇلار ئۆزلىرىنىڭ ئىشلىرىغا
ئۆزلىرى كۆڭۈل بۆلمىگەن يەردە، سىز نېمەنچىۋالا ئەنسىرەپ كېتىسىز؟
نۆۋەتتىكى ئەڭ مۇھىم مەسىلە ياخشى كۈتۈنۈپ، سالامەتلىكىڭىزنى ئاسراش
ھەمدە ئۇزاقراق ئۆمۈر كۆرۈش، ناۋادا سىز داۋاملىق پەرزەنتلىرىڭىزنىڭ
ھالىدىن خەۋەر ئالسىڭىز، ئەكسىچە ئۇلارنىڭ مىننەتدارلىقىڭىزغا
ئېرىشەلمەيسىز، بالىسى يىقىلىپ چۈشسە ياكى ئۆگىنىشى ناچار بولۇپ قالسا،
ھەممىسىنى سىزدىن كۆرىدۇ. ئەگەر يالغۇز تۇرسىڭىز، ۋاقتى چىققاندا ياكى
ھېيت - ئايەملەردە يىغىلىشساڭلار، تېخىمۇ قىزغىن ۋە غىناق ئۆتەلەيسىلەر.
كونىلارنىڭ «مەن كۆپەرمەن بالامغا، بالام كۆپەر بالىسىغا» دېگەن تەمسىل
ھەقىقەتەن راست!

本书根据江西科学技术出版社,2014年1月第1版,2014年1月第1次印刷版本翻译出版。

بۇ كىتاب جياڭشى پەن - تېخنىكا نەشرىياتىنىڭ 2014 - يىلى 1 - ئاي 1 - نەشرى، 2014 - يىلى 1 - ئاي 1 - باسمىغا ئاساسەن تەرجىمە ۋە نەشر قىلىندى.

شېپالىق قول (2) (پەللىلەر ئارقىلىق ئۆز - ئۆزىنى داۋالاش ئۇسۇللىرى)

تەرجىمە قىلغۇچىلار: بەرنا ئەنۋەر، ئاسىگۈل ياسىن

مەسئۇل مۇھەررىرى: ئۆمەر جان ئەمەت، گۈلشات ئابدۇكېرىم

مەسئۇل كوررېكتورى: پەرىدە غوپۇر

مۇقاۋا لايىھەلىگۈچى: ئەنۋەر قاسىم

بەت ياسىغۇچى: ئابدۇغېنى ئابباس

شەنجاڭ خەلق باش نەشرىياتى

نەشر قىلغۇچى: شەنجاڭ خەلق سەھىيە نەشرىياتى

ئادرېسى: ئۈرۈمچى شەھىرى بۇلاقېشى كوچىسى 196 - قورۇ

تور ئادرېسى: <http://www.xjpsp.com>

باشقۇچى: شەنجاڭ شىنخۇا 2 - باسما زاۋۇتى

تارقاقچۇچى: شەنجاڭ شىنخۇا كىتابخانىسى

نەشرى: 2015 - يىلى 12 - ئاي 1 - نەشرى

بېسىلىشى: 2015 - يىلى 12 - ئاي 1 - باسمىسى

فورماتى: 1000 × 710 م م 1/16 كەسلىم

باسما تاۋىقى: 13.25

كىتاب نومۇرى: ISBN 978 - 7 - 5372 - 6455 - 6

تىراژى: 1 - 2000

باھاسى: 30.00 يۈەن

تارقىتىش بۆلۈمى تېلېفون نومۇرى: (0991) 2823055 پوچتا نومۇرى: 830001